

Beračeve skrivnosti

ali

preganjanje okoli sveta

Velik roman, poln
razkritja skrivnostij
spisal človeške družbe
kapitan

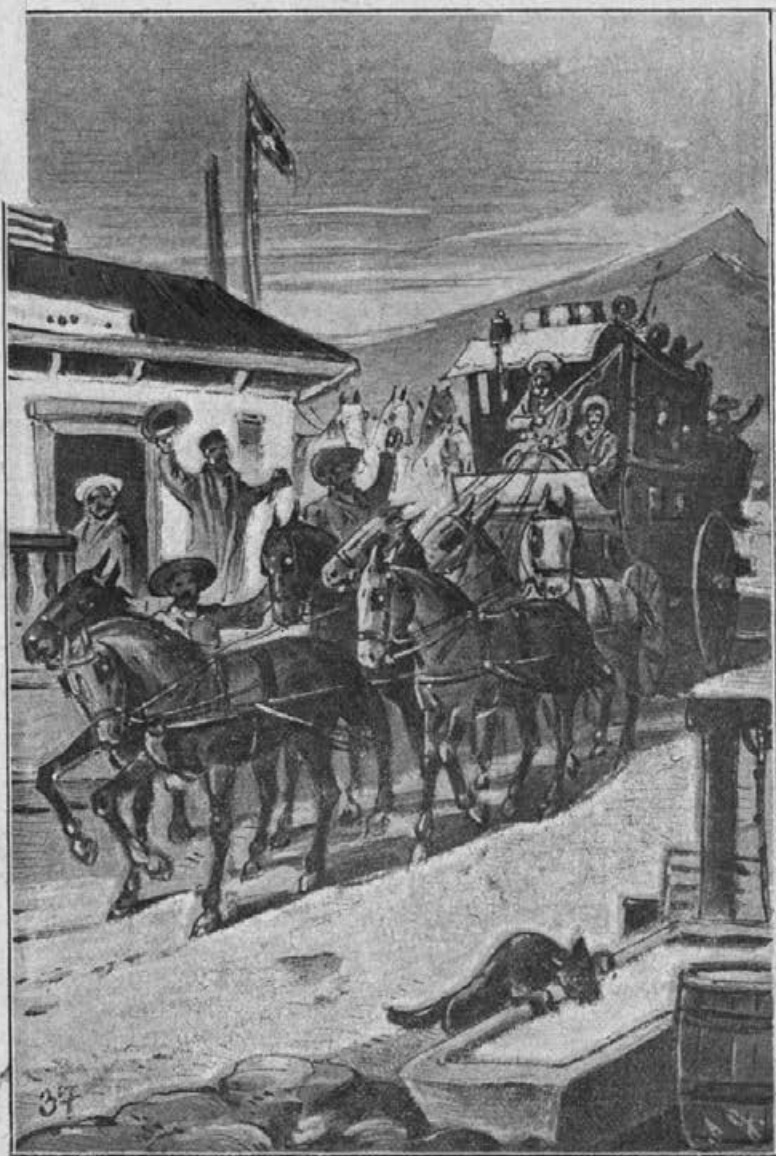
Ramon Diaz

de la Escosura.

Založila knjigarna
Josip Rubinstein na Dunaju.

Zvečer so dospeli do samotne hiše.

„Seveda, seveda!“ se smejal Mirko ves srečen. „Ko pridemo na Bršljanovo, vidimo Silvo, kajti tam stanuje sedaj. Tudi Evira in njen Alim — — — Moj Bog, kaj je pa to! To ime — — —!“

Skočil je kvišku in gledal zamišljen predse.

„Kaj pa ti je?“ ga je vprašala Flora. „Kastelana Alimpa misliš, kajne, ki vedno reče: To pravi moja Elvira tudi?“

„Da, tega mislim. Ne poznam ga, ampak Strnad mi je pravil o njem. O, in vendar nisem mislil nanj. Moj Bog, ali je mogoče!“

„Kaj pa?“ je zaklicala Flora prestrašeno.

Mirko ji ni odgovoril, ampak vprašal kneza:

„Dragi oče, ali poznaš grofa Emanuela?“

„Poznam, zelo dobro.“

„Kedaj si ga pa videl zadnjič?“

„Pred dvema leti. Oslepel je.“

„A je zopet ozdravel. Strnad ga je namreč ozdravil, zaraditega je prišel iz Pariza. In ti, Flora, ali poznaš tudi grofa?“

„Seveda, saj sem bila na Rodrigandi.“

„Ali bi ga spoznala, tudi če je oslabel vsled bolezni?“

„Upam,“ je rekel knez.

„Jaz tudi,“ je pritrdila Flora. „Poteze grofa Emanuela se ne morejo tako spremeniti, da bi ga ne mogla spoznati. Zakaj pa to izprašuješ, Mirko?“

Zopet ji ni odgovoril.

Premišljeval je o dogodkih, o katerih mu je pravil Strnad, o Alimpu, Elviri in o bolezni grofa Emanuela, ki je vedno ponavljal nekaj besedi. Teh besedi mu pa Strnad ni povedal doslovno.

Mirko je bil na svetilniku in videl tam baznega starca. Sedaj mu je prišlo nenadoma na misel, če ni tisti umobolni mož morda grof Emanuel de Rodriganda. To je bila sicer predrzna misel, a v Rodrigand se je zgodilo že toliko čudnega, da bi tudi to ne blo nemogoče.

Hitro se je odločil in se vsedel k pisalni mizi, ki je stala v kotu. Vzel je kos papirja in napisal naslednje:

„Nujni brzovjav gospej doktor Strnadovi na Bršljanovem pri Ljubljani.

Katere besede je grof Emanuel vedno ponavljal, ko je zblaznel? Prosim, odgovorite takoj. Stvar je zelo nujna in važna. Moj naslov ima gospa Strnadova.“

Nato je prebral brzovjav obema na glas.

„Kaj pa to pomeni?“ je vprašal knez.

„Morda sem videl grofa v Ovranšu.“

„V Ovranšu? To mi je pa uganka! Grof je vendar blazen. Kako more biti v Ovranšu?“

„Mogoče je. Takoj Vam vse razjasnim.“

Mirko je pozvonil in oddal brzovjav služabniku. Potem je povedal natančno vse, kar mu je pravil Strnad o grofu Emanuelu.

Knez in Flora sta ga pazljivo poslušala in se kar dovolj načuditi nista mogla čudeznim Strnadovim doživljajem. Vedno sta segala Mirkotu v besedo. Celu uro je pripovedoval. Ko je končal, je zaploskal knez z rokami in zaklical:

„Kak junak je moj sin! Z veseljem ga bom objel, če mi podeli ljubi Bog to milost.“

„Vedno bom molila zanj,“ je pristavila Flora, „da ga obvarje ljubi Bog vseh nevarnosti in nesreč. Ne

zameri mu, ljubi oče, ker je zapustil svojo lepo ženo, in šel zasledovat hudodelca Landolo.“

„O, saj mu ne zamerim!“ je rekel Olzuna. „Vso srečo mu želim in blagoslavljam njegovo delo; prepričan sem, da se vrne. Bog ga bo obvaroval vseh nezdog, kajti pravičen je in kaznoval bo hudobneže. Sedaj se pa pogovorimo najprvo o grofu Emanuelu. Kaj naj storimo, moj sin?“

„Takoј gremo na svetilnik, da vidimo blaznega starca,“ je odgovorila Flora.

„Neprevidni ne smemo biti,“ je dejal slikar. „Ta čuvaj Gabrilon se mi zdi zelo sumljiv, ampak — — —“

„Oh“, mu je segel knez v besedo, „kaj je pa imela včeraj Carba pri njem opraviti?“

„Ciganka, Carba, o kateri mi je pravil Strnad?“ je vprašal Mirko.

„Da, tista.“

„Ali je bila včeraj na svetilniku?“

„Da, včeraj. Saj smo govorili z njo. Oh, to sem ti pozabil povedati, moj sin.“

„Ta Carba je pa res povsod zraven! Če je bila tu, pozna gotovo natančno vse razmere. Gabrilon je čisto podoben ciganu; Carba je menda kraljica žitanov. Zakaj neki ni prinesel Gabrilo ovranškemu županu blaznikove legitimacije?“

„Takoј morate iti k županu!“ je zaklicala Flora.

„Ne, ne, sedaj še ne. Najprvo moramo počakati odgovor iz Bršljanovega. Upam, da dobimo odgovor že v treh urah. Takrat bom doma, da sprejemem brzojav.“

Sedaj so se pogovorili o posameznostih. Knez se je čutil že skoraj popolnoma zdravega. Doživljaji njegovega junaškega sina so ga navdajali z novimi močmi. Čez dve ure je odšel slikar domov.

Ko je prišel v svoj hotel, še ni bilo odgo-
čkal je četrť ure — in zopet četrť ure — — sle
je nekdo potrkal na vrata. Vstopil je pismonoša. —

Brzovav se je glasil takole:

„Jaz sem zvesti, dobri Alimpo«. Za L
zakaj vprašate? Ali ste našli morda kak sled.
Naznanite mi takoj vse.

Silva Strnad.“

Vtaknil je brzovav v žep in drl hitro iz hotela.
Šel je naravnost na županstvo. Tam je sicer potrkal,
a počakal ni, da bi mu kdo odgovoril.

„Zdi se mi, da se Vam zelo mudi, monsje! Ali mi
hočete morda naznaniti, da ste zadovoljni z včerašnjim
zadoščenjem?“

„Seveda, dragi gospod župan. Torej moja naj-
toplejša zahvala! Ampak prišel sem zaradi mnogo,
mnogo važnejše zadeve.“

„Oh!“ je rekel župan in potisnil svōja očala na
čelo. „Gotovo je zelo važna zadeva, kajti popolnoma
razburjeni ste!“

„Saj imam tudi dovolj vzroka. Prišel sem, da Vas
prosim pomoči v neki kriminalni zadevi.“

„V neki kriminalni zadevi?“ je vprašal uradnik in
pomaknil očala zopet na nos. „Oh, kriminalna zadeva!
Ali veste kaj to pomeni?“

„Seveda vem.“

„Kriminalno pride od latinske besed »krimen«,
zločin, hudodelstvo.“

„Da. Nemudoma morate ciganko Carbo, sodnijsko
zasledovati, oziroma naročiti policijskemu komisarju,
naj jo zasleduje. Včera je bila v Ovransu. Nadalje
morate — —“

„Pst, monsje!“ mu je segel župan v besedo. „Nikar se tako ne razburjajte! Kaj moram storiti, že sam vem. Razložite mi najprvo celo zadevo. Do sedaj še ničesar ne vem.“

Mirko se je priklonil, malo osramočen.

„Oprostite, monsje!“ je dejal. „Tako sem razburjen, da sem res malo preneuljudno govoril. Dovolite torej, da Vam stvar na kratko pojasnim.“

„Dobro, vsedite se!“

Vsedla sta se, in Mirko je začel:

„Španski grof Emanuel de Rodriganda y Sevila je nenadoma zblaznel, in eden izmed najimunitnejših zdravnikov je spoznal, da je to posledica strupa, ki se imenuje Pohon Upas. Strup mu je nekdo zavdal iz hudodelnih namenov. Gotovi ljudje so namreč hoteli grofa usmrtiti, ali se ga vsaj iznebiti, da bi dobili njegovo dedščino. Dotični zdravnik ga je začel zdraviti in ga tudi ozdravil, a drugo jutro je grof izginil. Pozneje so našli v nekem prepadu mrliča. Dotični ljudje so rekli, da je to grofovo truplo, zdravnik je pa trdil, da je popolnoma tuj človek. Osebe, o katerih govorim, so bile dovolj mogočne, da ni vpoštevala sodnija zdravnikov ugovor, in pokopali so mrliča kot grofa v rodbinski rakvi. Tudi grofica Silva, grofova hči, je zblaznela vsled istega strupa, a dotični zdravnik jo je ozdravil in jo rešil iz rok njenih sovražnikov. Šel je z njo v tužino in jo tam popolnoma ozdravil.“

„Imenitno! To je kar cel kriminalni roman! Ampak kaj imam jaz kot francoski mér opraviti z zločini, ki so jih izvršili v Španiji?“

„Kar sem dosedaj pravil, Vas nič ne briga, dragi gospod; to je bil samo uvod. Zdravnik je bil prepričan, da tisti mrlič ni bil grof, in da so blaznega grofa

odstranili. Iskal ga je že povsod, celo na morju, in ga ne more nikjer najti; kajti blaznika so s silo ugrabili in prepeljali na Francosko, kjer ga imajo sedaj zaprtega.“

„Grom in strela! To nas seveda briga! Ampak zakaj pridete ravno k meni?“

„Ker je grof skrit v Vašem uradnem okraju.“

„Za vruga! Krimen, pravi krimen! Takoj storim potrebne korake. Kje je grof?“

„Na svetilniku!“

„Nemogoče!“ se je začudil mër.

„O, mogoče je! Monsje, lahko imate še velike sitnosti, ker ste sprejeli blaznika, ne da bi zahtevali legitimacije. Oni, o katerem pravi Gabrilon, da je njegov sorodnik, je grof Emanuel de Rodriganda.“

Župan se je kar potil od strahu.

„Presnete sitnosti!“ je dejal. „Tega Gabrilona bom že še naučil kozje molitvice. Ampak, dragi gospod, ali mi morete dokazati, da je dotični mož res grof de Rodriganda?“

„Lahko. Ko je zblaznel, je izgubil ves svoj spomin, samo nekaj mu je ostalo. Misli namreč, da je kastelan Alimpo, in zato ponavlja vedno samo te besede: »Jaz sem zvesti, dobri Alimpo«. Ali je mogoče, da bi še kak drug blaznik na svetu imel isto monomanijo? Ali ni to dovolj zanesljiv dokaz?“

„Morda. Vendar bi morali imeti preje uradno potrdilo, da je govoril nesrečni grof ravno te besede.“

„Tako potrdilo lahko dobim. Sicer so pa v Ovransu osebe, ki grofa natančno poznajo, in ga lahko spoznajo.“

„To bi bilo velicega pomena. Ali ne more sodnija morda teh oseb ovreči?“

„Ne; kajti te osebe so knez Olzuna in njegova hči, princezinja Flora.“

„To zadostuje. To popolnoma zadostuje, cenjeni gospod.“

„Sicer sem pa grofici Silvi de Rodriganda brzojavil, naj mi naznani besede, ki jih govori njen oče. Tu sem dobil odgovor. Prosim, berite!“

„Oh! »Jaz sem zvesti, dobri Alimpo«! Saj res! Hm! Dragi gospod, na razpolago sem Vam z vsemi svojimi močmi, vendar upam, da stvar tako uredite, da ne bom imel nikakih sitnostij zaradi svoje pozabljivosti.“

Mož se je v resnici bal.

„Potrudil se bom, da izpolnim Vašo željo,“ je odgovoril slikar.

„Ampak kaj je pa z ono ciganko? Carba ji je ime, kajne?“

„Carba gotovo pozna vse te razmere. Gabrilonova znanka je, kajti včeraj popoldne ga je obiskala. Najti jo moramo!“

„Tako storim vse, kar ukazujete.“

„Torej ukažite najprvo, naj ciganko poiščejo in potem pridite z potrebnim spremstvom h knezu. Na svetilnik gremo; vse drugo je samo ob sebi razumljivo.“

„Lepo, lepo! Dobro! Imenitno! V četrto ure pridem k Svetlosti. Ali bodete tam?“

„Bom, gotovo.“

„Gotovo slikate za Svetlost?“

„Ne,“ je odgovoril Mirko in se nasmehnil. „Za-ročenec njegove hčere, princezinje Flore, sem.“

Župan je potisnil zopet očala na čelo, stopil v stran in zaklical:

„Nemogoče, dragi gospod!“

„Zakaj bi pa bilo nemogoče, monsje?“

„Vi ste slikar, Svetlost pa knežja princezinja, nemogoče!“

„Prepričajte se sami!“

„Torej vendar! Čestitam ponižno, monsje, čestitam!“

Globoko se je priklonil in spremil Mirkota prav na cesto, kjer je snel svoja očala z nosa, in se z njimi uljudno priklanjal odhajajočemu zaročencu knežje princesinje.

Mirko je hitel h knezu de Olzuna. Tam so ga že težko pričakovali, in ko je vstopil, sta ga vprašala knez in njegova hči obejdnem:

„Kako je? Kaj si zvedel?“

Mirko je razvil brzojav in bral:

„Jaz sem zvesti, dobri Alimpo«. Za Boga, zakaj vprašate? Ali ste našli morda kak sled? Naznanite mi takoj vse. Silva Strnad.“

„Torej je pravi!“ je zaklical knez.

„Torej ni slučaj!“

„Tako moramo iti na svetilnik, najprvo pa na županstvo!“

„Tam sem že bil. V četrť ure pride župan sam sem.“

„Prav, prav, moj sin!“ je dejal Olzuna. „Ampak ali bom mogel iti do svetilnika?“

„Saj tega niti treba ni, moj predragi oče. Grofa pripeljemo sem. Vem, da bo župan zadovoljen s tem predlogom.“

Župan je prišel, še preden je preteklo četrť ure. Globoko in najponižnejše se je priklonil ter naznanil, da je vzel s seboj tri žandarje in pet močnih mož.

„Saj ne rabimo toliko ljudi,“ je dejal Mirko z nasmehom. „Da se ljudem ne bo zdelo sumljivo, ne gremo

skupno na svetilnik. Sicer bi nas opazil lahko tudi Gabrilon.“

Vsi so bili zadovoljni s tem predlogom in potem so odšli.

Mirko je šel z Floro, ki mu je povedala, da pozna tudi njen služabnik natančno grofa Emanuela. Bil je namreč preje pri njem v službi in se natančno spominja na majhno bradavičico, ki jo ima grof za levim ušesom.

Približno pol ure pred tem je šla neka ženska ob obrežju; takoj si spoznal, da gre proti svetilniku. To je bila Carba. Prav nič ni slutila preteče nevarnosti in je šla samo zaraditega ob obrežju, ker ni hotela iti več mimo hišice, kjer je stanoval knez.

Ko je prišla do svetilnika, je šla po stopnjicah navzgor in hotela pozvoniti, ampak vrata so se sama odprla. Gabrilon ji je prišel naproti.

„Videl sem te že od daleč,“ je dejal. „Zakaj pa prideš tako zgodaj?“

„Boljše je, da sem pri tebi, me saj nihče ne vidi. V tej okolici so namreč ljudje, ki me poznajo,“ mu je odgovorila.

„Kedaj pa pridejo tvoji ljudje?“

„Tako v mraku. Pridejo s čolnom. Nihče ni videl, ko smo grofa prinesli na svetilnik, in nihče naj ne vidi, ko ga odnesemo.“

„Saj je že skrajni čas!“ je godrnjal čuvaj. „Celo temu tujcu se je stvar že sumljiva zdela.“

„Kdo je pa tisti tujec? Ali ga poznaš?“

„Ne, opazoval sem ga s svetilnika in videl, ko je šel v knezovo hišo.“

„Potem je zelo nevaren!“ je rekla hitro. „Ali si poiskal listine, ki sem ti jih poslala z grofom vred?“

„Sem. So že pripravljene na peči.“

„Torej sežgiva jih takoj. Kdo ve, kaj se še vse ne zgodi. Kje je pa grof, Gabrilon?“

„Tam, kjer navadno. Veliko sitnosti sem imel z njim in sem vesel, da se ga iznebim.“

Šla sta navzgor, kjer je čuvaj stanoval. Na peči je bilo več listin. In sicer listine o grofovi osebi, o ropu mrliča in o zamenjanju mrliča z grofom. Te listine bi bile lahko marsikaj pojasnile, posebno to, da ciganka ne namerava škodovati grofu, ampak ga ima samo kot orožje svojega maščevanja.

Carba je prebrala te listine in jih utaknila potem v peč. Nato je prižgala žveplenko in jih sežgala.

„Tako,“ je rekla. „Če bi se tudi sedajle kaj pripetilo, bi nam ne mogel nihče ničesar dokazati. Tvoj stric Marcelo je umrl, njega bi ne mogli kaznovati, in ti bi rekel, da ti je on prinesel blaznika. Pojdi, idiva zopet doli, meni se vrti v glavi v taki visočini!“

Šla sta doli, in ravno ko sta vstopila v zadnje nadstropje, je nekdo pozvonil; Gabrilon je odklenil in pogledal ven. Zagledal je Mirkota, za katerim je stala Flora na strmih stopnicah.

„Kaj bi pa zopet radi?“ je vprašal jezno.

„Šel bi rad z to damo na vrh svetilnika,“ je odgovoril slikar.

Vstopil je brez ovire, dama pa za njim. Mirko ni poznal Carbe. Ko je pa zagledala ciganka Floro, je dejala:

„Oh, to je tista lepa, ponosna dama, ki me ni hotela poslušati! Sedaj me bo pa vendar-le morala! Vaš oče je — —“

Mirko je takoj uganil, kdo da je ta ženska, zato je hitro vprašal svojo ljubico:

„Ali je to ciganka Carba, o kateri smo govorili?“

„Da, Carba sem,“ je odgovorila hitro starka sama. „Torej lepi gospod je že slišal o meni praviti? Torej naj bo pa priča mojih besedi, gotovo ga bo stvar precej zanimala.“

„Le molči, starka, to je najboljšje!“ je odgovoril Mirko ponosno. „Umakni se, da gremo na vrh.“

„Preden nisem izgovorila, se ne umaknem,“ je rekla trdovratno in stopila na stopnjice. „Če misli gospod, da stvar, ki jo hočem povedati, ni važna, tedaj se zelo moti. Če bi hotela, bi lahko osrečila kneza de Olzuna, ampak nočem ga. Natančno vem, kdo — —“

„Molči!“ ji je ukazal slikar. „Kako more neki osrečiti ciganka kneza.“ In zaničljivo je pristavil: „Saj vem, kaj hočeš. Ne maramo te poslušati; natančnejše poznamo Strnada ko ti. To so vse tvoje skrivnosti. Poberi se odtod!“

Porinil jo je v stran in šel z Floro po stopnjicah navzgor. Carba se ni branila; kri ji je zastala v vseh žilah, in začudeno je gledala za njima. Prestrašila se je, ko je čula, da ve knez, kdo da je njegov sin. A kmalu se je pomirila in zagodrnjala:

„In vendar ga ne dobite! Gozdni čuvaj Tombi na Bršljanovem mi bo pomagal!“

Gabrilonu je pa zašeptala v uho:

„Ali ta je tisti tujec, ki se mu je zdel grof sumljiv?“

„Da,“ je odgovoril čuvaj po tihem.

„In ki si ga videl iti v knezovo hišo?“

„Da.“

„Ali si zaklenil vrata grofove sobice?“

„Ne, samo zapahnil.“

„Torej pojdi hitro za njima, morda sta prišla z namenom, da si ga ogledata.“

Gabrilon jo je ubogal in šel za tujcema. Tadvasta dospela ravno v tretje nadstropje, kjer je bila majhna sobica, v kateri je stanoval blaznik.

„Tu notri je menda,“ je rekel Mirko Flori in hotel odmakniti zapah.

„Stoj!“ je zaklical tedaj Gabrilon. „Kaj pa iščete tu notri?“

„Videl bi rad tvojega strica,“ mu je odgovoril Mirko.

„Ta Vas pa prav nič ne briga! Le pojdite!“ je rekel čuvaj in stopil pred vrata.

„Morda me pa vendar malo briga! Le stopi v stran, sicer odprem vrata na drug način!“

„Vi?“ je vprašal Gabrilon. „Poskusite se me dotakniti, potem se Vam pa ne bo dobra godila.“

„Dotakniti? Tebe?“ je rekel Mirko. „Kaj pa še! Preumazan si! Če z lepa ne odpreš, zvem, ne da bi se mi bilo treba umazati, zakaj ne smem videti nesrečnega blaznika.“

„Ne, ne odpri!“ je zaklical nekdo pri vratih.

Carba je prišla za njimi.

Tedaj je segel Mirko v žep po robec in zavihral z njim skozi okno.

„Kako znamenje je pa to?“ je vprašala Carba v skrbeh.

Mirko ji ni odgovoril, ampak samo poslušal, če že pridejo. Kmalu so se začuli koraki, in vstopil je župan.

„Srečo imamo, monsje,“ ga je nagovoril slikar. „Ta ženska je tista ciganka, ki jo iščemo.“

„Oh! Že prav!“ je dejal uradnik in ogledoval starko skozi očala. „Torej ti si tista ženska, ki skriva umrle in pokopane ljudi?“

Carba se je prestrašila pri teh besedah, vendar se je kmalu premagala in odgovorila:

„Ne razumem Vas. Kdo pa ste?“

„Župan sem in bi rad govoril s teboj o važnih stvareh. Najprvo nam pa pokaži svojega blaznega strica, Gabrilon! Kje pa je?“

Carba je sedaj takoj spoznala, da se ne more braniti. Samo tajiti mora, kar se da. Sicer pa pridejo danes zvečer itak njeni ljudje in prepeljejo blaznega grofa na varnejši kraj.

„Tu notri je,“ je odgovoril Gabrilon in pokazal na vrata.

Ni se bal, kajti mislil je, da je župan sam.

„Torej tvoj sorodnik je, praviš?“

„Da.“

„Kako se pa piše?“

„Anzelmo Marcelo.“

„Odkod?“

„Iz Barise.“

„Ali imaš njegovo legitimacijo?“

„Moj stric mi ga je prinesel in mi obljubil, da mi pošlje legitimacijo. A tačas je že umrl.“

„Naj ti pa pošlje legitimacijo kdo drugi. Sicer bom pa vprašal v Barisi, če je to resnica. Odpri vrata!“

Čuvaj je ubogal. V majhni sobici je ležal na slami blazni starec. Ko je zagledal tujce, je vstal. Nezavestno je gledal predse in dejal z tožečim glasom:

„Jaz sem zvesti, dobri Alimpo.“

„Ali slišite, monsje!“ je vprašal Mirko župana.

„Slišim, taiste besede so!“ je pritrdil župan in se obrnil potem k Flori rekoč: „Svetlost, ali mu je kaj podoben?“

Solze so zalile Flori svetle oči. Stopila je k bolniku, ga prišla za roko in ga vprašala z ginjenim glasom:

„Svetlost, don Emanuel, ali me še poznate?“

„Torej je vendar?“ je dejal župan.

„Oh res, grof Emanuel!“ je zaklicala Flora. „Pre-dobro ga poznam; grof Emanuel je in nihče drugi. Sicer je precej oslabel, vendar se drugače ni prav nič predružačil. O, don Emanuel, govorite vendar! Povejte mi saj, če me še poznate! Flora Olzuna sem, ki Vas je obiskala v Rodrigandi.“

Bolnik jo je venomer nezavestno gledal in molčal. Samo blede ustnice so se sedaj odprle in dejale z jednako-mernim, mrtvim glasom:

„Jaz sem zvesti, dobri Alimpo!“

Vsi so bili globoko ginjeni, Mirko in župan sta se komaj premagovala. Flori se je blazni grof tako smilil, da ga je objela in zaklicala z glasnim ihtenjem:

„O, moj dobri, nesrečni don Emanuel, kakega sem Vas našla! Kdor Vam je to storil, se ne bo mogel zagovarjati pred božjim sodnim stolom.“

Carba se je prestrašila, ko je spoznala Flora grofa Emanuela. Pristopila je in rekla:

„Ta dona se moti. Ta bolnik je Anzelmo Marcelo, natančno ga poznam.“

„Molči, goljufivka!“ je zaklicala Flora. „Gospod župan, zaprite to žensko in čuvaja.“

„Naju?“ je vprašal Gabrilon začuden. „Kaj sem pa storil? Ta stari, umobolni mož je moj stric. Če bi bil grof, ne bi bil nikdar zblaznel. Vsled revščine in lakote se mu je zmešalo. Iz usmiljenja ga imam, in sedaj naj bi bil za zahvalo še zaprt? To je pa res smešno!“

Te besede so župana zelo razžalile.

„Miruj!“ mu je ukazal. „Kar stori policija in sodnija ni nikdar smešno! Jetnik si. V imenu postave aretiram tebe in ciganko!“

„Aretirate? Mene?“ je vprašal Gabrilon. „Le poskusite, če se Vam posreči!“

Skočil je na župana, ki ni bil pripravljen na njegov napad, a ta ga je sunil v stran in padel je — ne čez stopnjice, ampak žandarjem v roke, ki so stali pri vratih.

„Grom in strela!“ se je prestrašil.

„Držite ga!“ je ukazal mër. „Če poskusi uiti, potrdi s tem svojo krivdo. Primate tudi to staro žensko. Naj nam pove, kako je spravila grofa sem!“

„Mene? Mene hočete aretirati? Mene, ki sem nedolžna!“ je klicala Carba. „Kraljica žitanov sem; kdo me sme soditi! Sicer imate sedajle slučajno moč zgrabiti me, vendar nimate moči, da bi me trajno zaprli.“

„Nikar ne blebetaj, starka!“ je dejal žandar in jo prijel za roko. „Tvoje kraljestvo je beračija, in tvoji podložniki so berači; ne bomo se ozirali na tvoj kraljevski stan.“

Porinil je ciganko in čuvaja skozi vrata, in spravili so ju v ječo. Ko so odšli, je dejal župan:

„Ali se jina bo slaba godila zaradi tega zločina! Sedaj pa prosim gospódo, pojdimo še k Svetlosti, k milostivemu knezu, in ga vprašajmo, če spozna grofa Emanuela.“

„Še eno pričo imamo, namreč knezovega služabnika,“ je pripomnil Mirko. „Služil je preje pri grofu de Rodriganda, in trdi, da ima Svetlost za levim ušesom majhno bradavico.“

„O tem se lahko takoj prepričamo!“ je dejal župan in preiskal grofa na dotičnem mestu. „Saj res, tukajle je bradavica! Sedaj pa ni več dvoma. Pojdimo! Nadomestil sem že aretiranega čuvaja z novim.“

Ne da bi se branil, je šel blazni grof z njimi. Ko so vstopili v ribičevo hišo, jim je prišel služabnik naproti.

„Grof Emanuel!“ je zaklical, ko je zagledal bolnika. „Poglejte, gospodje, tu ima bradavico. Ali vidite? To je dokaz, če mi drugače ne verjamete.“

„Saj smo že videli, in Vam verjamemo,“ je dejal župan.

Ko so vstopili pri knezu, je stal Olzuna sredi sobe. Poznalo se mu je na obrazu, da je globoko ginjen. Videl jih je namreč že od daleč in takoj spoznal grofa Emanuela.

„Oh, pravi je!“ jim je zaklical naproti. „Spoznal sem ga že od daleč. O moj Bog, kako svidenje!“

„Torej smo edini“, je dejal župan.

„Da, ta je grof Emanuel de Rodriganda!“ je ponovil knez. Potem je prijel grofa za roko in dejal: „Don Emanuel, pogledjte me! Ali ne poznate svojega prijatelja Olzune?“

Grof Emanuel niti zapazil ni, da je na drugem kraju. Samo to je slišal, da govore ljudje okoli njega, in zato je dejal otožno:

„Jaz sem zvesti, dobri Alimpo.“

Knez Olzuna se je kar jokati začel od sočutja. Ko se je slednjič pomiril, je vprašal Mirko župana:

„Ali ste sedaj prepričani, da je ta umobolni mož grof Emanuel de Rodriganda?“

„Popolnoma, monsje! Takoj, ko pridem domov, spišem uraden protokol, in sporočim v Rodrigando, da

so pokopali namesto grofa družega mrliča, ker smo pravega grofa Emanuela našli v Ovranšu. Ampak, gospôda moja, kaj storimo pa z bolnikom? Ali naj morda poskrbim, da — — —?“

„Ne, ne; grof ostane pri nas!“ mu je segla Flora v besedo. „Kajné, ljubi papa?“

„Seveda, pri nas ostane,“ ji je pritrdil knez Olzuna. „Kaj storimo potem z njim, so pozneje pogovorimo.“

„Na Špansko ga na nobeden način ne pošljemo, kajti tam bi mu lahko zopet škodovali njegovi sovražniki,“ je svaril Mirko. „Saj potujemo itak na Kranjsko, in tedaj gre z nami, da ga izročimo njegovi hčeri, doni Silvi.“

„To bo menda res najboljše,“ mu je pritrdil knez.

„Torej, potem sem saj brez skrbi,“ je dejal župan. „Sedaj moram pa iti domov, da izpolnim svojo dolžnost. Gabrilona in ciganke, danes sicer ne morem več zaslišati ker je že prepozno, a storil bom to takoj jutri zjutraj. Naznanil Vam bom uro, ker vem, da bi bili radi zraven.“

Nato se je župan poslovil in odšel.

Takoj potem so preblekli grofa v čisto obleko, kajti v tem oziru je bil grozno zanemarjen. Zvečer je sedel grof že pri mizi v družbi svojih prijateljev, in sicer ne da bi slutil, kje da je, in kaj se godi z njim,

Pogovarjali so se, ali naj njegovi hčeri takoj na znanijo, da so ga našli, ali ne. Slednjič so sklenili, da ji tega ne pišejo, ker bi ji nenadno veselo iznenadenje utegnilo škodovati. Zato so ji pisali naslednje pismo:

„Gospoj Silvi Strnadovi na Bršljanovem
pri Ljubljani.

Častita gospa!

Ker sem bolehen, sem v tukajšnjem kopalšču
vendar mi niso mogli pomagati niti kopeli nit

zdravniki, Slednjič mi je poslal ljubi Bog Vašega gospoda soproga kot rešitelja. Prišel je s svojim parnikom iz Grinoka na Škotskem in se ustavil v Ovransu, da naloži premog. Tedaj mi je dal novo upanje, in vsled njegovih zdravil se je moja bolezen že znatno poboljšala, tako da sem prepričan, da ozdravim.

Svetoval mi je tudi, da se moram preseliti kam drugam. Rekel mi je, da naj grem s svojo hčerjo na Kranjsko. In sicer mi je priporočil Bršljanovo. Zagotovil mi je, da ne bode imeli z menoj nikakih sitnosti, in mi dal priporočilna pisma za svojo gospo mama in za gospoda stotnika pl. Podgornika. Potem je odpotoval. Kam da je šel, o tem Vam gotovo poroča v svojih pismih.

Ko je že odpotoval, smo zvedeli nekaj, kar bi bilo zanj zelo velikega pomena. Slikar Mirko pl. Podgornik, ki je tudi v Ovransu, je zaročenec moje hčere. Govorili smo z Vašim gospodom soprogom tudi o razmerah, vsled katerih ste sedaj na Kranjskem. Zvedeli smo, da skrivajo nekje umobolnega moža, ki ponavlja vedno samo te besede: „Jaz sem dobri, zvesti Alimpo!“

Gospod Podgornik Vas je vsled tega brzojavno vprašal, če so to tiste besede, ki jih izgovarja Vaš gospod oče, grof Emanuel. Vaš odgovor nam je to potrdil. Takoj smo začeli poizvedovati, in Vam bomo sporočili uspeh našega poizvedovanja.

Dovolite nam pa, da Vam poročamo o tej stvari ustmeno. V enem tednu pridemo v spremstvu gospoda Podgornika v Ljubljano in tedaj tudi zvemo, če Vam na Bršljanovem res ne delamo nikakih sitnostij.

Priporočam sebe in svojo hčer Vaši dobrohotnosti, izročam Vam pozdrave gospoda pl. Podgornika

in se bilježim z odličnim velespoštovanjem
baron Franc pl. Mirodolski.“

To pismo so oddali še isti večer. — —

Ob istem času, ko so pisali knez Olzuna, Flora in Mirko to pismo, se je nekaj godilo, kar je v najožji zveri z današnjimi dogodki.

Bila je že temna noč, in hladen veter je vel čez šumeče morje. Od južne strani je privesljal čoln. V čolnu je sedelo šest mož, štirje so vesljali, jeden je sedel pri krmilu, jeden je bil pa poveljnik.

„To je luč iz svetilnika,“ je dejal poslednji. „Veslajmo naravnost tja in se ustavimo med pečinami!“

„Tako so tudi storili. Ko so pritrdili čoln, je poveljnik izstopil in šel proti svetilniku. Okolica mu je bila dobro znana, kajti šel je v temi naravnost proti vratom, potem po stopnjicah navzgor in pozvonil. Prišel je novi čuvaj in vprašal tujca, kaj da želi.

„Govoril bi rad z svetilnikovim čuvajem,“ je odgovoril tujec.

„Ta sém jaz.“

„Vi? Mislim, da mu je ime Gabrilon?“

Začudeno je pogledal novega čuvaja pri teh besedah.

„Gabrilon je bil čuvaj do danes, a sedaj so mu vzeli službo.“

„Grom in strela! Zakaj pa?“

„Ker so ga zaprli.“

„Če bi bil videl čuvaj tujcu v obraz, bi bil sedaj lahko zapazil, kako se je ta pri teh besedah prestrašil.

„Zaprli so ga? Zakaj pa? je vprašal čez nekoliko časa mirno.

„Hm! To so zelo čudne stvari! Mislim da ga bodo obsodili za celo življenje na kako bojno ladijo za vesljača. Ali ste morda njegov prijatelj ali celo sorodnik?“

„Ne, prav nič me sicer ne briga, samo nekaj malega mi je dolžan,“ se je lagal tujec.

„Potem pa le križ napravite čez račun! Gospod župan sam ga je zaprl in neko ciganko — —“

„In neko ciganko?“ je vprašal tujec hitro.

Tujčev glas se je pri teh besedah kar tresel od strahu. Čuvaj tega ni zapazil in odgovoril je:

„Da. Tisti ženski je ime Carba. Gabrilon je skril na svetilniku nekega španskega grofa, ki so mu dali strup, da je zblaznel. In ta stara, ciganska copernica je z njim v zvezi.“

„To je pa huda, proketo huda stvar!“ je dejal tujec.

„Verjamem,“ je potrdil čuvaj. „Vrv okoli vratu bi zaslužil, in ne samo dosmrtno prisilno delo!“

„In kaj so napravili z grofom?“

„Sedaj je pri knezu de Olzuna, ki je razkril vso to stvar.“

„Oh, knez Olzuna je tu?“

„Da; na smrt je bolan in stanuje s svojo hčerjo v hiši ribiča Žana Foretijéja. Prva hiša od tu proti mestu je. — Saj sem Vam dejal: le naredite križ čez račun; niti vinarja ne dobite.“

„In kje je tista stara žena, ki je bila pri Gabrilonu?“

„Tega pa nihče ne ve. Bila je ravno v mestu, ko so prišli po Gabrilonu, in od tedaj je še živa duša ni videla. Gotovo je slišala, da so ga zaprli, in je hitro

izginila. Ampak iti moram na vrh k svojim svetilkam in nimam več časa. Lahko noč!“

Tujec je odšel in se vrnil v čoln. Ko so videli, da prihaja sam, ga je vprašal krmar:

„Torej, Garbo, kako je? Upamo, da je vse v redu!“

Tujec je bil torej Garbo, Carbin zaveznik, ki je takrat izkopal mrliča in odstranil don Emanuela iz Rodrigande. Odgovoril je:

„Vse je v prokletem neredu! Le mirni bodite! Gabrilon je velik osel, zaprli so ga, in ker je bila Carba pri njem, so zaprli tudi njo.“

Vsi čolnarji so bili cigani. Prestrašili so se sicer ko jim je Garbo to povedal, vendar so molčali, da bi se ne izdali. Samo krmar je potihoma vprašal:

„Zakaj so ga pa zaprli?“

„Ker so zvedeli, da je bolnik grof,“ mu je odgovoril Garbo in povedal potem vse, kar je zvedel.

Žitani so se potem pomenili, kaj naj store, in sklenili, da oprostite svojo kraljico. Šli so v mesto poizvedovat, in samo jeden je stražil čoln.

Ko so se čez nekoliko časa vrnil, so vedeli že vse, kar potrebujejo. Oskrbnik jetnišnice hodi vsak večer v gostilnico in se vrača domov šele po polnoči. Njegova družina pa gre zgodaj spat. Ključar, ki naj bi pazil na jetnike, odide navadno takoj za oskrbnikom v bližnjo žganjarno, namesto da bi izpolnoval svojo dolžnost.

Garbo je bil celo tako predrzen in se osebno seznanil z oskrbnikom in ključarjem.

Sklenili so torej, da obstražijo jetnišnico; kadar odide oskrbnik bodo zadavili ključarja in mu vzeli ključe, da oprostite jetnike.

Tako so tudi storili. —

Kmalu je odšel oskrbnik v gostilno in nekoliko minut pozneje so ugasnili v njegovem stanovanju luč. Legli so spat.

Čez pol ure so se odprla vežna vrata, in prikazal se je ključar, ki je hotel iti v žganjarno. Komaj je storil pet korakov, ga prime nekdo tako trdno za vrat, da niti zavpiti ni mogel. Garbo mu je porinil železno kroglo v usta.

„Tako je dobro,“ je dejal potihem. „Sedaj ga saj usmrtiti ni treba. Spravite ga v stran.“

Vzeli so mu ključe, in cigani so šli potem v jetnišnico. V ključarjevi sobi je gorela še luč, in na mizi je ležala knjiga, v kateri je bil seznamek vseh jetnikov. Na ta način so hitro našli, na kateri številki sta Carba in Gabrilon.

Na steni so viseli ključi vseh ječ. Garbo je vzel dotične ključe, in potem so šli oprostiti svojo kraljico.

Ko je bila Carba prosta, je dejala:

„Saj sem vedela, da me pridete oprostiti. Rekla sem županu, da me nima moči zapreti za dalje časa.“

„Da, prosta si,“ je dejal Garbo. „Ampak le pojdimo hitro odtod k našemu čolnu in odrinimo, kajti tu nam preti velika nevarnost.“

„Brez grofa?“ je vprašala Carba. „Kaj pa še! Prišla sem ponj, in kar sem sklenila, to tudi izvršim.“

„Tudi prav!“ je dejal Garbo v imenu vseh.

„Ali si zvedel, kje da je?“

„Pri knezu de Olzuna.“

„Oh pri knezu! Saj sem si mislila. Pojdite, si gremo hišo ogledat!“

Potem so šli iz mesta proti ribičevevi hiši.

Ob istem času se je vračal Mirko od svoje ljubice domov. Sredi pota je bila visoka jesen, pod njo pa

pripravna klop. Na to klopse je Mirko vsedel in sanjal o ljubezni in o sreči.

Tako je sedel v temi in sanjaril. Vse naokrog je bilo tiho, in vsak najmanjši šum ga je vzdramil.

Kar zasliši, da se približuje potihem in previdno več oseb.

Zakaj neki se ti ljudje plazijo tako potihem? Hitro se je sklonil in zagledal sedem oseb, ki so šinile mimo njega. Zdelo se mu je, da je tudi ženska med njimi. Ženska, ki ima tako obleko, kakor Carba. Carba! To ime ga je skrbelo. Saj je dejala danes, da jo ne morejo imeti dalje časa zaprte. Ali je ušla? Ali so jo njeni zavezniki oprostili? Potem so gotovo namenjeni k grofu.

Ta misel ga je prestrašila. Hitro je slekel svoje črevlje in šel za njimi. Niso ga šlišali. Pred ribičevo hišo so se ustavili. Sedaj je bil prepričan, da so namenjeni k grofu. Vedel je, da so zaprli vežna vrata za njim. A vedel je tudi, da so zadnja vrata še odprta. Hitro je skočil čez vrtno ograjo in šel k zadnjim vratom. Bila so še odprta.

Hitro je vstopil in zapahnil lesen zapah. Natančno je poznal celo hišo. Na desni strani je stanoval knez. Danes je spal pri njem tudi grof. Na levi strani je stanoval služabnik, poleg njega pa Florina služabnica. Flora je pa spala v majhn' sobici pod streho.

Pri služabniku je gorela luč; ravno se je slačil, in vrata so bila še nezaklenjena. Ne da bi potrkal je Mirko vstopil, in služabnik se je zelo začudil, ko je zagledal slikarja, ki je odšel komaj pred dobre četrte ure. Začudeno ga je pogledal in ga hotel nagovoriti, a Mirko ga je prehitel.

„Pst!“ je dejal potihem. „Molčite! Vrnil sem se skozi zadnja vrata. Zdi se mi, da so oprostili Carbo in

čuvaja Gabrilona njeni zavezniki. Zunaj stoji sedem oseb, ki gotovo nameravajo ugrabiti umobolnega grofa.“

Služabnik je bil vojak in odločen mož. Takoj je ugasnil luč.

„Oh,“ je dejal potem potihem. „Kako jih sprejememo?“

„Ali imate orožje?“

„Imamo. Dva para dvocevnih pistol.“

„Ali so nabasane?“

„So.“

„Dobro. Dajte mi dve, ostale dve pa vzemite Vi. Ali moremo obvestiti kneza, ne da bi to zunaj zaznali?“

„Lahko. Saj imam jaz ključ od njegove spalne sobe, ker moram vsak dan vse urediti, preden se zbudi.“

„Torej zbudite ga! Bolje je, da je gospoda pripravljena, sicer bi se lahko prestrašili vsled naših strelav. Tudi dono Floro in njeno služabnico moramo zbuditi.“

„Takoj vse preskrbim,“ je dejal služabnik. „Stopito tačas v vežo in poslušajte kaj se zunaj godi. Tu imate svoje pištole in tudi nekaj patronov.“

Nato sta odšla potihem iz sobe in se ločila.

Mirko je v veži poslušal. Slišal je, da se plazijo zunaj okoli hiše. Najprvo so poskusili pri sprednjih vratih, potem tudi pri zadnjih. Tudi pri oknih so poskušali, če so dobro zaprta. Medtem je zbudil služabnik kneza in služabnico, ki je šla buditi Floro. Potem je morala služabnica stražiti bolnega grofa. Flora je prišla doli in našla tam svojega očeta, ki je zahteval tudi eno pištolo, akoravno je bil bolnik. Služabnik mu je dal eno pištolo. Tudi Flora je hotela pištolo, a Mirko jo je prepričal, da je bolje, če jo ima služabnik, ki je izurjen strelec.

Tedaj je stopila k ognjišču in vzela velik nož, da bi se branila če bi bilo treba.

Zunaj so končali preiskovanje. Pred zadnjimi vrati so se pogovarjali. Mirko je šel k vratom in poslušal.

„Brez ropota ne pridemo noter,“ je dejal nekdo. „Vse je trdno zaprto.“

„Torej moramo iti skozi zgornje okno.“

„Kaj pa še! Skozi okno normandske ribiške hiše? Ta so mnogo premajhna. Kaj družega moramo najti.“

„Če bi le vedeli koliko ljudi je v hiši.“

Tedaj se je oglasil ženski glas. Mirko je takoj zapazil, da je to Carba.

„Kdo neki naj bi bil tu notri,“ je dejala. „Žive duše ni, ki bi se nam je bilo treba bati. Saj je Gabrilon tukaj, naj vam pove, če ni res.“

Kmalu se je začul Gabrilonov bas, ki je dejal:

„Opazoval sem večkrat iz svetilnika to hišo. Žan Foretjé je prepustil celo knezu in sam spi pri sosedu. Njega se nam ni treba bati. V hiši so samo knez, ki je že itak napol v grobu; nadalje njegova hči in njena služabnica, ki se bosta skrile pod odejo. Slednjič je samo še služabnik, ki je jedini, ki ga smemo šteti. Ampak pomislite, da je nas šestkrat več.“

„Ali ste sedaj čuli!?“ je dejala Carba. „Poslušajte kaj Vam svetujem: Zadnja vrata niso tako močna kakor prednja, in če se dva upreta, jih lahko uderemo. Potem gremo v hišo in poiščemo najprvo luč, da najdemo grofa. Predno se drugi zavedo, smo že davno na našem čolnu. Jaz seveda ne smem iti v hišo. Vas ne poznajo, mene pa še prenatančno, in če bodo tudi slutili, da sem bila jaz zraven mi vendar ne morejo ničesar dokazati. Torej naprej! Udrite, jaz vas pa tu počakam.“

Minulo je nekaj trenutkov.

Potem se je uprlo zunaj nekaj močnih ramen proti vratom. Vrata so zaškripala najprvo malo, pozneje močnejše, vedno močnejše.

Mirko je šel tedaj od vrat proč in vzel pištole v roko.

„Že pridejo,“ je dejal. „Osem krogel imamo, to popolnoma zadostuje.“

Zapah je vrata močno držal, a slednjič so se vendar le udala. Zaškripalo je, in vrata so se odprla.

Cigani so hoteli vstopiti.

„Stoj!“ je tedaj zaklical slikar. „Kaj pa hočete? Mi streljamo.“

„Le,“ je odgovoril Garbo, ki je vodil cigane. „Le po njem. To je ta prokleti služabnik.“

Vlomili so v hišo, a tam so jih sprejeli z streli.

Glasno so zakričali in zakleli prestrašeni cigani. Krogle so zadele. Bolestno so stokali ranjenci.

„Nazaj!“ je tedaj ukazal Garbo.

Potem so slišali, kako so neranjeni pobegnili. Ranjence so pustili in se jih niso upali odnesti, ker so slutili, da je precej ljudi v hiši. Mirko jih ni zasledoval, ker je bila pretemna noč, in bi jih itak ne našli.

Zato so prižgali sedaj luč in videli, da leže v veži trije cigani, dva mrtva, eden pa težko ranjen. Mirko je hitel hitro v mesto k policijskemu nadzorniku. Našel je policijo že vso na nogah, kajti oskrbnik je takoj, ko se je vrnil domov, zapazil, da so jetniki pobegnili, in naznanil je to policiji. Zato je bil tudi župan že v svoji pisarni, in slikar mu je takoj razložil, kaj da se je zgodilo.

Uradnik je šel takoj v spremstvu svojih žandarjev v knezovo stanovanje in sestavil tam uraden zapisnik.

Ranjenega cigana so zaslišali. Bil je smrtnonevarno ranjen, vendar ni hotel vsega odkritosrčno priznati. Bil je Carbi tako zvest, da ni izgovoril nijedne besedice, ki bi ji mogla škodovati. Samo to je priznal, da je umobolni mož res grof Emanuel de Rodriganda, in da so ga hoteli odstraniti iz svetilnika. Kako da je grof prišel na svetilnik, in kam da so ga hoteli spraviti, tega ni povedal. Dejal je, da tega ne ve.

Žandari so ga spravili v ječo, in umrl je še tisto noč. Oba mrliča so pa odnesli v mrtvašnico. Policija je zasledovala celo noč ubegle cigane, a zaman.

Sicer sta pa bila knez in Mirko popolnoma zadovoljna z uspehom, ker sta dobila saj uradno potrdilo, da je bolnik res grof Emanuel.

Pred sodiščem sta se morala zagovarjati, ker sta usmrtila cigane, vendar nista imela zaraditega nikakih sitnosti, ker je bila njunina samoobramba popolnoma opravičena.

Kmalu je knez toliko ozdravel, da je lahko odpotoval v času, ki mu ga je določil Strnad. Potovali so čez Pariz in Dunaj, in ko so dospeli v Ljubljano se je knez že precej okreščal in ni bil več tako slaboten, kakor v začetku prejšnjega tedna, ki je bil tako zelo usodepoln. — — —

Strnad je odplul iz ovranske luke proti jugu. Prišel je srečno mimo nevarnega Biskajskega zaliva in se je ustavil tudi na Kap-Verdskih, Kanarskih in Azorskih otokih, — a zvedel ni ničesar. Od tod je šel naravnost proti St. Heleni, kjer je hotel naložiti premog. Slednjič je našel prvi sled. Tudi kapitan Landola se je ustavil s svojo „Pendolo“ na Sant Heleni. Od tam je odplul proti jugu. Strnad je pričakoval, da zve kaj na-

tančnejšega o njem v Kapskem mestu, zato je plul proti rtu Dobro Nade.

Parnik „Silva“ je bil nekaj stopinj severno od rta, in bilo je zgodaj zjutraj, ko pride kapitan Krek k Strnadu v kajito in mu naznani, da se zagledali na zahodu trojadernik.

Na krovu je bil zamorec, ki je imel tako dobre oči, da je zagledal tujo ladijo preje z samim očesom, kakor Krek s svojim daljnogledom.

„Ali je „Pendola“?“ je vprašal Strnad.

„Tega sedaj še ne moremo razločiti,“ je odgovoril Krek. „Samo jamborov vrh se šele vidi. Ampak zdi se mi, da je kupčijska ladija. Zavili bomo proti njej.“

Potem sta šla na krov in vzela daljnogled v roke. Kmalu sta zapazila, da jadra tudi tuja ladija proti jugu. Vendar pluje mnogo počasneje kakor „Silva“, ki ima poleg jader tudi paro.

Medtem je zaklical zamorec, ki je visel v pletenici vrhu jambora, na ves glas, in sicer napol prestrašen in napol začuden.

„Kaj pa je?“ ga je vprašal Strnad.

„Še ena ladija, monsje!“ je odgovoril zamorec.

„Kje?“

„Tamle na zahodu, ampak ne vidi se natančno, ker ima črna jadra.“

„Črna jadra?“ se je začudil Krek. „Črna jadra ima samo črni kapitan!“

Pogledal je z daljnogledom v ono smer, kamor je pokazal zamorec, in zagledal je ladijo, ki je hitela za kupčijskim jadernikom.

„Saj je res črni kapitan!“ je dejal slednjič Krek ves razburjen.

„Ali se morda ne motite?“ je vprašal Strnad.

„Nikakor! Landola je zvit dečko. Dvojna jadra ima. V lukah ima bela, na prostem morju pa črna. Kakor se mi zdi, je namenjen proti tej trgovski ladiji, kajti ravno za njo jadra.“

„Torej pojdimo kupčijski ladiji na pomoč,“ je dejal Strnad.

„Slednjič, slednjič imam tega Landolo, in upam, da mi ne uide.“

Kapitan je zmajal z glavo in dejal z resnim glasom:

„Pozabiti na smemo, da naš majhni parnik ni kos morskemu roparju. Škodovati mu sicer moremo, a premagati ne. Vendar upam, da se bo kupčijska ladija branila, potem smo vsaj dva proti enemu. Ukazal bom sneti jadra, in pluli bomo samo s²paro, da nas čim pozneje ko mogoče zapazi.“

Sedaj so se pripravili. Nabasali so topove in sneli jadra. Tako je plul naš majhni parnik v boj.

Kmalu se je morski ropar dovolj približal trgovski ladiji. Razobesil je rudečo zastavo in dal s topom znamenje, da naj se ustavijo. Kupčijska ladija je spoznala svojo usodo. Napela je vsa svoja jadra in skušala uiti. Morski ropar je jadral hitreje.

Ustrelil je drugič in sicer ojestro. Krogla je zadela kupčijsko ladijo in ji odkrušila precejšen del oklepa.

Glasno so zakričali od veselja na roparski ladiji. Tedaj sta počila dva strela, in v trenutku so bili vsi Landolovi mornarji zbegani. Krogli sta zadeli.

„Imenitno!“ je zaklical Krek. „Poglejte, trgovska ladija je Anglež; nekaj topov ima na krovu in se bo branila do zadnjega. Imenitno znajo meriti. Naprej! Mi napademo roparja od druge strani.“

Ladiji sta bili druga nasproti drugi. Takoj si lahko spoznal, da je morski ropar močnejši, ko Anglež. Nena doma je napel ropar zopet svoja jadra in jadralski kupčijski ladiji.

„Mreže hoče vreči!“ je zaklical Strnad.

„Saj res,“ je odgovoril Krek. „Pa pogledajte, tudi Anglež je zvit dečko. Obrnil se je z koncem ladije proti roparju, kakor volk, ki kaže psu samo zobe. Sedaj pa le hitro Angležu na pomoč. V petih minutah smo tam.“

Strnadov parnik je plul do sedaj popolnoma mirno in brez dima, da ga nista zapazila niti ropar niti Anglež. Sedaj je pa napel vse svoje moči, in takoj so zakričali na Angležu od veselja. Tudi ropar je zapazil svojega novega nasprotnika, a ni se brigal zanj, ker je mislil, da se mu ni treba bati tega majhnega pritlikavca.

Tedaj je šinila „Silva“ mimo Angleža. Kapitan je stal na krovu in zaklical:

„Hola parnik! Ali je pomoč, ali ne?“

„Pomoč!“ je odgovoril Strnad. „Ne udajte se!“

„Saj se ne bomo.“

Pri teh besedah je sprožil Anglež zopet dva topa, ki sta gotovo dobro zadela, kajti na roparju so grozno zakleli. Tedaj je zaklical glasen, jezen glas:

„Le bližje! Vržite mreže!“

„Oh, to je Landola,“ je dejal Krek. „Njegov glas poznam. Kmalu bo izgubil veselje.“

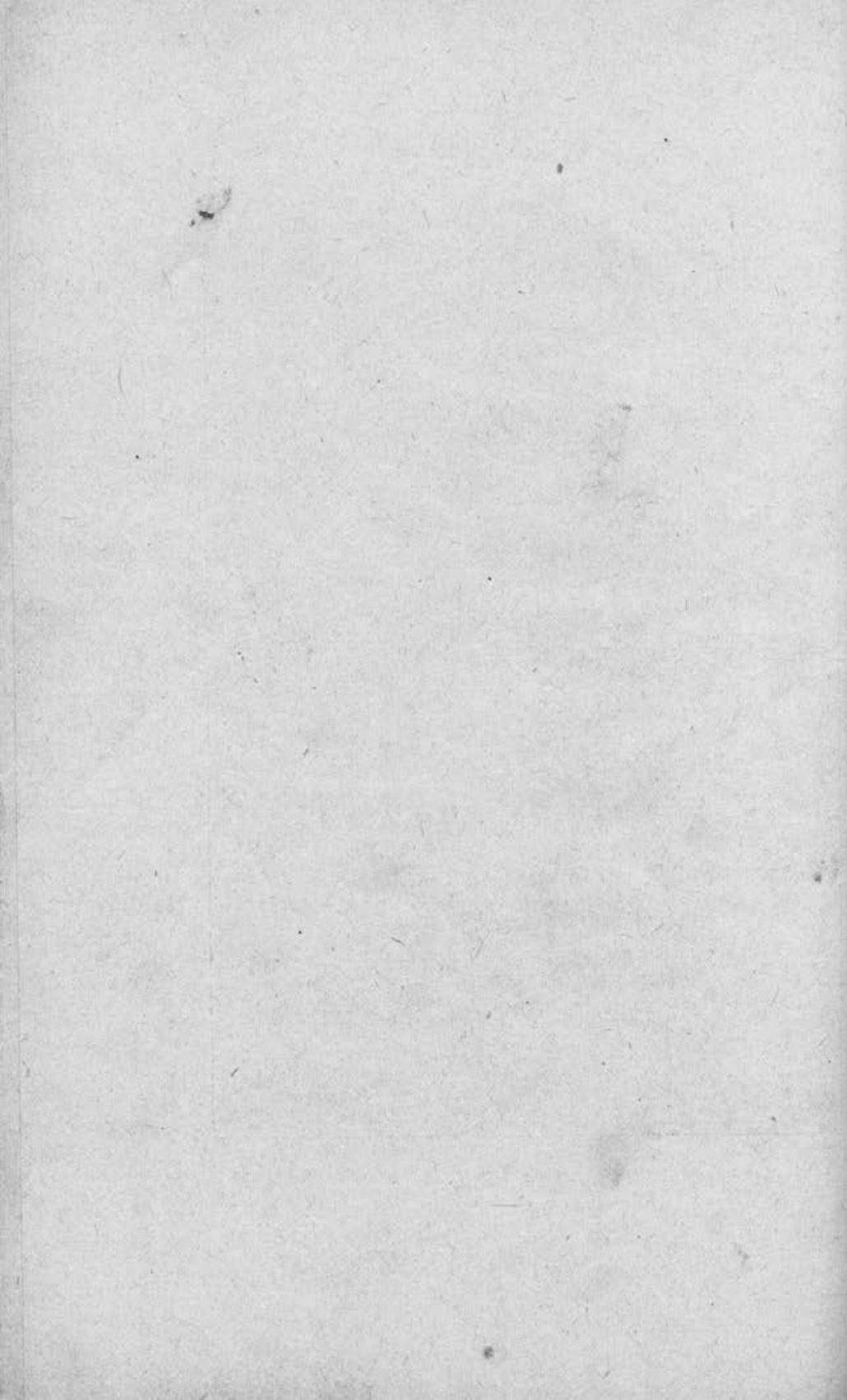
Parnik se je ustavil ravno za roparjem. Priplul je tako blizu, da ga Landolovi topovi niti zadeti niso mogli.

„Ogenj!“ je zaklical Krek.

Njegovi topovi so počili, in ropar se je stresel. Vse krogle so ga zadele.

Izza grma je stopil mož.

„Tako je prav!“ je zaklical Krek. „Vržite mu še nekaj karteč na krov!“

Šele sedaj je zapazil Landola, da je majhen David zelo navaren sovražnik. Spoznal je, da je v zelo neprijetnem položaju, in uvidel, da kupčijske ladije ne more preje premagati, preden se ne iznebi parnika.

„Prebrnite to prokleta orehovo lupino!“ je zaklical Landola.

V dveh minutah je spustil dva svoja čolna v morje, da bi napadla parnik.

„To mi je pa ravno prav,“ se je smejal Krek. „Jim bomo pa dali vode piti.“

Stopil je k jednemu topu, natančno nameril in sprožil. Krogla je zadela jeden čoln, ki se je takoj potopil. Ljudje so poskakali v vodo in drugi čoln jim je prišel na pomoč. Tedaj je sprožil Krek drugič, in tudi drugi Landolov čoln se je potopil.

„Tako!“ je zaklical Krek. „Sedaj jim dajte pa še nekaj karteč, da ne pridejo več na krov!“

Sedaj je šele uvidel Landola, da je majhen parnik nevarnejši sovražnik, ko angleška kupčijska ladija. Kar penil se je od jeze. Stal je pri krmilu, in razločno se je čul njegov glas:

„Vržite nekaj granat na tega pritlikavca!“ je ukazal.

Tedaj je stopil Strnad izza varnega zavetišča in zaklical:

„Henriko Landola! Kortejo iz Rodriganda te pozdravlja!“

Ropar je pobledel. Spoznal je, da so ga razkrinkali, in zarjovel je:

„Granate! Hitro, hitro! Ta vrag nam ne sme uiti!“

Ampak Krek je odplul v stran, da granate parnika niso dosegle. Landola je uvidel, da je zelo nenaravno zanj, če gre parnik dalje proč, kajti tedaj mu lahko škodujejo topovi. Tudi trgovska ladija je medtem streljala na morskega roparja.

Landola je slednjič uvidel, da je položaj zanj skrajno nevaren, in da je najboljše, če jo odkuri. Zato je napel hitro vsa svoja jadra in odplul.

Tedaj so na trgovski ladiji od samega veselja zakričali, in ko je bil Landola že precej daleč proč, je šel Strnad na krov rešene ladije. Kapitan se mu je zahvalil za pomoč, in Strnad ga je naprosil, da naj naznani v Kapskem-mestu, da se je boril z Lijonom kapitana Grandeprija, in da so to napačna imena. Ladija se imenuje La Pendola, kapitan je pa Španec in se piše Henriko Landola.

„Na ta način ga lahko ujamenó,“ je dejal Strnad. „Jaz bom plul za Vami, in Landola niti slutil ne bo, da mu sledim.“

„Kaj pa imate pravzaprav z njim?“

Nato mu je povedal Strnad, kolikor je bilo potrebno o njegovem razmerju z Landolo. Potem se je vrnil na svoj parnik in plul proti jugu. Ropar jo je odkuril proti jugozahodu.

Ko se je Landola že toliko oddaljil, da ni mogel več zapaziti Silve, jo je krenil Krek za njim.

„Prepričan sem, da gre Landola v Ameriko, in sicer na zahodnoindijske otoke, kjer predrugači svojo ladijo, kajti natačno ve, da je razkrikana njegova skrivnost,“ je dejal Krek Strnadu.

Krek je uganil. Kajti že drug dan so zapazili, da jo je krenil Landola res v Ameriko. Hiteli so mu naprej, da ga počakajo med zahodnoindijskimi otoki.

Medtem, ko je plul Strnad v Ameriko, in potoval knez Olzuna na Kranjsko, gotovo niso slutili na Bršljanovem, kaka nevarnost jim preti.

V Zalogu je sedel grof Alfonzo pri oknu in imel še vedno obvezano svojo zlomljeno roko. Poleg njega je stal Edvard Mazon. Alfonzo mu je ravno ukazal, da naj gre poizvedovat na Bršljanovo.

Kmalu nato se je odpeljal Edvard v Ljubljano in si šel odtod ogledat na Bršljanovo svojo žrtve, ki jih naj usmrti. Že na poti je srečal Ljudevita, ki ga je takoj spoznal. Od zgovornega Ljudevita je zvedel, da Strnada ni več tu. Sploh je povedal Ljudevit Edvardu vse, kar je vedel o graščinskih stanovalcih. Edvard je slišal med pogovorom imena: Kortejo, Henriko Landola, Strnad, Krek i. t. d. Čudno! Vsa ta imena je bral v Alfonzovi bilježnici. Za Edvarda je bilo najvažnejše, da zve, v kakem razmerju so te osebe druga z drugo. Najprvo je pa moral spoznati svojo žrtev, grofico Silvo.

Ko sta dospela z Ljudevitom na Bršljanovo, ga je naznanil Ljudevit takoj gospej Strnadovi. Gospa Strnadova, njena hči in Silva so bile ravno skupaj.

„Oprostite, madám,“ je dejal Edvard gospej Strnadovi. „Hotel sem govoriti pravzaprav z gospodom Strnadom — —“

„Žalibog je odpotoval,“ mu je odgovorila prijazno v francoskem jeziku.

„Slišal sem; ampak vendar sem se Vam prišel zahvalit, akoravno gospoda doktorja ni tu.“

„Gotovo Vam je pomagal v kaki bolezni.“

„Ne. Rešil je mojo sestro Aneto Mazon iz Zéne. V temni noči je skočil za njo v vodo. Potem je okrevala, in preskrbel ji je dobro službo pri profesorju Leturbirju.“

„O tem nam ničesar ni pravil.“

„Ne? Ker sem slučajno prišel v Ljubljano, sem se moral priti zahvalit. Škoda, da ga ni tukaj.“

Silva je bila vsa srečna, ko je čula praviti v junaškem činu svojega moža. Njene krasne oči so se iskriale od same sreče. Edvard je zrl v njen nebeški obraz. To je bila Strnadova žena, grofica Silva de Rodriganda, ki jo naj usmrti. Nikdar, nikdar!

„Želim Vam, da bi se Vam vedno dobro godilo, milostiva gospa,“ je dejal Edvard.

„Hvala lepa, dragi prijatelj!“

„In vendar poznam ljudi, ki Vam žele ravno nasprotno, — — ljudi, ki Vam strežejo po Vašem življenju.“

„Moj Bog!“ se je prestrašila Silva.

„Verjemite mi, da poznam ljudi, ki plačajo morilce, ki naj bi usmrtili Vas in gospoda doktorja. Ampak ljubi Bog Vas bo obvaroval vse nezgode.“

„Nikar me preveč ne prestrašite! O čem pagovorite?“

„Povedati Vam moram, madam,“ ji je odgovoril. „Tu v bližini stanuje grof Alfonzo de Rodrigandu pod izmišljenim imenom. Vzel je s seboj iz Pariza morilca, ki naj Vas usmrti, ampak ta mož je šel na Kranjsko, da Vas svari, in storil Vam ne bo ničesar žalega. Več Vam ne smem povedati. Adijo!“

Preden ga je mogel kdo zadržati, je izginil. — —

Dame so bile popolnoma iznenadene in so poklicale takoj Ljudevita, da jim pove, če ve kaj natančnejšega v tem človeku. Ljudevit jim je potem povedal, da je služabnik pri nekem laškem markiju, ki si je zlomil pri zadnji nesreči na železnici roko, in ki stanuje sedaj pri učitelju Lapajnetu v Zagorju.

Takoj je ukazala Silva naj zapreže, ker se peljejo v Ljubljano k državnemu pravdniku, ki gre potem z njimi v Zalog, da zapre grofa. —

Ko je odšel Edvard iz graščine je naletel med potjo še gozdnega čuvaja Tombija. Ko mu je ta povedal, da je Španec, ga je naprosil Edvard, naj mu prestavi star španski zvezek, ki ga je našel v Parizu. Tombi je začel brati prepis Alfonzove listnice, in čim dalje je bral, tem pozornejši je postajal. Ko je prebral, je vtaknil zvezek v svoj žep. Nato sta se začela Edvard in Tombi prepirati za zvezek, in slednjič sta se spoznala, do sta člana ene in iste družbe. Tombi je bil sin ciganke Carbe in je spoznal Edvarda že pri papa Terbilonu. Ko sta se tako spoznala drug drugega, je Edvard rad prepustil zvezek sinu kraljice Carbe.

Edvard Mazon in Tombi sta se prijateljsko ločila.

Pozno zvečer je prišel Edvard domov. V grofovi sobi ni bilo luči, kajti bil je pri učitelju.

„To je pripraven trenutek,“ si je mislil garoter. „Če ne usmrtilim krasne gospe Strnadove, ne dobim obljubljenega denarja. Takozvani marki d' Akroca je velik hudobnež, in če mu poneverim majhno vsotico, to nič ne de.“

Potihem se je splazil v Alfonzovo stanovanje in vzel iz kovčega polno denarnico, v kateri je bilo bankovcev za šestdeset tisoč frankov. Poleg denarnice sta ležali dve mošnji z cekini v znesku deset tisoč frankov.

„Pošten mož postanem ni osrečim svojo dekle,“ si je mislil garoter. „Marki, ki gotovo ni Akroca, ampak Rodriganda, rabi denar samo za zločine, jaz bom pa z njim osrečil sebe in druge.“

Nato je šel potihem doli, vstopil v učiteljevo sobo in se delal, kakor bi ravnokar prišel iz Ljubljane.

Alfonzo mu je namignil, naj mu sledi v prvo ndastropje; ko sta pa stopila v vežo je dejal Edvard Alfonzu:

„Monsje, pojdiva rajše na prosto, kajti o čemur se imava midva pogovoriti, za to je temna noč najpripravnejša!“

Alfonzo mu je sledil. Ko sta bila zunaj, in se prepričala, da je vse varno, je začel Edvard:

„Monsje, mnogo Vam imam povedati. Naša stvar se nama je namreč ponesrečila.“

„Za vraga! Ali ni Silve de Rodriganda na Bršljanovem?“

„Je, ampak slišal sem mnogo novega, kar stva popolnoma predrugači.“

„Torej govori!“ mu je dejal Alfonzo.

„Čujte! Silva se je omožila.“

„Za vraga!“ je zaklical grof. „S kom pa?“

„Z doktorjem Strnadom, ki je odpotoval, da uniči kapitana Landolo.“

„Neumnost!“ je zaklical Alfonzo ves prestrašen.

„Le počakajte, monsje, povem Vam še marsikaj neumnjšega. Na Bršljanovem namreč vedo, da je prišel neki grof Alfonzo de Rodriganda iz Španskega na Kranjsko. Vedo celo, da je že tu, in sicer pod izmišljenim imenom markíja d'Akroca, in da stanuje pri nekem učitelju.“

Alfonzu se je kar stemnilo pred očmi, in slednjič je vendar dejal:

„Ali je mogoče?“

„Mogoče, mogoče. Zdi se mi, da tega Alfonza, ki je pravzaprav rojen Kortejo, že zasledujejo.“

Sedaj se je Španec izdal, rekoč:

„Naj le pridejo, če hočejo! Saj imam ponarejeno brado, ki mi jo je napravil papa Terbilon; nihče me ne spozna.“

„O, ta brada je že jako slaba, monsje. Vaši lasje in Vaša brada so že toliko dorasli, da takoj vsak policaj spozna, da je vse ponarejeno.“

„Tedaj morava pa hitro odpotovati na kak varnejši kraj. Ampak iz Kranjskega ne grem preje, preden ne usmrtiš Silve.“

„O, Silve pa že ne usmrtim, še celo svaril sem jo.“

„Ti?“ se je začudil Alfonzo. „Človeče, ali se šališ z mano?“

Tedaj je stopil Mazon bliže, položil svojo močno roko Alfonzu na ramen in dejal:

„Monsje, poslušajte me, govoriti hočem z Vami resno besedo. Jaz sem garoter Edvard Mazon, ampak pošten mož. Doktor Strnad je rešil mojo sestro iz Zéne. Zaradi tega ne trpim, da bi storil kdo njemu ali njegovim sorodnikom kaj žalega. Midva sva popolnoma jednakopravna. Vi niste niti markí, niti grof. Jaz sem garoter Edvard Mazon, Vi pa goljuf in morilec Alfonzo Kortejo. Svaril sem sicer Strnadovo rodovino, ampak izdal Vas nisem. Čas imate še, da lahko pobegnete. Vrnite se takoj na Špansko; jaz bom pa pazil na gospo Strnadovo in Vam povem, da Vas lastnoročno usmrtim, če se ji zgodi najmanjše zlo. Nikar ne mislite, da ste močnejši ko jaz. Vaša moč je bila samo v denarju, ampak to se je sedaj predrugačilo; ta moč je sedaj v mojih rokah. Sedaj pa zbogom, monsje!“

Po teh besedah je izginil garoter v temno noč. —

Alfonzo je obstal na mestu, kakor da bi ga bila zadela kap. Vse je bilo izgubljeno.

„Ta moč je sedaj v njegovih rokah?“ si je mislil Alfonzo. „Kaj neki pomenijo te besede?“ —

Ko se je vrnil Alfonzo potem v svojo sobo, je videl da je kovčeg prazen. Vse je izginiło, vse! Denarnica in mošnja, šestdeset tisoč v bankovcih in za deset tisoč cekinov. Prokleti tat!

Alfonzu je ostalo samo tristo frankov drobiža in legitimacija, ki jo slučajno ni imel v kovčegu. Uvidel je, da mora takoj pobegniti. —

Pospravil je hitro najpotrebnejše v svoj kovčeg in pobegnil na skrivnem iz hiše. Izginil je v temni noči. —

Dve uri pozneje, ko so že vsi spali, se je pripeljal iz Ljubljane državni pravdnik v spremstvu več žandarjev pred šolo. Zbudili so učiteljevo rodovino, in ko so preiskali markijevo sobo, so videli, da sta pobegnila marki in njegov služabnik. Takoj so jih šli žandarji zasledovat, ampak zaman. Alfonzo in Edvard sta srečno ušla. —

Nekoliko dni pozneje so se pripeljali v Ljubljano z južno železnico knez Olzuna, Flora in Mirko. Ustavili so se v hotelu „pri Slonu“. Takoj, ko so se nastanili, je pisala Flora naslednje pismo:

„Gospej Silvi Strnadovi

na Bršljanovem.

Naznanjamo Vam, milostliva gospa, da smo dospeli v Ljubljano. Ker ne vemo, če je gospodu stotniku pl. Podgorniku naš obisk ljub, Vas prosimo, da nam to blagovolite naznaniti.

Z najodličnejšim velespoštovanjem
baron Franc pl. Mirodolski.“

To pismo je nesel služabnik na Bršljanovo. Silvo, nadgozdarja in Strnadovo gospo je zelo razveselilo to poročilo.

Silva se je takoj peljala v Ljubljano po tujce. Ko je vstopila v hotelu v baronovo sobo, se je začudila na ves glas.

„Moj Bog, ali je mogoče! Svetlost, knez Olzuna. In Svetlost Flora tudi!“

Flora je hitela Silvi naproti in dejala:

„Da, mi smo tu, moja draga! Gotovo se nas niste nadejali na Kranjskem. Tem večje veselje je to za nas.“

„O tudi jaz sem vsa srečna, ker Vas vidim,“ je rekla Silva. „Iskala sem nekega barona Mirodolskega, in zašla sem menda v napačno sobo — —“

„Ne, ne,“ ji je segel knez v besedo, „v pravo sobo ste prišli; kajti mi Vas pričakujemo in iz gotovih vzrokov smo naznanili izmišljeno ime. Vsedite se, moja draga grofica! Pogovoriti se moramo o marsičem, kar Vas bo zelo razveselilo.“

„O mojem možu, kajne?“

„Da. Govorili smo z doktor Strnadom, kakor smo Vam že pisali.“

Nato je povedala Flora o knezovi boleznin in o nepričakovani pomoči. Silva je bila vsa srečna, ko je videla, kako spoštujejo tako odlični ljudje njenega soproga. Ko je Flora končala, je vprašala Silva:

„Pisali ste mi o sledu, ki ste ga našli o mojem očetu po Strnadovem odhodu?“

„Da,“ je odgovorila Flora. „Zelo žal nam je bilo, da ga ni bilo več v Ovransu.“

„Prosim, povejete mi kaj natančnejšega. Ali ste zasledovali sled?“

„Smo,“ je odgovoril knez.

„Ali ste imeli srečo? Oh, povejte, povejte!“ je prosila Silva.

„Morda,“ je dejal Olzuna naménoma.

„Morda? Kaj naj to pomeni?“

„V naši bližini so imeli skritega starega, umobolnega moža, ki je vedno ponavljal te besede: „Jaz sem dobri, zvesti Alimpo“. Poizvedovali smo in zvedeli, da ima pri tem neka stara ciganka največ krivde.“

„Neka stara ciganka? Kako ji je ime?“ je vprašala Silva hitro.

„Carba.“

„Oh, potem je dotični umobolni mož gotovo moj oče. Pa saj niste izgubili sledu.“

„Ne, nismo. Morda pridemo do cilja.“

„Kdaj? Upam, da saj kmalu.“

„Morda. Mogoče kmalu zvemo, kje da je Vaš oče.“

„Mislila sem, da že veste?“

„Bil je na nekem svetniku skrit. Zdi se mi, da so ga hoteli na skrivnem zopet odpeljati. Sedaj je pa —“

„Kje, kje —?“

„Nikar se preveč ne razburite, draga grofica, kajti preveliko veselje ravno tako škoduje, kakor prevelik strah.“

„O veselju govorite? O, potem sem prepričana, da imate veselo poročilo zame!“

„Imam, ampak obljubite mi, da se ne onesvestite, ko Vam povem to poročilo.“

„Svetlost, toliko žalosti sem že pretrpela, da se je moje srce že popolnoma utrdilo. Oh govorite, Svetlost! Ali živi še moj oče?“

„Še, ampak žalibog blazen je.“

„Da, žalibog. Ali veste, kje da je?“

„Vem.“

„Daleč odtod?“

„Ne.“

Tedaj se je zaiskrilo Silvi od veselja skrbno oko, in svetle solze so ji zalile prekrasen obraz. Slutila je, kje da je njen oče, in stopila k vratom v sosedno sobo. —

Res je našla svojega očeta v sosedni sobi. Veselje, ki jo je navdajalo takrat, in ljubezen, s katero je negovala svojega umobolnega očeta, se ne da popisati. Sele ko se je vrnila z grofom Emanuelom v prvo sobo, ji je predstavil knez Olzuna Mirkota pl. Podgornika.

Kmalu potem so se odpeljali knez Olzuna, njegova hči, njen zaročenec, Silva in njen oče na Bršljanovo. Nadgozdar jih je sprejel z velikim veseljem.

Mirko je med potom izstopil in šel začasno h Krekovi gospej.

„Pozdravljeni na Bršljanovem,“ je zaklical stotnik prišlecem v pozdrav in jim pomagal izstopiti. „Gospod baron Mirodolski?“

„Prosim,“ je odgovoril knez. „In to je moja hči Flora, gospod stotnik.“

Podgornik se je globoko priklonil, in Silva ga je vprašala:

„Kdo je pa tale gospod?“

„Tega gospoda pa ne poznam.“

Tedaj se je oglasil Silvin oče in dejal z otožnim glasom:

„Jaz sem dobri, zvesti Alimpo.“

„Grom in strela!“ je zaklical tedaj nadgozdar iznenaden. „Mislim, upam, hm — — — zdi se mi, da je te besede — — oh, to je Vaš oče, grof Emanuel de Rodriganda.“

„Tako je!“ je odgovorila Silva. „Pomislite moje veselje in iznenadenje!“

„Hola, hurá, aleluja, grom in strela, gospod grof je tu. Ludevit, Slavko, Henrik, Vilko, kje pa ste postopači! Pridite hitro in pomagajte grofu izstopiti, le-nuhi!“

Lovski pomočniki so prihiteli in vzdignili bolnika iz voza.

Nato so šli v graščino, kjer je bilo v veliki dvorani že pogrnjeno za tujce. Gospa Strnadova in njena hči ste ravno pripravljali in se pogovarjali z stotnikom, ko je vstopila Flora s svojim očetom v salon.

„Knez Evzebijo de Olzuna!“ je zaklicala gospa Strnadova, ko je zagledala Florinega očeta. Pobledela je ko zid.

„Ne, gospa Strnadova,“ je dejal Podgornik. „Ta gospod je baron pl. Mirodolski, ta dama pa njegova hči.“

„Oprostite!“ mu je segel tadaj knez v besedo. „Jaz se ne pišem Mirodolski, ampak Olzuna. Iz gotovih vzrokov sem potoval pod tujim imenom, in prepričan sem, da mi to oprostite.“

„Grom in strela, saj sem si takoj mislil, da je Vaša veleecenjena hči princesinja,“ je zaklical stotnik začuden.

Medtem je stopila Flora k gospej Strnadovi, k nekdanji senori Lapajnetovi, jo prisrčno objela in jo prosila, da bi bile tudi sedaj tako dobre prijateljice kakor nekdanj. Gospa Strnadova ji je seveda najprijaznejše odzdravila in ji zatrjevala svojo naklonjenost. Sedaj je pristopil tudi Florin oče in dejal gospej Strnadovi v španskem jeziku, da ga Podgornik ni razumel:

„Senora, hudo sem se pregrešil nad Vami. Smrt se mi je približevala, a umreti nisem mogel, preden se ne iznehim svojega greha. Ali mi odpustite?“

Resno in pomenljivo ga je pogledala, mu segla v desnico in odgovorila:

„Svetlost, odpustim.“

Knez se ji je zahvalil za njeno dobrodušnost.

Potem so šli po parku in v gozd na izprehod. Knez Olzuna je šel z stotnikom, Silva in hči gospe Strnadove z grofom Emanuelom, gospa Strnadova pa z Floro.

Pogovarjali so se o različnih stvareh, in tedaj je naprosila med potjo Flora gospo Strnadovo, da naj ne odkloni njenemu očetu velike prošnje, ki ji jo bo še danes povedal.

Gospa Strnadova ji jo rekla, da ne more obljubiti, če ne ve za kaj jo bo knez prosil.

Ko ji je pa Flora razkrila, da ji hoče staviti ženitbeno ponudbo, je rekla, da se do večera premisli.

Po izprehodu so šli v graščino večerjat.

Pred večerjo je naročila Flora še Ludevitu, da naj gre, kadar mu bode ona pri večerji namignila, h Krevkovi gospej po Mirkota. Pri večerji je bila v začetku jako napeta družba, kakor je navada ob takih prilikah.

Še pred večerjo je namignila gospa Strnadova Flori, da bo sprejela knezovo ženitbeno ponudbo. Flora je to seveda takoj svojemu očetu povedala, in zato je bil knez Olzuna pri večerji najboljše volje izmed vseh. Ko so potem zopet začeli govoriti o Strnadu in knezovi bolezni, je dejal Olzuna:

„Ampak ne samo zaradi svoje bolezni sem prišel na Bršljanovo, temuč tudi iz nekega družega vzroka, namreč zaradi Vas gospod stotnik.“

„Zaradi mene, Svetlost?“

„Da zaradi Vas! Moja hči se hoče namreč omožiti,

in da ne bom potem popolnoma sam, se mislim tudi jaz oženiti.“

„Oženiti se mislite?“

„Da,“ je odgovoril knez.

Gospa Strnadova je vedela, kaj da sedaj pride, in premagovala se je z vso silo. Tedaj je namignila Flora Ludevitu, da naj gre po Mirkota.

„Sicer nisem več mlad,“ je nadaljeval Olzuna, „in še nisem popolnoma ozdravel, ampak upam, da se okrepečam kmalu toliko, da bom mogel uživati zakonsko srečo. Svojo nevesto sem si že izbral, in sicer ne Španke, ampak Slovenko, ki jo tudi Vi dobro poznate, gospod stotnik.“

„Ali res? Katero pa?“ se je začudil nadgozdar indiskretno.

„Tó Vam takoj povem, ampak saj veste, da sem že precej star, in da ne morem iti sam snubit. Zato bi naprosil Vas, kot svojega prijatelja, da prevzamete zame ulogo snubača. Ali sprejmete?“

Nadgozdar je kar zazijal od začudenja. On, navađen stotnik, naj bi bil knežji snubač! Hitro je skočil kvišku in zaklical:

„Z največjim veseljem, Svetlost! Oblekel se bom v svojo najfinejšo gala-uniformo. In vrag naj vzame žensko, ki bi se upala Vam odkloniti!“

Vsi so se smejali Podgornikovi navdušenosti.

„Gala-uniforme pač ne bo treba, predragi gospod Podgornik,“ je dejal knez, „kajti dotična dama je zelo skromna v tem oziru. Snubit greste lahko v taki obleki, v kakoršni ste sedaj, in sicer morate iti prav kmalu.“

„Vedno sem pripravljen, Svetlost.“

„Torej dobro, pa kar začnite snubit!“

„Takoj sedaj?“

„Da, takoj, še v tej minuti vprašajte dotično damo, če me hoče osrečiti ali ne.“

„Tako? V tej minuti! Dotično damo!“ je zaklical nadgozdar ves razburjen. „Saj ni nobene tu!“

„O pač, Flora, ti sediš poleg gospoda stotnika, povej mu ime dotične dame!“

Flora se je nagnila in zašepetala nadgozdarju ine v uho.

Podgornik je kar zazijal od začudenja in zaklical:

„Ali se šalite, Svetlost! Ampak odkritosrčno povem, da se iz moje dobre gospe Strnadove ne sme nihče norčevati!“

„Saj se tudi ne norčujem,“ je odgovoril Olzuna resno. „Gospa Strnadova je bila na Španskem in je moja prijateljica. Ljubil sem jo, ko je bila še senora Lapajne, zato ji ponudim sedaj svojo roko. Ne gledam na svoj stan in pripoznavam gospoda doktorja Strnada za svojega sina in kot naslednika moje knežje krone.“

Stotnik, Silva in gospodična Strnadova se kar načuditi niso mogli tej Olzunovi izjavi.

„Ne vem, ali je to vse skupaj velika neumnost, ali pa gola resnica,“ je zaklical Podgornik.

„Gola resnica je,“ je dejal knez. „Gospod stotnik, sedaj pa le storite svojo dolžnost kot moj snubač!“

Stotnik je bil v veliki zadregi, kajti stvar se mu je zdela čisto neverjetna. Ali se hoče norčevati z njim? Morda je pa na Španskem navada, da uganjajo take šale? Slednjič se je vendar premislil, saj je tudi grofica Silva vzela samo navadnega zdravnika. Udal se je.

Vstal je, se globoko priklonil gospej Strnadovi in začel:

„Predraga gospa Strnadova, sam ne vem, kaj naj storim, pa saj vidite, da ne morem drugače. Njegova

Svetlost, knez Evzebijo de Olzuna mi je dal častno naročilo, da naj Vas naprosim za Vašo roko. Sami najboljše veste, ali se šali, ali ne. Če je pa njegova ponudba res resna, tedaj Vam želim srečo iz dna svojega srca in Vas prosim, da mi odločno odgovorite.“

Tedaj je vstala gospa Strnadova, podala levico nadgozdarju, desnico pa knezu in odgovorila:

„Dragi gospod stotnik, knezova ponudba je resna. Zahvaljujem se Vam in izjavljam, da rada postanem knezova soproga, ne zaradi časti, ampak zaradi onih, ki iskreno žele, da jih osrečim.“

Tedaj je objela Flora gospo Strnadovo in zaklicala:

„O mati, sedaj imam saj mater! Kako zelo si osrečila svojo hči!“

Knezov obraz se je kar žaril od same sreče.

Silva in gosposdična Strnadova nista mogli razumeti celega položaja, vendar ste čestitali zaročencema.

Pri vratih je stal Ludevit in zrl predse, kakor vol pred novimi vrati.

Zunaj je pa stal Mirko in čakal na pripraven trenutek.

Slednjič se je prepričal stotnik, da je knezova zaročka z gospo Strnadovo resna, čestital jima je in pristavil:

„Svetlost, vzeli ste mi damo, ki mi je ne more nihče nadomestiti.“

„Le nikar se ne bojte,“ mu je odgovoril Olzuna. „Upam, da se ne bomo tako kmalu ločili, vendar Vam hočem dati nadomestilo.“

„Gotovo mi hočete preskrbeti kako hišno?“ je vprašal stotnik.

„Dati Vam hočem boljše nadomestilo. Gospod stotnik, prevzeli ste zame mesto snubača, zato Vam moram

biti hvaležen, in najpripravnejša protiusluga se mi zdi, če pridem sedaj jaz k Vam kot snubač.“

„K meni?“

„Da, predragi.“

„Saj nimam nobene hčere!“

„Ampak sina, in upam, da ne dobim neugodnejšega odgovora, kakor mi ga je dala moja nevesta.“

„Prosim, Svetlost, o mojem sinu pa le molčimo!“

„Upam, da z menoj ne bode tako strogo ravnali, kakor z drugimi. Vem, da me bode iz uljudnosti poslušali.“

„Torej govorite!“

„Zavrgli ste svojega sina in ga spodili iz očetovske hiše,“ je začel Olzuna.

„Ker ni boljšega zaslužil,“ mu je segel Podgornik v besedo.

„To je Vaše mnenje, gospod stotnik. Kako morete zahtevati, da naj bi bil Vaš sin hlapec Vaših prenapetih nazorov. Vaš sin je ubogal glas svoje vesti, a Vi ste ga prekleli in spodili iz svoje hiše. Vem, da bi ne bilo prišlo nikoli do tega, če bi bila posredovala Vaša so-proga, ki je pa žalibog prezgodaj umrla.“

„Grom in strela,“ je godrnjal stotnik, kajti knez je zadel Podgornikovo občutljivo stran. Knez je mirno nadaljeval:

„Vaš sin je hodil svoja pota in dosegel veliko slavo in bogastvo. A odpovedal bi se vsemu, če bi se mogel z Vami poravnati. A Vi ne priznavate velikodušnosti svojega sina. Jaz ga poznam boljše ko Vi, ga spoštujem kot moža, ki je vreden, da bi bili ponosni nanj. Zato mu hočem tudi dokazati svoje spoštovanje in sočutje na nenavaden način. Seznanil se je namreč z odlično damo in se noče poročiti brez očetovega do-

voljenja. Prosim Vas torej za dovoljenje, da se sme poročiti s svojo zaročenko.“

Tako se še ni nikdo upal govoriti z stotnikom. Trdosrčen je bil, vendar mu je omehčal očetovski ponos kamenito srce, ker ga je hvalil tako odličen mož in vprašal je slednjič:

„Kdo je pa ta dama?“

„Tukajle stoji, moja hči Flora je,“ je odgovoril knez.

„Moj Bog, ali sem blazen,“ se je začudil stotnik. „Moj sin in princesinja de Olzuna! Ali sem se res tako hudo zmotil. Ali je mogoče, da se upa moj sin ženiti se pri knježji princesinji! Potem sem pa jaz največji bedak, kar jih je na svetu! Ampak, Svetlost, kje pa je pravzaprav?“

„Tu sem, oče, tu,“ je zaklical tedaj Mirko pri vratih in hitel proti svojemu očetu.

„Tu si?“ je vprašal stotnik, „saj sem ti prepovedal priti v mojo hišo. Dokaži mi, da je vse resnica, sicer ti ne verjamem.“

Tedaj je objela in poljubila Flora svojega zaročenca in dejala stotniku:

„Kajne, ljubi papa, da nisi več jezen nanj?“

Stotnik se je prijel za čelo in zaklical:

„Princesinja, dekle, ali je res!“

Tedaj je objela tudi stotnika in ga poljubila na bradata usta.

Od samega veselja je poskočil stotnik kvišku in zaklical:

„Saj je res! Moj sin dobi kneginjo! Celo cesar bi bil lahko ponosen na takega sina. Aleluja, hosana, hurá; Ludevít, teči hitro na dvorišče in naroči, naj za trobijo lovci tristo tisoč fanfar.“

Ludevít je hitro odšel, Podgornik je pa razprostrl svoje roke in dejal:

„Otroci, pridite vsi na moje srce, vsi, vsi! Odpustite staremu Podgorniku, ki je bil tako neumen in zagrenil svojemu pridnemu sinu življenje. Sedaj bom ves drugačen.“

Vsi so se jokali od veselja, kajti takega dneva še niso doživeli na Bršljanovem. Pozno v noč so sedeli v salonu in uživali srečo.

Žalostno je bilo edino to, da je sedel grof Emanuel popolnoma nezavesten v družbi svojih prijateljev, in da Strnada ni bilo med njimi.

Sklenili so, da mu takoj vse sporoče, ko zvedo njegov naslov. Če je Strnad to pismo dobil ali ne, to zvemo pozneje. — —

Šestnajsto poglavje.

Svidenje.

Da prisegel, si obljubil,
Da boš mene sólo ljubil,
Da ne boš ti druge snubil,
Niti v mislih več nikdar. —

(Dr. Fr. Prešeren.)

Dragi bralec! Čuli smo že, da se je spopadel Strnad z Landolo pri Kapskem mestu.

Po spopadu z roparsko ladijo je plula «Silva» nazaj v reko. Ker je bila temna noč, je bila pot zelo nevarna, ampak kapitan Krek si jo je po dnevu natančno zapomnil in se upal, srečno dospeti do misijonske naselbine.

Poleg njega je stal Strnad v velikih skrbeh. Strnad ni bil pomorščak, zato ni umel Krekove previdnosti. Krek je slutil, da je Strnad v skrbeh, zato se je skušal opravičiti. Šele tedaj ga je pomiril, ko mu je dokazal, da jadra «Pendola» na vsak način okoli rta. «Silva» je plula mnogo hitrejšje ko Landolova «Pendola», zato dospe gotovo preje do rta, kjer jo lahko počaka in ulovi.

„Takoj, ko dospemo v Kapsko-mesto, gremo k guvernerju,“ je dejal Krek, „in mu naznanimo, da je «Pendola» znana roparska ladija «Lijon». Guverner napne potem gotovo vse svoje moči, da ulovi kapitana Henrika Landolo.“

„Kaj pa, če je Landola prepameten, in ne gre na rt Dobre Nade?“

„Tedaj mora pluti saj okoli rta, kajti zamorec Vam je vendar dejal, da pelje ujetega huzarskega častnika na otok Borneo. V mozambiškem kanalu ga gotovo srečamo in ga ujamemo. Srečamo ga na vsak način, če se ustavi v Kapskem-mestu, ali pa če pluje samo okoli rta.“

Krek je popolnoma pametno mislil, vendar ni upošteval Landolove premetenosti. Morski ropar ne sme biti samo izvrsten pomoršak, ampak tudi več vojskovodja, ki ugane nakane svojega nasprotnika, V tem je bil pa Landola mojster.

Ta je izkrcal zvečer svoje ljudi in šel z njimi do misijonske naselbine, ki je bila pa prazna in zapuščena. Stvar se mu je ponesrečila. V jezi je hotel najprvo lesene hiše zažgati, ker je pa uvidel, da to nima pomena, ker kolibe itak niso nič vredne, si je stvar premislil, posebno, ker bi bilo to zanj zelo nevarno. Požar bi bil razsvetlil celo okolico, in morski ropar bi se bil težko vrnil. Landola ni vedel, kje da so se skrili njegovi sovražniki, zato bi jim bil na ta način lahko podlegel.

Zato se je vrnil Landola do brega in se ni maščeval. Tam je razdelil svoje ljudi. Polovica se je vrnila k »Pendoli«, polovica je šla pa iskat norveško ladijo.

Ravno ko je dospel Landola k svoji ladiji, ga je napadel parnik. Slišal je strele, a položaja ni mogel razumeti; sedaj šele, ko je slišal »pozdrav iz Rodrigande«, se mu je začelo daniti. Ukazal je trčiti ob predrzni parnik, a zadel ga ni. Njegov krmar ni razumel celega položaja, zato je dejal:

„Zasledovati moramo to proketo orehovo lupino, in jo prebrniti!“

„Kaj pa še!“ je odgovoril kapitan. „Ne dohitimo je, kajti prokleta hitro pluje. Sicer je pa tudi reka prenevarna. Ker je oseka, ne moremo pluti ob reki navzgor. Pa tudi če bi mogli, smo izgubljeni. Ta parnik je v reki nevaren sovražnik.“

„Zakaj naj bi ga neki srečali? Mislim, da je najboljše, če jadramo na rt, kakor ste zapovedali?“

„Ali niste slišali strelav? Slutim, da je parnik našo ladijo hudo poškodoval, morda ima celo kako luknjo in se je potopila. Potem drugi oddelek naših ljudi niti na krov iti ne more, in priti morajo k nam. Ustrelite parkrat, da nas najdejo, in prižgite rumene luči!“

Kakor je Landola ukazal, tako so tudi storili, in Landola je uganil; kajti kmalu so privesljali čolni bliže in naznanili, da se je ladija potopila.

Landola je uvidel, da ne doseže tu svojega namena, zato je jadral proti jugu. »Pozdrav iz Rodrigande« je bila zanj velika uganka. Da je bil dotičnik, ki mu je sporočil »pozdrav«, njegov sovražnik, o tem niti dvomil ni, a uganiti ni mogel, kdo da bi bil.

Takoj mu je prišlo na misel, da pluje parnik gotovo v Kapsko-mesto, da ga tam naznani. Po tem je uravnal tudi vse svoje stvari.

V Kapsko-mesto je moral tudi sam iti, da dobi pisma, ki pred par dnevi še niso došla. Vendar ga ne sme tam nihče videti, ker dospe parnik gotovo pred njim tja, in ga naznani guvernerju. Zato je jadral Landola proti zahodu, se obrnil potem proti jugu in zavil več milj daleč okoli rta Dobre Nade proti vzhodu.

Ker je bila noč, se je lahko približal obrežju, ne da bi ga kdo zapazil. Tam je poiskal proti jutru zapuščen zaliv in se na skrivnem usidral.

Potem je pisal pismo svojemu zastopniku v Kapsko-mesto. Ta je spravljal vsa pisma in naznanila na Landolovo ime. To pismo je izročil Landola dvema mornarjema in jima naročil naj vesljata v Kapsko-mesto.

Ko sta dospela v mesto, je šel jeden k Landolovem zastopniku, drugi je pa ostal v čolnu.

Zastopnik je prebral pismo.

„Hvala Bogu, da ste se skrili!“ je dejal, „včeraj je prišel sem neki Slovenec z finim angleškim parnikom in naznanil, da je kapitan Landola morski ropar Grandeprij.“

„Ali je še tu?“ je vprašal mornar.

„Še; premog nalaga.“

„Kako se pa piše?“

„Strnad. Kapitanu je pa ime Krek. Guverner je sklical vse zastopnike in prepovedal občevati z Landolo, tudi pismeno ne. Vsako pismo, ki pride na Landolov naslov, mora vsak takoj oddati guvernerju. Tudi jaz moram biti previden. Pismo, ki je prišlo včeraj, Vam sicer še izročim, nadalje se pa nič več ne upam.“

Nato je izročil mornarju pismo, ki je bilo odpečateno.

Landola je naročil mornarju, da naj kaj natančnejšega poizve o tujem parniku. Zato je šel mornar od zastopnika v luko, kjer se je usidral Strnadov parnik.

Tam blizu je srečal moža, ki je gledal predse in premišljeval. Ko je pa zagledal Landolovega mornarja, se je obrnil in ga nagovovil:

„Holá, dečko, na kateri ladiji pa služiš?“

„Na onemle Amerikancu,“ je odgovoril hitro mornar in pokazal pri tem na ameriški parnik, ki je bil slučajno v stranskem pristanišču.

„Tako, tako!“ je dvomil tujec. „Zdi se mi, da sem te nekje drugje videl. Ali poznaš Fósals, dečko?“

„Poznam.“

„Kedaj si pa bil tam?“

„Pred večimi leti; služil sem takrat na nekem Francozu.“

„Tako! Potem poznaš pa gotovo tudi dolgo, suho mati Dríjo.“

„Se ne spominjam, ker je že predolgo.“

„Hm, zdi se mi, da še ni tako dolgo odkar sem te videl. Ali si že kedaj slišal praviti o »Jefrovi Mitji«?“

„Še nikdar.“

„Potem se pa motim. Mislil sem namreč, da si služil pred kratkem na kapitan Landolovi »Pendoli«.“

„Tega kapitana niti ne poznam, sploh pa nimam časa. Adijo!“

Nato je šel naprej, a za prihodnjim oglom se je obrnil in pogledal nazaj. Videl je, da ga tujec zasleduje. Spoznal je, da je nevarno, če ostane še dalje časa v mestu, zato se je vrnil kmalu k svojem čolnu in odvesljal s svojim tovarišem iz mesta.

Tujec, ki ga je nagovoril, je bil kapitan Krek, ki je hotel iti ravno k načelniku Kapske luke, da uredi vse potrebne uradne listine. »Silva« je bila namreč že naložila premog in bila pripravljena za odhod.

Krek se je natančno spominjal Landolovega mornarja, zato ga je sumničil. Sledil mu je, in ko sta Landolova mornarja odvesljala, se je vrnil k svojem parniku, kjer je našel Strnada.

„Gospod doktor, ali vidite čoln, tamle v luki?“ je dejal.

„Vidim.“

„Dva moža sedita v njem, izmed katerih je služil eden pred kratkem na »Pendoli«. Dejal mi je, da služi na onemle Amerikancu, a ne verjamem mu, kajti čoln ni delan po amerškem načinu. Morda najdemo kak sled. Spustimo naš čoln v morje in dva moža naj ga zasledujeta, ampak tako, da ju nihče ne zapazi. Šel bi sam, ampak iti moram v pristaniški urad.“

Krek je odšel, in Strnad ga je ubogal. Kmalu je opazil, da se tuji čoln ni ustavil pri Amerikancu, ampak vesljal mimo njega. Zato je naročil štirim dobrim vesljačem in enemu izurjenemu krmarju, naj zasledujejo tuji čoln.

Čoln Landolovih dveh mornarjev je imel jadra, zato se je videl od daleč. Strnadov čoln pa ni imel jader, in ker je bilo morje nemirno, ga Landolovi mornarji niso zapazili.

Kmalu sta dospela Landolova mornarja do „Pendole“, ki se je usidrala daleč zunaj mesta v skritem zalivu.

Kapitan Landola je sprejel molče pismo in šel potem v svojo kajito, kjer je prebral naznanilo, ki je bilo pisano z samimi številkami. Pismo se je glasilo sledeče:

„Doktor Strnad, ki smo ga zaprli v Barceloni Vas zasleduje. Vse ve. Kortejo.“

Ko se je namreč grof Alfonzo vrnil v Rodrigando, je vse povedal svojemu očetu Gasparinu Korteju. Povedal mu je tudi to, kar je zvedel njegov služabnik Edvard na Bršljanovem. Zato je sporočil Kortejo Landoli, da naj se varuje. Poslal je isto pismo na več krajev, v katerih je vedel, da se Landola ustavi. Dotično pisavo z številkami je iznašel Landola, in dopisovala sta si s tisto pisavo že več let.

Ko je prebral Landola pismo, se je vrnil na krov in šel k svojemu prvemu častniku.

„Potegnite sidra kvišku!“ je dejal.

„Sedaj?“ se je začudil ta. „Ali ni nevarno, če nas kdo vidi pri belem dnevu?“

„Seveda je, ampak še nevarnejše je, če ostanemo tu. Naravnost v Zahodno-Indijo odplujemo.“

Častnik je vedel, da je bil namenjen Landola v Indijski ocean, zato se je grozno začudil, in Landola mu je dejal:

„Nekdo nas zasleduje, moramo ga spraviti na napačen sled. Nadalje je znano, da je »Pendola« roparski »Lijon«. Spremeniti moramo obliko ladije in predrugačiti vsa jadra. Tudi druge listine in legitimacije moramo dobiti. Torej naprej!“

Strnadovi mornarji, ki so zasledovali Landolova mornarja, so se ustavili ob obrežju, približno pol angleške milje od Landolove »Pendole«. Videli so, da je odplula »Pendola« takoj po prihodu onih dveh mornarjev. Gledali so za roparsko ladijo dokler jim ni izginila izpred oči, potem so se pa vrnil v Kapsko-mesto, kamor so dospeli precej pozno, ker jim je pihal veter ravno nasproti.

»Silva« jih je pričakovala že z zakurjenim kotlom. Strnad in Krek sta poslušala njihovo poročilo, jih natančno vprašala o Landolovih nakanah, in potem je dejal Krek:

„Uiti nam hoče; gotovo ne gre okrog rta Dobre Nade.“

„Kam pa?“

„Hm, to je težko uganiti. Slediti mu moramo. V glavo mi je šinila misel, ki je morda napačna, ki pa vendar lahko ugane pravo.“

Šel je parkrat po krovu semtertja in dejal potem:

„Landola sedaj ve, da je izdan. Če hoče biti varen, mora predrugačiti ladijo in njeno ime. In kje more to storiti? V javni luki ne. Iti mora na vsak način na kak skriven kraj, in tega najde gotovo najpreje v Zahodni-Indiji za Antilskimi otoki, kjer je na stotine majhnih, praznih otokov. Mislim, da je moja slutnja prava.“

„Torej mu moramo takoj slediti.“

„To bi bilo težko. Izogibal se bo vseh znanih morskikh potov, zato ga ne najdemo tako lahko. Ampak Golfskega toka se ne more izogniti. Če torej jadramo naprej, ga tam gotovo najdemo.“

„Tega pa ne razumem.“

„Gospod doktor, to Vam rad verjamem, ker niste mornar! Mi imamo tudi svoje ceste, kakor vozniki na kopnem. Le zaupajte mi, gotovo nam ne uide. Da Vas pomirim, se obrnemo najprvo proti zahodu, tam jo pa krenemo malo proti jugu; prepričan sem, da ga srečamo. Potem tudi lahko vidimo, kam da pluje.“

„Torej ga tudi takoj napademo.“

„Tega pa ne. Na prostem morju ga ne moremo pokončati, ampak samo poškodovati. Čolne ima in se lahko reši, če obstrelimo njegovo ladijo. Če nas pa on obstreli, se ne moremo rešiti. V naša dva čolna spravimo komaj polovico naših ljudi. Sploh sta pa čolna premajhna za Veliki-ocean.“

Strnad se je moral udati izkušenemu mornarju, in kmalu potem je zapustila »Silva« luko Kapskega-mesta in odplula v daljno morje. — — —

Dva tedna pozneje je ležala v Mehiki prekrasna deklica v viseči mreži in držala v roki dva pisma. Prvo je že prebrala, drugo se je pa glasilo takole:

„Mis Ema Lindzej, Mehika.

Draga mis!

Čudne razmere so bile v Rodrigandi, ko ste odpotovali v Mehiko. Ker pa slutim, da Vas gotovo zanima, kako se je stvar nadalje razvila, sem prepričan, da mi ne zamerite, če Vam o tistih dogodkih poročam.

Ker imam sedaj čas, sem priložil pismu natančno poročilo do današnjega dne. Pismo pišem v Grinoku, na nekem Vašem posestvu, in kot gost gospoda odvetnika Milnerja. Jutri odpotujem, in če je božja volja, najdem sled gospoda de Lotrevila, ki je sedaj jetnik na roparski ladiji »La Pendola«.

Ker Vam naznanjam tudi sedanji Silvin naslov, upam, da jo osrečite kmalu s kakim pismom. Kadar dosežem kak uspeh, Vam ga takoj naznani

Vaš udani

Janko Strnad.“

Sedaj je začela čitati Ema prilogo. Zvedela je na ta način vse, kar se je zgodilo od njenega odpotovanja na Rodrigandi. Zvedela je tudi, da se je poročila njena prijateljica z doktorjem Strnadom, in tedaj se je spomnila na svojega ljubčeka, ki je tako čudežno in skrivnostno izginil.

Kolikokrat je že mislila nanj, in sedaj je zvedela, da je jetnik. Zakaj neki? Kaj je zakrivil? Zakaj ima tako grozovite sovražnike? Bogve, če se temu pridnemu, močnemu in drznemu Strnadu posreči, da ga oprostí?

Tako je premišljevala, in debele solze so ji zalile prekrasne oči in ji porosile nežna lica. — —

Tedaj vstopi služabnica in ji naznani, da jo je prišla obiskat seniorita Jožefa Kortejo.

Hitro si je obrisala Ema solzne oči, odložila pisma, — — obiskovalka je vstopila.

Dami sta se spoznali v tertuliji. Tertulije so mehi-kanska zabavališča, kjer se zbirajo dame in gospodje, da se v družbi zabavajo. Tam se je predstavila Jožefa Kortejo Emi, in se ni več ganila od nje.

Jožefa Kortejo je bila Emi zoperna, ker je imela sovine oči. Zato je občevala Ema z njo zelo hladno, vendar se je ni mogla več odkrižati. Včeraj je Jožefa prosila, če sme mis Emo obiskati. Ema ji že iz uljudnosti prošnje ni mogla odkloniti.

Ko je sedaj Jožefa vstopila, je Ema vstala in ji hladno odzdravila. Jožefa je bila naravnost vsiljiva. Ema se ni nikdar zanimala zanjo, posebno ker ji je bila zoperna.

„Oprostite, draga mis, da Vas motim,“ je dejala Jožefa in se neokretno-uljudno priklonila.

„O prosim, bodite pozdravljena,“ je odgovorila Ema hladno.

Ko ji je pomudila Ema stol, je Jožefa nadaljevala:

„Ne bila bi Vas prišla obiskat že danes, če bi mi ne bil dal obisk mojega očeta priložnosti. Moj oče je namreč sedajle pri don Lindzeju.“

„Oh, Vaš oče je pri mojem?“ se je začudila Ema.

„Da. Šel ga je obiskat zaradi nekē kupčijske zadeve, ki jo mora poravnati z Vašim očetom, kot zastopnikom angleške vlade. Pripeljala sem se skupaj z njim, ter sem zelo vesela, da sem našla prijateljico, ki je res fina, odlična dama. V Mehiki je človek v tej zadevi res popolnoma osamljen.“

Ema je začudeno pogledala svojo obiskovalko, ki se ji ni zdelo nič posebno fina in odlična.

„V Mehiki je vendar mnogo odličnih rodovin,“ je pripomnila.

„Hm, morda!“ je dejala Jožefa zoperno-ponosno. „Boljše rodovine so že, ampak odličnih ni. Ker sem nevesta najbogatejšega mehikanskega veleposestnika, moram previdno izbirati svoje prijateljice.“

Sedaj je prišla služabnica in prinesla čokolado, kakor je v Mehiki navada. Potem je pa vprašala Ema:

„Ali ste zaročeni?“

„Javno še ne, in sicer iz diplomatskih ozirrov.“

„Oh, torej je Vaš zaročenec diplomat?“

„Pravzaprav ni,“ je odgovorila Jožefa v zadregi, „ampak rabila sem ta izraz, ker ima v domovini važno bodočnost.“

„Potem Vam pa čestitam.“

„Hvala lepa, mis Lindzej. Ali ste že slišali o grofu de Rodriganda?“

„O grofu de Rodriganda?“ se je začudila Ema.

„Da. Zakaj ste se pa tako začudili?“

Ema se je hitro premagala in odgovorila:

„Imam namreč prijateljico istega imena.“

„Španko?“

„Da. Grofco [Silvo] de Rodriganda y Sevilla. Njen oče je bil grof Emanuel de Rodriganda.“

„Kje ste jo ga spoznali?“ je vprašala Jožefa radovedno.

„V Madridu. Pozneje sem jo obiskala v Rodrigandi.“

„Kedaj?“

Ta inkvizitorski »kedaj« je uplival neprijetno na Emo, ki je zato kratko odgovorila:

„Kmalu potem, ko sva se seznanili.“

„Kedaj je bilo to?“

Beračeve skrivnosti

ali

preganjanje okoli sveta.

Velik roman, poln razkritja skrivnostij človeške družbe

spisal

kapitan Ramon Diaz de la Eskosura

prestavil

grof Sokolski

Ta roman nam predočuje dolgotrajen boj za ljubezen in življenje, boj zoper nevoščljivost in sovraštvo.

Doktor Janko Strnad je pravi slovenski junak, ki se ti prikupi že na prvi pogled, in slediš mu iz domovine v daljine, tuje dežele, iz jedne nevarnosti v drugo.

Mraz te pretresa, če bereš o teh dogodkih, in drugič se ti topi srce od veselja. Seznanš se s plemenitimi in krasnimi ženami, z grofico Silvo, z indijansko nevesto Karjo in drugimi; a tudi hudobna brata Kortejo, nepravega grofa Alfonza in druge hudobneže spoznaš.

Koliko skrivnostij ve stara ciganka Carba? Kako zmaga slednjič pravica nad krivico? Koliko mora pretrpeti doktor Strnad in njegovi tovariši dokler se po šestnajstletni ječi maščujejo nad svojimi sovražniki?

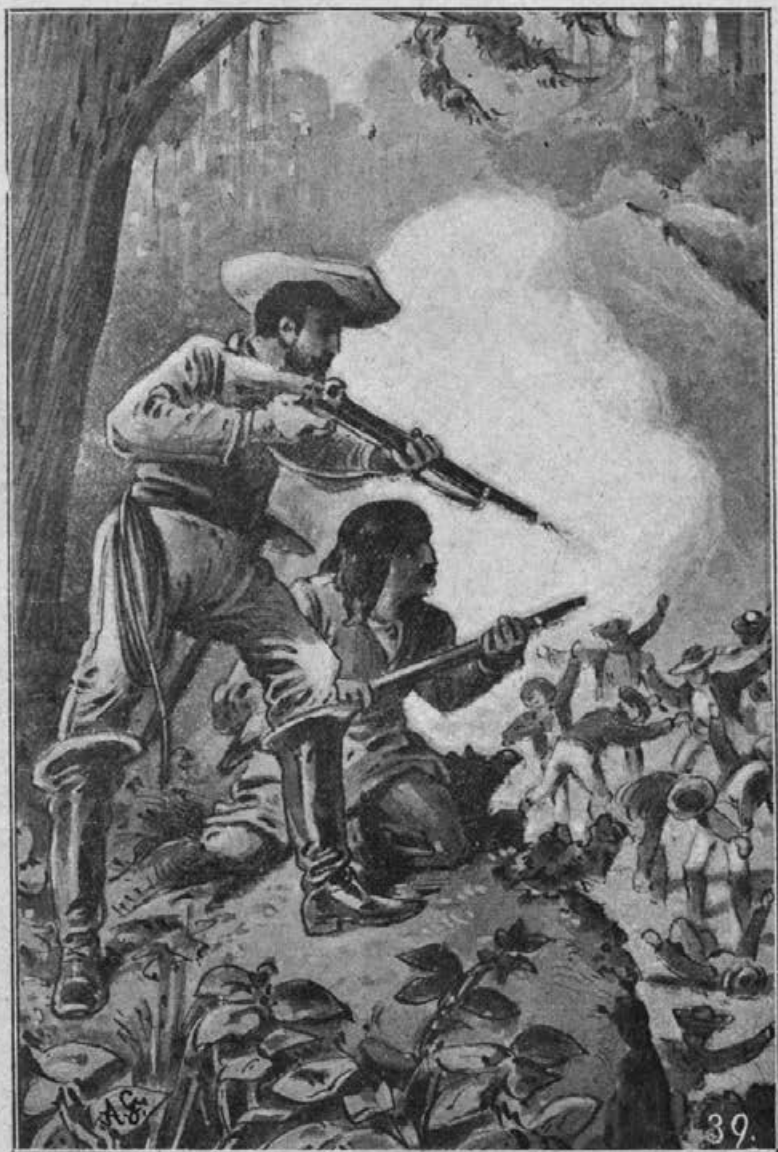
Naznanilo

Vse to zveš v tem romanu, in čim dalje bereš, tem bolj se zanimaš za svojega ljubljenca.

Roman: „Beračeve Skrivnosti“ izhaja v zvezkih po 30 vinarjev. Vsak zvezek obsega 32 tiskanih strani z eno podobo. Dobivi se v v knjigarnah. Če bi raznaševalec pozabil na nadaljevanje, obrnite se na ono knjigarno, ki je na ovoju označena. Če bi slučajno v dotičnem kraju ne bilo knjigarne, pošljite denar za dotične zvezke po poštni nakaznici ali pa v znakah, in svoj natančni naslov na podpisano založniško knjigarno, k Vam zaželjene zvezke nemudoma dopošlje.

Dunaj, VII. Sigmundgasse 11.

✱ JOSIP RUBINSTEIN, založniška knjigarna ✱

„Tu stoji Strnad, ki ga iščete,“ je zaklical doli.

Ema ni bila politična, a zvedala je od Strnada, kaj se je zgodilo v Rodrigandi, zato je bila previdna. Odgovorila je zategadelj Jožefi malo neresnico :

„Pred šestimi meseci.“

„Moralo je biti pozneje!“ je dejala Jožefa vsiljivo.

Ema je zarudela, a ne vsled sramežljivosti, ampak vsled jeze, ker je bila Jožefa tako predrzna.

„Iz česa sklepete to?“ je vprašala na kratko.

„Ker ste preje govorili o tisti Silvi, da je bil njen oče grof Emanuel.“

„Pred šestimi meseci je še bil. Pozneje sem pa zvedela, da je umrl.“

„Kedaj?“

„Danes.“

„Danes? Oh, mis Lindzej, od koga pa?“

„Od nekega prijatelja.“

„Kdo je pa ta prijatelj?“

To je presegalo pa že vse meje. Ema je vstala in dejala mirno :

„Senorita, mislim, da tudi v Mehiki ni nikakor uljudno, če kdo izprašuje tako policijsko o privatnih zadevah.“

Besede se niso prijele Jožefe, ki je potem mirno odgovorila :

„Vsekakor je pa to po mehikanskih običajih sočutno.“

„Tedaj je gotovo tudi sočutno, če Vas vprašam, kdo da ste?“

„Mis, saj sem se Vam predstavila.“

„Ampak samo kot senorita Jožefa.“

„Pišem se Kortejo.“

„To sem izvedala šele pozneje. Kdo je pa senor ali don Kortejo?“

„Bil je tajnik grofa Ferdinanda, sedaj je pa tajnik grofa Alfonza.“

„Tajnik! Torej pisar!“ je dejala Ema in stopila par korakov nazaj. „Ali veste, kaj je angleški lord?“

„Natančno.“

Tedaj so se zaiskrile Emine prekrasne oči, in dejala je jezno:

„Ali veste tudi, da je moj oče tak lord?“

„Vem, mis Ema.“

„In Vi, pisarjeva hči, se upate predstaviti se mi in me obiskati?! Vendar to nič ne de; to dovolim najnavadnejši deklici, če jo imam rada. Ampak Vi ste se drznili me izpraševati, kakor španski alsald raztrgano ciganko! Kaj pa mislite? Prosim, odstranite se iz mojega stanovanja!“

Jožefa je pobledela. Vzela je svojo mantilo in vprašala:

„Mis, ali resno govorite?“

„Popolnoma resno. Ali je Vaš oče v sorodu z Gasparinom Kortejom v Rodrigandi?“

„Brata sta in najboljša prijatelja.“

„Torej ima moja antipatija do Vas vendar svoje vzroke. Vaš stric Gasparino je velik zlobnež, kateremu pa že še postrizejo peruti. Grofe in grofice stori blazne, napravi, da ljudje izginejo, in jih razpošilja potem po svetu, nadalje — oh, pojdite! Ne maram Vas več videti!“

Ema se je obrnila in odšla iz sobe. Jožefa je pa ostala na mestu vsa trda od začudenja in zeje. Slednjič se je vendar zganila, zažugala protim vratom, kjer je odšla Ema, z pestjo in zaškripala z zobmi:

„To mi pa še drago poplačaš, ponosni črv!“

Nato je odšla. —

Kmalu se je vrnila Ema v svojo sobo; ko je premišljevala zopet o sreči svoje prijateljice, se je zopet pomirila.

Zopet jo je motila služabnica z naznanilom, da pride lord k njej na obisk. Lindzej je bil vseskozi uljuden, in naznanil vedno tudi lastni hčeri svoj obisk.

Ema je šla svojemu očetu naproti in ga prisrčno poljubila.

„Ravno prav, da si prišel, papá,“ je dejala.

„Ali si me pričakovala?“

„Ne, ampak tvoja prisotnost me bo saj zopet popolnoma pomirila. Hudo sem se namreč jezila.“

„Jezila si se?“ se je nasmejal oče. „Zakaj pa?“

„Zaradi Jožefe Kortejo.“

„Njen oče je bil pri meni. Rekel je, da je njegova hči pri tebi na obisku. Ali je tvoja prijateljica?“

„Ne. Hotela je biti; a zoperna mi je, ta — pisarjeva hči!“

„Kako pa to? Kedaj je pa postala moja dobra Ema tako ponosna?“

„Ponosna? Saj nisem ponosna; ampak zoperna mi je. Vsiliti se mi je hotela in me danes celo obiskala. Predrznila se me je izpraševati o popolnoma privatnih zadevah.“

„Kaj si pa storila potem z njo?“

„Pokazala sem ji đuri.“

„Kakor jaz njenemu očetu,“ je dejal lord.

„Spodil si ga?“

„Da.“

„Zakaj pa?“

„Hotel me je ogoljufati. Slišal je, da nameravam kupiti v Mehiki posestvo, zato mi je ponudil zadnjič veliko posestvo, ki leži v severni Mehiki, namreč haci-

jendo »del Erina«, kjer je menda neki Peter Karpéles oskrbnik. Danes je prišel po moj odlok.“

„In tedaj si ga spodil?“

„Da, kajti zvedel sem, da je hacijenda Karpelesova lastnina; Kortejo jo nima pravice prodajati v imenu grofa de Rodriganda.“

„Ali je bila hacijenda preje last grofa de Rodriganda?“

„Da, in ta jo je daroval Karpelesu. Ampak prišel sem k tebi iz druzega vzroka: saj rada potuješ, kajne?“

„Saj veš, da rada,“ je odgovorila Ema.

„Večkrat' si že sama potovala, zato se ne bojim zate, ampak sedaj se vendar ne morem odločiti.“

„Ali imaš kako naročilo, papá?“

„Imam. Sporočiti moram namreč guvernerju na Jamajki zelo važne stvari, zato ne zaupam tega tujim ljudem. V Vera Krucu je bojna ladija, ki čaka na to poročilo, a ne smem ga izročiti dotičnemu kapitanu, ker ni diplomat. Edino sredstvo je, da pošljem tebe. Sicer dama ne smeiti na bojno ladijo, vendar smeš iti ti izjemoma če je moja volja.“

Ema je poskočila od samega veselja.

„Oče, potujem, pa je. Le zaupaj mi poročilo!“

„Dobro,“ je pritrdil lord. „Zaupam ti, ampak nisem te hotel nadlegovati. Sedaj pa vidim, da si prava Angležinja, ki se ne boji malega popotovanja. Vendar je stvar zelo nujna. Kedaj si pa pripravljena?“

„Jutri zjutraj.“

„Torej, pripravi se. Spremim te v Vera-Kruc in te spravim na ladijo. Guverner na Jamajki je moj prijatelj, dam ti zanj tudi privatno pismo. Gotovo te dobro sprejme in pogosti.“

Drugo jutro sta odpotovala lord in njegova hči v Vera-Kruc. Dvajset jezdecev je spremljalo kočijo.

Kapitan ju je častno sprejel. Prepustil je Emi svojo kajito, in ko se je oče poslovil od svoje hčere in ji izročil pisma, je ladija odplula iz pristanišča. — —

Vreme je bilo ugodno, in potovanje zelo prijetno. Ema je sedela navadno na krovu in občudovala krasni nebesni obok in čisto zahodnoindijsko morje, v katerem so plavale najrazličnejše morske živali in rastline.

Tako so pluli skozi Kampeški zaliv, skozi Jukatanski preliv, skozi Karajbsko morje, v sredi med otokom Kubo in Honduraškim zalivom. Prišli so že blizu Jamajke. Preden se pride do glavnega mesta Kingsten, se mora jadrati še mimo nevarnih koralnih Pedrovih pečin.

To je bilo dopoludne. Kar naznani paznik, da vidi v daljavi jadernik. Ko se je ta približal, so spoznali, da je to parnik, ki ima pa tudi dve jadri, ki pospešujejo njegovo hitrost.

Ema je sedela na krovu, poleg je pa stal kapitan.

„Majhen, ampak prokleta fini parnik,“ je dejal. Čudovito hitro jadra! Poglejte, mis Lindzej!“

Ema je stopila na rob krova, da vidi natančneje tuji parnik. Tedaj počí top na bojni ladiji, v znamenje, da naj se tuji parnik ustavi.

„Kakšna ladija?“ je vprašal oficir na bojni ladiji.

„Privatni parnik »Silva«.“

„Čigav?“

„Doktor Janko Strnadov iz Avstrije!“

Tedaj se je Ema glasno začudila. Napela je svoje oči in spoznala pri krmilu mogočno Strnadovo postavo.

„Ali poznate tega moža, mis?“ jo je vprašal kapitan, ki je slišal njeno začudenje.

„Poznam, sir; moj najboljši prijatelj je. Prosim ali sme priti na krov?“

„Gotovo, če želite.“

Potem se je obrnila Ema proti tujemu parniku in zaklicala:

„Ali je monsje Strnad na krovu?“

„Je,“ se je glasil odgovor.

„Pridite na naš krov!“

„Nimam časa,“ je odgovoril Strnad, akoravno je vedel, da mora priti na krov, če ga pozove bojna ladija.

„Mis Ema Lindzej je tu!“ je dejal nato kapitan.

„Oh, potem pa pridem!“

Kmalu je odvesljal čoln proti bojni ladiji. Slednjič je dospel Strnad na krov bojne ladije. Najprvo je pozdravil kapitana, potem se je pa obrnil k Emi in jo pozdravil z velikim veseljem.

„Mislila sem, da ste v Afriki!“ je dejala, ko mu je odzdravila in podala roko.

„Sledil sem »Lijonu« do sem,“ je odgovoril.

„»Lijon«? Pa saj ne roparska ladija »Lijon«?“ je vprašal kapitan.

„Tako je, sir,“ je odgovoril Strnad. „Nimam mnogo časa, ne smem je izgrešiti. O, sir, če bi mi hoteli pomagati ujeti tega vražjega kapitana Grandeprija!“

„Seveda, seveda Vam pomagam!“ se je ponudil takoj Anglež. „Kje pa je?“

„Za Pedrovimi pečinami. Dobro bi bilo, če bi ga spravili v sredo.“

„Kako se vendar upate napasti Grandeprija s svojo majno orehovo lupino?“

„Sir, sedaj nimam časa, da bi Vam to razjasnil. Naj Vam mis Ema vse pove! Samo to Vam še rečem,

da sem mu potopil v Južni-Afriki že eno lajido. Hiteti moramo, da ga dobimo za Pedrovimi pečinami.“

Nato je hotel Strnad oditi, a kapitan ga je še malo zadržal.

„Sir,“ je dejal, „če bi se nam pa ropar hotel izogniti, ga spravimo pa med Seranilske ali pa med Rozalinbske pečine, kjer se gotovo ustavi in zarine med skalovje. Sedaj pa le pojdite.“

Nato se je vrnil Strnad na svojo ladijo in plul s polno paro okoli Pedrovih pečin. V pol ure je videl pred seboj »Pendola«. Kapitan Krek je sedel pri svojih zemljevidih, se nasmehnil in dejal:

„V desetih minutah pride okoli pečin. Gotovo nas ne spozna, in se bo upal priti v bližino. Odstrelimo mu krmilo, potem se pa ne more nikamor več ganiti.“

„Dobro. Ampak pazite na prednji del ladije, kjer je jetnik. Ladija se ne sme potopiti.“

„To moramo povedati tudi Angležu.“

Parnik je plul naprej, kakor da bi se za roparsko ladijo niti ne brigal. Ko je bil pa ropar že malo naprej, tedaj se je parnik hitro obrnil in mu sledil. Prišel je tik njegovega krmila in sprožil potem najprvo jeden, in potem drugi top. Krmilo roparske ladije se je popolnoma razdrlo.

Na »Pendoli« so se vsled tega nenadnega napada vsi grozno prestrašili in prihiteli na krov; tudi Landola je pridrl iz svoje kajite na krov. —

„To je tisti vražji zlobnež!“ je klical. „Posvetite mu!“

Ampak »Pendola« ni bila pripravljena za boj. V bližini toliko luk je zakrila svoje topove. Imeli so samo nekaj pušk, ki pa niso dosegle parnika. Tam je stal Strnad na krovu.

„Pozdrav iz Rodrigande!“ je zaklicel.

Zgrabil je svojo puško in nameril. Puška je nesla na petsto korakov Landola se je takoj zgrudil.

„Nisem ga ustrelil, ampak samo ranil.“

„Zadeli ste ga v ramen in mu zdrobili kosti,“ je dejal Krek in istotako nameril in sprožil. Prvi častnik se je zgrudil mrtev na tla.

Medtem je nabasal Strnad svojo dvocevko. Nato je ustrelil krmarja in družega častnika.

„Tako je prav, sedaj so brez častnikov!“ je zaklicel Krek. „Ali vidite, od naprotne strani nam pride že Anglež na pomoč!“

Vojna ladija je priplula okoli pečin in se ustavila ravno pred roparsko ladijo.

„Haló!“ je zaklicel kapitan Strnada. „Ali ste ga ugonobili? Imenitno!“

„In postrelili smo vse časnike,“ je pristavil Strnad. „Prosim, pazite na jetnika, ki leži na dnu ladije.“

„Že dobro!“

Nato je ustrelil Anglež čez krov roparske ladije, v znamenje, da naj razobesijo zastavo. Razobesili so špansko.

„Kakšna ladija?“ je vprašal Anglež.

„La Pendola, kapitan Landola.“

„Koliko mož je na krovu?“

„Štiriindvajset!“

„Prokleti lažnik! Spravite se vsi na moj krov!“

Pendola je bila zgubljena. Ker ni imela krmila, so se mogli mornarji samo na ta način rešiti, da so pobegnili. Spustili so čolne v morje in se delali, kakor bi hoteli ubogati Angleža, a namesto proti bojni ladiji, so vesljali hitro proti Jamajki. Rešili so si samo svoje življenje, a niti tega jim niso privoščili. Strnad jih je

hitro dohitel s svojo »Silvo«. Videl je, da nimajo jetnika, in prevrnil je dva čolna v morje, v tretjega in četrtega je pa ustrelil, da sta se tudi prevrnili.

Šele potem se je vrnil Strnad k roparski ladiji.

Tudi Anglež je spustil svoje čolne v morje in vesljal proti roparju. Na krovu so bili trije mrličji, krmar in dva častnika. Ranjenega Landole ni bilo nikjer. Vzeli so ga v enega izmed čolnov, ki jih je prevrnil Strnad o morje. Tako ni mogel Strnad ničesar zvedati od roparskega kapitana.

Sedaj so začeli preiskovati roparsko ladijo. Strnad se ni brigal za nič. Prižgal je svetilko in šel na dno ladije; Kimbo, ga je spremljal.

Vsaka ladija ima na dnu kamenje in pesek, da globokejše pluje. To je takozvani tovor. Pendola je imela samo pesek. Ker pa zajema vsaka ladija vodo, je bil ta pesek popolnoma moker. V tem pesku je bila jama, ki je imela ob straneh močne deske. V tej smrdljivi luknji je ležal suh, izstradan in v verigah uklenjen človek, ki je bil popolnoma podoben človeškemu okostju.

Ko je slišal prihajati ljudi, je zarožljajal z verigami.

„Kdo je?“ je vprašal otožno, mrtvaško.

Strnad je stopil bliže in dejal:

„Gospod poročnik, prijatelji.“

„Kakšen glas! Ali je res, ali se morda samo motim?“

S trudom se je vzravnaval v pesku in se ozrl k prišlecema.

„Kimbo!“ je dejal. „Ti si prišel! Kdo je pa ta gospod?“

Strnad je vzdignil sedaj svetilko, da mu je svetila luč naravnost v obraz.

„O moj Bog,“ je zaklical jetnik. „Senor Strnad!“

Ni mogel nadljevati; in zgrudil se je onemogel na smrdljiv, vlažen pesek. —

Kimbo je hitel brzo v kapitano kajito po ključ, in potem so odklenili poročniku težke verige in ga nesli onesveščenega gori v kapitanovo kajito. Potem je poslal Strnad na bojno ladijo po mis Emo Lindzej.

Medtem se je zavedel poročnik, ali Marijano, kakor so ga imenovali španski roparji.

„Senor Strnad, angelj, ali je res, ali ne sanjam?“ je dejal.

„Resnica je,“ je odgovoril zdravnik. „Ampak nikar ne izprašujte, vse Vam sami povemo. Prosim, Vaša obleka je segnita. Prebleči se morate, gotovo najdem kaj obleke v Landolovem kovčegu. Takoj Vam poiščem, kajti v nekolikih minutah dobite obisk.“

„Ampak, senor, kako se je to zgodilo? Slišal sem streljati!“

„Vse zveste pozneje. Sledil sem Vam iz Evrope v Afriko in potem semkaj. Sedaj smo blizu Jamajke. Tu imate hlače, jopič, srajco, čevlje, robce, klobuk, vse, kar rabite. Tudi voda je tule. Hitite!“

„Kdo me pa obišče?“

„Neka dama. Druzega Vam ne povem. Potrkajte, ko ste napravljeni!“

Strnad je odšel nato iz kajite, in Marijano se je začel oblačiti. S trdom se je umil in preblekel, kajti bil je zelo slaboten. Ko je končal, je odklenil in potrkal.

„Vstopite, mis. Gotovo ne umre vsled veselja.“

Tako je dejal zunaj Strnad. Marijano se je ozrl k vratom in zagledal pred seboj svojo ljubico, na katero je mislil ves čas svoje dolge ječe. Vsa srečna mu je zrla v oči. Stegnil je svoje roke, stopil bliže k svoji prekrasni ljubici in dejal neskončno srečen:

„Ema, mis Ema, kaka radost!“

Ema ni videla njegovega suhega obraza in njegove koščene postave, zrla mu je samo v oči in mu podala roke.

„Alfred,“ je odgovorila, „slednjič, slednjič si vendar zopet prost!“

V neskončni sreči sta se objela in se vedno iznova poljubovala. Pozabila sta na vse prestane bolečine. Slednjič so omahnile Marijanu roke, izpustil je svojo ljubico, mrtvaška bledica je pobledila njegova lica, zaprl je svoje oči in se opotekel na stran.

„Alfred!“ je zaklicala Ema v strahu, „kaj ti pa je?“

„Sreča — — je — premočna — zame!“ je vzdihnil po tihem.

Segel je z rokami v zrak in se zgrudil na bližnji stol. —

„Vsedi se, odpočij se,“ ga je prosila. „Mnogo si pretrpel, preslaboten si.“

Pokleknila je poleg njega na tla in ga objela. Šele sedaj je zapazila, kakšen je postal vsled ječe, lakote, žeje in duševnega trpljenja. Najrajše bi bila zaupila od sočutja, vendar se je premagala in vprašala samo:

„Ali ti je slabo? Ali si bolan, moj ljubček?“

Počasi se je stotnik zopet zavedel, odprl svoje oči, lica so se mu porudečila, in odgovoril ji je:

„Mnogo sem pretrpel in gotovo bi bil kmalu umrl, a sedaj je vse, vse dobro.“

Pogladila ga je ljubeznivo po udrtih licih in dejala:

„Prav imaš, moj Alfred, sedaj postaneš zopet močan, kakor takrat na Španskem. Ne zapustim te več, streči ti hočem, dokler popolnoma ne okrevaš. In potem — —“

Zarudela je in se ustavila sredi stavka.

„In potem — — —?“ jo je vprašal ljubeznivo.

„In potem — —“ je na tihem nadaljevala, „potem se združiva za celo življenje.“

Prisrčno je naslonila svojo glavico nanj, a Alfred je zmajal s svojo glavo in dejal:

„Mislim, da bo to nemogoče!“

„Zakaj pa nemogoče?“

„Ker me ne poznaš. Premalo veš o meni, in kar veš, je sama — je sama neresnica.“

Teško mu je delo izreči te zadnje besede. Ema se je malo prestrašila. Pogledala mu je prisrčno v žalostne oči in dejala:

„Ali si tako obupal vsled svojega trpljenja? Kmalu se ti povrne upanje, moj ljubček. Res je, da malo vem o tebi, a vem, da me ljubiš, in to je zame dovolj. Vse drugo so postranske stvari.“

„In vendar moraš zvedeti resnico. Poslušaj me! Nisem poročnik, kakor misliš — —“

Položila mu je hitro roko na usta in dejala:

„Nikar sedaj, Alfred! Vem, da si plemenita duša, in družega mi ni treba vedeti. Kadar se okreпчаš, mi poveš vse, kar ti teži srce. Sedaj pa zahvaliva samo Boga, da te je rešil, in se zopet vidiva.“

Zopet sta se objela in se zatopila v neskončno srečo. Niti čula nista, koliko ljudij hodi vedno po stopnjicah gori in doli. Mornarji so namreč prenašali blago, orožje in druge stvari iz »Pendole« na bojno ladijo.

Slednjič je potrkal nekdo na vrata, in na Emin poziv je vstopil Strnad. —

„Oprostite,“ je dejal. „V skrbeh sem zaradi svojega prijatelja. Prišel sem namreč kot zdravnik in prosim, naj gre gospod poročnik na krov. Najprvo mora skrbeti človek za svoje zdravje!“

Nato so šli na krov.

Tam je bilo vse v največjem neredu. Vse je ležalo skrižem, zaboji, vreče, sodi, zavoji, orožje, jedila in tako dalje. Vse te stvari so preložili na bojno ladijo.

Sedaj šele, ko je prišel jetnik na svetlo luč, si lahko spoznal, kako slaboten je. Podoben je bil smrti.

Strnad je bolnika natančno preiskal, in Ema ga je v velikih skrbah opazovala.

„Zahvalimo Boga,“ je dejal Strnad slednjič, „da smo Vas danes rešili, gospod stotnik. V enem tednu bi bili gotovo umrli.“

Ema se je prestrašila in pobledelela.

„O moj Bog!“ je zaklicala. „Ali je tako nevarno, gospod doktor?“

„Nikakor, mis,“ je odgovoril Strnad. „Gospod stotnik je samo tako zelo oslabel, vendar se kmalu zopet okrepeča. Svež zrak in dobra hrana ga kmalu ojačita.“

„Hvala lepa Vam za to tolažbo,“ je dejala Ema in podala Strnadu hvaležno svojo roko. „Stregla mu bom, kolikor mi je moč.“

Strnad jo je pogledal in dejal:

„Mis Ema, ali bodele imeli priložnost?“

„Gotovo. Ne zapustim ga več!“

„Potem Vas pa prosim, povejte mi najprvo, kako pridete na Jamajko, in celo še na bojni ladiji?“

„Namenjena sem k guvernerju otoka Jumajke, da mu izročim neke važne listine.“

„Torej smo se popolnoma slučajno srečali — —“

„O ne,“ je dejala Ema hitro, „to je bila božja volja, in zato zahvalimo Boga.“

„Prav imate, mis. Kako dolgo pa ostanete na Jumajki?“

„Dokler ne dobim odgovora. Ali mislite, da bi bilo

boljše, če ostanem dalje časa tu zaradi Alfredove slabosti?"

„Seveda se mora gospod poročnik dalje časa varovati, ampak to obnebje ni zanj.“

„Guverner ne stanuje v tem mestu, ampak v Kingstenu.“

„O, Kingsten je še nevarnejši. Tam je zelo mrzlično obnebje, ki ga ne morem priporočati bolniku. Kajne, vrnete se potem takoj v Mehiko?"

„Da. Bojna ladija ima naročilo, da me spravi nazaj v Vera Kruc.“

Strnad je malo pomislil in potem dejal:

„Bojna ladija ostane do jutri tu, da preloži blago iz roparske ladije. Svetujem Vam, da odplujete takoj z mojim parnikom v Kingsten. Če prosite, Vam guverner gotovo kmalu odgovori na Vaša poročila, in potem Vas spravim sam v Vera Kruc. Le zaupajte se mi! Moj parnik je hitrejši in varnejši kot bojna ladija. Čim preje spravimo gospoda poročnika na Mehikansko planoto, tem preje okreva.“

Ema in tudi Marijano, sta se udala Strnadovem predlogu. Sporočili so svoj sklep kapitanu bojne ladije. Tudi ta se je moral udati, ker ni mogel siliti dame, da naj ostane na bojni ladiji.

Prenesli so Emino prtljago iz bojne ladije na Strnadov parnik, in potem je odplula »Silva«
proti Kingstenu.

Ko so dospeli tja, je spremil Strnad Emo k guvernerju. Ta jo je prijazno sprejel, jo predstavil svoji rodovini in jo prosil naj ostane dalje časa njen gost. Ko mu je pa povedala, da se mora hitro vrniti v Mekiko, ji je obljubil, da reši njene listine čim najhitreje. Drugo jutro ji je izročil guverner že odgovor.

Še tisto dopoludne je odplula »Silva« iz Jamajke.

Šla je po isti poti nazaj in srečala pri Pedrovih pečinah bojno ladijo, ki je še vedno prelagala blago iz »Pendole«. Strnad se je tam ustavil in zvedel, da bodo kmalu končali, potem roparsko ladijo navrtali in jo potopili.

„Mislim, da saj ni nihče izmed roparjev ušel,“ je dejala Ema.

„Morda vendar,“ je dejal angleški kapitan. „Ko ste včeraj odpluli, smo gledali z daljnogledom na otok in videli na obrežju več mož v mornarski obleki, med njimi je bil tudi bolnik, oziroma ranjenec. Takoj smo odvesljali tja s čolnom, a moji mornarji so sicer našli človeške sledove, ampak nobenega človeka.“

„Za vruga, ali se je morda res posrečilo kapitanu uiti?“ je dejal Strnad. „Potem moramo pa natančno preiskati obrežje.“

„Zakaj mislite, da je ravno kapitan ušel?“ je vprašal Anglež.

„Ker sem samo njega ranil, in sicer iz previdnosti ostale sem ustrelil.“

Tedaj je dejal Marijano:

„Sicer ni vreden, da živi, vendar bi me veselilo, če bi ga dobil še enkrat živega v svoje pesti. Ta človek je sam vrag, peklenške muke sem pretrpel pri njem.“

„Dobro, prepričajmo se!“ je dejal Strnad. „V eni uri smo lahko gotovi. Boljše je, da vemo natančno.“

Potem je odplul Strnad sam proti obali. Ker je pa bila tačas plima in oseka, je izmila voda vse sledove, in Strnad se je vrnil, ne da bi bil kaj opravil.

Takoj potem so odjadrili proti Vera Krucu, kamor so tudi kmalu in srečno dospeli. Tam so sklenili, da

morata Strnad in Krek spremiti Emo in Alfreda v Mehiko. Strnadov parnik »Silva« je ostal v Vera Kruški luki.

Iz Vera Kruca v Mehiko so morali potovati z poštnim vozom.

Z mehikanskim poštnim vozom ni prijetno potovati. V vozu je prostora za dvanajst do šestnajst oseb, v kateri je vpreženih osem mul. Ta živina se pase divja na prostem, in kadar jo rabijo, jo morajo šele z lasom uloviti. Vendar so take divje mule zelo vztrajne in hitre.

Okolica med Vera Krucom in Mehiko je skoraj popolnoma neobljudena. Cesta pelje skozi pragozdove, mimo prepadov, čez gorovja in skalovje. Samo tu pa tam vidiš kako revno indijansko kočo. Po tej slabi, nevarni poti dirja poštni voz v hitrem diru naprej.

Spredaj na vozu sedi kočijaž in ima v rokah šestnajst vajet, poleg njega sedi pa njegov pomagač, deček za mule (mular).

Ta ne miruje niti pol minute. V največjem diru skoči iz voza, da uravna živino, ali pa drži voz. Medtem si nabere polne žepe majhnih kamnov, skoči zopet na voz, in jih meče na tista živinčeta, ki lenuharijo ali pa uhajajo iz tira.

Tak mular mora biti vsakdo, ki hoče postati kočijaž. Dober poštni kočijaž je imenitna oseba. Vsakdo mu pravi „senor“. Kočijaž, ki vozi med Mehiko in Vera Krucom, ima na mesec stodvajset pesov, to je našega denarja približno petsto kron. Hrano in vse drugo ima seveda prosto. Poleg tega dobi konec leta, če ni nikdar prevrnil, še tisoč kron nagrade. Mehikanski poštni kočijaž je torej imetnejši gospod, kakor naši poštni vozniki.

Potovanje je na Mehikanskem zelo nevarno, ker je zelo veliko roparjev. Večinoma vsak Mehikanec napada

ljudi, zato ni čuda, da so vsi tujci oboroženi. In vendar jih domačini pogostokrat oropajo, ali pa še celo usmrtiljo.

Tako so potovali naši popotniki. Zvečer so dospeli do samotne hiše, kjer so morali prenočiti. Ta hiša je bila stara, nizka in na pol podrta. Ograjena je bila z bodečim kaktusom, in okoli so se pasli suhi konji in mule. V hiši je stanoval „poštar“, suh Mehikanec, ki je bil bolj podobem roparju, kot poštenemu človeku.

Poštar je imel tudi gostilno in prodajal popotnikom za drag denar agavin sok, neko umazano in gnjusno pijačo.

Ema je dejala, da se boji tega moža; zato je prenočila v poštnem vozu. Tudi njeni spremljevalci niso hoteli spati v umazani „poštarjevi“ hiši, temveč so prenočili v njeni bližini na prostem.

Bil je krasen večer. Nebo je bilo posijano z zvezdami, in hladna sapica je pihljala. Ema in Marijano sta zapustila družbo in se šla malo izprehajati. Srce jima je hotelo vzkipeti, in vendar nista našla pravih besed, da bi dala duška svojim presrečnim čutilom. Slednjic je rekla Ema po tihem:

„Oh, če se spominjam na čas, ki je pretekel med sedajnostjo in Rodrigando!“

„Koliko sem jaz pretrpel v tem času,“ je odgovoril Marijano.

„In kako sem jaz skrbela zate, moj Alfred.“

Tedaj je izpustil njeno roko, obstal in dejal:

„Ne imenuj me več, Alfred, ampak Marijano, kajti tako mi je ime.“

„Marijano?“

„Da. Alfred de Lotrevil je samo moje izmišljeno ime.“

Začudeno ga je pogledala in potem dejala:

„Ali ti je to tako težilo srce?“

„Da, to. Pojdi, vsediva se. Odkritosrčen moram biti s teboj.“ —

„Ali ni čas za to še drugič, moj ljubček?“

„Ne, ne. Težak kamen mi teži moje srce, in te teže se hočem iznebiti.“

„Ampak bolan si. Razburil se boš!“

„Le nikar se ne boj, Ema. Zavest, da sem nepošteno ravnal, mi bolj škoduje ko spomin na dobo, o kateri želim, da bi je sploh ne bilo.“

Vsedla sta se na pripravno skalo, Marijano je nekoliko časa molčal in premišljeval, potem pa začel:

„Slišala si menda od Strnada že nekaj o mojih razmerah?“

„Da, že v Rodrigandi mi je pravil, pozneje mi je pa pisal.“

„Torej dobro. Žrtva zločina sem. Da razkrijem ta zločin, to je naloga mojega življenja. Ukradli so me mojim starišem in me spravili med roparje.“

Ema se je glasno začudila.

„Ali je mogoče! Med roparje?“

„Da. Brigant, ropar sem.“

Tega Ema ni pričakovala. Globoko je vzdihnila in ni mogla izpregovoriti nijedne besedice.

To je zapazil Marijano, se odmaknil od nje in dejal:

„Molčiš! Zaničuješ me. Tega sem sa bal.“

Tedaj ga je prijela za roko in ga vprašala:

„In ti sam nisi bil kriv, da si prišel med roparje?“

„Seveda ne, saj sem bil še otrok.“

„In brez tvoje krivde so te vzgojili za roparja?“

„Samo živel sem med roparji, a vzgojili me niso za roparja. Nikoli nisem storil ničesar protipostavnega.“

„Hvala Bogu!“ je dejala. „Potem je pa vse v redu. Ampak kako si mogel postati med roparji tako fin, olikan mož?“

„Ker je imel Kapitano z menoj višje namene. Vzgojil me je popolnoma mojemu stanu primerno. Edino, kar sem zakrivil, je to, da sem imel v Rodrigandi izmišljeno ime.“

„Saj nisi mogel drugače, moj Marijano.“

Prvič ga je imenovala Marijano. Prijel jo je za roko in dejal:

„Hvala lepa ti, srce moje. Sedaj mi je lažje, in zaupal ti bom vse, vse, kar mi je težilo srce tako dolgo in težko.“

Pritisnil jo je k sebi, položil njeno glavico na svoje prsi in začel pripovedovati. Pravil ji je o spominih na svojo mladost, o življenju med briganti in o vsem, kar se je pozneje zgodilo. Pripovedal je dolgo, dolgo, in ko je končal, ga je objela in poljubila ter dejala:

„Hvala lepa ti za tvojo odkritosrčnost! Sedaj je zopet vse, vse v redu, kajti sedaj saj vem, da si me vreden. Bog bo že vse prav uredil.“

„Ampak tvoj oče — —?“ je vprašal.

„Le nikar ne skrbi! Pravičen in dober je ter me ljubi iz dna svojega srca. Storil bo, kar mu velewa njegova očetovska ljubezen.“

Tako sta sedela še dolgo v sladkih sanjah, potem sta se pa vrnila k ostali družbi in se vlegla spat. Ema je ležala v vozu, drugi pa poleg njega na prostem, zavili so se samo v svoje odeje.

Drugo jutro so odpotovali že na vse jutro in dospeli popoldne srečno v Mehiko.

Ema je hotela, da naj se peljejo njeni trije sprem-
ljevalci naravnost v palačo njenega očeta, a Strnad je
odklonil.

„V hotelu ostanemo,“ je dejal. „Vaš oče nas še
ne pozna osebno, in kar ste mu Vi pravili o nas, še
ne zadostuje, da bi se poslužili kar meni nič tebi nič
njegove gostoljubnosti.“

„Ampak storili ste meni mnogo uslug in me spra-
vili varno v Mehiko.“

Strnad se je nasmehnil in dejal:

„Mis Ema, ali mislite svojega prijatelja Marijana
predstaviti svojemu očetu kar brez vsega uvoda kot
svojega zaročenca?“

Ema je zarudela in potem odgovorila:

„Prav imate. Torej pojdite tačas v hotel; ampak
obljubiti mi morate, da se preselite k nam, če želi to
moj oče.“

„To Vam pa že obljubim, mis. Prišel sem v Me-
hiko tudi zaradi tega, da spoznam tega Korteja, in to
mi bo mnogo lažje, če stanujem pri vas. Morda razoj
denemo na ta način skrivnosti rodovine de Rodriganda.“

Pri hotelu so Strnad, Marijano in Krek izstopili iz
poštnega voza, Ema pa se je peljala še do palače svo-
jega očeta.

Lord Lindzej niti slutil ni, da se vrne njegova hči
tako kmalu, zato se je zelo začudil, ko je Ema vstopila
v njegovo delavnico.

„Ema!“ je zaklical in vstal. „Ali je mogoče!“

„O, papa, celo gola resnica je,“ se je zasmejala.
„Upam, da ne misliš, da sem duh!“

„Ampak na Jamajki nisi bila!“

„Seveda sem bila. Takoj ti dokažem, izročim ti
guvernerjev odgovor.“

Odprla je svoj majhen ročen kovčeg in izročila očetu več listin.

„Saj res!“ je dejal. „Kako je pa bilo to mogoče?“

„Zato se moraš zahvaliti samo gospodom, ki so me spremili.“

„Katerim gospodom?“

„Torej, v prvi vrsti gospodu Strnadu.“

„Gospodu Strnadu?“ se je začudil lord.

„Da, gospodu doktorju Strnadu.“

„Tristo vragov! Pa saj ne misliš tistega slavnega doktorja Strnada, o katerem si mi pravila, da si se seznanila z njim v Rodrigandi?“

„Ravno tistega mislim.“

„Ta te je spremil v Mehiko?“

„Najprvo na Jamajko in potem nazaj v Mehiko. Prišel je še v spremstvu dveh gospodov. Vse ti razjasnim, ko prebereš guvernerjev odgovor. Tačas se pa grem umiti in prebleči.“

Šele sedaj sta se oče in hči objela in pozdravila; potem je Ema odšla. —

Čez pol ure se je vrnila. Vsedla se je poleg svojega očeta in mu začela pripovedovati. Vse skupaj je bilo dolg, čudezen roman, ki je napravil lordu velike skrbi. Ema je bila njegova edina hči; nameraval je z njo važne stvari, in sedaj mu je priznala, da ljubi — španskega roparja.

Ko je končala, je njen oče dolgo časa molčal. Vstal je in šel zamišljen po sobi semtertja. Slednjič se je vstavil pred njo in dejal z otožnim glasom:

„Ema, moja ljuba hči, vedno sem imel samo veselje s teboj, ampak danes si me prvič užalostila.“

Tedaj ga je objela in dejala:

„Odpusti mi! Nočem te žalostiti, ampak Bog mi je udahnil to ljubezen v moje srce, in ne morem drugače ravnati.“

„In ti verjameš vse, kar si mi povedala o tem Marijanu?“

„Da; trdno verjamem!“

„In ga res ljubiš tega — gojenca roparske družbe?“

„Res ga ljubim,“ je dejala odkritosrčno. „Tako ga ljubim, da ne bom nikdar srečna brez njega.“

„In náme, na svojega očeta pa ne misliš?“ je vprašal lord skoraj žalostno.

„O pač, papa, tudi náte mislim!“

„In vendar govoriš o tej — čudni ljubezni?“

Tedaj je stopila bliže in dejala:

„Oče, ali mi ne privoščiš sreče?“

„Gotovo ti jo privoščim! In ravno zaradi tega, ker ti želim samo srečo, mi je hudo, ker govoriš o tej ljubezni.“

„Oče, govôri sam z Marijanom, potem po sodi. In če rečeš tudi potem, da me ni vreden, tedaj te ubogam in ga nočem nikdar več videti!“

Tako otročje zaupljivo je izgovorila te besede, da se je takoj zjasnil lordov obraz.

„Hvala lepa ti, môj ljubi otrok!“ je dejal. „Gotovo se ne boš varala glede svojega očeta. Sedaj pa pojdi, in odpočij se. Medtem natančno premislim, kaj naj storim v tej zadevi, da osrečim svojo edino hčer.“

Poljubil jo je ljubeznivo, in potem je odšla.

Zamišljen je hodil po svoji delavnici semtertja in premišljeval. Slednjič se je odločil in zamrmral predse:

„Samo eden je, ki mi lahko natančno pojasni to zadevo, to nesrečno ljubezen. Sicer ga ne poznam osebno, vendar sem slišal že toliko praviti o tem slo-

venskem junaku, da mu smem popolnoma zaupati. Strnad gotovo vse natančno ve.“

Nato je pozvonil služabniku in se preoblekel za izprehod. Izjemoma je odšel danes peš. Šel je naravnost v hotel, kjer so stanovali trije tujci, ki so spremili Emo v Mehiko.

Tam je vprašal gostilničarja, če je senor Strnad doma.

„Da, v svoji sobi je,“ je odgovoril gostilničar. „Ali bi radi z njim govorili?“

„Da.“

„Koga naj pa naznam?“

„Gospoda, ki želi z njim samim govoriti.“

Strnad se je zelo začudil, ko je slišal, da želi govoriti z njim tuj gospod, in sicer še celo z njim samim. Saj je šele komaj dve uri v Mehiki. Vendar je ustregel tujčevi prošnji.

Ko je lord vstopil, sta se najprvo spogledala. Strnad je takoj spoznal, da to ni navaden človek, lord je pa opazoval dopadljivo junaško postavo in odkritosrčen Slovencev obraz.

„Želeli ste z menoj govoriti?“ je vprašal Strnad špansko.

„Tako je,“ je odgovoril lord. „Morda Vam je ljubše, če govoriva nemško?“

„Oh, ali ste Nmec?“

„Ne, ampak Anglež. Pišem se Lindzej.“

Strnad se je začudil.

„Sir Lindzej? Morda celo lord Lindzej, oče — —?“

„Tako je, uganili ste, dragi gospod.“

„Potem pa prosim, vsedite se, sir. Niti slutil nisem, da dobim tako nepričakovan obisk.“

„Res je, da je ta obisk nepričakovan,“ je dejal Lindzej in se vsedel. „Vendar morda slutite vzrok mojega obiska.“

„Morda,“ je odgovoril Strnad in se resno priklonil.

„Gospod doktor, najprvo se Vam moram zahvaliti, ker ste bili tako prijazni in postrežljivi napram moji hčeri.“

„O prosim! Storil sem samo, kar bi storil vsak olikan mož.“

„Nadalje mi pa dovolite, da se pogovorim z Vami o neki precej težavni zadevi —“

Strnad je lordu pomagal in dejal:

„Mojega prijatelja mislite, kajne?“

„Da; mislim namreč razmerje med tistim gospodom in mojo hčerjo.“

„Torej Vam je mis Ema takoj vse povedala — —?“

„Takoj! Navajena je, da zaupa vse svojemu očetu. In to se tudi spodobi za odkritosrčno hčer. Gospod Strnad, ali natančno poznate tega svojega prijatelja?“

„Natančno.“

„In njegove razmere?“

„Tudi.“

„Torej niso te razmere za Vas samo uganka?“

„Nikakor.“

„Ampak Ema je vendar rekla, da se stvar morda še jako čudežno razvije.“

„Sir, morda ste me napačno razumeli!“ je dejal Strnad. „Vprašali ste me, če poznam njegove razmere, in odgovoril sem, da jih poznam, ker sem mislil razmere, v katerih sedaj živi. Sedaj je — da se na kratko izrazim — roparski begunec, ki nima ničesar na tem božjem svetu. To so razmere, ki sem jih mislil.“

Lord je začudeno pogledal zdravnika in potem vprašal;

„Ampak ta roparski begunec ima lepo bodočnost?“

„Skoraj gotovo.“

„In sicer?“

Strnad je zmignil z rameni. Lorda ni poznal in tudi vedel ni, s kakim namenom da je prišel k njemu, zato ni preveč govoril.

„Gospod Strnad, zelo molčeči ste,“ je dejal lord. „Povem Vam odkritosrečno, da želim svoji hčeri samo srečo, zato sem prišel k Vam. Skrben oče, gotovo ne bo dejal, da je sreča za njegovo hči, če se zaljubi v moža, o katerem ne ve družega, kakor da je bil ropar.“

„O prosim, sir, Marijano ni bil ropar!“

„Dobro, priznam. Vendar lahko uvidite mojo željo, da bi rad kaj natančnejšega zvedel o tem Marijanu. In ker sem slišal že toliko praviti o Vas, kot junaku in poštenem možu, zato sem prišel k Vam, da Vas prosim za majhno odkritosrčnost. Upam, da se nisem motil v Vas?“

Te odkritosrečne in prijazne besede so uplivale na Strnada, in udal se je.

„Milord,“ je odgovoril, „kar vem o Marijanu, Vam rad povem. Prosim, vprašajte!“

„Slutijo torej, da je Marijano ukraden sin grofa Emanuela de Rodriganda?“

„Tako je.“

„In kaj mislite Vi o tej slutnji?“

„Ta slutnja je popolnoma opravičena. Jaz sem celo prvi imel to slutnjo.“

„Prosim, povejte mi vzroke, ki so Vas dovedli do te čudne in drzne slutnje?“

„Prosim, prosim. Če imate čas, Vam povem vse svoje doživljaje.“

„Imam čas. Sicer mi je moja hči že pravila o teh doživljajih, vendar tako pomanjkljivo, da sem zelo radoveden na Vaše lastno pripovedanje.“

„Torej poslušajte!“

Nato je pripovedoval Strnad natančno lordu o svojih doživljajih in mislih, od svojega prihoda v Rodrigando do sedaj. Lord ga je pazljivo poslušal.

Strnad je govoril golo resnico, in njegove slutnje so bile tako prepričevalne in opravičene, da se je lordu na obrazu bralo, da mu popolnoma verjame.

„To je res nekaj popolnoma izrednega!“ je zaklical slednjič. „Takih stvari nisem bral niti še v romanih!“

„Verjamem, milord,“ je pritrdil Strnad. „Vendar upam, da ne mislite, da sem Vam pravil neresnične stvari!“

„Nikakor!“ je dejal Lindzej hitro.

„In ravnotako ne morete reči, da niso moje slutnje opravičene!“

„Seveda ne morem. Popolnoma prepričali ste me. Torej ponovimo vso stvar na kratko: Grofu de Rodriganda so ukradli edinega še živega sina — —“

„Tako je!“

„Ukradli so ga s pomočjo brigantov, ki so skrili dečka v svojo roparsko jamo. Pravi ropar je pa tisti Gasparino Kortejo.“

„O tem sem popolnoma prepričan.“

„S kakim namenom so pa ukradli dečka? To je zelo važno vprašanje.“

„Da spravijo na njegovo mesto nezakonskega sina Gasparina Korteja.“

„In mati tega nepravlega grofa de Rodriganda je tista pobožna sestra Klarisa?“

„Tako je!“

„Dobro, nadaljujmo: Dominikanski pater je zvedel to skrivnost in jo skoraj popolnoma razkril ukradenemu dečku. To je bilo pri izpovedi tistega umirajočega be-
rača v roparski jami. Na ta način slutí deček o svojih razmerah. Ko ga je Kapitano poslal v Rodrigando, ga je Kortejo spoznal. Zato ga je izročil morskemu roparju Landoli, da ga prodal za sužnja. Vi ste ga pa rešili in ga pripeljali v Mehiko. Ali je tako prav?“

„Popolnoma.“

„Kaj pa nameravate s svojim potovanjem v Mehiko?“

„Najprvo moram zvedeti, če še živi Marija Hermá-jek, ki je spravila tujega, zamenjanega dečka v Mehiko. Isto moram zvedeti tudi o Petru Karpelesu, ki je bil takrat nadzornik pri grofu Ferdinandu.“

„To prav lahko zveste.“

„Milord, nadalje ne smete pozabiti moje slutnje, da grof Ferdinando takrat niti umrl ni. Krmar, ki je umrl takrat na sveti večer v ječi v Barceloni, mi je pravil o jetniku, ki ga je prodal Landola v Héru.“

„In Vi slutite, da je bil tisti jetnik grof Ferdinando?“

„Da. Ta slutnja je sicer navidezno zelo drzna, vendar popolnoma opravičena, če pomislite, kaka sredstva rabi Kortejo. Trdno sem sklenil, da poiščem v Mehiki rodbinsko rakev grofov de Rodriganda, in se prepričam, če je mrlič v krsti.“

„Pri tem Vam prav rad pomagam, da dobite sodnijsko dovoljenje.“

Strnad je malenkostno mignil z roko in dejal:

„Hvala lepa, milord. Ne rabim sodnijskega dovoljenja.“

„Ampak pomislite, gospod Strnad, to je vendar zelo nevarno.“

„Kaj pa še, te nevarnosti se ne bojim. Ampak prosil bi Vas nekaj drugega.“

„Prosim?“

„Morda mi morete olajšati seznanjenje s Pavlom Kortejem.“

„Prav rad Vam storim to uslugo. Ali bi ga radi poznali?“

„Da; to je namreč na vsak način potrebno.“

„Dobro! Zahajam namreč v družbe, kamor tudi on včasih pride. Sicer sem pa prepričan, da je zlobnež. Zadnjič me je hotel — — — oh, ravno se spominjam — — — zvedeti ste hoteli, kje da je Peter Karpeles?“

„Da; že preje sem ga omenil.“

„Torej, to Vam pa že lahko povem. Lastnik hacijende del Erina je v Severni Mehiki. Kortejo me je hotel ogoljufati. Prodati mi je hotel hacijendo del Erina, ki je Karpelesova lastnina.“

„Torej moram iti na vsak način tja.“

„Ampak, gospod Strnad, zakaj se ravno Vi tako trudite v tej zadevi?“

„Prosim, pomislite, da je kontesa Silva de Rodriganda sedaj moja soproga. Marijano je njen brat, in zato moj svak.“

„Ali ve to?“

„Ne. - Prosil sem mis Emo in svojega kapitana Kreka, da mu tega ne povedo. To naj zve šele takrat, ko zvem kaj natančnejšega. Na kak način bi zvedel, kje je rodbinska rakev grofa de Rodriganda, ne da bi bilo sumljivo?“

„Moj dragi, to zvem lahko jaz. Če vprašam jaz, se ne bo nikomur sumljivo zdelo.“

„Hvala lepa Vam, milord, prosim pa, da zveste to čim preje ko mogoče, kajti — — —“

Vrata so se odprla, in vstopil je Marijano. Ko je pa zagledal tujca, je hotel zopet oditi, a Strnad je hitro vstal in mu namignil, da naj pride bliže.

„Stopite bliže, dragi prijatelj,“ je dejal. „Ne motite nas.“

Potem se je obrnil k lordu in mu dejal:

„Ta gospod je moj prijatelj Marijano.“

Nato je pa rekel Marijanu:

„In to je lord Lindzej, oče one dame, ki smo jo smeli spremiti v Mehiko.“

Ko je čul Marijano ime očeta svoje ljubice, je zarudel, vendar je hitro premagal svojo zadrego in se fino priklonil angleškemu lordu.

„Ravno smo govorili o Vas,“ je dejal lord odkritosrčno. „Zato sem Vas želel videti; s svojim prihodom pa ste mi prihranili pot. Bili ste na potovanju zvest zavetnik moje hčere. Najprisrčnejše se Vam zahvaljujem za to.“

Podal je mlademu možu roko, ta je pa odgovoril:

„O, milord, moje varstvo bi ne bilo rešilo mis Eme nikake nevarnosti, kajti bolnik sem, in zato ne morem biti hraber vitez in zaščitnik dame.“

Lahka rudečica mu je porudečila blede lice. Videlo se mu je, da je bil lep mož, ko je bil še čvrst in zdrav. Lord je imel sočutje z Marijanom. Držal ga je za suho roko in dejal milo in prijazno:

„Postrežbe rabite, da se počestno okrepcate. Vendar ne vem, če bo to v hotelu pri tujih ljudeh mogoče?“

„Upam, milord.“

„Upate, ampak zaman. Mehikanski hotel ni za bolnika. Zato Vas prosim, zadovoljite se z menoj!“

Marijano se je začudil. Od same sreče so mu zasijale motne oči.

„Milord,“ je dejal, „reven, zavržen mož sem; ne smem se predrzniti, poslužiti se Vašega povabila.“

„O pač, le, le, dragi prijatelj. Gospod Strnad mi je pravil nekaj o Vaši usodi, in ravno zaraditega Vam hočem dokazati, da niste revni in zavrženi. Ali sprejmete?“

Marijano je malo pomislil, pogledal Strnada in potem dejal:

„Milord, ne ločil bi se rad od svojega prijatelja.“ Anglež se je nasmehnil in odgovoril:

„Kar se pa tega tiče, pa bodite le brez vseh skrbi; samo ob sebi umevno je, da gre gospod Strnad z Vami. Tudi gospod Krek naj se preseli k meni. Ali ne?“

To vprašanje je bilo Strnadu namenjeno. Ta je stopil vesel k lordu, mu podal roko in dejal:

„Milord, to presega pa že gostoljubnost. Bog Vam povrni Vašo prijaznost! Pridemo!“

„Ampak čim najhitreje, moji gospodje! Sedaj moram pa oditi, da Vam pošljem voz. Adijo!“

Nato je odšel, in zdravnik ga je spremil do vrat. Ko se je vrnil Strnad v svojo sobo, je sedel Marijano na zofi in se jokal.

„Kaj Vam pa je?“ ga je vprašal.

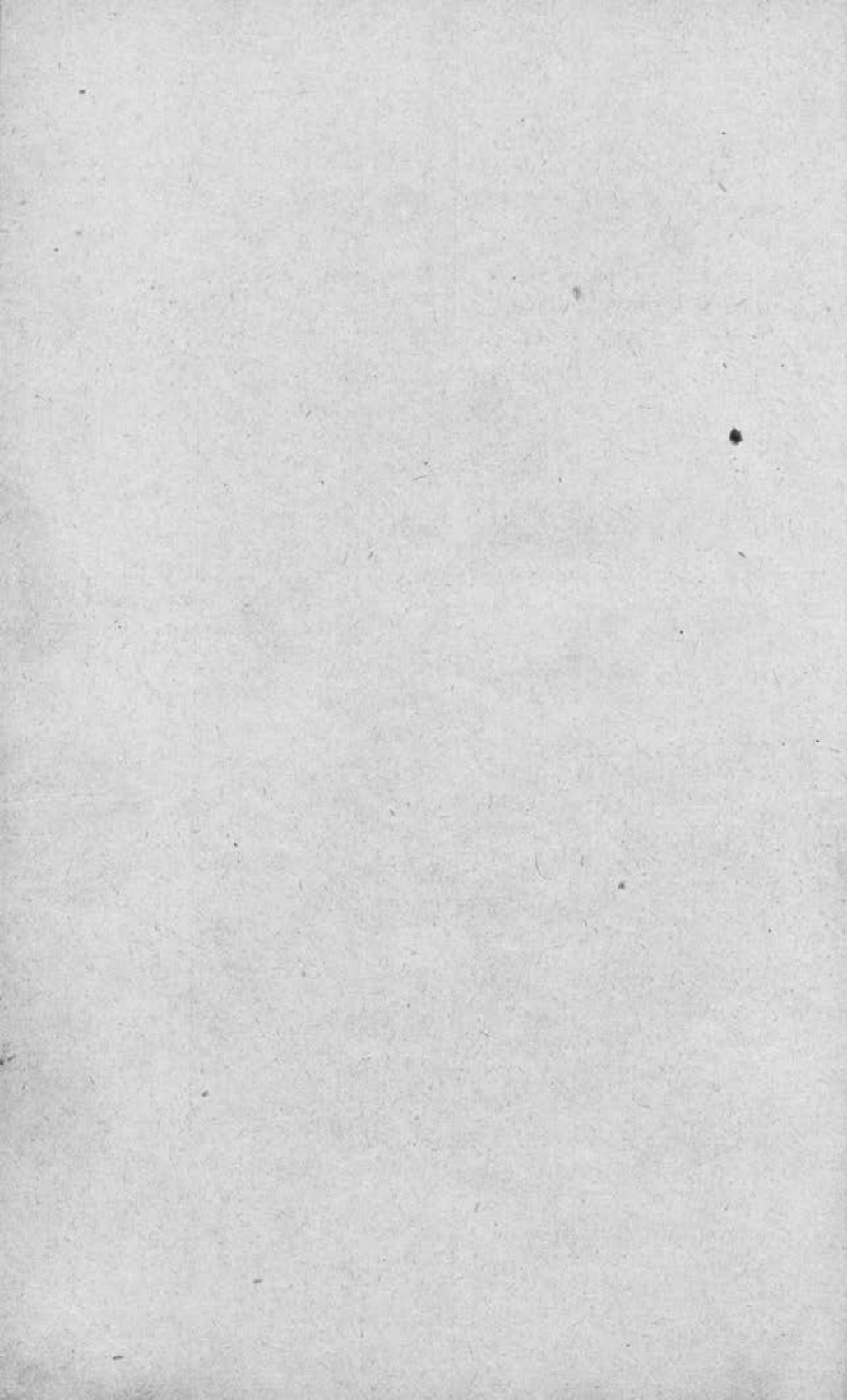
„Nič, nič, dragi prijatelj,“ je odgovoril Španec. „Jokam se od veselja in sreče. Tako sem se bal, kako bo sprejel Emينو izjavo.“

„Torej vidite, da Vam saj zameril ni, moj dragi.“

„Samo Vam se moram zahvaliti. Slutil sem, da pride k Vam vprašat. Ne zamerite mi, ker se jočem.“

„Pustite me!“ je dejala, „sicer — —!“

Bolnik se preje uda bolesti, a tudi veselju. In vesel sem, da, še mnogo več; ves srečen sem, ker mi ta mož ni zameril, ampak je z menoj celo ljubeznivo in milo govoril.“

Kmalu se je pripeljala prekrasna kočija, da prepelje tujce v lordovo palačo. Lindzejeva palača je bila skoraj najkrasnejša v celem mestu in je imela mnogo prekrasnih sob. Gostje so dobili stanovanja, s katerimi bi se moral zadovoljiti celo cesar. — —

Marijano ni mogel jahati na izprehod, in Krek ni bil jahač.

Ampak doktor Strnad je moral jahati že drugi dan z lordom na Alamedo, in tam so ga vsi občudovali.

Lord mu je dal svojega najboljšega konja. Njegovo veliko in junaško postavo so vsi občudovali, in Lindzej mu je dejal:

„Kako se ponašam z Vami! Gospod Strnad, ali vidite, kako Vam dame namigavajo z pahljačami?“

„Milord, jaz imam že svojo damo,“ je odgovoril Strnad resno.

„O, to ni tukaj tako natančno!“

„Tem natančnejše je zame!“

„Ali ne mislite podražiti kekega ljubosumnega Mehikanca?“

„Ni vredno.“

„Torej, bomo že še videli, če ste res tako trdni. Sedaj pa porabimo priliko! Predstavil Vas bom nekaterim finim jahačem in jahalkam.“

Vsi Mehikanci so se čudili, da more biti slovenski zdravnik tako junaške in fine postave. In ko sta se lord in Strnad vrnila domov, sta prinesla s seboj mnogo povabil. V dveh dneh so govorile vse odlične mehi-

kanske dame o viteškem Slovencu, ki je prekašal vse Mehikance. — — —

O istem času se ležala Jožefa Kortejo v svoji sobi v viseči mreži. Kadila je cigarete in imela v rokah knjigo, a brala ni. Gledala je v daljino. Mislila je na svojega ljubčeka, na grofa Alfonza, ki se je pred odhodom poročil z njo, vendar ne da bi jo v resnici ljubil. Mislila je tudi na lepe, ognjevite Španke; in lahko bi bilo mogoče, da ga katera očara.

Tedaj je vstopil njen oče, resnega obraza in s pis-mom v roki.

„Ali imaš čas?“ jo je vprašal.

„Za važne stvari vedno,“ je odgovorila.

„Stvar je važna.“

„Zate?“

„In zate. Prišla je ravnokar pošta, dobil sem pismo od svojega brata.“

Hitro je skočila Jožefa iz viseče mreže in stegnila roko.

„Daj sem! Kako je kaj tam?“

„Hm! Slabo in dobro. Alfonzo je bil v Parizu in na Kranjskem.“

„Oh, kaj je pa delal tam?“

„Šel je tja zaradi tega vražjega doktor Strnada. Ta človek je prišel res samo nam v nesrečo na Špansko. Naš najhujši sovražnik in najnevarnejši nasprotnik je.“

Diabolično so se zaiskrile njene oči.

„Hm, doktor! Kdo se ga bo bal!“ je dejala zaničljivo in malenkostno.

„Moramo se ga bati,“ je rekel Kortejo resno. „Tako, ko je prišel v Rodrigando, je spoznal naše namene. Prav čudovito bistroumen je in tako srečo ima, da bi človek mislil, da je vragov ljubljeneč.“

„Saj je morda, in vrag ga vzame o svojem času. Slučajno sem mislila preje o njem.“

„Slučajno?“

„Da. Ali nisi še nič slišal o Slovencu, ki je zmešal že vsem mehikanskim damam glave?“

„Že. Zdravnik je, in v zdravnike so dame vedno zaljubljene.“

„Ali si že slišal njegovo ime?“

„Še ne.“

„Piše se Strnad. Gost angleškega poslanca je, ki ga je predstavil že vsem odličnejšim plemenitašem. Celo pri predsedniku je bil včeraj povabljen. Zdravnik, navaden zdravnik. To je smešno.“

„Strnad se piše? Za vraga, pa saj ni tisti?“

„O tem sem tudi jaz že premišljevala, vendar mislim, da je le slučajno isto ime in stan. Tisti Janko Strnad, ki se ga tako bojiš, je sedaj na Kranjskem, zato ne more biti ob istem času v Mehiki.“

Kortejev obraz se je zatemnil.

„Misliš?“ je vprašal. „Kdo pravi, da je sedaj na Kranjskem?“

„Saj nam je vendar pisal stric v svojem predzadnjem pismu.“

„To je že res, ampak od takrat je že mnogo, mnogo časa.“

„Pa saj ne misliš — — —?“ je vprašala počasi.

„Mislim, da beri pismo!“ je odgovoril kratko.

Izročil ji je pismo. Odprla ga je in začela brati:

„Dragi brat!

Danes ti moram sporočiti važne stvari. Znano ti je, da nam je doktor Strnad ušel, brigantje so mu pomagali, da je prišel čez mejo. Zasedovali so ga na skrivnem, in zvedel sem, da namerava iti

v Pariz. Seveda sem ga hotel uničiti, in poslal sem našega Alfonza za njim.

Žalibog je prišel Alfonzo prepozno. Strnad je odpotoval že na Kranjsko. Alfonzo je šel za njim, a na železnici se je ponesrečil in ležal dolgo bolan. Medtem je minulo precej važnega časa, in Strnad se je s Silvo — poročil.

To se je zgodilo v kranjski pokrajini, ki se imenuje Bršljanovo. Alfonzo je prišel prepozno. Poroka se je že vršila, in Strnad je odpotoval na daljno potovanje. Ali veste, kaj da namerava? Ujeti hoče kapitana Landolo in mu vzeti tistega Marijana, ki se je pisal v Rodrigandi Alfred de Lotrevil. Temu človeku ne zaupam, zato upam, da se mu njegovi naklepi ne posrečijo.

Takoj sem brzojavil v vse luke, kjer se Landola navadno ustavi, in ker je mogoče, da pride slučajno v Mehiko, naznanjam to tudi tebi. Strnada moramo uničiti, sicer smo zgubljeni.

Sedaj ti moram pa poročati še nekaj boljšega in prijetnejšega. Alfonzo je sedaj gospodar v Rodrigandi, zato mora zastopati korist rodovine in skrbeti, da grofi de Rodriganda ne izumro, da ti povem na kratko: oženiti se mora.

Poizvedoval sem, kje bi bila kaka pripravna nevesta zanj, in slednjič se mi je posrečilo vneti ga za damo, ki je zanj popolnoma pripravna, posebno glede na njegov plemeniti stan.

Znano ti je, da sem bil hišni upravitelj pri knezu de Olzuna. Pravil sem ti menda tudi že o njegovem razmerju z ono slovensko vzgojiteljico, ki mu je potem ušla. Vsled tega sem ga dobil popolnoma v svoje pesti, in lahko storim z njim,

kar se mi poljubi. Enega samega otroka ima, in sicer hčer. Sicer je starejša od Alfonza, ampak lepa, neizmerno bogata in ne samo grofovske, ampak celo knežje rodovine. Alfonzo jo je videl in kar nori za njo. Ker imam tolik vpliv na kneza, upam, da se mi posreči ta zakon. Kadar zvem in in dosežem kaj več, ti takoj poročam.

Tvoj brat

Gasparino Kortejo.“

To pismo je brala Jožefa. Pobleдела je ko zid. Ko ga je prebrala, je zaškripala z zobmi, ga zmečkala, vrgla na tla in ga poteptala.

„Kakor s tem pismom, tako napravim z Alfonzom, če ne izpolni svoje obljube!“ je zaklicala vsa besna.

„Le pomiri se, saj se ni še ničesar hudega zgodilo!“ jo je miril njen oče.

Ponosno je dvignila glavo in mu odgovorila:

„Vem, da se ni še ničesar hudega zgodilo, pa tudi nočem, da bi se! Že tako nesramna misel, je izdajstvo napram meni!“

„Saj ni res!“

„Kaj? Ali ga morda braniš?“

„Svojega brata na vsak način, Alfonza pa ne. Gasparino gotovo ničesar ne ve o tem, da se je Alfonzo s teboj zaročil; zato mu tega ne smem šteti v zlo.“

„Tembolj pa nezvestobnežu. Ne izpustim ga. Moj je; moja lastnina, in nobena druga ga ne dobí. Grofica de Rodriganda hočem postati, in kar hočem, to znam tudi doseči, in sicer z vsemi sredstvi, ali me razumeš?“

Kakor razjarjena furija je stala pred svojim očetom; ta pa ji je mirno odgovoril:

„Pisal bom Gasparinu.“

„Le piši mu in zahtevaj takojšen odgovor!“

„In če pravi, da »ne« ?“

„Potem je izgubljen, na to ti prisežem.“

„Jožefa, saj je vendar moj brat!“

„Ravno zaraditega naj bi se udal naši volji, in tem hujše je, če se ne uda. Upam, da se še spominjaš, da imam Ferdinandov testament!“

„Takih sredstev se pa saj ne boš posluževala!“

Tedaj se je zaničljivo zasmejala, stopila drzno k svojemu očetu in dejala:

„Kako čuden se mi zdiš? Tvoj brat ima sina, ti pa hčer. Mi vsi smo postali tatovi, goljufi, in še celomorilci, samo da dosežemo Rodrigando. Ali naj bo morda njegov sin edini posestnik, tvoja hči naj bi pa ne dobila ničesar? Tako ne gre: Rodriganda je njegova in moja. Če postane Alfonzo grof, postanem jaz grofica, to je edino pametno in pravilno. Od tega ne odjenjam niti za las.“

Kortejo ji ni smel ugovarjati, ker je bila preveč razbujena, zato je dejal:

„Saj imaš prav, vendar nimaš nikakega pravega vzroka, da bi se tako po nepotrebnem razburjala. Najprvo moramo misliti na važnejše stvari!“

„Tako? Kaj pa misliš, da je važnejše?“ je vprašala porogljivo.

„Mislim namreč doktorja Strnada.“

„A tako!“ je rekla in se slednjič spomnila na prvi del stričevega pisma. „Torej, kaj misliš o tej stvari? Odpotoval je torej iz Avstrije, da zasleduje in najde kapitana Landolo? Hm, navaden zdravnik, poljska podgana! Nikar se ne smeš s takimi budalostimi!“

„Nikar ne podcenjuj Slovencev. Trde buče imajo. Dolgo časa molče in potrpežljivo prenašajo, ampak

kadar se odločijo za kako stvar, takrat ti pa tudi sam živ Bog ne pomaga.“

„Mislíš torej, da sta ta Strnad, ki je sedaj v Mehiki, in oni doktor Janko Strnad iz Rodrigande, ena in ista oseba?“

„Mogoče je.“

„O tem se moramo prepričati!“

„Ampak kako? Saj lahko vprašamo pri lord Lindzeju!“

„O ne,“ se je nasmejala. „Prepusti vso stvar meni. Poskrbela bom, da dobimo kako povabilo, kjer ga lahko vidimo.“

„Ali veš, kakšen da je?“

„Vem.“

„Torej?“

„Velike, junaške postave je; velikan v pravem pomenu besede.“

„Potem je že pravi. Gasparino nam je takrat pisal, da je pravi Golijat.“

„To še ni nikak dokaz. Morda sta brata ali pa sorodnika. Slišala sem, da so na Kranjskem sploh zelo veliki in orjaški ljudje. Kakor sem rekla, tako tudi storim. Poskrbeti moram za kako povabilo, vse drugo je potem stranska stvar.“

Strnad je slutil, da se bo Kortejo zanj zanimal. Vedel je, da ga pozna Pavlo Kortejo saj po imenu, vedel je, da se zanima celo mesto zanj, in da bo slišal gotovo tudi Kortejo o njem, zato je seveda lahko slutil, da se bo tudi Pavlo Kortejo zanj zanimal.

Zato je pričakoval Korteja pri vsakem obisku. Vprašal je in zvedel, da zahaja Kortejo kot zastopnik grofa de Rodriganda tudi v odličnejše družbe. — —

Minil je že cel teden, odkar je dospel Strnad v Mehiko. Nekega dne sta jahala Lindzej in slovenski zdravnik zopet na izprehod.

Ko sta se že vračala domov, sta prišla mimo zidu, kjer se je Anglež ustavil in rekel:

„Slednjič Vam lahko izpolnim svojo obljubo.“

„Glede groba, milord?“

„Da.“

Vstal je v sedlu in pokazal čez zid rekoč:

„Ali vidite tam tistile mavzolej?“

„Z korintskimi stebri?“

„Da. Tam je pokopan grof Ferdinando de Rodriganda.“

„Ali smem vstopiti?“

„Smete. Pokopališna vrata so po dnevu vedno odprta.“

Razjahala sta svoje konje in vstopila. Ker je bilo več drugih ljudi na pokopališču, sta se delala, kakor bi bila prišla iz drugega vzroka, in se tako slučajno približala mavzoleju. Vhod v mavzolej je bil sicer zaprt z železnimi vrati, ki pa prvič niso bila močna, in drugič niso segala do vrha, tako da si lahko zlezal čez.

„Milord, ali veste natančno, da je to mavzolej grofa de Rodriganda?“ je vprašal Strnad.

„Natančno; videl sem celo fotografijo.“

„Torej ni težko vdreti v ta mavzolej. Pojdiva!“ —

„Kedaj pa nameravate?“

„Tako danes zvečer. Ali greste morda z nami?“

„Hvala lepa. Zastopnik angleškega kraljestva sem, zato moram biti zelo previden.“ — —

Zvečer, malo pred polnočjo, so korakali trije možje proti pokopališču. Bila je temna noč. Ko so prišli do zidu, so zlezli čez.

Ti trije možje so bili Strnad, Marijano in Krek. Marijano se je v osmih dneh že toliko okrepčal, da je smel iti s svojim prijateljem.

„Ostanite tu!“ je zašepetal Strnad. „Prepričati se moram najprvo, če je vse varno.“

Preiskal je skrbno celo pokopališče in se potem vrnil k svojima tovarišema.

„Sedaj pa pojdiva za menoj, ampak po tihem!“

Nato so počasi odšli. Pri mavzoleju je skočil najprvo Strnad čez železno ograjo, potem pa Marijano in Krek za njim.

Sedaj so stali pred močno cinasto ploščo, s katero je bila rakev zaprta.

„Ploščo moramo odviti!“ je dejal Strnad.

Po dnevu si je Strnad vse natančno ogledal, zato je prinesel s seboj tri močne ključe za vijake. Trije možje so delali nekaj časa tiho in pazljivo, potem je plošča odjenjala, in odkrili so grob.

Ozke kamnite stopnjice so vodile v grob. Šli so doli, in sicer drug za drugim. Strnad je bil prvi in je tipal na okrog, dokler je našel krsto.

„Tu leži krsta,“ je naznanil svojima tovarišema. „Krek, prižgite svetilko, ampak previdno, da luč ne bo svetila zgoraj skozi vhod!“

„Krek je prižgal svetilko, in sedaj so videli pred seboj krsto. Bila je edina v celem grobu.

„Torej, kaj bomo videli?“ zašepetal Marijano.

„Ali ničesar, ali pa ostanke Vašega strica Ferdinanda,“ je odgovoril Strnad.

„Mene je groza!“

„Ali Vas je strah?“

„Ne,“ je odgovoril Marijano. „Ampak mislite si

moj položaj. Ukraden nečak stoji pred krsto svojega strica.“

„Krsta je iz hrastovega lesa,“ je dejal Krek.

„In v tej bo šele prava cinasta krsta,“ je pristavil Strnad. „Odvijmo vijake!“

Zopet so začeli odvijati. Vijaki so škripali v trdem lesu, vendar so se počasi udali.

Odkrili so pokrov, in v leseni krsti je ležala res cinasta krsta. Tudi ta je bila zaprta z vijaki, ki so jih morali odviti. Ko so vse odvili, so se vsi trije možje spogledali. — —

Sedaj se bo razjasnila skrivnost, in vsakega so navdajali čudni občutki. — —

„Torej v božjem imenu, odkrijmo pokrov!“ je rekel Strnad.

Prijel je pokrov in ga vzdignil; a izdrknil mu je iz roke in padel zopet na krsto nazaj. Votlo, grozno je zadonelo v globokem, obokanem grobu, kjer je bilo popolnoma temno, in samo majhna ročna svetilka je razsvetljevala najbližjo okolico.

„Zdi se mi, kakor bi se branil mrlič, ker ga motimo v večnem pokoju,“ je zašepetal Marijano.

„Ne bo nam zameril, če se prepričamo, da je žrtva zločina,“ je odgovoril Strnad.

Prijel je pokrov previdnejše, ga odkril in prislonil ob zid. Sedaj je posvetil Krek v odprto krsto — — vsi trije možje so pogledali kakor na povelje v krsto in se potem spogledali. — —

„Krsta je prazna!“ je rekel Marijano.

„Kakor sem slutil,“ je pripomnil Strnad.

„V tej krsti še nikdar mrlič ležal ni!“ je pripomni Krek.

„O vendar!“ je rekel Strnad, vzal Kreku svetilko iz rok in posvetil na belo, svileno blazino, ki je ležala v krsti. „Tu vidite natančno, kako je ležalo telo.“

„Torej je stric vendar umrl!“ je dejal Marijano. „Zakaj so neki odstranili mrliča?“

„Saj niso odstranili mrliča, ampak živega človeka,“ je trdil Strnad. „Saj nima nikakega pomena, če bi bili odstranili mrliča. Če se dobi na svetu strup, vsled katerega človek zblazni, tedaj se dobi tudi strup, vsled katerega človek navidezno umrje.“

„Torej mislite, da je mož, ki so ga naložili v Vera Krueu na ladijo in v Héreru prodali, res grof Ferdinando de Rodriganda?“

„O tem sem prepričan. Zaprimo zopet obe krsti, ampak previdno, da ne bo nobenega sledu o naši navzočnosti!“

Nato so zaprli krsto in ugasnili svetilko. Vsi trije možje so šli potem po stopnjicah navzgor, zaprli cinasto ploščo, splezali čez železna vrata in odšli tako tiho s pokopališča, kakor so prišli. Živa duša ni slutila ničesar. —

Doma jih je lord Lindzej že težko pričakoval. Naročil je namreč Strnada in Marijano, da naj prideta takoj k njemu. Ko sta mu povedala, kaj da so videli v mavzoleju, je dejal ves začuden:

„Kdo bi verjel! Kak zločin! To moramo takoj naznaniti!“

„To nam bi prav nič ne koristilo.“

„Zakaj pa ne?“

„Prav nič ne zaupam mehikanski sodniji.“

„Prisilili jo bomo, da stori svojo dolžnost.“

„Kdo jo bo prisilil, milord?“ je vprašal Strnad.

„Jaz!“ je odgovoril Lindzej energično.

„Zastonj bi se trudili.“

„Ohó! Dokažem Vam, da to ni res.“

„Dokazali bi edino to, da ni mrliča v krsti. Kam da je mrlič izginil, ali je bil dotičnik, ki so ga pokopali živ ali mrtev, in kdo da je izvršil zločin, tega bi pa ne izvedeli nikdar. Če naznanite stvar sodnji, opozorite s tem po nepotrebem samo naše sovražnike, da jim preti velika nevarnost.“

„Ampak, gospod Strnad, ali naj ostanejo morda storilci nekaznovani?“

„Nikakor. Kazen jih doleti gotovo, ampak šele takrat, ko najdemo grofa Ferdinanda. Takrat peljemo zločince šele na pokopališče in zahtevamo, da naj nam pokažejo mrliča.“

„Pa saj ne mislite iti morda celo v Hérer?“

„Seveda.“

„Kedaj pa?“

„Najprvo moram iti še na hacijendo del Erina. S Petrom Karpelesom moram govoriti, preje pa še tu z Marijo Hermájek.“

„Z Marijo Hermájek ne morete tu govoriti, kajti tudi ona je na hacijendi del Erina.“

„Torej živi sedaj tam?“

„Da.“

„Zakaj je pa šla proč?“

„Tega pa nihče ne ve. Mislim, da je slutila. Ker ste mi naročili, da moram biti zelo previden, sem rabil za te poizvedbe precej časa. Če bi bil vprašal kar naravnost, bi bil dobil odgovor že takoj prvi dan.“

„S tem bi bili izdali svoj namen.“

„Priznam. Zato sem naročil jednemu izmed svojih služabnikov, da naj se zaljubi v kako služabnico v palači de Rodriganda. To se mu je tudi posrečilo. Danes

zvečer je imel prvič priložnost govoriti o tej zadevi, in ko ste bili na pokopališču, mi je sporočil, kar je zvedel.“

„Radoveden sem; zelo rad bi zvedel kaj natančnejšega.“

„Mnogo ni zvedel. Stara Marija Hermájek se ni posebno dobro razumela z Pavlom Kortejem in njegovo hčerjo, tudi z mladim grofom Alfonzom ne. Mislím, da jih je imela na suma, a bila je tako neprevidna, da so to zapazili. Nekega večera sta prišla dva Indijanca v konjski hlev, sta zvezala hlapca in vzela najboljše konje. S tema Indijancema je ušla Marija Hermájek na hacijendo del Erina.“

„Čudezno.“

„Da, in ravno ker je tako čudezno, je zelo sumljivo. Mladi grof Alfonzo je jahal potem z vojaškim spremstvom na hacijendo, a se vrnil kot begunec. Iz teh poročil sklepam, gospod Strnad, da so Vaše slutnje prave.“

„Veliko nesrečo slutím!“ je dejal Strnad. „Najboljše bi bilo, če bi takoj odpotovali, ampak moj prijatelj Marijano se še ni dovolj okrepečal. Osem dni moramo še počakati, da zmaga takšno potovanje.“

„In osem dni morate dovoliti tudi gospodu Kreku,“ je pristavil lord Lindzej in se malo nasmehnil, „da se nauči jahati. Kdor hoče iti med Indijance, mora biti dober jahač.“

Kar se tiče Marijana, je bila Ema njegov najboljši zdravnik, in ljubezen, ki jo je užival v njeni prisotnosti, najboljše, zdravilo. Tičala sta vedno skupaj, a lord Lindzej se je delal, kakor bi ničesar ne opazil. Mislil je, da je najboljše, če se ne meša v njunino ljubezen. — — —

Dva dni pozneje sta bila lord Lindzej in Strnad povabljeni na neko slavnost. Lordov služabnik je zvedel

pri svoji ljubici, da gresta Kortejo in senorita Jožefa tudi na to slavnost, seveda je to takoj sporočil svojemu gospodu. Strnad je torej vedel, da pride tudi Kortejo s svojo hčerjo, zato sta šla z lordom precej zgodaj tja, da prideta še pred Kortejem.

Slavnost se je vršila pri neki bogati rodovini, in povabljeni so imeli na razpolago več dvoran in sob, kjer so se lahko zabavali in odpočili. Ko sta se Strnad in Lindzej poklonila hišni gospodinji, sta se ločila, in Strnad je rekel, da gre v rastlinjak. Tam je čakal, dokler mu ni Lindzej sporočil, da je prišel Kortejo.

„Milord, ali me hočete predstaviti?“

„Prosim, če želite?“

„Zelo rad bi se seznanil z njim.“

„Torej pojdite!“

Vrnila sta se v dvorano in zagledala tam Korteja in njegovo hčer, ki sta stala pri skupini ravno došlih gostov.

„Tisti dolgi, suhi senor je Kortejo,“ je pripomnil lord.

„Oh, zelo podoben je svojemu bratu,“ je dejal Strnad.

„In senora na njegovi desni strani je njegova hči.“

„Tista s sovinitim obrazom?“

„Da.“

„Tedaj se mi zdi pa hči hudobnejša ko njen oče.“

„Izvrsten fizijognom ste! Pojdite! Iznenadila ju bodeva, kajti sedaj nam kažeta hrbet.“

Šla sta potem proti skupini, lord hitro, Strnad malo počasneje.

„Oh, milord,“ je dejal Kortejo, ko je zagledal Lindzeja, „zelo me veseli, da Vas vidim! Ali ste si premislili mojo ponudbo?“

„Katero?“

„Glede hacijende del Erina.“

Lindzej je nagubancil svoje čelo.

„V družbi se ne pogovarjam rad o kupčijskih zadevah,“ je dejal potem. „Sicer se pa moram preje šele prepričati, če je hacijenda v resnici last grofa de Rodriganda.“

„Seveda je!“

„In Vam je grof naročil, da jo prodajate?“

„Da.“

„Slišal sem pa, da je lastnik Peter Karpéles, ki je dobil hacijendo po smrti grofa Ferdinanda v svojo last.“

„To ni res, milord, to je samo prazno govoričenje.“

„Torej, to že še natančnejše poizvem, in sicer kmalu.“

„S pomočjo koga pa?“

„S pomočjo svojega prijatelja, ki gre prihodnje dni osebno na hacijendo. Dovolite, da Vam ga predstavim.“

Pri teh besedah je pokazal z roko za sebe, kjer je stal Strnad, in takoj sta se obrnila Kortejo in njegova hči proti tisti smeri. Ko je zagledal Kortejo Strnada se je zelo začudil, stopil je par korakov nazaj in zaklical:

„Knez Olzuna!“

Vsi, ki so stali v bližini, so se začudeno ozrli.

„Oh, ne, saj ni mogoče!“ je potem pristavil. „Oh, kaka izredna podobnost.“

„Motite se, motite,“ se je nasmehnil lord. „Ta senor je moj prijatelj, doktor Strnad.“

„Doktor Strnad?“ je vprašal Kortejo in meril Slovenca z ostrim pogledom od nog do glave, potem je pa dejal uljudno:

„V čast si štejem, senor Strnad, da Vas poznam. Kakor sem že slišal praviti, ste Slovenec.“

„Da.“

„Zelo rad imam Slovence. Dovolite mi, da Vam predstavim svojo hčer Jožefo!“

Strnad in dama sta se drug drugemu priklonila, potem sta pa vzela Kortejo in Jožefa zdravnika v svojo sredo in ga peljala na klop, ki je bila ob zidu. To sta storila pa tako očitno, da je Strnad takoj slutil, da ga začneta sedaj gotovo izpraševati.

Ni se zmotil. Kajti komaj se je vsedel na klopi med oba, je začel Kortejo:

„Slišal sem, da hočete iti na hacijendo del Erina, senor Strnad?“

„Morda.“

Strnadu je bilo zelo neljubo, da je lord izdal njegov namen.

„Ali Vas smem vprašati, iz katerega vzroka greste tja?“

„Spoznati hočem Mehiko in mehikanske prebivalce. Zato bom prepotoval tudi Severno-Mehiko. Ko je lord to zvedel, me je naprosil, naj si ogledam tudi posestvo del Erina, ker hoče menda dotično posestvo kupiti.“

„A tako!“ je dejal Kortejo zadovoljno. „Na hacijendi del Erina imam trdovratnega najemnika, ki pravi, da je hacijenda njegova last. Smešno! Kakor se mi zdi, mnogo potujete?“

„Da, mnogo.“

„Potem ste pa res srečni!“ je rekla Jožefa ljubeznivo. „Mož, ki je popolnoma sam svoj gospod, je srečen. Katere dežele ste pa že prepotovali, senor Strnad?“

„Ameriko, Afriko in nekaj Azije.“

„In Evropo?“

„Tam sem pa rojen!“ se je nasmejal Slovenec.

„Saj, res; to se takemu človeku niti potovanje ne zdi. Ali poznate Francosko?“

„Poznam.“

„Morda tudi Špansko?“

„Tudi tam sem že bil.“

Jožefa je hitro blisknila z očmi svojemu očetu in potem dejala:

„Špansko je naša domovina za katero se seveda najbolj zanimamo. Dovolite, katero pokrajino ali mesta pa poznate?“

Strnad je hladnokrvno odgovoril:

„Samo malo časa sem bil v tej krasni deželi. Poklicali so me tja kot zdravnika, da ozdravim nekega grofa de Rodriganda.“

„Rodriganda? Oh, ali veste, da ima dotični grof tudi tu v Ameriki velika posestva?“

„Vem.“

„In veste li tudi, da je moj oče oskrbnik teh posestev?“

Strnad se je navidezno začudil.

„Oh, ali je mogoče, senor Kortejo.“

Potem je malo pomislil in pristavil:

„Tudi v Rodrigandi je neki senor Kortejo. Morda ste sorodni z njim?“

„Moj brat je,“ je rekel Kortejo.

„To me pa zelo veseli, senor, kajti precej mnogo sem občeval z senorjem Gasparinom.“

„To pa ni njegova navada,“ je poizvedoval Kortejo.

„Nisem opazil tega. Ravno nasprotno, midva sva se jako dobro spoznala.“

Jožefa se je jezno ugriznila v ustnice, kajti razumela je Strnadove dvoumne besede, vendar je dejala prijazno:

„Oh, če bi le bili mogli rešiti našega dobrega grofa Emanuela, senor!“

„Res, mnogo, zelo mnogo bi dal, seniorita.“

„Vsled česa je pa umrl? Mislim, da je nesrečno padel?“

„Da, res je, zelo, zelo nesrečno je padel.“

Tudi te besede so bile dvoumne, in oba sta jih jako dobro razumela.

„Torej poznate tudi grofico Silvo?“ je poizvedovala Jožefa.

„Seveda jo poznam. Sedaj je moja soproga.“

Strnad je bil prepričan, da to itak že vesta; vendar sta se navidezno zelo začudila.

„Kaj pravite senor!“ je zaklical Kortejo.

„Ali je mogoče?“ je vprašala Jožefa.

„O, seniorita, ljubezen premaga vse zapreke,“ se je nasmejal Strnad. „Na Španskem je morda malo težji zakon med plemenitaši in neplemenitaši, a midva sva se poročila v Avstriji.“

„Torej je zapustila kontesa Silva svojo domovino?“

„Da.“

„In grof Alfonso ji je dovolil?“

„Oviral je ni,“ je dejal Strnad hladnokrvno. „Ali poznate tudi grofa Alfonza?“

„Seveda. Saj je bil v svoji mladosti pri nas v Mehiki.“

„Oh, saj res, nisem mislil na to.“

„Stric nam je pisal, da je kontesa Silva nevarno zbolela!“

„Senorita, sedaj je popolnoma ozdravela. Ampak oprostite! Tam mi je namignil lord Lindzej. Gotovo me hoče komu predstaviti.“

Vstal je in hotel oditi, a tudi onadva sta vstala.

„To je res čuden in zelo srečen slučaj,“ je rekel Kortejo, „da smo našli tu senorja, ki pozna Rodrigando. Ali nas morda počastite kedaj s svojim obiskom?“

„Prosim, na razpolago sem Vam.“

„Ali pa nam morda dovolite, da Vas obiščemo pri lord Lindzeju?“ je pripomnila Jožefa. „Slučajno sem zelo dobra prijateljica z mis Emo.“

„Štel si bodem v čast, če me obiščete.“

Nato se je Strnad priklonil in odšel. Kortejo in njegova hči sta čakala, dokler ni izginil, potem je pa dejala Jožefa:

„Imenitno, on je bil!“

„Da, bil je!“ je mrmral tudi njen oče.

„Ali si si ga natančno ogledal.“

„Natančno?“

„Torej?“

„Nasprotnik je, ki se ga moramo bati.“

Skoraj zaničljivo je pogledala svojega očeta in potem odgovorila:

„Ki se ga moramo bati? Kako čudno govoriš. Rečem ti samo to, da je nasprotnik, ki premaga sto mož, če pa tudi žensko, to pokaže šele prihodnjost. Ta postava, to čelo, to oko! Sedaj razumem, da ga ljubi kontesa Silva! Kako je mirno govoril! In vendar nas pozna, vendar ve vse, in vendar je prišel v Mehiko s sovražnim namenom. Uničiti ga moram, sicer mi je žal, vendar ne morem drugače. Strnad je sovražnik, ki bi ga lahko ljubila!“

„Saj se mi zdi, da si že zaljubljena vanj. Zakaj s neki rekla, da ga bomo obiskali!“

„Če ga hočemo izpraševati, ga moramo obiskati!“

„Gotovo nas obiše on sam. Zdi se mi kakor mož, ki se ne boji iti v levji brlog. Če bi le vedel, kaj išče v Mehiki!“

„To zvemo kmalu, in sicer ga obiševa že takoj jutri.“

„Ali noriš? Angležkinja te je vrgla ven, in ti bi šla še v dotično hišo?“

„Na take malenkosti niti ne mislim pri tako važnih zadevah.“

„Jaz ne grem s teboj.“

„Grem pa sama!“

„Zdi se mi, da misliš res iti.“

„Saj tudi v resnici grem. Ampak prepričana sem, da greš z menoj. Morava ga izprašati; vse morava zvedeti, vse, da potem veva, kako ga lahko uničiva.“

Medtem, ko sta se tadva pogovarjala o Strnadu, je vprašal lord Slovenca:

„Torej kako se Vam dopade ta parček?“

„Kakor čuk in sova, samo sova se mi zdi v tem slučaju precej hrabrejša in drznejša.“

„Torej mislite, da sta oba zmožna zločina, ki ju obsojamo?“

„Popolnoma zmožna. Brata Kortejo sta si popolnoma podobna. Ampak, milord, ne pokvariva si zabave s pogovorom o takih ljudeh. Dovolj je, da jih vidimo.“

„Ali sta Vas povabila?“

„Sta.“

„Ali ju obiščete.“

„Gotovo, če me le onadva preje ne osrečita s svojim obiskom.“

„Vi ste pa vrag! Ali ste morda kaj govorili o tem?“

„Dama je omenila. Dejala je, da ste z mis Emo zelo dobri prijateljici.“

Lord je zmignil z rameni in se obrnil v stran. Strnad je pazil, da cel večer ni več prišel v bližino Korteja in njegove hčere, in še ponoči se mu je sanjalo o samih sovah in roparskih pticah, s katerimi se je boril. — —

Že drugi dan dopoldne je odprl služabnik vrata ter naznanil seniorja in seniorito Kortejo. Strnad ni hotel zaupati svojim ušesom, vendar je moral verjeti svojim očem, kajti Kortejo in njegova hči sta vstopila.

„Oprostite, senior Strnad,“ je dejal Kortejo, „da Vas tako kmalu obiščeva. Jožefa bi tako rada slišala kaj o svoji domovini. Dolgo časa mi že ni pisal moj brat, zato sva se poslužila Vašega ljubeznivega povabila.“

Strnad je premagal svojo jezo in ju prijazno sprejel. Izpraševanje, ki ga je slutil, se je takoj pričelo, ko so se vsedli.

„Ali ste prišli čez Vera Kruc?“ je vprašal Kortejo.

„Da, senior.“

„Pripeljali ste se z ladijo?“

„Ne, s parnikom,“ je odgovoril Strnad kratko.

„Priporočili so Vas lord Lindzeju, kajne?“

„Spoznal sem mis Emo že v Rodrigandi.“

„Oh,“ je dejala Jožefa iznenadeno, „ali je prijateljica kontese Silve?“

„Seveda.“

„Senior, ali je bilo družabno življenje v Rodrigandi različno?“

„Ravno nasprotno se mi je zdelo.“

„Tega Vam pa ne verjamem. Rekli ste, da je bila mis Ema tam; in v nekem pismu je pisal stric tudi

o nekem francoskem častniku. Zato mislim, da niste tako samotno živeli, kakor se Vam dozdeva.“

Strnad je takoj zapazil, da ga bodo začeli sedaj izpraševati o Marijanu.

„O pač, živel sem skoraj popolnoma samotarsko,“ je odgovoril hladno.

„Ampak dotičnega častnika ste tudi spoznali.“

„Tudi.“

„Ali se morda spominjate njegovega imena?“

„Pisal se je Alfred de Lotrevil.“

„Ali je bil dolgo v Rodrigandi?“

„Nekaj dni.“

„In potem se je vrnil na Francosko?“

„Hm! Odpoval je, seniorita, kam, tega nam pa ni povedal.“

Spoznala je, da Strnada ne more ujeti. Neresnice ji sicer ni povedal, vendar ji ni hotel dati nikakega pojasnila. Ravno ga je hotela vprašati nekaj novega, ko vstopi Krek. To je bilo Strnadu zelo ljubo. Lahko je odšel za nekoliko časa, ker je znal Krek toliko španskega, da se je lahko pogovarjal tačas z gosti. Strnad je predstavil Kreka Korteju in njegovi hčeri in potem odšel z izmišljenim izgovorom.

Hitel je k lordu, kjer sta bila Ema in Marijano.

„Kaj je novega?“ je vprašal lord prišleca. „Kako se Vam mudi!“

„Sporočiti Vam moram, da sem včeraj pray slutil; Kortejo je pri meni.“

„Nemogoče! Pri Vas je?“

„Da, in njegova hči.“

Lord je zmajal z glavo in potem dejal smehljaje se:

„In pustili ste ju sama?“

„Ne, Krek je pri njih. Prišel sem samo zaradi tega, da Vas prosim majhne uljudnosti.“

„Prosim!“

„Povabite ju k zajutreku.“

Lord se je zelo začudil.

„Korteja in njegovo hčer?“ je vprašal. „Zdi se mi, da se samo šalite.“

„O, nikakor, popolnoma resno govorim. Sicer vidim, da se tudi mis Ema čudi moji prošnji, ampak vendar Vas prosim še enkrat za to uljudnost.“

„Ampak, za vraga, iz kakega vzroka pa?“ je vprašal Lindzej. „Ta goľazen mi je tako zoperna, da je ne maram videti.“

„Videti moram, kak vtis stori na nju Marijano.“

„A, tako, potem pa že! Naj pa gre kar z Vami.“

„Ne, milord. Hočem, da bi bili prisotni tudi Vi in mis Ema!“

Lord je sedaj prikimal in dejal:

„Dobro, morda nam to mnogo koristi. Naj prideta torej k zajutreku.“

„Milord, ampak jaz ju ne morem povabiti!“ je menil Strnad.

„Hm, še to! Torej dobro, pojdite v božjem imenu; že poskrbim, da bo vse v redu.“

Strnad se je potem vrnil v svojo sobo. Ker je bil pa navzoč tudi Krek, ga nista več nadlegovala z neľjubimi vprašanji, in pogovarjali so se o navadnih stvareh.

Čez nekoliko časa je vstopil lord.

Delal se je, kakor da bi se nadejal Strnada samega, in bi niti ne vedel, da ima obisk. Pozdravil je prijazno, ostal nekoliko časa v sobi in povabil potem Korteja in njegovo hči k zajutreku. Sprejela sta.

Kmalu potem so se zbrali v jedilnem salonu. Vsi so bili že pri zajutreku, samo Marijana še ni bilo; vendar so začeli in se živalno pogovarjali med delikatnim mehikanskim zajutrekom.

Slednjič je vstopil tudi Marijano. Kortejo in njegova hči sta tako sedela, da ga nista takoj zagledala. Marijano je stopil bliže k svojemu praznemu stolu, ki je stal poleg Kortejevega.

Sedaj je šele zapazil Kortejo, da je vstopil nov gost, in pogledal je kvišku. Komaj je zagledal Marijanov obraz, ko skoči ves prestrašen s svojega sedeža.

„Grof Emanuel!“ je zaklical.

Pobleдел je, in njegove oči so se mu zaiskrile. Tudi njegova hči je vstala in zijala Marijana. V palači de Rodriganda je bila namreč podoba grofa Emanuela izza mladih let, in tej sliki je bil Marijano tako podoben, da se je tudi Jožefa prestrašila.

„Motite se,“ je dejal Strnad. „Ta gospod ni grof Emanuel de Rodriganda, ampak poročnik de Lotrevil, o katerem ste me včeraj vprašali.“

„Sploh se mi zdi, da radi zamenjate starejše osebe z mlajšimi,“ je pripomnil lord. „Včeraj ste zamenjali gospoda Strnada z knezom de Olzuna, danes pa gospoda poročnika z grofom Emanuelom. To je pa res čudno!“

Šele sedaj sta se Kortejo in Jožefa zopet zavedala.

„Oprostite!“ je dejal Kortejo. „Gospod poročnik je res precej podoben grofu Emanuelu, in zmotil sem se, ker nisem pomislil, da leta tako hitro minejo.“

„In mene si prav pošteno prestrašil!“ se je opravičevala Jožefa.

„Pravite, da je gospod poročnik podoben grofu Emanuelu?“

„Da, milord.“

„In gospod Strnad pa knezu de Olzuna?“

„Zelo, zelo podoben mu je.“

„Ali ste poznali kneza?“

„Zelo dobro. Moj brat je bil pri njem hišni oskrbnik. Ali smem morda vprašati senorja Strnada, kje da je rojen?“

„V Ljubljani,“ je odgovoril Slovenec.

„Čudežno! Kako so si podobni včasih ljudje tako različnih narodnosti. Sam slučaj! Vaš oče je bil gotovo tudi zdravnik?“

„Ne. Umril je kot profesor, preje je bil pa na Španskem vzgojitelj.“

Kortejo je pogledal pomenljivo svojo hčer, potem so se pa pogovarjali zopet o navadnih stvareh.

Med nadaljnim pogovorom je Jožefa vedno opazovala Marijana in Emo. Bistroumna deklica je takoj uganila, da se ljubita, da ju veže čut srečne ljubezni.

Kolikokrat je stala Jožefa pred sliko grofa Emanuela. Občudovala jo je kot ideal moške lepote, mislila je vedno nanj, in sanjala o njem. Uživati ljubezen tacega moža mora biti največja sreča. In sedaj je videla živo sliko grofa Emanuela pred seboj. Najrajše bi bila zavriskala same radosti. Čutila je v tem trenutku, da ne mara grofa Alfonza, spoznala je, da je ljubezen neodvisna, ki ne pozna nikakih zaprek. Najrajše bi bila požrla Marijana z očmi, in težko se je ločila od tega ideala moške lepote, ko je bil zajutrek pri kraju.

Peljala se je s svojim očetom domov. Tam je dejal Kortejo :

„Torej ali veš sedaj, kako da je?“

„Torej?“ je vprašala zamišljeno.

„Ta poročnik je pravi grof Alfonzo.“

Molče je prikimala.

„Strnad ga je oprostil.“

„Skoraj gotovo.“

„Ampak kako in kje? Kaj se je zgodilo z Landolo in njegovo ladijo?“

„Ne vem.“

Niti opazil ni v svoji razburjenosti, da je njegova hči tako zelo zamišljena, in nadaljeval je jezno:

„In kako sem se blamiral! Najprvo včeraj zvečer, in potem danes. Dvakrat sem ju zamenjal. Ampak podobni so si. In, Jožefa, ali veš, kdo da je Strnad?“

„Zelo navaden, a bistroumen mož!“

„To je sicer res, vendar mislim nekaj drugega. Ali se spominjaš, kaj nam je pisal Gaparino o knezu de Olzuna?“

Jožefa ga je vprašajoče pogledala in dejala:

„Torej, in nadalje?“

„In nadalje?“ je zaklical Kortejo ves razburjen. „Kaj ti pa je, deklica? Ali si izgubila svojo pamet, kaj? In nadalje? Strnad je sin, in sicer še celo edini sin kneza de Olzuna!“

Sedaj ga je Jožefa šele pozorno pogledala.

„Ali se ti sanja?“ je vprašala.

„Kaj pa še! Zdi se mi, da imam še pismo, kjer mi piše o tej zadevi. Takoj ga grem iskat.“

Kortejo je odšel.

Jožefa je ostala sama, se vrgla v visečo mrežo in zrla zamišljeno predse.

Bleda lica so se ji porudečila, njene oči so gledale nekoliko milejše, slednjič je vstala in odšla v knjižnico svojega očeta, kjer je visela slika grofa Emanuela. Snela jo je iz stene, stopila k oknu in jo opazovala.

„Natančno mu je podobna,“ je dejela po tihem. „O, kaj je Alfonzo v primeri z njim! Kak razloček je med nepravim in pravim grofom de Rodriganda!“

Nehote je pritisnila svoje ustnice na podobo.

„Kako sem se prestrašila, ko sem ga zagledala,“ je dejela glasno. „Kar zabodlo me je v srcu, a zbolelo me ni. In potem, ko je govoril, mi je segal njegov glas prav na dno moje duše. Kaj pomeni to? Ali je morda to ljubezen?“

Iznova je pritisnila svoje ustnice na podobo.

„In sedel je poleg plavolase Eme, in ljubil jo je. Z vsakim pogledom jo je oboževal, in razumela ga je. In pod mizo sta se držala za roko, natančno sem videla. In zopet me je zabodlo v srcu, a takrat me je zbolelo. Kaj je neki to? Morda ljubosumnost?“

Prisrčnejše in prisrčnejše se je zagledala v podobo in jo tretjič poljubila.

„Ali je res ljubezen na svetu, ki vzplamti v trenutku? Ali je res ljubezen, ki zagori in nikdar več ne ugasne? Res je, res; natančno čutim to v svojem srcu. In ta ljubezen je vzplamtela v meni zanj, ki je podoben tebi, ti sladko, sladko obličje!“

Začela je poljubovati podobo, dokler je ni vzdramil glas iz njene zatopljenosti. Njen oče je vstopil in zaklical ves začuden:

„Jožefa, deklica, kaj pa delaš? Ali noriš? Zdi se mi, da celo poljubuješ to staro podobo. Takoj jo obesi zopet na zid!“ — —

Sedemnajsto poglavje.

Ozdravenje.

— Vrnil se bo prejšnji čas; —
(Dr. Fr. Prešeren.)

Od tega dne se je Jožefa Kortejo nekako čudno spremenila. Malo se je brigala za svojega očeta. Njena služabnica mu je povedala, da stoji senorita vedno pred ogledalom in se vedno krasi z cveticami in kinčom.

Slednjič iztrga zopet vse jezno iz sebe in zakliče:

„Kako zoperno, kako zoperno! Niti zlato, niti dijamanti, niti cvetlice ne morejo tega predrugačiti!“

In če je šel Kortejo na skrivnem k vratom njene sobe, jo je slišal govoriti, kakor bi bil kdo pri njej, in vendar je vedel, da je sama. Poslušal je in slišal, ko je rekla:

„Kako te ljubim, kako neskončno te ljubim. Pridi, in poljubi, oh, in poljubi me!“

In če je zopet prišel in poslušal, je jezno dejala:

„Neusmiljenik, usmrtim te, zadavim te! Sovražim te, kajti iztrgal si mi srce iz mojih prsi!“

Kortejo ni vedel, kaj naj stori. Slednjič je prišel s silo v njeno sobo, da se z njo pogovori. Našel jo je zopet pred zrcalom. Oblečena je bila čisto lahko, imela skoraj popolnoma proste prsi in se opazovala, če je lepa. A njene suhe roke, njen dolg vrat, njena ostrabrada in slabotne prsi so bile tem zopernejše.

Videl je moža, ki je sedel pri majhnem ognju . . .

„Torej so mi lepotila res pomagala! Ali naj morda lica še malo bolj porudečim?“

„Ni treba, seniorita. Tako ste ravno lepo nežni in ljubki. Vsak Vas mora ljubiti!“

„Vsak, vsak, ampak on ne!“

„On?“ se je nasmejala Indijanka. „Tudi on Vas bo ljubil. Objel in poljubil Vas bo, če greste taki danes zvečer k fantaziji. Saj ste tako lepi, da se ne bo mogel premagovati!“

„Ampak, če pride!“ je vprašala.

„Gotovo pride.“

To je rekla Indijanka tako odločno, da jo je Jožefa hitro vprašala:

„Ali veš natančno?“

„Zelo natančno, seniorita. Saj veste, da čujem nad Vami in storim vse, da bi Vas osrečila.“

„Kdo ti je pa povedal?“

„Tale listič.“

Vzela je iz žepa tiskan list in ga izročila Jožefi. Bil je vsposed današnje fantazije. Fantazije se imenujejo prireditve odličnih mehikanskih seniorjev, in sicer je običajno jahanje, dirkanje in borba. Po fantaziji je navadno še maškarada.

Na listu, ki ga je izročila Indijanka Jožefi so bila imena vseh jahačev, dirkačev in borilcev.

Prebrala je po tihem dolgo vrsto imen, dva je pa brala na glas:

„Senor Janko Strnad z lasom, puško, mečem in bodalom. — Senor Alfred de Lotrevíl s puško, mečem in bodalom.“

Tadva imena je brala na glas.

„Oh, saj sem vedela, da je junak!“ je dejala. „Ne-

samo z enim, ampak celo s tremi orožji se bori; gotovo dobi kako nagrado. O, če bi mu jo smela jaz izročiti!“

Indijanka jo je potuhnjeno gledala.

„To se lahko zgodi,“ je rekla.

„Na kak način? Saj vendar grofica Montála razdeli nagrade.“

„Tiste nagrade, seveda. Ali mu pa ne morete izročiti tudi Vi kako nagrado?“

Jožefa je zarudela in vprašala:

„Kako pa?“

„Poljub, objem, prav pristrčen in ljubek objem!“

„Morda. Ti greš z menoj in glej, da ga najdeve.“

S tem je bila starka zadovoljna, in pripravile sta se za današnji večer. — —

Tudi v palači lorda Lindzeja so se pripravljali za današnjo fantazijo. Marijano se je že okrepčal. Njegove oči so zopet žarele, in lica so se mu porudečila. Zopet je lahko jahal kakor nekdanj. Zato se je odločil, da se udeleži današnje fantazije, in Strnad mu je obljubil, da se je tudi udeleži.

Sicer je pa bil Strnad zadnje dni precej redko-beseden in zamišljen, in sicer vsled nekega kratkega pogovora. Zvečer po onem zajutreku, ki sta se ga udeležila tudi Kortejo in njegova hči, ga je namreč vprašal lord popolnoma zaupno:

„Gospod Strnad, kaj mislite o knezu Olzuni?“

„Glede tega menite, ker me je Kortejo z njim zamenjal?“

„Da, in ker ste mu tako zelo podobni.“

„To je samo slučaj.“

„Hm, slučaj. Ali je bil Vas oče Slovenec?“

„Da.“

„In Vaša mati?“

„Tudi.“

„Ali niste govorili včeraj z Marijanom o tem, da je bila Vaša mati na Španskem vzgojiteljica?“

„Res, bila je.“

„Torej, dragi prijatelj, nočem onečastiti Vašega spoštovanja do svoje matere, vendar se mi zdi, da ta podobnost ni samo slučaj. Le malo premislite!“

In Strnad je premišljeval, a to premišljevanje se mu je zdelo grešno. Iznebiti se je hotel takih misli, a ni se jih mogel. Da se malo razvedri, se je udeležil fantazije.

Bilo je popoldne, in na tisoče in tisoče ljudi je šlo na planoto, kjer je bil velik prostor za borilce. Borilci so prijahali skupno iz mesta. Ko so prišli do arene, jih je sprejelo ljudstvo z gromečim ploskanjem, in lepe dame so se naslajale na postavah hrabrih borilcev.

Na vzvišenem prostoru so sedeli sodniki; okoli njih pa cele trume ponosnih in lepih gospej in deklic. Med njimi je bila tudi grofica Montala, najlepša vdova cele dežele. Imela je nešteto mnogo snubačev in čestilcev, a nikogar ni marala. Poleg nje je sedela njena prijateljica, ki je prišla iz Morelije pogledat današnjo fantazijo.

Ravno so prišli borilci, vsi v bogati mehikanski opravi. Tedaj je sunila prijateljica grofico in jo vprašala:

„Dios, kdo je oni vitez, ki jaše ravnokar na vrancu skozi vhod?“

„Ali ga še nisi videla?“ je vprašala grofica.

„Še nikdar.“

„Saj res, cele tri tedne nisi bila v glavnem mestu.“

Lepa grofica je sledila z žarečim pogledom lepemu jahaču in pozabila odgovoriti svoji prijateljici:

„Torej?“ jo je ta opomnila.

„Slovenec je,“ je odgovorila grofica na kratko. Prijateljica je podledala grofico skrivnostno, se nasmejala in rekla:

„Slovenec je! Ali je to vse, kar veš o njem?“

„Gost angleškega poslanca je.“

„Lorda Lindzeja?“

„Da.“

„Torej ni navaden človek, kajti Lindzej je zelo izbirčen.“

„Ravno nasprotno; zdravnik je.“

„In se piše?“

„Na vsporedu je tiskano Janko Strnad.“

Zopet se je nasmejala prijateljica.

„Na vsporedu? Ali ga nisi preje poznala in nikdar slišala njegovega imena?“

„Slišala pač, ampak ga zopet pozabila.“

„Blagor ti.“

„Zakaj?“

„Mislim, da kdor vidi enkrat tega moža, ga ne more več pozabiti. Tebi se je to saj z imenom posrečilo. Poglej njegovo postavo!“

„Prepolna, prekreпка je.“

Prijateljica se je tretjič skrivnostno nasmejala.

„Imaš pač drugačen okus,“ je dejala.

„Zdi se mi, da ni kaj posebno gibčen, ker je tako krepak. In kako se more meriti Slovenec z lasom in bodalom z Mehikanci! Slovenci so prekrotki. S puško in mečem že verjamem, da se zna boriti.“

„Grajaš ga, torej se ti zdi nevaren!“

„Kaj pa še!“ je rekla grofica ponosno.

Vendar je neprenehoma občudovala krasno Strnadovo postavo.

„Kdo je pa senor, ki je poleg njega?“ je vprašala prijateljica.

„Prijatelj Slovenca in tudi gost angleškega poslanca. Častnik je in se piše Alfred de Lotrevil.“

„Zdi se mi, da natančno poznaš te tujce?“

„Kaj pa hočeš? Vse mehikanske dame so vanje zaljubljene.“

„Seveda razun tebe.“

„Saj ne tajim. Ampak upiram se proti temu, kar imenujejo ljudje ljubezen. Hvala lepa!“

Ko se šel vsak borilec na svoje mesto, se je igra začela. Najprvo so se borili z meči, vedno po dva in dva, potem pa zmagalci med seboj. Strnadu ni bil nihče kos, in vsak se je moral udati Marijanovi izurjenosti. Nazadnje naj bi se bila borila še Strnad in Marijano, a Strnad je prostovoljno odstopil.

„Ali vidiš,“ je rekla grofica prijateljici, „njegova surova moč se boji prijateljve urnosti. Nobenega darila ne dobi.“

Sedaj je prišlo bodalo na vrsto. S tem orožjem se znajo Mehikanci posebno fino boriti. Pri tej borbi je bilo mnogo ranjenih, in mnogi so odstopili. Samo eden ni bil prav nič ranjen, namreč Strnad. Zmagal je.

„Torej, ali še vedno praviš, da ni uren?“ je dejala prijateljica.

„Slučaj!“

„Če se kdo z dvajsetimi bori in zmagal, pa praviš, da je to slučaj?“

Grofica je molčala, kajti sedaj so zajahali borilci svoje konje. Na vrsto je prišel laso. Po dva in dva sta si jahala nasproti in skušala drug drugega vreči iz sedla. Zmagani so odjahali, in zmagalci so se borili med seboj.

Prijateljica je nalašč dražila grofico.

„Ali verjameš, da se zna Slovenec boriti z lasom?“ je vprašala.

„Ne.“

„Potem je pa neumen, če se gre skušati z drugimi.“

„Nagrada, ki jo je sedaj dobil, ga je opijanila in storila neprevidnega.“

„Torej je bil pijan in nepreviden, še preden je dobil nagrado, kajti že takrat se je odločil, da se skuša tudi z lasom.“

Pri lasu so morali dolgo čakati na zmago, in ko so slednjič končali, je dobil zopet — Strnad nagrado. Niti enkrat se ni ganil v sedlu, nobeden laso ga ni zadel, ampak on je vrgel vse nasprotnike iz sedla.

Sedaj se je začel četrti del fantazije, skušanje s puškami. Nastavili so tarče. Tudi tu je Strnad vse premagal. Ko je ustrelil odločilni strel, je priletel visoko skozi zrak velik beloglavi jastreb. Strnad je pokazal molče v zrak in nabasal svojo puško.

Vsi so zagodrnjali. Nihče ni verjel, da zadene kroglja ptiča v toliki višini, a že je počila Strnadova puška, in jastreb je padel na tla. Z glasnim ploskanjem in klicanjem je pohvalilo ljudstvo mojsterskega strelca.

Sedaj so prišli zmagalci k odru. Kar ni nihče slutil, bila sta samo dva, in sicer dva tujca. Mehikanska oprava jima je ravno tako dobro pristojala kakor domačinom. Ko sta sprejela nagrade, sta se poklonila z viteško dostojnostjo, in sicer tako mirno, kakor bi bila navajena sprejemati vsak dan darila iz tako lepih rok.

Sedaj je bila borba končana, in začela se je maškara. Navada je, da se oni, ki so se udeležili borbe, ne smejo preobleči. Strnad in Marijano sta oddala svoje

konje in darila lordovemu služabniku in se izprehajala potem po šetališču, a kmalu sta se morala ločiti. — —

Dva borilca sta stala skupaj in se pogovarjala o današnji fantaziji. Jezila sta se grozno, da sta zmagala dva tujca.

„Kaj misliš, Goncalfo,“ je dejal prvi, „ali je sploh pravilno, da se smejo udeležiti borbe tudi tujci?“

„Nikakor, posebno taki sloni ne, ki jih ne zmore niti živ krst. Če se mi poljubi, zabodem tega senorja Strnada v rebra ali pa v hrbet, da bo pomnil današnjo zmago.“

„Jaz ti pa pomagam; ampak kje dobiva denar, da si kupiva odpuščanje tega greha pri pobožnih patrih?“

„Ravno to sem si tudi jaz že mislil, sicer bi mu bil zasadil že davno bodalo med rebra. Pomisli, to ni malenkost, če mora zapustiti človek ta svet z umorom na svoji vesti.“

V bližini je stala maska, ki je slišala ta pogovor. Stopila je sedaj bližje in vprašala:

„Koliko pa stane odveza pri pobožnih patrih, senorja?“

„Kaj Vas pa to briga? se je zadril Goncalfo nad masko.

„Morda zelo mnogo.“

„Zakaj neki?“

„Ker Vama darujem dotično vsoto.“

„Tristo vragov! Ali res?“

„Res,“ je prikimala maska.

„Kdo pa ste?“ je vprašal Goncalfo.

„To Vas nič ne briga. Kakor vidva, se jezim tudi jaz, da je odnesel ta človek Mehikancem nagrade. Zasadita predrznežu nož v hrbet: odvezo Vama plačam jaz.“

„Ampak to bo lep denarček, prijatelj!“

„Koliko pa?“

„Petdeset pesov za oba.“

„Sto pesov Vama dam, če umorita tega Strnada v teku ene ure.“

„Kedaj nama pa plačate?“

„Takoj po umoru.“

„In kje?“

„Kjer Vama drago in pripravno?“

„To je zelo lepo, ampak če se nama umor posreči, in Vi nočete plačati, kaj pa potem?“

„Pa umorita še mene!“

„Ali Vas pozna? Snemite za trenutek svojo krinko!“

Maska se je razkrinkala, in moža sta ji pogledala v obraz.

„Oh,“ je dejal Goncalfo, „poznam Vas, senor Kor-tejo; gotovo naju ne ogoljufate. Takoj izvršiva svoje delo, jutri pa prideva po plačilo.“

Moža sta šla roko v roki naprej in pustila Kor-teja samega.

Čudno se zdi človeku, da so se ti trije možje tako hitro zjediniili glede umora, a kdor pozna mehikanske razmere, ve, da tam taka kupčija ni nič nenavadnega.

Marijano in Strnad sta hodila na maškaradi vsak svoja pota. Marijano se je veselil svojega zdravja in šel skozi največjo množico. Kar ga prime nekdo za roko. Marijano se je ozrl in zagledal žensko masko, ki ga je potegnila v stran. Ker se je hotel malo zabavati, e šel za njo.

Ko sta se prerila skozi množico, ga je peljala maska k podrtemu zidovju starega vodovoda.

„Vsedite se, senor,“ je dejala, „rada bi z Vami govorila.“

Marijano je bil uljuden, zato se je vsedel in se naslonil s hrbtom ob zidovje.

„Tako, senora,“ je dejal. „Ubogal sem Vas, sedaj bodite pa tako prijazni in mi povejte, kaj bi radi.“

„Nekaj bi Vas rada vprašala,“ je odgovorila.

„Torej govorite!“

„Ali se smem najprvo poleg Vas vsesti?“

„Smete.“

Maska se je vsedla poleg Marijana in pri tem zasuštelala s svojo svileni obleko, zato nista slišala šuma na nasprotni strani zidu.

Lord Lindzej se je namreč tudi maskiral. Opazil je Marijana in ga hotel malo podražiti. Vendar ga še ni dohitel, ko se je približala Marijanu ženska maska in ga odvedla k staremu zidovju. To je bila ugodna prilika za lorda, da se prepriča o njegovem značaju. Če se uda neznan ženski, tedaj ni vreden Eme. Zato je sledil Lindzej parčku in se se skrnil za zidom, ko je videl, da sta se oba vsedla. Tam je čul vsako besedo, ki sta jo govorila onadva za zidom.

„Torej, začnite, senora,“ je rekel Marijano.

„Prisezite mi najprvo, da mi ne snamete na nobeden način krinke, senor!“

„Ali ste tako zoperni, da Vas ne smem videti?“

„To ne, ampak nočem, da bi me poznali, če Vam tega ne dovolim.“

„Torej dobro, dam Vam svojo besedo.“

„Vaše besede ne maram, prisego zahtevam!“

„Dobro, torej prisegam. Sedaj pa že smete začeti, če Vam drago.“

„Povejte mi, ali imate že nevesto, senor?“

„Še ne.“

„Ali ljubico?“

„Ali je to tako potrebno za Vas?“

„Neobhodno potrebno, kajti kar Vam mislim povedati, je zelo važno za Vas.“

„To se mi zdi pa precej čudežno. Sicer sem pa lahko odkritosrčen. Da, imam ljubico.“

„In jo ljubite iz dna svojega srca?“

„Tako jo ljubim, da bi ne hotel več živeti brez nje.“

Globoko je vzdihnila maska pod gosto krinko, potem je pa vprašala:

„In ne zapustili bi je pod nobenim pogojem?“

„Pod nobenim.“

„Saj še ni Vaša zaročenka, nevesta ali žena!“

„To je vseeno. V svojem srcu sem ji prisege zvestobo, in te prisege ne prelomim nikdar.“

„In ne zapustili bi je za velikanski dobiček?“

„Niti za ves svet.“

„In če je odvisna od tega Vaša sreča in življenje?“

„Moja sreča je v njenih rokah, moje življenje pa v božjih; svoje prisege ne prelomim.“

Maska je obmolknila in zopet globoko vzdihnila. Potem je pa dejala odločno:

„Verjamem Vam, da ste sedaj tega mišljenja, a vse se predrugači. Obljubila sem Vam, da bom z Vami odkritosrčna, zato Vam povem, da Vas ljubim.“

„Grom in strela,“ se je tedaj začudil, „torej naj zapustim svojo ljubico zaradi Vas?“

„Da.“

„Iz tega pa ne bo nič.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker ljubim njo Vas pa ne.“

„Ne poznate me; morda sem lepša ko Vaša ljubica.“

„Morda, ampak verjetno ni.“

„In bogatejša!“

„To mi je vseeno.“

„In odličnejšega stanu in blažjega značaja!“

„To je nemogoče!“

„Gotovo bi me ljubili.“

„Sovražil in zaničeval bi Vas, ker sem prelomil svojo prisego.“

Malo je pomislila, potem pa milo dejala:

„Podajte mi saj svojo roko.“

„Tu jo imate.“

Prijela jo je in porinila pod svoj plašč.

„Položite svojo roko na moje srce, senor,“ je rekla, „in prepričajte se, kako zelo bije za Vas!“

„Kaj pa še!“ je rekel Marijano. „Vaš plašč že primem, če hočete, družega pa ne. Samo to Vas prosim, ne recite še enkrat, da ste poštena deklica.“

Stresla se je in odgovorila na pol jezno:

„Saj sem tudi poštena! Kar storim, storim samo zaradi tega, ker Vas tako iskreno ljubim.“

„Tedaj mi je žal, kajti prav res Vam ne morem pomagati.“

„Pa tudi jaz Vam ne pomagam.“

Te besede je izgovorila tako samozavestno, da je Marijano dejal:

„Res ne vem, v kateri zadevi, bi mi mogli Vi pomagati!“

„O, v zelo važni zadevi,“ je odgovorila.

„Oh! Ali smem morda zvedeti?“

„Smete. Vi se pišete Alfred de Lotrevil, v resnici pa niste.“

Marijano jo je resno pogledal in vprašal:

„Kdo pa sem?“

„Vaše pravo ime je grof Alfonzo de Rodriganda.“

Tedaj jo je prijel hitro za roko, se sklonil k njej in dejal:

„Ženska, kaj si rekla? Kje si to zvedla? Kdo si?“

Marijano je močno stisnil njeno roko, molče je trpela, kajti ta bolečina je bila za njo užitek, in odgovorila je:

„To me zaman vprašate.“

„Moraš mi povedati.“

„Moram? Kdo me pa prisili?“

„Jaz?“

„S čim pa?“

„Gotovo zvem, kdo da si.“

„Prisegli ste mi, da mi ne snamete krinke, in kakor držite prisego svoji ljubici, jo morate tudi meni.“

Spustil je njeno roko in dejal:

„Prav imate; svoje prisege ne bom prelomil. Torej Vi veste, kdo da sem pravzaprav?“

„Vem, in nihče ne ve tega natančneje ko jaz. Jaz vem vse natančneje ko Vaš kapitan, ko Vaš Štrnad, ko Vaš kapitan Landola: vse natančneje ko vsi, vsi, vsi!“

„In mi nočeš tega povedati?“

„Nočem. Samo svojemu ljubečku bi povedala. Zapusti svojo ljubico.“

„Nikdar.“

„Ali imaš svojo Emo res rajše ko grofovsko krono?“ je vprašala jezno.

„Tisočkrat rajše. Kje si pa zvedela ime Ema?“

„To te prav nič ne briga. Le natančno premisli, kar storiš! Dam ti premisleka deset minut. Od te odločitve nisi odvisen samo ti, ampak še mnogo drugih. Morda živi še tvoj oče in tvoj stric Ferdinando.“

Marijano je skočil kvišku.

„Ženska, ti si vsegavedna!“ se je prestrašil.

„V tvoji zadevi sem res vsegavedna. Vso moč imam v svoji roki. Z eno samo besedo te lahko povišam ali pa uničim. Ljubim te; imeti te hočem, in zato ti ponudim vse za tvojo ljubezen.“

„Vse mi ponujaš zaman; moje srce ni več moja lastnina; ne morem ti ga darovati.“

„Pa mi ga prodaj.“

„Česar ne smem darovati, tudi prodati ne smem.“

Do sedaj je govorila precej mirno, ko je pa videla, da ničesar ne doseže, niti s prošnjami niti z groženjem je vstala in dejala z razbujenim, tresočim glasom:

„Izberi si, kar hočeš, ljubezen ali sovražstvo, srečo ali nesrečo, nebesa ali pekel; vse to imaš sedaj na razpolago. Če se odločiš zame, te priznajo v enem tednu vse oblasti kot pravega grofa Alfonza. Če me pa zavržeš, boš zdihoval in vpil vsled samih bolečin. Deset minut je preteklo, odloči se!“

Tudi Marijano je vstal.

„Svoji prisegi ostanem zvest,“ je rekel mirno in odločno.

„Ali je to tvoja zadnja beseda?“

„Moja zadnja beseda.“

Sedaj se je stresla od same ljubosumnosti, jeze in maščevanja.

„Izgubljen si, ti in tvoja Ema,“ je dejala. „Vendar je še pristavila: „Odloči se še enkrat; odloči se drugače.“

„Ne morem se drugače.“

„Torej bodi proklet, zaljubljeni norec! Spoznal me boš še!“

„Saj te že poznam. Ni mi treba sneti tvoje krinke. Kar veš ti, ve samo ena ženska na svetu, kar govoriš

ti, zamore samo tista govoriti. Ti si Jožefa Kortejo, morilceva in goljufova hči!“

Že je hotela oditi, vendar se je še hitro obrnila in rekla:

„Motite se, senor. Jaz nimam ničesar opraviti z Jožefo Kortejo.“

„O vendar! Še zelo mnogo imaš opraviti z njo, celo z njeno lepoto, s katero si me hotela goljufati. Glej, da izgineš odtod!“

To jo je najbolj zbolelo. Postala je par trenutkov.

„Črv! je zaškripala z zobmi. „Boj se me! Če bi le vedel, kdo da sem, pa bi takoj spoznal, da si popolnoma v mojih rokah.“

„Kaj pa še!“ se je zasmel Marijano. „Vesela bodi, da sem ti prisegel, sicer bi ti bil že davno snel krinko iz obraza!“

Tedaj se oglasi nekdo za zidom:

„Ji jo bom pa jaz snel, kajti jaz ji nisem prisegel.“

Maska je stopila izza zida in skočila proti deklici. Jožefa je spoznala, da je v nevarnosti. Segla je pod plašč in potegnila bodalo izza pasa. Zabodla je z njim v njim v roko, ki ji je hotela sneti krinko, in tačas, ko je lord od bolečine zavpil in hitro potegnil roko k sebi, je šinila deklica v stran in izginila med drugimi maskami.

„Tristo vragov, bodalo je imela,“ je rekel Lindzej in segel v žep po robec, da ustavi kri.

„Kdo pa ste, senor?“ ga je vprašal Marijano.

„Vaš prijatelj.“

Marijano ni spoznal lordovega glasu, zato je dejal:

„In ste na skrivnem poslušali najin pogovor?“

„Od konca do kraja.“

„Ne da bi bili odšli?“

„Ne da bi bil šel. Saj sem prišel samo zaradi tega, da vaju na skrivnem poslušam.“

„Torej ste nesramnež!“

„Zamojdel.“

„In zaslužite, da Vam pošteno posvetim!“

„Popolnoma pravilno.“

„Zahtevam, da snamete svojo krinko!“

„Zakaj?“

„Da vidim, kak potepuh se za menoj plazi, da posluša na skrivnem tuje skrivnosti.“

„Tako je snamem svojo krinko, če Vam drago.“

Lord je snel krinko in pokazal Marijanu svoj obraz. Bilo je že precej temno, vendar ga je Marijano takoj spoznal. Zelo se je prestrašil in rekel:

„Oh, Vi ste, milord! Oprostite!“

„Seveda, Vi mi morate oprostiti,“ je dejal Lindzej.

„Oprostite mi, ker sem Vas na skrivnem poslušal?“

„Iz srca rad, milord. Vsakemu drugemu bi bil pošteno posvetil!“

„Verjamem; ves vražji dečko ste! V veliki zadregi ste bili; ta ženska Vam je nastavila svoje ostre zobe. Ali res mislite, da je Kortejeva hči?“

„Gotovo je bila.“

„Tudi jaz sem o tem prepričan. Žalibog, nisem je ujel, in sedaj ji ne moremo ničesar dokazati, akoravno Vam je mnogo priznala. Prosim, zavežite mi roko z robcem; precej me je ranila.“

Marijano je zavezal lordu rano, potem je nataknil poslednji zopet krinko, se vklenil mlademu možu v roko, in šla sta naprej.

Marijano je bil ves srečen. Lindzej je vse čul, in natančno ve, kako zelo ljubi njegovo Emo. Ta misel je navdajala Marijana z novim upanjem.

Strnad je hodil na maskeradi svoja pota. Šel je od družbe do družbe in ni zapazil, da ga zasledujeta dva moža. Slednjič se je naveličal hrupa in šel malo na prosto. Tam je bilo vse tiho. Zamišljen se je izprehajal. —

Mislil je na svojo domovino, spominjal se svoje ljubljene žene, starega nadgozdarja, svoje matere in sestre, in še vedno ni zapazil, da ga zasledujeta dve osebi. Slednjič se je obrnil, a v istem trenutku je šinil hitro na tla.

Strnad je namreč takoj zapazil svoja zasledovalca; spoznal je, da ga zasledujeta z hudobnim namenom, in izginil je bliskoma. Saj je bil bistrumen prerijski lovec. Na vseh štirih se je splazil v stran in počakal, da sta prišla mimo. Moža sta se ustavila blizu njega in ga iskala v temi s svojimi očmi.

„Ne vidim ga več,“ je dejal prvi. „In ti?“

„Jaz tudi ne.“

„Gotovo se je vsedel.“

„Ali je pa zavil kam v stran!“

„Prokleta! Če se vrne na šetališče, ga težje dobiva; tu bi ga z lahkoto premagala.“

„Sto pesov bi hitro zaslužila. Vsak mora iti na drugo stran, kdor ga najde, ga zabode!“

„Dobro. Torej pojdi ti na desno, jaz grem pa na levo!“

Strnad je premišljeval, kaj naj stori. Slednjič je uvidel, da je najboljše, če ju pusti. Če ju pobije na tla in naznani, jima vendar ne more dokazati, da sta ga hotela umoriti. Zato je počakal, da sta šla naprej, in se vrnil potem na šetališče, kjer je našel Marijana in lorda.

Povedal jima je svoj doživljaj, in takoj sta slutila oba, da ju je najel Kortejo. Uvideli so, da je najboljše, če gredo domov, in odšli so. V lordovi palači jih je sprejela Ema, ki je bila sicer na bojišču, vendar se vrnila takoj po borenju domov.

„Tu prihajajo zmagalci,“ je rekla veselo in peljala vse tri može v salon. „Naša dolžnost je, da smo ponosni nánje.“

„Posebno na trikratnega zmagalca,“ je dejal Marijano in pokazal na Strnada.

„In tudi na družega,“ je pristavil lord. „Naš prijatelj je po borbi še enkrat zmagal, in sicer je bila ta zmaga mnogo večja. Zato dobi tudi primerno nagrado.“

Prijel je Emo za roko in jo položil Marijano v desnico.

„Otroka, vidva se ljubita, in vredna sta drug družega. Bodita srečna, to vama želim iz dna svojega srca.“

To je bilo iznenadenje, ki ga ni nihče pričakoval. Ljubljena sta se objela in bila srečna. To je bil vesel večer, vse drugače ko pri Korteju, ki je šel domov in čakal Strnadova morilca, ter premišljeval, kako dokaže, da ni bil zraven.

Kmalu se je vrnila tudi Jožefa domov. Njen obraz je žarel, in njene oči so se iskriale. Slekla je svojo maškaradno obleko in stopila odločno pred svojega očeta.

„Oče, ali odpotuje Strnad pojutrašnjem na hacijendo?“ ga je vprašala.

„Da.“

„Sam?“

„Ne, tudi oba njegova tovariša gresta z njim!“

„Ali hočeš, da ti uideta?“

Začudeno jo je pogledal Kortejo in ji odgovoril:

„Zdi se mi, da si se zelo spremenila od danes dopoldne.“

„Prav nič; ampak samo odločila sem se.“

„Za kaj pa?“

„Niti trenutka ne smemo zamuditi.“

„Tega mnenja sem jaz tudi. Eden izmed njih je sedaj menda že mrtev.“

„Kdo pa?“

„Strnad.“

„Oh, mislila sem drugi!“

„Ne. Poslal sem za njim dva hidalga, ki ju dobro poznam. Za sto pesov gresta skozi pekel.“

„Dobro, torej smo se enega že iznebili. In drugi?“

„Počakaj do jutri, tedaj se natančneje pogovoriva.“

Oče in hči sta sedela še vedno pri mizi, ko porrkata dva moža. Bila sta hidalga. Ko sta zagledala Jožefo, sta hotela oditi, a Kortejo jima je namignil, češ naj le ostaneta.

„Le vstopita, senorja,“ je dejal. „Moja hči sme slišati, kar mi sporočita. Upam, da se vama je posrečilo.“

„Žalibog ne,“ je odgovoril prvi.

Kortejo ga je strogo pogledal, in mu ni hotel verjeti.

„Zakaj pa ne?“ je vprašal.

„Izgubila sva ga. Čisto sam je šel na izprehod iz mesta. Zasledovala sva ga, a naenkrat je izginil. Ko sva se vrnila na šetališče, je ravno odjahal z lordom Lindzejem.“

Kortejo je zmajal jezno z glavo.

„Bedaka sta in strahopetneža, ne maram vaju več.“

„Senor, saj popraviva lahko svoj pregrešek,“ je rekel prvi.

„Ne rabim in ne maram vaju več; le pojdita. Za vajin nepotreben trud vama dam deset pesov. Razdelita si jih in pojdita!“

Hidalga sta bila vesela, da sta zaslužila vsak pet pesov, in odšla sta. — —

Jožefa je šla spat, a zaspati ni mogla. Vedno je mislila samo na maščevanje, ker je zavrgel Marijano njeno ljubezen, a odločiti se ni mogla. Vsaka kazen se ji je zdela premajhna. —

Tudi Kortejo ni spal. Premišljeval je nekaj ur, potem se je pa slednjič odločil. Šel je v konjski hlev in ukazal osedlati konja. Proti jutru je odjahal iz mesta, in sicer proti severu. Ko je Jožefa dopoludne vprašala, kje je njen oče, je zvedla, da je odpotoval za nekaj dni. — —

Dva dni pozneje so stali pred lordovo palačo trije krepki, osedlani konji, medtem so se pa v palači poslavljali.

„Torej, kako dolgo se ne vrnete, doktor?“ je vprašal Lindzej.

„Tega Vam zaradi sedanjih čudnih razmer ne morem natančno povedati,“ je odgovoril Strnad. „Kakor hitro mogoče se vrnemo.“

„Dobro. Ne varujte konj; saj jih imate na tisoče na pašnikih. Ali imate morda še kako željo?“

„Imam, milord. Človek ne ve, kaj se mu vse lahko pripeti v tako nevarnih krajih. Če bi se dalje časa ne vrnil, prosim, skrbite za moj parnik in moje moštvo.“

„Prav rad, vendar upam, da tega ne bo treba. Sedaj pa srečno!“

Strnad in Krek sta sedela že na svojih konjih, Marijano je pa stal še vedno na stopnjicah in se ni

mogel ločiti od svoje Eme. Slednjič je prišel, in odjahali so iz mesta po isti poti, kjer je zapustil mesto Kortejo pred dvema dnevoma.

Potovali so brez služabnikov in vodnika. Strnad je imel zemljevid cele Mehike, to je bil njihov vodnik, in akoravno še nihče izmed njih ni hodil te poti, se vendar niso nikoli zašli. —

Bili so oddaljeni še približno en dan od hacijende. Jahali so čez planoto, kjer je bil samo tuintam kak grm. Strnad je bil najbolj izkušen; videl je vsako pohojeno travico, vsako odlomljeno vejico, vsak odmaknjen kamenček. Molče so jahali naprej, tedaj je rekel Strnad svojima tovarišema:

„Ne ozrta se niti na levo niti na desno; ampak poglejta onile gost grm, tamle na desno ob vodi.“

„Kaj pa je tam?“ je vprašal Marijano?

„Tam leži človek, ki nas čaka, in njegov konj je privezan za drevesom!“

„Jaz ničesar ne vidim,“ je rekel Marijano.

Tudi Krek je dejal, da ničesar ne vidi.

„Verjamen. Če človek nima vaje in izkušenosti, ne spozna že od daleč v takem gostem grmovju moža in konja. Kadar vzamem svojo puško v roke, storita vidva isto, ampak ne streljajta, preden jaz ne streljam!“

Jahali so naprej, dokler niso prišli do grmovja; tam je pa snel Strnad bliskoma svojo puško in nameril na grmovje. Marijano in Krek sta storila isto.

„Holá, senor, kaj pa iščete tamle na tleh?“ je zaklical v grmovje.

Kratek, hripav smeh je zadonel, potem je pa dejal nekdo za grmovjem:

„Kaj Vas pa to briga?“

„Zelo mnogo,“ je odgovoril Strnad. „Prosim, bodite tako prijazni in pridite malo bliže!“

„Ali res?“ se je zasmel nekdo.

„Res.“

„Naj bo, Vam pa izpolnim Vašo željo.“

Vejevje se je umaknilo, in izza grma je stopil mož, oblečen v močno bivolovo kožo. Bil je Indijanec in imel cibolérsko obleko. Oborožen je bil s puško in nožem. Komaj je stopil izza grmovja, je že prišel njegov konj za njim.

Natančno je premotril s svojim ostrim pogledom te tri tujce in potem dejal:

„Hm, to pa niste ravno slabo napravili, senorji! Skoraj bi mislil, da ste bili že v preriji.“

Strnad ga je takoj razumel, ampak Marijano je rekel:

„Zakaj pa?“

„Ker ste se tako delali, kot bi me ne videli, in vendar ste namerili tako hitro náme svoje puške!“

„Zdelo se nam je seveda sumljivo, ker smo videli, da se skriva za grmovjem človek,“ je rekel Strnad.

„Kaj ste pa delali za grmovjem?“

„Čakal sem.“

„Koga pa?“

„Ne vem. Morda Vas.“

Tedaj je nagubančil Strnad svoje čelo in ga svaril:

„Nikar se ne šalite, in govorite razločneje!“

„Zakaj pa ne! Ampak povejte mi preje, kam da jašete?“

„Na hacijendo del Erina.“

„Dobro, torej ste tisti, ki jih čakam.“

„Zdi se mi ravnotako, kot bi vedel kdo o našem prihodu in Vas poslal naproti!“

„Tako približno je! Včeraj sem bil na lovu, tamle v gorah, in ko sem se vračal domov, sem našel sumljive sledove. Zasedoval sem sled in našel družbo belokožcev, ki so ležali v krogu in se na glas pogovarjali. Slišal sem, da hočejo ujeti nekaj jezdecev, ki so na potu iz Mehike na hacijendo del Erina. Seveda sem takoj odšel, da svarim dotične jezdece. Če ste vi pravi, je dobro, če pa niste, tedaj ostanem tu, dokler pridejo pravi mimo.“

Tedaj mu je podal Strnad desnico in rekel:

„Priden dečko ste, hvala lepā Vam! Kakor se mi zdi, smo pravi. Koliko mož je pa bilo?“

„Dvanajst.“

„Hm, torej jih je ravno toliko, kolikor jih jaz premagam. Skoraj bi imel veselje, pomeniti se malo z njimi.“

Tedaj se pogledal Indijanec Strnada in dejal:

„Dvanajst jih premagate, senor?“

„Če so razmere ugodne, še več,“ je odgovoril Strnad odločno.

„Mislim, da jih je ravno enajst preveč, kaj?“

„Pa mi ne verjemite, če nočete. Če bi bilo samo od mene odvisno, bi si te ljudi gotovo natačnejše ogledal. Vendar nimam vzroka, da bi šli po nepotrebem v nevarnost.“

„To je tudi moje mnenje,“ je pritrdil Indijanec ironično.

„Kam pa greste sedaj?“ je vprašal Strnad.

„Na hacijendo. Ali naj vas vodim?“

„Le, če Vam je to v zabavo.“

„Torej pojdite.“

Zajahal je svojega konja, in odjahali so. Indijanec

je jahal naprej, da opazi takoj vsak sumljiv sled. Strnad je takoj spoznal, da sme zaupati temu možu.

Zvečer so si morali poiskati na prostem pripravno prenočišče. Indijanec je bil pri tem tako previden in izkušen, da je Strnad takoj videl, da ta Indijanec ni navaden mož. Jedel je skupno z našimi prijatelji, kadil tudi cigarete, a ruma, ki so mu ga ponudili, ni maral.

Ognja niso zanetili, ker je bila okolica prenevarna. Zato so se pogovarjali v temi.

„Ali poznate ljudi na hacijendi?“ je vprašal Strnad Indijanca.

„Poznam.“

„Kdo je pa tam?“

„Najprvo senor Karpéles, hacijendero, potem senorita Olga, njegova hči, nadalje senora Hermájek in slednjič nek lovce, ki je v glavi bolan. Razun teh je še nekaj služabnikov in služabnic in štirideset bakerov in cibolero.“

„Gotovo ste tudi Vi hacijenderov ciboléro?“

„Ne, senor. Jaz sem prost Micték.“

Strnad se je začudil.

„Mictek ste?“ ga je vprašal.

„Da, Mictek.“

„O, potem pa gotovo poznate Mókašimótaka, slavnega vodjo Bivolovo Čelo?“

„Poznam ga,“ je odgovoril Indijanec mirno.

„Kje je pa sedaj?“

„Danes tukaj, jutri tam, kakor mu velewa veliki duh. Kje ste pa slišali o njem?“

„Povsod ga poznajo; celo onstran velikega morja sem slišal praviti o njem.“

„Če to zve, bo gotovo zelo vesel. Kako naj vas imenujem, senorji, kadar govorim z vami?“

„Jaz se pišem Strnad, tale senor se imenuje Marijano, in onili pa Krek. In kako je Vam ime, senor?“

„Jaz sem pa Mictek; imenujte me kar tako!“

To je bil ves pogovor, potem so šli spat. Po noči je stražil vsak nekaj časa. —

Drugo jutro so odjahali na vse zgodaj in zagledali že opoludne hacijendo. Tedaj se je ustavil Mictek, stegnil svojo roko proti posestvu in rekel:

„Senorji, to je hacijenda del Erina. Sedaj je gotovo več ne izgrešite.“

„Ali ne greste z námi?“ je vprašal Strnad.

„Ne. Moja pot gre v gozd. Srečno!“

Vzpodbudil je svojega konja in odjahal na levo.

Naši trije prijatelji so pa jahali proti hacijendi in se ustavili pred palisadnimi vrati.

Ko je potrkal Strnad, je prišel bakero in vprašal, kaj da žele.

„Ali je senor Karpeles doma?“

„Doma.“

„Povejte mu, da ga žele gostje iz Mehike obiskati.“

„Ali ste sami, ali jih pride še več?“

„Sami smo.“

„Torej Vam zaupam in Vam odprem.“

Odmaknil je zapahe in spustil jezdece na dvorišče. Tam so razjahali svoje konje, in bakero jih je peljal v hlev.

Ko so dospeli tujei do vežnih vrat, jim je prišel hacijendero že naproti. Začudeno je pogledal Strnadovo junaško postavo.

„Dios mios, kaj je pa to!“ je dejal. „Senor, ali ste Španec?“

„Ne, Slovenec sem.“

„Torej je samo slučaj. Skoraj bi Vas bil zamenjal s knezom de Olzuna.“

Zopet je slišal Strnad to ime.

„Ali ste ga poznali, senor?“ je vprašal.

„Poznal, kajti Španec sem. Sicer pa niti ne morete biti knez de Olzuna, ker je ta mnogo starejši. Pozdravljeni!“

Nato mu je podal roko in jo pomolil tudi Marijanu. Ta je bil obrnjen v stran, ker je gledal za konji; sedaj se je pa obrnil. Ko je zagledal hacijendero njegov obraz, je umaknil svojo roko in se glasno začudil.

„Za Boga svetega, kaj je pa to! Grof Emanuel! Oh, ne, ne, tudi to je nemogoče, kajti grof Emanuel je mnogo starejši.“

Prijel se je za čelo, kajti podobnost teh dveh mož ga je vznemirila. Medtem je zagledal Kreka in zaploskal z rokami.

„Valga me Dios, Bog mi pomagaj, ali sem začaran!“ je zaklical.

„Kaj ti pa je, oče?“ je vprašal za njim čist, nežen ženski glas.

„Pojdi sem, ljubi otrok,“ ji je odgovoril. „Kaj tacega se mi pa še ni pripetilo, to je pa res čudežno. Prišli so trije senorji: prvi je podoben knezu de Olzuna, drugi grofu Emanuelu, tretji pa tvojemu ubogemu ženinu, kakor krajcar krajcarju.“

Olga je stopila bliže in se nasmejala; ko je pa zagledala Kreka, je dejala:

„Saj res, oče, ta gospod je ravnotak, kakor moj ubogi Antonijo.“

„No, stvar se že še razjasni,“ je dejal hacijendero. „Pozdravljeni, senorji, vstopite v mojo hišo!“

Sedaj je podal tudi Marijanu in Kreku svojo desnico in peljal goste v jedilnico, kjer so se tujei malo okrepčali.

Ravno je dvignil Krek zopet svojo čašo, ko zagleda pri vratih, ki so se ravnokar odprla, blede postavo, ki je trudno in brez vsega zanimanja gledala tujce.

Krek je stopil hitro k vratom in pogledal ostro bolniku v oči.

„Ali je mogoče!“ je potem zaklical. „Anton! Anton! O moj Bog!“

Bolnik ga je zmešano pogledal in zmajal z glavo.

„Mrtev sem, mrtev, kajti ubil me je,“ je tožil.

Krek se je obrnil in vprašal:

„Senor Karpéles, kdo je ta mož?“

„Ženin moje hčere je,“ je odgovoril hacijendero.

„Piše se Antonijo Krek, in lovci mu pravijo Gromov Strel.“

„Torej vendar! Brat, o moj brat!“

S temi besedami se je vrgel bolniku okoli vratu, ga objel in ga pritisnil nase. Bolnik je pustil, da ga je Krek poljuboval, gledal je brez zavesti svojemu bratu v obraz in dejal samo:

„Ubil me je, mrtev sem!“

„Kaj mu pa je?“ je vprašal Krek hacijendera.

„Blazen je,“ je odgovoril Karpéles.

„Blazen? O moj Bog, o Gospod, kako svidenje!“

Slovenec si je zakril obraz z rokami, se vsedel na stol in se jokal. Ostali so stali molče okoli njega, dokler mu ni položil Karpéles roke na ramen in vprašal z mirnim glasom:

„Ali je res, da ste brat seniorja Antonija?“

S solznimi očmi mu je odgovoril Krek:

„Res sem njegov brat! O moj Bog, kako svidenje!“

„Torej ste mornar?“

„Da.“

„Mnogo nam je pravil o Vas“

„Mrtev sem, ubil me je!“ je tožil bolnik vmes.

Strnad je do sedaj molče opazoval bolnika, a sedaj je vprašal:

„Kaj je vzrok njegove bolezni?“

„Udarec na glavo,“ je odgovoril Karpéles.

„Ali ste imeli zdravnika?“

„Imel, dolgo časa.“

„Ali je rekel tisti zdravnik, da ni pomoči?“

„Da.“

„Torej dotični zdravnik ničesar ne ve. Le pomirite se, Krek. Vaš brat ni blazen, ampak samo umobolen; lahko mu še pomagamo.“

Olga Karpéles je tedaj zavriskala od samega veselja na ves glas. Stopila je hitro k Strnadu, ga prijela za roko in dejala:

„Ali res, senor?“

„Res.“

„Gotovo? Ali ste zdravnik?“

„Da, zdravnik sem in upam najboljše. Ko zvem natančnejše okolnosti, v katerih je zbolel, Vam odločno povem, če mu morem pomagati.“

„O, torej naj Vam povem —“

„Le počasi, seniorita!“ ji je segel Strnad v besedo. „Za to imamo še dovolj časa. Najprvo se moramo pogovoriti o drugi zadevi, ki je važnejša in potrebnejša.“

Nerada je odjenjala, in peljala je bolnika ven.

„Gotovo je zelo važna zadeva, zaradi katere ste prišli k meni,“ je rekel hacijendero.

„Zelo, zelo važna zadeva,“ je potrdil Strnad.

„Ali ste našli mojo hacijendo brez vodnika? Skoraj bi ne verjel.“

„Precej brez vodnika. Šele včeraj smo srečali moža, ki nas je spremil do sem. Bil je Indijanec mietšeškega rodu.“

„Mietek vas je spremil? To je bil Bivolovo Čelo.“

„Bivolovo Čelo?“ se je začudil Strnad. „Saj ni bil oblečen kakor indijanski poveljniki.“

„Nikoli nima kraljevskih znamenj. Oblači se samo v bivolovo kožo in ima kot orožje samo puško in nož.“

„Je že pravi. Jahal sem torej z Bivolovim Čelom, ne da bi ga poznal. Zamolčal mi je svoje ime; pošten mož je. Ali ga bom še kedaj videl?“

„Sedaj je vsak dan v tej okolici. Saj ostanete vendar nekaj časa tu?“

„Kakor bodo razmere določile. Kedaj imate čas, da Vam razjasnim, zaradi česa sem Vas obiskal?“

„Tako ali pa tudi pozneje, kakor želite. Ali je zadeva kratka in jo moremo takoj rešiti?“

„Ne. Za to stvar rabimo precej časa in jo moramo zelo pazljivo obravnavati. Prišel sem namreč zaradi neke rodbinske skrivnosti, ki bi jo rad razkril, in pri tem rabim Vas in Marijo Hermajek.“

„Na rozpolago sem Vam, vendar prosim najprvo, ali Vam smem odkazati Vaše stanovanje. Najprvo se morate malo urediti, drugo se pogovorimo pozneje.“

Vstopila je Indijanka Karja. Pripravila je sobe in prišla, da pokaže gospodom stanovanje. Strnad je dobil sobo, kjer je stanoval navadno grof Alfonzo. Umil in osnažil se je, in potem je šel malo na vrt. Tam je videl lepo hacijenderovo hčer, ki je sedela poleg bolnika in ga prisrčno ljubimkala.

„Ko je zagledala Strnada, je vstala, da naredi tujcu prostor. Strnad se je vsedel tako, da je lahko opazoval bolnika. Seniorita Olga in slovenski zdravnik

sta se začela pogovarjati. Pravila mu je o kraljevskem zakladu in mu razjasnila natančno vzrok bližni svojega ženina. Stvar je Strnada zelo zanimala, zato jo je pazljivo poslušal.

„Torej slavni Medvedovo Srce je bil tudi zraven,“ je dejal potem. „Ali ste že videli od takrat Apaha?“

„Še nikoli.“

„In vsa ta nesreča se je zgodila samo zaradi enega človeka, zaradi tega Alfonza de Rodriganda? Ampak naj le počaka, kmalu mu pristrižemo peruti, in drago nam bo poplačal svoje pregrehe.“

„O, senor, ali smem upati, da ozdravi moj ubogi Antonijo? Medtem, ko ste bili v svoji sobi, mi je namreč povedal njegov brat, da ste izkušen in slaven zdravnik, in da ste rešili tudi svojo lastno soprogo blaznosti.“

„Največji zdravnik je Bog; upam, da bo tudi v tem slučaju pomagal. Ali je Vaš bolnik potrpežljiv in rad uboga?“

„Zelo.“

„Ali bo šel z menoj?“

„Tako.“

„Torej ga vzamem s seboj in ga takoj preiščem. Svoje zdravniško orodje nosim vedno s seboj in upam, da imam vse, kar bom rabil.“

Prijel je bolnika za roko, in ta je šel rad z njim. Ema je pa šla v svojo sobo, pokleknila pred podobo Matere Božje in iskreno molila. — —

Ko je prišla potem v salon, so bili tam že vsi zbrani in čakali na zdravnikovo sodbo.

Strnad je prišel šele pozno.

„Prinašam Vam veselo poročilo,“ je dejal Slovenec. „Ozdravil bom seniorja Kreka.“

Od samega veselja so vsi navzoči na glas zaklicali. in potem je nadaljeval:

„Udarec je bil zelo hud, vendar mu ni zdrobil črepinje; a vsled udarca je počila v možganih neka žilica, in kri se je razlila skoraj po celih možganih. Zato je bolnik vse pozabil, samo udarca ne. Zaveda se, da ga je hotel nekdo ubiti, čutil je udarec in sedaj misli, da je mrtev. Trepanacija je v tem slučaju edino sredstvo. Odprl mu bom črepinjo in odstranil kri, ki se je razlila po možganih. Vsled tega bo nehal pritisk na možgane, in v istem trenutku se bo povrnil bolniku ves spomin.“

„Ali je ta operacija nevarna?“ je vprašala Olga v skrbeh.

„Boli sicer grozno, ampak nevarna ni,“ jo je potolažil Strnad. „Če mi dovolijo njegovi sorodniki, ga bom jutri operiral in izvršil trepanacijo.“

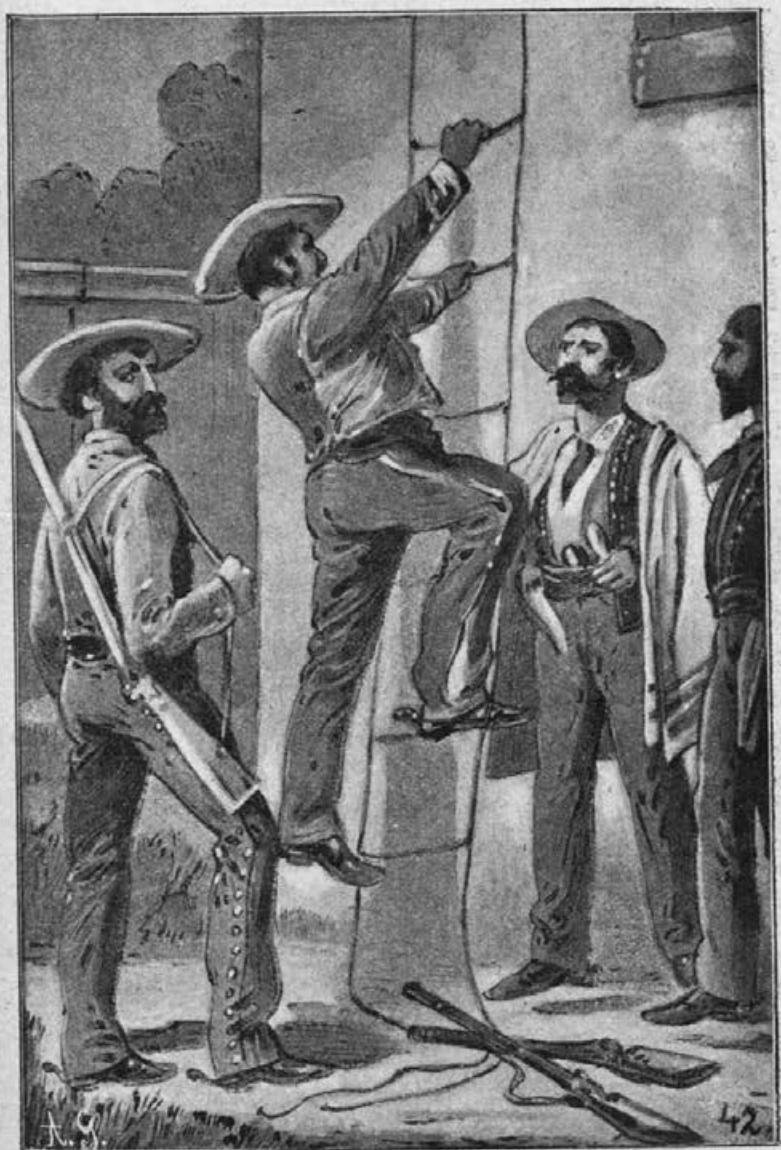
Vsi so bili zadovoljni z Strnadovim predlogom, in Karpeles je šaljivo pristavil:

„Za plačilo se Vam ni treba bati, senior. Bolnik je bogat, neizmerno bogat; iz jame kraljevskega zaklada je dobil tako darilo, da plača lahko tudi najdražjo operacijo.“

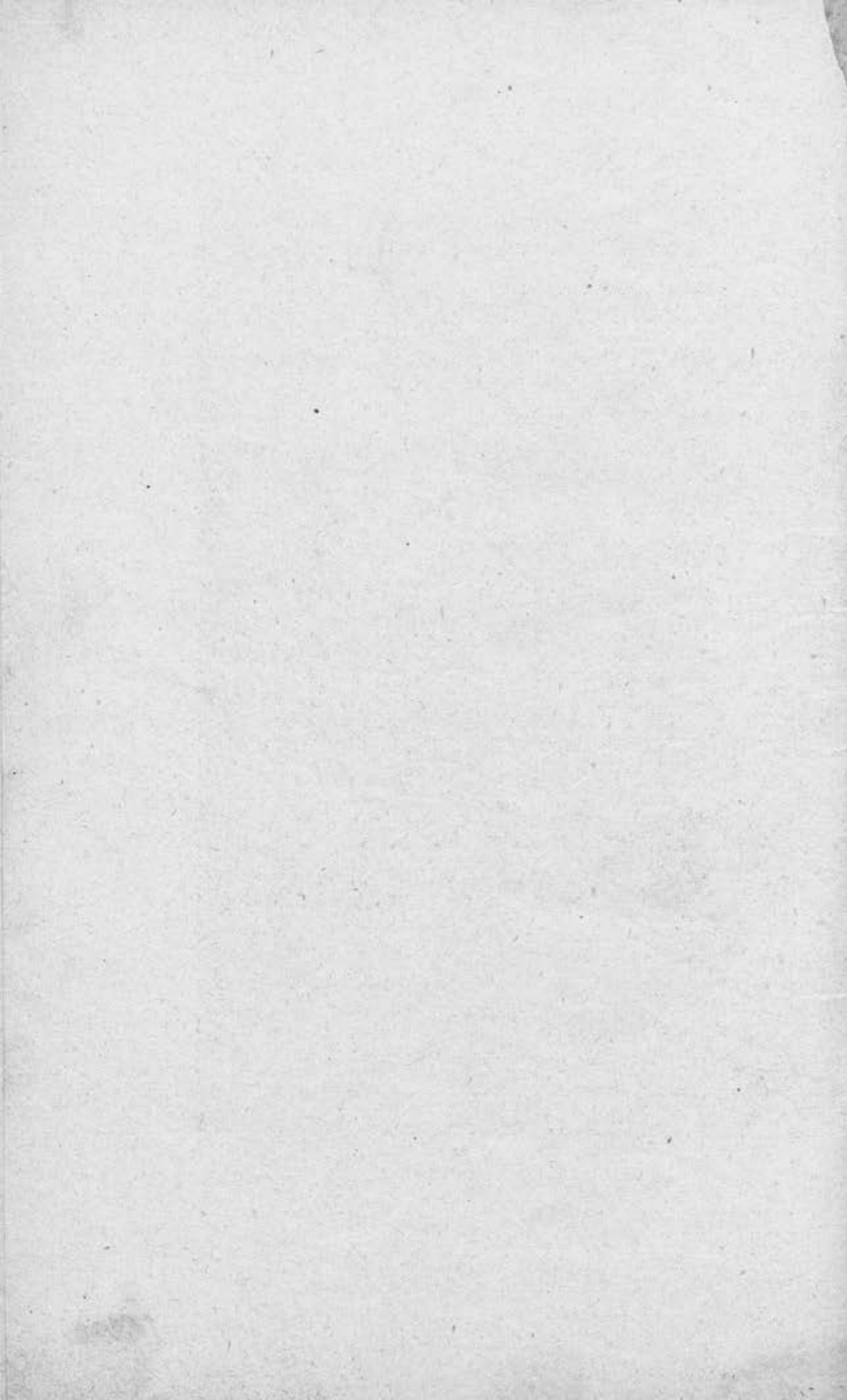
„Upajmo, da ozdravi toliko, da bo lahko užival svoj zaklad,“ je dejal Strnad in odšel v svojo sobo pogledat, če ima vse zdravniško orodje, ki ga bo jutri rabil, osnaženo in v redu. —

Pri večerji so se potem pogovarjali o zadevi, zaradi katere je prišel Strnad na hacijendo. Kar sta povedala Karpeles in Marija Hermajek, je potrdilo Strnadove slutnje.

Hacijendero je takoj ponudil Marijanu svojo haci-

Verdoja je plezal po lestvici kvišku . . .

jendo, in v celi družini ni bilo nijednega, ki bi ne bil prepričan, da je pravi grof Alfonzo.

Približal se je dan operacije. Strnad je prosil Kreka, Marijana in Karpelesa, naj mu pomagajo pri operaciji.

Opoludne so šli vsi štirje v bolnikovo sobo. Hodnik, kjer je bila operacijska soba, so zaklenili. Vsi stanovalci hacijende so se zbrali, in vsi so v duhu molili, da bi se operacija posrečila.

Včasih se jim je zdelo, da slišijo bolešno zdiho- vanje ali glasen, zveneč glas, potem je bilo pa zopet vse tiho.

Slednjič se je vrnil Karpeles. Bil je ves bleđ.

„Kako je?“ mu je hitela Olga naproti.

„Senor Strnad upa najboljše. Bolnik je onesveščen. Strnad mi je naročil, da pridi gori; boš ostala pri bolniku.“

„Sama?“

„Ne, Strnad tudi. Kadar se zbudi, smejo biti pri njem samo znani ljudje.“

Olga je šla s svojim očetom. Na hodniku sta srečala Kreka. Tudi ta je bil ves bleđ. Bolnik je moral gotovo mnogo pretrpeti.

Ko sta po tihem vstopila, je bil Strnad ravno sklonjen čez bolnika; štel je njegovo dihanje in srčne udarce. Ko je zagledala Olga bolesten obraz svojega ljubčeka, bi bila najrajše na ves glas zakričala, a pre- magala se je.

„Senora, vsedite se tako, da Vas takoj vidi, ko se prebudi. Jaz bom šel pa za zastor,“ je zašepetal Strnad.

„Ali bo dolgo trajalo, preden se zave?“ je vprašala Olga.

„Najdalje deset minut, in potem se bo odločilo, če

se mu povrne spomin ali ne. Počakajmo in prosimo Boga, da se posreči!“

Strnad je stopil za zastor, Olga se je pa vsedla poleg postelje; Karpeles je sedel blizu nje. Vsaka minuta je trajala celo večnost. Slednjič, slednjič je zmaknil bolnik svojo roko.

„Nikar se ne prestrašite,“ je dejal Strnad po tihem. „Mislim, da bo zakričal, ker misli, da ga bo Alfonzo ubil.“

Zdravnik se ni zmotil. Bolnik se je premaknil kmalu s celim telesom, ležal potem nekaj sekund popolnoma mirno, to so bili trenutki, ko se mu je povrnil spomin; naenkrat je pa zaupil na ves glas, tako grozno in strašno, da sta se pretresla celo Karpeles in Olga, in sta se morala oprijeti, da se nista zgrudila na tla.

Potem je bolnik globoko, globoko vzdihnil — in odprl svoje oči.

Toliko mesecev je gledal nezavestno, a sedaj je zrl predse, kakor bi se prebudil iz spanja. Pogledal je na desno, potem na levo — in se začudil; slednjič je uprl svoj pogled na Olgo. Odprl je svoje ustnice.

„Olga!“ je dejal po tihem. „Moj Bog, sanjalo se mi je, da me je hotel Alfonzo ubiti; bili smo v jami kraljevskega zaklada. Ali je res, da sem pri tebi?“

Stegnil je svojo roko, segla mu je v desnico in rekla:

„Da, pri meni si, moj Antonijo!“

Tedaj se je prijel za obvezano glavo.

„Ampak vendar me boli glava, kjer me je zadel,“ je rekel. „Zakaj sem pa obvezan, Olga?“

„Malo si se ranil,“ je odgovorila.

„Čutim,“ je dejal. „Povedala mi boš to pozneje; sedaj moram zaspati, kajti zelo truden sem.“

Zaprl je svoje oči in kmalu je začel enakomerno dihati — zaspal je.

Sedaj je stopil Strnad izza zastora in zašepetal z veselim, zmagonosnim glasom:

„Operacija se je posrečila! Če srečno preboli mrzlico, bo popolnoma ozdravel. Senor Karpeles pojdite doli in naznanite družini srečen izid operacije. Seniorita in jaz ostaneva pri bolniku.“

Hacijendero je šel doli in sporočil družini, da se je operacija posrečila. Vsi stanovalci hacijende so se veselili in radovali. —

Ta dan in noč sta srečno in mirno pretekla. —

Drugo jutro je pa vznemirilo vso hacijendo. Prišel je namreč Bivolovo Čelo, vodja Mictekov, in vprašal, kje je hacijendéro. Ko so ga peljali h Karpelesu, mu je povedal, da nameravajo napasti hacijendo. Hacijendero se je prestrašil.

„Torej moram iti takoj po senorja Strnada,“ je dejal.

„Senor Strnad? Po tistega tujca, ki sem ga spremlil k Vam?“ je vprašal Indijanec.

„Da.“

„Kaj pa hočete z njim?“

„Dal nam bo dober svet.“

Indijanec je zaničljivo zmignil z rameni in vprašal:

„Kaj je pa ta mož?“

„Zdravnik.“

„Zdravnik belokožcev! Kako more dati dober svet Bivolovemu Čelu, vodju Mictekov!“

„Saj ga ne bo tebi dal, ampak meni. Pogovorila se bodeta skupno, kaj naj storimo.“

„Ali se zna posvetovati o boju zoper sovražnike?“

„Razumen mož je. Odprl je včeraj Gromovem Strelu črepinjo in mu vrnil pamet in spomin.“

Indijanec se je začudil.

„Moj prijatelj Gromov Strel torej zopet govori kakor pameten mož?“ je vprašal.

„Da. V nekaj dneh bo popolnoma ozdravel.“

„Torej je senor Strnad velik zdravnik in razumen lečnik, ampak bojevnik ni.“

„Zakaj pa ne?“

„Ali si videl njegovo orožje?“

„Videl.“

„Ali si ga že videl jahati?“

„Tudi že.“

„Torej poglej, na svojem konju sedi kakor belokožci, in njegovo orožje se sveti kakor srebro; to ni navada pri velikih bojevnikih.“

„Torej se nočeš z njim posvetovati?“

„Prijatelj hacijende sem, zato se bom, ampak pomagalo ne bo prav nič. Naj torej pride!“

Karpeles je odšel in kmalu se je vrnil z Strnadom. Med potom mu je povedal, kakega mnenja je slavni vodja Mietekov. Zato ga je pozdravil Strnad z lahkim nasmehom in vprašal:

„Slišal sem, da ste Vi Bivolovo Čelo, najslavnejši vodja Mietekov. Ali je res?“

„Res,“ je odgovoril Indijanec.

„Torej kako poročilo ste nam prinesli?“

„Preden sem Vas spremil na hacijendo, sem videl dvanajst belokožcev, ki so Vas hoteli napasti in ubiti; sedaj sem jih pa videl trikrat toliko, ki hočejo napasti hacijendo in pomoriti vse stanovalce.“

„Ali ste jih sami slišali?“

„Sam.“

„Kedaj pa nameravajo priti?“

„Jutri ponoči.“

„Kje so pa?“

„V tigrovem breznu.“

„Ali je daleč ta prepad?“

„Belokožci jašejo do tja navadno eno uro, peš pa hodijo dve uri.“

„Kaj pa delajo sedaj?“

„Jedo, pijejo in spe.“

„Ali je gozd v breznu?“

„Velik, gost gozd je v breznu. V gozdu je studenec, in pri tem studencu so.“

„Ali imajo straže?“

„Videl sem dve straži, pri vhodu in izhodu prepada. Sedeli so pod drevesom in gledali proti nebu.“

„Kako so pa oboroženi?“

„Puške, nože in pistole imajo.“

„Ali me peljete tja?“

Pri teh besedah je pogledal Mictek začudeno slovenskega zdravnika.

„Kaj pa hočete tam?“ je vprašal.

„Videl bi jih rad.“

„Čemu pa? Saj sem jih že jaz videl. Kdor jih hoče videti, se mora plaziti skozi gozd in po mahu, in tedaj bi si umazali svoje lepo, mehikansko obleko.“ To je govoril Indijanec skoraj z žaljivim nasmehom, in potem pristavil: „In kdor jih gre prisluškovat, ga ustrela.“

„Ali se morda bojite, ker me ne marate spremiti?“ je vprašal tedaj Strnad.

Zaničljivo ga je pogledal Mictek in dejal:

„Bivolovo Čelo se nikogar ne boji. Pokazal Vam

bo pot, a pomagati Vam ne more, če Vas napade trikrat dvanajst belokožcev.“

„Torej počakajte!“

S temi besedami je Strnad odšel; pripraviti se je šel namreč za pot.

„Ta zdravnik bo umrl!“ je dejal tedaj Indijanec odločno.

„Ga boš pa branil!“ je odgovoril Karpeles resno.

„Rekel je, da se dvanajstih sovražnikov ne boji; mnogo govori, in nič ne stori.“

Indijanec je stopil po teh besedah k oknu in gledal ven, kakor bi ga vse nadaljno nič ne brigalo.

Strnad je vzel svojo lovsko obleko s seboj na hacijendo. Zložil jo je in jo pritrdil z jermeni na sedlo. V to obleko se je preblekel in prišel potem nazaj.

„Sedaj pa le pojdiva,“ je dejal.

Mietek se je obrnil. Zagledal je moža, ki je stal pred njim, in začudil se je.

Strnad je imel begine iz jelenove kože, močno lovsko srajco, širokokrajni klobuk in visoke škornje. Čez pleča je imel puško po Henrijevem načinu s petindvajsetimi strelji in močno dvocevko. Za pasem je imel dva revolverja, bóvi-nož in svetel tomahavk. To orožje, razun tomahavka, je Indijanec že videl. Strnad je bil v tej obleki tako mogočen in bojevit, da si se ga moral bati.

Indijanec je šel mimo njega in dejal samo to besedo:

„Pojdite!“

Ker je imel na škornjih ostroge, ga je vprašal Strnad:

„Ali imate konja?“

„Da,“ je odgovoril Bivolovo Čelo in postal še trenutek.

„Ali mislite jahati v tigrovo brezno?“

„Da.“

„Pustite svojega konja tu, greva peš!“

„Zakaj?“

„Pešec se lažje skrije, kot jezdec; konj človeka lahko izda. Nočem, da bi se poznali konjski sledovi.“

Micteku so se zaiskrile oči. Uvidel je, da ima Strnad prav. Peljal je konja na pašo in potem odšel s Slovencem. Indijanec je šel naprej in se ni nikdar ozrl. Samo enkrat, ko sta šla po peščenih tleh se je obrnil, da vidi, kak sled sta naredila. Bil je en sam sled, kajti Strnad je stopal v stopinje svojega vodnika.

„Ug!“ je dejal Indijanec in prikimal po tihem z glavo.

Šla sta čez velike, deloma peščene trate, potem čez hribe, ki so bili obrašeni z grmičevjem, in slednjič skozi gozd, ki je imel tako močna drevesa, da se je lahko močan mož skrnil za deblom. Hodila sta že skoraj dve uri, in Strnad je zapazil, da postaja Indijanec previdnejši; sklepal je iz tega, da se bližata tigrovem prepadu. Slednjič se je Mictek ustavil in dejal po tihem:

„Sedaj niso več daleč; le lepo mirni bodite!“

Strnad mu ni odgovoril in sledil molče svojemu vodniku. Slednjič se je vlegel Bivolovo Čelo na tla in mignil Slovencu, naj isto stori. Tako sta se plazila počasi in po tihem naprej, dokler nista slišala glasne glasove.

Kmalu sta prišla na rob globokega prepada, ki je imel strme stene, tako strme, da ni mogel nihče izplezati iz prepada.

Brezno je bilo dolgo kakih osemsto in široko kakih tristo korakov. Na dnu je bil majhen potoček, in ob bregu je sedelo v travi približno kakih trideset dobro oboroženih mož. Pri vhodu in izhodu prepada je sedela straža.

Strnad je hitro pregledal celo brezno in potem zašepetal:

Videli ste trikrat dvanajst mož, kajne?“

„Da.“

„Sedaj jih je komaj dvakrat petnajst. Ostali so izginili.“

„Gotovo so šli na ogled in pa poizvedovat.“

„Ali pa ropat.“

Strnad je poslušal, kaj se doli pogovarjajo. Govorili so tako glasno, da sta razumela Strnad in Micketk vsako besedico. Gotovo so mislili, da so v breznu popolnoma na varnem.

„In koliko dobimo, če jih dobimo?“ je vprašal nekdo. „Deset pesov vsak mož? To bi zadostovalo. Toliko dva Slovenca in eden Španec niso vredni.“

Strnad je takoj razumel, da se pogovarjajo o njem in njegovih dveh tovariših.

„Šli so po drugi poti, vrag jih vzemi!“ je dejal drugi.

„Zakaj pa preklinjaš?“ ga je vprašal njegov sosed. „Verjemi mi, da je boljše, ker smo jih izgrešili, kajti sedaj oplenimo lahko hacijendo, seveda samo pod pogojem, če postrelimo vse stanovance, posebno tistega močnega Slovenca in pa Španca.“

„Kako jih je imenoval senor?“

„Slovenec se piše Strnad, Španec pa Lotrevil.“

„Ali misliš, da nas je dovolj? Ali bomo premar

gali hacijendo? Slišal sem, da ima Karpeles okoli petdeset bakerov.“

„Norec, saj jih bomo iznenadili!“

Strnad je zvedel dovolj. Ni hotel prelivati po nepotrebnem človeške krvi, ampak v tem slučaju je moral pokončati družbo roparjev in morilcev. Zgrabil je svojo kratko Henrijevevo puško in jo snel počasi in previdno iz ramen.

„Kaj pa hočete?“ ga je vprašal Indijanec v skrbeh.

„Usmrtiti hočem te ljudi.“

Mietek je kar zazijal od začudenja.

„Toliko?“ je vprašal.

„Da.“

Bralo se mu je na obrazu, da je prepričan, da je njegov spremljevalec popolnoma blazen. Hotel jo je odkuriti. Ampak Strnad mu je ukazal:

„Ostani! Ali te je morda strah!? Jaz sem Matávaze, Knez Skalovja. Ti morilci so vsi naši.“

Indijanec se je kar zganil od strahu, ko je čul to ime.

„Pazi, da nihče pri izhodu ne uide. Nihče nama ne sme uteči!“

Pri teh besedah je odložil Strnad svojo dvocevko, zgrabil potem zopet svojo kratko puško in nameril v dolino. Ampak premislil se je.

„Pokazati ti hočem, kako premaga Knez Skalovja svoje sovražnike.“

Pri teh besedah se vstal, da so ga lahko vsi v breznu videli. Zakričal je na glas, kakor imajo prerijski lovci navado, kadar se izgube v pragozdu, in takoj so pogledali vsi kvišku.

„Tu stoji Strnad, ki ga iščete,“ je zaklical doli.

Glasno je odmeval Strnadov glas, in objednem je počila prvič njegova puška. Brigantje so planili kvišku in hoteli zgrabiti svoje puške, ki so ležale raztresene v breznu. Ampak vedno, ko se je kdo sklonil k puški, ga je zadela kroglja iz strašne Slovenceve puške, in kdor je hotel uiti skozi izhod ali vhod, ga je zadela prihodnja kroglja.

Streli so sledili tako hitro drug drugemu, kakor bi streljalo deset strelcev objednem. Tudi Indijanec je ustrelil s svojo dvocevko dva briganta, in ko je vrgel Strnad slednjič svojo Henrijevo puško v stran in zgrabil dvocevko, sta ostala samo še dva. Enega je ustrelil, drugega je pa pustil.

„Vleži se na tla in ne gani se!“ mu je zaklical.

Mož ga je ubogal.

„Pojdi doli k njemu, jaz ga bom pa tačas stražil,“ je ukazal potem Indijancu.

Mietek je hitel z velikimi skoki ob robu prepada navzdol, dokler ni prišel k možu, ki je ležal še vedno nepremično na tleh. Sedaj ni mogel več uiti, in tudi Strnad je šel doli.

„Vstani!“ mu je ukazal, ko je došel v brezno.

Mož je vstal. Tresel se je kakor šiba na vodi. Kaj tacega še ni doživel.

„Koliko mož vas je bilo?“ ga je vprašal Strnad.

„Šestintrideset.“

„Kje so ostali?“

Mož se je malo obotavljal.

„Govori, sicer te usmrtilim na mestu!“

„Šli so na hacijendo Vandákva.“

„Kaj pa delajo tam?“

„Obiskat so šli senorja.“

„Katerega senorja?“

„Ki nam je ukazal napasti hacijendo del Erina.“

„Ali Vam ni povedal svojega imena?“

„Ne.“

„Oh, saj ga vseeno poznam. Ali imate konje?“

„Imamo.“

„Kje pa?“

„Pasejo se na nekem travniku blizu tega pre-pada.“

„Kako daleč je do hacijende Vandákva?“

„Tri ure.“

„Kedaj so pa odšli?“

„Pred eno uro.“

„Kedaj se vrnejo?“

„Zvečer.“

„Dobro. Pelji nas na travnik, kjer se pasejo vaši konji!“

Strnad je nabasal najprvo obe svoji puški, in potem so šli na travnik. Tam so izbrali tri najboljše konje in jih peljali v brezno. Vse orožje, ki so ga imeli mrtveci so zvezali v odeje in ga naložili na konje. Potem so privezali tudi jetnika na konja, zmagalec sta zajahala vsak enega konja, in odjahali so čez drn in strn proti hacijendi. — —

Kako so se začudili stanovalci hacijende, ko sta dospela Strnad in Bivolovo Čelo domov.

Strnad je moral zapustiti svojega bolnika, zato je hitel najprvo k njemu. Medtem je povedal Mictek čudečim se poslušalcem, kaj sta doživela s Slovencem.

„Ta zdravnik je največji junak v vsej preriji,“ je končal Bivolovo Čelo. „Ime mu je Matávaze, Knez Skalovja. Usmrtil je dvakrat petnajst sovražnikov v dveh minutah, in vendar se njegova puška niti segrela ni.“

Ravno je končal, ko se je vrnil Strnad. Našel je svojega bolnika spečega in naročil je Olgi, da naj pazi nanj. Vsi stanovalci hacijende del Erina so se zbrali na dvorišču.

Peter Karpeles mu je šel naproti in mu podal roko.

„Senor Strnad, Vi ste pa sam vrag!“ je dejal. „Ampak to je že prav, kajti rešili ste nas strašnega sovražnika.“

Strnad je samo prikimal in potem vprašal:

„Kako daleč je hacijenda Vandákva odtod?“

„Tri ure.“

„Kako se pa razumete s posestnikom?“

„Moj sovražnik je.“

„Slutil sem. Tam tiči sedaj Pavlo Kortejo, ki je najel roparsko družbo zoper Vas. Dobiti ga moramo. Vi, Marijano in jaz jašemo z desetimi jezdeci tja. Bivolovo Čelo se vrne z desetimi možmi v tigrovo brezno po konje in plen. Ostali pa ostanejo doma pod nadzorstvom mojega prijatelja Kreka, da varujejo hacijendo, kajti nihče ne ve, kaj se še vse lahko pripeti. Ali ste zadovoljni?“

Nihče ni ugovarjal, in kmalu sta odjali obe četi iz hacijende. —

Bivolovo Čelo in njegov oddelek so imeli lahko delo. V prepadu so slekli mrliča in jim pobrali vse, kar je bilo za rabo, potem so naložili ves plen na konje in se vrnili domov.

Drugače je pa bilo z oddelkom, ki je šel proti hacijendi Vandákva. Ti so morali biti zelo previdni.

Ko so prišli čez mejo, so srečali cibolera, ki je prišel od hacijende. Strnad mu je jahal naproti in ga vprašal:

„Ali prideš iz hacijende Vandákva?“

„Da, senor.“

„Ali je posestnik doma?“

„Doma in igra za srebrne pese.“

„S kom pa igra?“

„Z nekim tujim senorjem iz glavnega mesta.“

„Kako se pa piše tisti gospod?“

„Pozabil sem njegovo ime.“

„Kortejo?“

„Da.“

„Ali je še več tujcev pri vas?“

„Še šest senorjev, ki so ravnokar prišli. Ti leže pri bakerih in tudi igrajo, ampak ne za srebrne pese.“

Sedaj so se morali torej najprvo odločiti, na kak način dobe Korteja. Hišni mir niso hoteli prelomiti; vendar sta se Strnad in Marijano odločila, da jašejo naravnost pred hacijenderovo hišo; kaj bodo potem stori, sledi šele iz drugih razmer.

Jahali so še dobre četrte ure, preden so zagledali hacijendo, ampak preje so zapazili že od daleč nekaj temnih točk, ki so se premikale čez planoto.

Ko je dospela četa do hacijende, jim je prišel posestnik naproti.

„Oh, senor Karpeles,“ je dejal z nepopisljivim nasmehom. „Kaj je pa temu vzrok, da imam tako redko čast, gospod sosed?“

Tedaj je vzpodbodel Strnad svojega konja in odgovoril namesto Karpelesa:

„Oprostite, senor! Tujec sem v teh krajih in sem iskal senorja Korteja na hacijendi del Erina. Zvedel sem pa, da moram iti k Vam, če ga hočem najti. Ali lahko govorim z njim?“

Tedaj je pokazal hacijendero v daljino in odgovoril:

„Zelo žal mi je, senor. Kortejo je pred kratkem odpotoval.“

„Kam pa?“

„Ne vem.“

Strnad se je nasmehnil. Dobro je namreč vedel, da ta mož Korteja ne bi izdal. Prepričati se je hotel samo, če je govoril hacijendero resnico, ko je dejal, da je Kortejo odpotoval. Zato je vprašal:

„Ali bi nam dovolili, da se v hacijendi malo odpočijemo?“

„Prosim,“ je odgovoril mož. „Le vstopite, senorji!“

To povabilo je bilo dokaz, da je Kortejo res že odpotoval.

„Kdo so pa bili tisti možje, ki so jahali tule proti zahodu?“ je vprašal Strnad.

„Ne vem!“ je odgovoril hacijendero.

Strnad je takoj uganil iz hacijenderovih potez, da bi mu bil lahko natančno odgovoril, če bi hotel. Slovenec se je hitro odločil.

„Pozdravljeni!“ je dejal in obrnil svojega konja. „Takoј zvemo, kdo da je bil.“

Pognal je svojega konja, in drugi so jahali za njim.

Krenili se v isto smer, kjer so zagledali jezdece; ta pot je vodila v tigrovo brezno. Ko so prišli v gozd, so morali počasi jahati, ker jih je marsikaj oviralo; morali so biti tudi zelo previdni, ker so se morda sovražniki skrili, da postrele svoje zasledovalce izza varnega skrivališča.

Slednjič so dospeli srečno do uhoda v tigrovo brezno. Tu je ukazal Strnad, naj se ustavijo, da preišče sledove.

Spoznal je, da so bili bakeri že tu; našel je tudi sledove, ki so vodili iz brezna proti zahodu v gozd.

To je bil gotovo Kortejo s vojimi spremljevalci. Zato so morali sedaj zvedeti, kam je šel.

Strnad in njegovi spremljevalci so sledili temn sledu. Prišli so vedno dalje v gozd, zavili potem proti jugu in prišli tako zopet iz gozda na prazno ravnino.

Zaradi varnosti je sledil Strnad temu sledu do večera in se prepričal, da so krenili Kortejo in njegovi spremljevalci proti malem mestecu El Oro.

Tedaj se je Strnad ustavil.

„Sedaj se pa že lahko vrnemo,“ je dejal. „Teh ljudi se nam ni treba bati, saj nekaj časa niso prav nič nevarni. Dobro si bodo zapomnili, kaj so danes doživeli.“

„Naznanil bom to sodniji,“ je pripomnil hacijendero.

„Kaj Vam pa to pomaga?“

„Vem, da prav nič. V tem oziru je bogata in srečna Mehika res zelo nesrečna. Drug proti drugemu se borimo, nikjer ni pravice, kdor je močnejši, ta zmaga, vsak si mora iskati sam zadoščenje. Le pojdimo domov! Napad, ki so ga nameravali na nas, se jim je ponesrečil; gotovo nas puste sedaj precej časa v miru.“

Dospeli so na hacijendo del Erina, ko je bilo že popolnoma tema. —

Kar se tiče Korteja, je bil res na sosednji hacijenti. Da doseže svoj namen, je najel roparsko družbo, ki jo je slučajno našel. Tem ljudem je najprvo naročil, naj napadejo in usmrte Strnada in njegova dva spremljevalca. Ko se jim je pa to ponesrečilo, ker je svaril bivolo vo Čelo tujce in jih spremil po varni poti do hacijende, so sklenili Kortejo in njegova roparska družba, da napadejo hacijendo.

Šli so v tigrovo brezdno, ki so ga poznali nekateri izmed teh roparjev; a tam jih je zapazil Bivolovo Čelo, in potem jih je Strnad brez milosti in usmiljenja postreljal.

Kortejo se je čutil preodličnega, da bi bil med to roparsko družbo, zato je obiskal sosednjo hacijendo, o čegar lastniku je vedel, da je sovražnik poštenega Petra Karpelesa. Tam je zvedel, da so čuli v bližini tigrovega brezdna močno streljanje. Takoj je odpotoval, da se prepriča, kaj da se je zgodilo.

Ko je došel v prepad, so bakeri pod vodstvom Bivolovega Čela že odpotovali, in našel je samo naga, oropana mrtva trupla svojih zaveznikov. Ves razburjen je razjahal svojega konja in preiskal prepad.

„Iz hacijende del Erina so bili tu,“ je dejal svojim spremljevalcem. „Gotovo so zvedeli, kaj nameravamo, in napadli so naše ljudi. Pojdimo hitro pogledat k našim konjem!“

Ko so dospeli na kraj, kjer so se pasli konji, niso našli ni jednega več.

„Vse je proč! Vse!“ je zaklical Kortejo. „Ti ljudje so gotovo poizvedovali o nas in natančno vedo, kam da smo šli, in da se zopet vrnemo sem. Gotovo nas kje čakajo. Takoj moramo pobegniti, in sicer hitro, takoj!“

„Ne da bi se maščevali?“ je vprašal jeden izmed najetih roparjev.

„Gotovo se bomo maščevali, ampak šele takrat, kadar bode ugodnejša prilika.“

„Kam pa jašemo?“

„Tja, kjer smo najprej na varnem in se nam ni treba bati boja in zasledovanja, torej v najbližje mesto.“

„Torej v El Oro?“

„Da. Ampak jahati ne smemo naravnost, sicer bi nas lahko zasledovali. Narediti moramo ovinek.“

„Dobro. Ubogamo Vas, ampak samo pod tem pogojem, če se bomo potem maščevali. Naša sveta dolžnost je, da se maščujemo nad svojimi sovražniki zaradi smrti svojih tovarišev.“

„To željo Vam rad izpolnim.“

Kortejo je izgovoril te besede, ne da bi bil pomislil, ali bode mogel spolniti svojo obljubo ali ne. Uvidel je, da so se mu njegove nakane popolnoma ponesrečile, in da bodo na hacijendi del Erina sedaj pozornejši. Prepričan je bil, da precej časa ne more ničesar storiti.

V velikem ovinku so odjahali proti zahodu in se obrnili šele tedaj proti jugu, ko so prišli skozi gozd. Vsled tega so izgubili mnogo časa, in ko so dospeli v bližino mesteca El Oro, je bila že noč.

Konji so stopali varnejše, kajti čutili so pod svojimi kopiti ravno cesto. Od daleč se je zasvetilo nekaj luči, in ravno ko so dospeli do prve hiše, se je zadrhl nad njimi oduren glas:

„Kdo je tu?“ je vprašal nekdo.

„Kaj pa to pomeni?“ se je začudil Kortejo.

„Kaj to pomeni? Odgovor zahtevam!“

„Kdo pa ste?“

„Grom in strela, ali ne vidite. Grozno neumni morate biti. Mestna straža sem, razumete! Vedeti hočem, kdo da ste, in kaj da želite!“

„Mestna straža? Nikar se ne šalite,“ je dejal Kortejo. „Rad bi vedel, čemu potrebuje El Oro mestno stražo!“

„Tako se lahko prepričate, ali se samo šalim, ali

sem res stražnik," je odgovoril mož grozeče. „Torej, kdo je tu?“

„Dober prijatelj!“ se je nasmejal Kortejo. „Le pustite nas noter!“

Tedaj je zazvižgal mož na ves glas s svojo piščalko.

„Kaj pa delate?“ je vprašal Kortejo.

„Saj slišite!“

„Nikar se ne šalite!“

S temi besedami je hotel potisniti Kortejo Mehikanca v stran, a stražnik je takoj nastavlil svojo puško in zaklical:

„Ostanite na mestu! -Ustavite se, sicer Vam porinem takoj kroglo v glavo. Počakajte, dokler pridejo ljudje. El Oro je obseden.“

„Oh! Od kedaj pa?“

„Dve uri je tega.“

„Kdo je pa zasedel El Oro?“

„Senor Hwares.“

To ime je vplivalo na Korteja in njegove spremeljevalce. Preje so hoteli stražnika kar pobiti na tla, sedaj so se pa takoj umaknili. Tudi Kortejo se je glasno začudil:

„Hwares!“ je zaklical. „Ali je tu?“

„Saj slišite.“

„O, to je potem seveda drugače; udam se. Vaši tovariši že prihajajo, poglejte!“

Takoj na stražnikov žvižg so mu odgovorili njegovi tovariši. Sedaj so se približali nekateri dobro oboženi možje, in njihov vodja je vprašal:

„Kaj pa je, Hermílo?“

„Ti tujci hočejo v mesto.“

„Kdo pa so?“

„Niso povedali še svojega imena.“

„Torej ga bodo pa sedaj meni povedali.“

„Jaz se pišem Kortejo,“ je dejal ta, „in sem iz Mehike. Sedaj se vračam domov, in sem hotel prenočiti v El Oru.“

„Ali so drugi Vaši spremljevalci?“

„Da.“

„Kaj pa ste?“

„Oskrbnik grofa de Rodriganda.“

„Oh, odličen izsesalec! Pojdite z menoj!“

Te besede je izgovoril zelo neprijazno.

„Tedaj jašem rajše naprej,“ je odgovoril Kortejo.

Sedajni položaj mu je bil jako neljub; stvar mu utegne morda celo škodovati; zato je izgovoril to opazko.

„Tega pa ne smete,“ mu je odgovoril načelnik straže. „Prišli ste do naše straže in ne smete več nazaj. Torej naprej!“

Kortejo mu je sledil. Sicer bi ne bilo težko skočiti iz konja in uiti v temno noč, ampak Kortejo ni bil junak, zato je rajše ubogal stražnika.

Straža ga je peljala v mesto, ki je bilo sicer majhno, ampak danes do zadnjega prostorčka napolnjeno. Povsod so stali konji, jezdecii so pa počivali v hišah.

Huares je tisti, ki je igral pozneje v žalostni usodi mehikanskega cesarja Maksimiljana tako veliko ulogo. Takrat sicer ni še bil predsednik, ampak samo voditelj svoje stranke, vendar že tako slaven, da so se ga povsod bali. Bil je Indijanec. Znano je bilo, da je drzen, premeten in grozovit; ampak bil je tako trdne volje in odločnega značaja, da je uredil mehikanske politične zmešnjave.

Nastanil se je v najlepši hiši celega mesta. Tja so peljali stražniki Korteja in njegove spremljevalce. Pri

vežnih vratih so stražili štirje jezdeci z golimi meči. Kortejo in njegovi spremljevalci so razjahali svoje konje in stražnik jih je peljal v hišo. Tam jih je spremlil v veliko sobo, kjer so sedeli ravno pri večerji.

Na koncu dolge mize je predsedoval Indijanec Huaras. Takrat je bil še čisto na kratko ostrižen, in videla se mu je velika oglata glava. Oblečen je bil priprosto, pripostejše ko vsi gospodje okoli njega, ampak celo tujec je takoj spoznal, da je Huares njihov gospod.

„Kaj je?“ je vprašal na kratko, ko je zapazil prišlece.

„Te ljudi je ustavila straža,“ je odgovoril stražnik.

Indijanec je pogledal ostro Korteja in njegove spremljevalce.

„Kdo pa ste?“ je vprašal.

„Jaz se pišem Kortejo in sem oskrbnik grofa de Rodriganda. Stanujem v Mehiki,“ je odgovoril Kortejo.

Huares je malo pomislil in potem vprašal:

„Oskrbnik bogatega grofa de Rodriganda, ki je bil lastnik hacijende del Erina?“

„Da“

„Kam ste pa namenjeni?“

„Domov v Mehiko.“

„Odkod pa prihajate?“

„Iz hacijende Vandakva.“

„Kaj ste pa imeli tam opraviti?“

„Obiskal sem hacijendera.“

„V kaki zadevi pa?“

„Iz prijateljstva.“

Temno je pogledal Huares Korteja in ga vprašal:

„Oh, ali ste njegov prijatelj?“

„Da,“ je odgovoril Kortejo nepremišljeno.

„Torej gotovo niste moj prijatelj, kajti ta človek je Miramonov pristaš.“

Kortejo se je prestrašil. Miramon je bil predsednik mesta Mehike in je hotel postati predsednik cele dežele. Potoval je z velikim spremstvom po deželi, da si pridobi pristašev, in pokončal je pri tem brezozirno vse, ki se mu niso hoteli udati.

„Nikdar ga nisem vprašal o njegovem političnem prepričanju.“

S tem se je hotel Kortejo zagovarjati, a naletel je slabo. Huares ga je jezno pogledal, mu pokazal svoje bele zobe kakor lačna hijena in dejal:

„O tem pa le nikar ne govorite! Kjer sta dva skupaj, govorita o politiki, to sledi že iz sedanjih razmer. Sicer pa natančno vem, da ste tudi Vi Miramonov pristaš.“

Kortejo se je hotel še zagovarjati, zato je dejal:

„Gotovo se motite, senor. Nikoli se nisem brigal za politiko.“

„Torej niste niti bel, niti črn, in to je še slabše. Sicer sem pa slišal, da je dobil grof de Rodriganda kar cel oddelek konjenikov, da podvrže hacijendo del Erina. Gotovo mora biti predsednikov prijatelj.“

„Morda, ampak jaz nisem!“

„Kaj pa še! Kakoršen je gospod, tak je njegov služabnik. Previden bodem z Vami in dokler se ne prepričam o nasprotnem, Vas bom smatral kot špijona.“

„Senor, to pa že nisem,“ je dejal Kortejo v strahu.

„O tem se šele prepričam. Zdite se mi zelo sumljivi. Iz Mehike na hacijendo Vandakvo ne hodi človek samo na obisk!“

„Ampak, senor, saj niti vedel nisem, da ste Vi v El Oru!“

„Torej ste pa hoteli zvedeti. Ali leži El Oro morda med hacijendo in Mehiko? Zakaj ste napravili tak ovinek?“

Kortejo je bil v zadregi.

„Molčite?“ ga je vprašal Indijanec. „Dobro, zaprli Vas bomo, in jutri zvemo resnico.“

„Nedolžen sem,“ je zatrjeval Kortejo.

„To bo dobro za Vas. Ampak sedaj le pojdite!“

Tedaj je vstal nekdo na drugem koncu mize in dejal:

„Senor Huares, dovolite! Ali sem Vaš odkritosrčen prijatelj ali ne?“

Mož, ki je stavil to vprašanje, je bil velik, močan Mekikanec, sicer so Mehikanci navadno majhne postave.

„Kako vprašanje, senor Verdója!“ je odgovoril Huares. „Ali bi bili kapitan moje telesne straže, če bi Vam ne zaupal? Kaj hočete s svojim vprašanjem?“

„Prosil bi Vas, da verjamete Kortejevim besedam!“

Sedaj je Kortejo šele pogledal govornika in se veselo iznenadil, ko ga je spoznal.

Verdoja sicer ni bil milijonar, ampak bogat veleposestnik. V severni Mehiki je imel velike pašnike in bil tam Rodrigandov sosed. Grof je imel na svojem posestvu jame, kjer je kopal živo srebro, in Verdoja bi bil rad dobil to posestvo, a grof Ferdinando ga ni hotel prodati.

„Ali ga poznate?“ je vprašal tedaj Huares Verdojo.

„Poznam.“

„Ali mislite, da ni nevaren.“

„Nikakor, ravno nasprotno, Vaš prijatelj je. Rad prevzamem odgovornost zanj.“

Huares je pogledal še enkrat pazljivo Korteja in potem dejal:

„Če prevzamete odgovornost zanj, senor Verdoja, naj pa gre. Ampak odgovorni ste za vse.“

„Prav rad, senor.“

Tedaj se je obrnil Huares h Korteju in ga vprašal:

„Kdo so pa možje, ki so prišli z Vami?“

„Moji spremljevalci so, pošteni ljudje, ki ne store nikomur nič žalega.“

„Naj gredo in si poiščejo pripravno prenočišče. Vi pa lahko ostanete tu pri nas. Prepustim Vas senorju Verdoji. Slišali ste, da je prevzle za Vas odgovornost, in upam, da mu ne bodete škodovali.“

Tako se je obrnila nevarna zadeva na Kortejevo stran. Kortejo se je vsedel poleg Verdoja in bil v družbi slavnega Indijanca Huaresa, ki je postal pozneje mehikanski predsednik in vzel avstrijskemu nadvojvodu Maksimiljanu cesarsko krono.

Pojedina sicer ni bila fina, ampak tem izdatnejša. Ko so končali, ni bil nijeden izmed njih trezen. Samo Huares je bil zmeren, razpustil je družbo in šel spat.

Sedaj sta mogla šele Kortejo in Verdoja mirno govoriti. Verdoja je prijel svojega tovariša za roko, in odšla sta iz hiše.

„Spali bodete pri meni,“ je dejal. „Upam, da ne odklonite moje ponudbe.“

„Nikakor, celo zelo veseli me,“ je odgovoril Kortejo. „Sicer se Vam moram pa najtoplejše zahvaliti, ker ste me zagovarjali, senor Verdoja. Brez Vas bi bil danes slabo spal.“

„Verjamem. Kar prestrašil sem se, ko sem čul, da ste bili na hacijendi Vandakva; kajti zaupno Vam povem, da smo pravzaprav tja namenjeni.“

„Ali je mogoče?“

Kortejo se je prestrašil, poznal je Indijanca in spoznal šele sedaj, v koliki nevarnosti je bil,

„Je že tako,“ je odgovoril Verdoja, „sicer bi Vam ne smel tega povedati, ker je še skrivnost. Ampak kaj za vruga ste pa imeli opraviti na tej hacijendi? Kolikor vem, ni bil ta sosed nikoli Vaš prijatelj.“

„A to se je predrugačilo, senor Verdoja; sedaj ni več moj sosed.“

„Ne? Zakaj pa ne?“

„Ker hacijenda del Erina ni več naša.“

„Čegava pa? Ali ste jo prodali?“

„Ne. Peter Karpeles jo je podedoval.“

„Grom in strela! Od grofa Ferdinanda?“

„Da.“

„Da bi ga muha piknila! Meni ni hotel prodati majhnega posestva v severni Mehiki, tu pa podari temu Karpelesu, kar celo veleposestvo v obsegu dvajsetih geografičnih kvadratnih milj. Ampak o tem se pozneje nadalje pogovoriva. Vstopite, tu stanujem.“

Prišla sta do velike hiše in vstopila. Lastnika tiste hiše ni bilo videti nikjer. Verdoja je imel najlepšo sobo; ležišče je bilo pripravljeno, in miza je bila polna jedi.

„Jedla pač ne bova,“ je dejal Verdoja. „V tej postelji spim jaz, Vi se bodete pa morali zadovoljiti z visečo mrežo, ki jo Vam takoj napnem.“

„Čisto zadovoljem sem, senor,“ je dejal Kortejo.

Pritrdila sta visečo mrežo, in Kortejo se je vsedel v njo. Verdoja se je pa vsedel na svojo posteljo in ponudil Korteju cigareto. Ko sta prižgala, je začel:

„Slišal sem, da je grof Ferdinando umrl?“

„Umrli.“

„In Alfonzo je dedič?“

„Da.“

„Sedaj je na Španskem, kajne?“

„Zadnje čase.“

„Torej ste Vi oskrbnik njegovih mehikanskih posestev?“

„Da.“

„Saj Vam tudi privoščim, señor Kortejo,“ se je smejal Verdoja cinično. „Sedaj ste pri polni skledi in lahko brez skrbi zajemate. Upam, da dobim morda tudi jaz kako malenkost, moj ljubi Kortejo?“

„Na posestvo mislite, kjer je kopal ranjki Ferdinando živo srebro, kajne?“

„Da.“

„O tem se sedaj morda lažje pogovorimo kakor preje. Ampak povejte mi najprvo, kaj hoče pravzaprav Huares na hacijendi Vandakva?“

„Obračunati mora z hacijenderom.“

„Tristo vragov! Zakaj pa?“

„Ker ga je izdal.“

„Kako pa?“

„Tega Vam pa ne smem povedati. Samo to Vam rečem, da jutri ob tem času hacijendero ne bo več živ. Huares je nepreprosljiv v tem oziru. Sicer si bom pa pri tej priložnosti tudi lahko ogledal vašo hacijendo del Erina.“

„Na kak način pa?“

„Ker nas tam nekaj prenoči.“

„Hm,“ je zagodrnjal Kortejo. „Vi tudi?“

„Tudi.“

Kortejo je malo pomislil, in Verdoja, ki je zapazil, ga je vprašal:

„O čem pa premišljujete, señor?“

„O posestvu, kjer so rudokopi za živo srebro.“

„Kaj? Ali hočete morda grofa Alfonza pregovoriti, da mi proda dotično posestvo?“

„Ne, ampak storiti hočem nekaj, kar Vam bode gotovo mnogo ljubše.“

„Kaj pa? Zelo radoveden sem.“

„Posestvo, ki ga imenujete deželo živega srebraj je za Vas zelo pripravno, kajne?“

„Seveda, saj leži poleg mojega.“

„Grof Ferdinando ga ni hotel prodati, ker je mislil, da je tam neizmerno veliko živega srebra.“

„Tedaj se je pa zelo motil.“

„Kaj pa še! Tudi Vi dobro veste, senor Verdoja, da je imel prav. Koliko pa obljubite za dotično posestvo?“

„Ali ga hočete prodati?“ je vprašal Verdoja hitro.

„Najprvo bi rad vedel, koliko ponudite.“

„Hm, mnogo ne bo vredno. Za pašo ni, in ravno pašnike potrebujem.“

„Nikar ne govorite tako kakor žid, ki graja stvar, ki bi jo rad kupil. Dolgo časa se že pozna in mislim, da se lahko odkritosrčno pogovoriva. Tore govorite!“

„Kakor sem že dejal, ni za pašo. Večinoma so samo strmi, skalnati griči in nerodovitni prepadi; ampak ker je v moji sosesčini, smem morda sto tisoč pesov ponuditi.“

Kortejo se je glasno zasmel ter dejal:

„Ali ste morda stotisočkrat premalo pametni?“

„Zakaj pa, senor?“

„Grof Ferdinando je kupil tisto posestvo za petsto tisoč pesov, in sedaj je najmanjše štirikrat toliko vredno.“

„Po Vaših nazorih.“

„Če se pa uresniči moja slutnja, da so tam poleg živega srebra tudi žlahtne kovine, tedaj ne zadostuje niti pet milijonov; kajti rudokop ne bo dajal dobička samo sto tisoč pesov, ampak morda cel milijon.“

„Ali se Vam sanja?“

„To je moje naziranje, ki se pa tiče samo prihodnosti, sedaj je seveda drugače.“

„Prihodnosti Vam pa vendar ne morem plačati.“

„Vem, ampak povedal sem Vam samo, kako mnenje imam o tem posestvu.“

„Grom in strela; kedaj se Vam je pa tako prikupilo to posestvo?“

„Danes. Saj veste, da znam dobro računati, in da ste mi storili danes veliko uslugo. Če bi Vas ne bilo, bi me bil Huares morda ustrelil, in zato se hočem pogovoriti danes z Vami o posestvu, kjer so rudokopi za živo srebro.“

Verdoja ga je pomenljivo pogledal in dejal:

„Pa mi posestva saj ne mislite darovati?“

„Seveda,“ je odgovoril Kortejo.

Verdoja je skočil kvišku in zaklical:

„Kaj pravite?“

„Saj ste slišali, da Vam nameravam posestvo, kjer je živo srebro, darovati.“

Verdoja se je vsedel zopet na posteljo in dejal hladnokrvno:

„Neumnost! To je popolnoma neverjetno.“

„In vendar je resnica!“

„Čujte, Kortejo, kaj bi storili, če bi Vas prijel za besedo?“

„Mož beseda bi bil.“

„Sedaj ste pa Vi stotisočkrat nespametni, kakor ste poprej meni dejali.“

„To se Vam samo zdi, natančno vem, kaj govorim.“
Verdoja je postajal nestrpen.

„Govorite vendar resno in ne uganjajte tako neslanih šal z menoj,“ je dejal.

„Saj govorim resno, senor.“

„Ampak, za vraga, nobeden pameten človek ne daruje svojemu prijatelju tacega posestva.“

„Saj nepremišljeno in brez namena ne.“

„A, sedaj Vas šele razumem; gotove namene imate?“

„Seveda!“

„Ali jih lahko zvem?“

„Lahko! Storiti bi mi morali namreč majhno uslugo.“

„Torej govorite! Radoveden sem za kako uslugo bi mi dali tako darilo.“

„Hm, zelo previden moram biti. Poznava se sicer, in smeva drug drugemu zaupati. Vem, da ste močan mož — —“

„Seveda sem. V kaki zvezi je pa moja moč z dotično uslugo?“

„Kajne tudi izurjen strelec in borilec ste — —“

„Sem. Tudi z bodalom imam precej vaje.“

„Ravno to potrebujem. Upam, da imate precej vaje v svoji umetnosti — —“

„Imam, imam,“ se je smejal Verdoja. „Marsikdo, ki se me je lotil, je moral to drago poplačati.“

„Torej je stvar za Vas zelo ugodna. Napóti mi je namreč nekaj oseb.“

„Oh! je zaklical Verdoja. „Tako uslugo mislite, senor Kortejo?“

„Tako.“

„Torej za zavratnega morilca me hočete najeti?“

„Nikakor, opozoriti Vas hočem samo na nekatere ljudi, s katerimi se prav lahko skregate. Kolikor Vas poznam, bi pri tem ne prišli v zadrego.“

„Verjamem. Torej, če bi se skregal s tistimi osebami, in bi skupile kako kroglo ali srečen sunek ali udarec, tedaj — hm?“

„Tedaj bi Vam daroval tisto posestvo, kjer kopljejo živo srebro.“

„Grom in strela! Ali res?“ je vprašal Verdoja ves navdušen.

„Res.“

„Ampak posestvo ni Vaše, temuč lastnina grofa Alfonza de Rodriganpa.“

„Vem, da bi pritrdil.“

„Reči hočete, da bi podpisal darilno pogodbo?“

„Da, to sem hotel reči, senor Verdoja.“

„Tedaj ničesar iskrenejše ne želim, kakor da bi se kmalu seznanil z dotičnimi osebami.“

„To je zelo lahko. Morda jih vidite že jutri.“

„Kje pa?“

„Na hacijendi del Erina.“

„Tristo vragov! Pa saj ne mislite starega senorja Petra Karpelesa?“

„Ne, ampak njegove goste. Pri njem stanujejo namreč sedaj trije možje, ki bi jih najrajše spravil v nebesa, ali pa zamojdel v pekel.“

„Kdo pa so ti?“

„Najprvo nek slovenski zdravnik, ki se piše doktor Strnad.“

„Dobro. Zapomnim si njegovo ime.“

„Potem nek slovenski mornar, ki mu je ime Krek, in tretjič nek Španec, ki mu pravijo Marijano ali pa poročnik Alfred de Lotrevil.“

„Torej te tri?“

„Da.“

„Strnad, Krek in Marijano ali Lotrevil. Zapomnil si bodem ta imena. V slučaju, da se z menoj skregajo, in jih potem premagam, je tisto posestvo moje?“

„Da.“

„Kdo mi pa jamči?“

„Jaz, s svojo častno besedo.“

„Hm, to je sicer tudi jamstvo, ampak nezanesljivo. Kaj pa imate pravzaprav s temi tremi? Ali so Vas razžalili?“

„Da razžalili.“

„Tega Vam pa ne verjamem, senor Kortejo. Zaradi razžalitve bi gotovo ne žrtvovali takega posestva. Gotovo imate kak drug vzrok.“

„In če bi ga tudi imel, Vas to prav nič ne briga.“

„Res je; ampak zakaj se jih sami ne lotite?“

„Ali se jih morem? Karpelesov sovražnik sem in se ne smem prikazati na hacijendo del Erina.“

„Pa počakajte, da zapuste hacijendo!“

„Tega pa ne morem zaradi svoje službe. Sicer sem bil pa sedaj zaradi tega tu. Odkritosrčno Vam priznam, da sem najel celo roparsko družbo —“

„Zaradi treh oseb?“ se je nasmejaval Verdoja zaničljivo.

„Le smejajte se; ti trije imajo devetindevetdeset vragov v telesu.“

„Vsak jih ima torej triintrideset. Kakor se mi zdi jih niste premagali.“

„Nismo. Postreljali so mi vse moje ljudi in sam, slučajno sem ušel s temi, ki so me spremili do sem.“

„Res radoveden sem, kaki so ti trije junaki. Torej ljudi, ki so Vas spremili v El Oro, ste najeli?“

Beračeve skrivnosti

ali

preganjanje okoli sveta

Velik roman, poln
razkritja skrivnostij
spisal človeške družbe
kapitan

Ramon Diaz

de la Escosura.

Založila knjigarna

Josip Rubinstein na Dunaju.

„Ne dotaknita se me, sicer se usmrtim sama!“

„Najel.“

„Torej ne razločujejo tako natančno med pravico in krivico?“

„Nikakor.“

„Hm, take ljudi bi pa lahko rabil. Ali bi mi jih mogli prepustiti, senor?“

Korteju se je odvalil pri teh besedah velik kamen od srca.

„Prav rad,“ je dejal. „Pravzaprav niti vedel nisem, kaj naj sedaj storim z njimi. Navdušeni so in bi se radi maščevali nad tistimi tremi, ker so usmrtili njihove tovariše. Pri meni bi sedaj ne našli priložnosti za maščevanje.“

„Jo bodo pa pri meni. Jutri zjutraj se z njimi pogovorim. Ali se vrnete v Mehiko?“

„Da.“

„Torej Vam takoj naznanim, ko se mi stvar posreči.“

„Potem odpošljem darilno pogodbo takoj na Španško, da jo grof Alfonzo podpiše. Ampak povejte mi, kako se jih bode lotili?“

„Tega sedaj še ne vem. Najprvo jih moram videti. Ali bi k tej stvari radi še kaj pripomnili?“

„Ničesar.“

„Torej oprostite me in kmalu zaspite. Iti moram sedaj še nadzorovat straže. Huares je v tem oziru zelo strog, in če zapazi najmanjšo malomarnost, celo oficirji niso varni pred njim.“

Kortejo se je naslonil v visečo mrežo in se smehljaj zadovoljno predse. Sedaj se lahko mirno in brez skrbi vrne v Mehiko; kajti prepričan je bil, da je zaupal svojo zadevo vestnemu človeku. Poznal je Verdojo kot surovega, brezvestnega in požrešnega človeka, ki bi

izvršil za tako posestvo ne samo tri, ampak celo deset ali dvajset umorov. Sicer si je pa mislil Kortejo, da mu ne itak bo treba biti mož-beseda, če usmrti Verdoja res njegove sovražnike. Gotovo se ga ne bo upal sodnijsko tožiti za plačilo svojih zločinov, kajti s tem bi pogubil samega sebe.

Medtem, ko je Kortejo tako premišljeval, je nadzoroval Verdoja v mestu straže. Malo je mislil pri tem na svoje vojaške dolžnosti, kajti po glavi so mu rojile popolnoma druge stvari.

„Zaradi razžalitve jih gotovo ne bi naročil usmrtiti,“ si je mislil. „Zaradi česa neki?“

Šel je počasi v temno noč in premišljeval:

„Plačilo, ki ga plača, je zelo veliko. Posestvo je vredno najmanj jeden milijon, in kdor plača toliko vsoto, ima gotovo še večji dobiček. Ampak v kaki zvezi je cela stvar? Grof žrtvuje posestvo, kjer koplje živo srebro. Skoraj bi verjel, da se gre za celo grofovsko veleposestvo. Kdo so neki te tri osebe. Zdravnik in mornar sta Slovenca; tretji je pa Španec in se piše Marijano ali Alfred de Lotrevil. Ta se mi zdi najbolj sumljiv.“

Nadaljeval je svoje nadzorovanje, a vedno mu je prihajala na misel današnja kupčija. Velikanski dobiček, ki mu ga obeta ta kupčija ga je spravil popolnoma iz ravnotežja.

„Vrag si ga vedi, če bo mož-beseda?“ si je mislil. „Tega Korteja poznam kot zelo zvito glavico. Kaj pa, če se bo potem delal, kakor bi ničesar ne vedel o celi stvari. Posestva ne dobim, a tožiti ga tudi ne morem. Edino to je res, da vzame potem tudi Korteja vrag. Sicer pa to zadevo danes še dobro prespim.“

Vrnil se je v svoje stanovanje in se vlegel spat.

Drugo jutro so morali priti dosedanji Kortejevi spremljevalci k njemu, in zaslišal jih je vpričo njega.

„Kdo ste pa pravzaprav?“ jih je vprašal.

„Ali Vam ni senor Kortejo tega povedal?“ je odgovoril njihov vodja.

„Ne.“

„Torej reveži smo, ki si morajo zaslužiti na različnem način svoj kruh.“

„Ali Vas nič ne skrbi ta način?“

„Kaj pa še?“

„Ali bi si ga ne hoteli sedaj pri meni služiti?“

„Ne moremo, ker smo v službi pri senor Korteju.“

„Ta Vas je pa meni prepustil.“

„Oho!“ je zaklical mož. „Iz tega pa ne bo nič.“

„Zakaj pa ne?“

„To je popolnoma naša in senor Kortejeva stvar.“

„Ta mi je vse zaupal,“ je dejal Verdoja. „Odkritosrčno lahko govorite z menoj.“

„Ali je res, senor?“ je vprašal ropar Korteja.

„Res,“ mu je odgovoril ta.

„Tega pa ne smete, senor! Nikomur nas ne smete prepustiti, kajti prosti možje smo. Obljubili ste nam, da se bomo maščevali nad svojimi sovražniki!“

„Saj sem mož-beseda. Nimam časa, da bi šel z vami naprej, ampak ta gospod me bo nadomestoval.“

„Ali res?“

„Res,“ je dejal Verdoja. „Lakko se bodete maščevali. Spremite me na hacijendo del Erina!“

„Skupno s konjeniki?“

„To je nemogoče, ampak sledite nam. Ali poznate hacijendo?“

„Poznamo.“

„Ali ima ograjo?“

„Ima, in še zelo trdno.“

„Torej dobro. Danes o polnoči — do tedaj se skrijete — naj pride jeden izmed vas na južno stran te ograje. Tam bom čakal, da mu sporočim kaj natančnejšega.“

„Kako bo pa z plačilom?“

„Toliko Vam plačam kakor senor Kortejo.“

„Tedaj smo zadovoljni. Ali smemo že oditi?“

„Še ne; kajti Huares še ni nič ukazal.“

Možje so začasno odšli. Verdoja je šel k Huaresu, ki mu je takoj ukazal, da naj gre po Korteja.

Ko je Kortejo vstopil, je stal Indijanec sredi sobe in ga sprejel s temnim pogledom.

„Ali veš, komu se imaš zahvaliti, da še živiš?“ je vprašal.

„Vem. Po nedolžnem bi bil umrl.“

„Molči! Senor Verdoja jamči v vsakem oziru zate. Ali greš v Mehiko?“

„Da.“

„Tam ne sme nihče vedeti, da sem jaz v El Oru, ampak zvedeli bodo to od tebe. Zato te ne smem izpustiti.“

„Senor, molčal bom kakor kamen.“

Poznejši mehikanski predsednik je tedaj zaničljivo pogledal Korteja in dejal:

„Belokožec nikdar ne molči, samo Indijanec zna brzdati svoj jezik. Belokožec je k večjem tedaj možbeseda, če priseže.“

„Torej prisežem, senor.“

„Dobro, pa prisezi!“

Kortejo je moral priseči, da ne izda Huaresa.

„Sedaj pa lahko greš,“ mu je dejal potem Indi-

janec. „Vzemi s seboj svoje spremljevalce in zapomni si, da si odgovoren zanje.“

Pet minut pozneje je odjahal Kortejo s svojim spremstvom iz mesta, kajti nihče ni smel vedeti, da je v zvezi z Verdojo. Šele pozneje so se ločili roparji od Korteja in zavili proti hacijendi del Erina.

Dosedaj so imeli z hacijendo del Erina nesręčo ter so upali, da bodo v prihodnje srečnejši. —

Kmalu po Kortejevem odhodu je odjahal tudi Huares s svojimi častniki in konjeniki iz mesta El Oro proti hacijendi Vandakva.

Takrat so bili za Mehiko žalostni časi. Mehika se je ločila od Španije in je imela svojega lastnega vladarja, a osamosvojiti se ni mogla. Denarno stanje je bilo slabo, uradništvo nezvesto, in predsednik je izpodrinil predsednika. Vojaštvo ni ubogalo, vsak častnik je hotel vladati, in vsak general je hotel biti predsednik.

Kdor je postal srečno vladar, je hitro izsesal deželo, kajti vedel je, da ne bode trajalo njegovo predsedstvo dolgo. Njegov naslednik je storil istotako. Ravno tako so delali predsedniki v posameznih kronovinah. Slednjč podložniki niso več vedeli, koga naj ubogajo, in naj-srečnejši so bili še hacijenderi, ki so bivali v oddalje-nejših pokrajinah.

Kar nenadoma se je povspel v tej splošni zmeš-ujavi Huares do take moči, da je celo z Združenimi Državami pogodbe sklepal, akoravno ni bil predsednik. Bil je danes tu, jutri tam, pridobival ljudi zase, poplačeval njihovo zvestobo, ali pa kaznoval njihovo izdajstvo. Iz tega vzroka je šel tudi danes na hacijendo Vandakva.

Ko je dospel s svojimi konjeniki na hacijendo, so se ga vsi prestrašili. Razjahal je svojega konja in vstopil

z nekaterimi častniki v hišo. Hacijendero je sedel ravno s svojo družino pri mali južini.

„Ali me poznaš?“ ga je vprašal Indijanec strogo.

„Ne,“ je odgovoril hacijendero.

„Huares sem.“

Pri teh besedah je hacijendero pobledel.

„O sveta Madona!“ je zaklical.

„Nikar ne kliči Madone na pomoč, saj ti živ krst ne pomaga,“ je dejal Huares strogo. „Predsednikov pristaš si, kajne?“

Mož je pobledel.

„Ne,“ je odgovoril v strahu.

„Nikar se ne laži!“ je zarohnel Indijanec nad njim. „Ali dopisuješ z njegovimi pristaši?“

„Ne.“

„Tako j se prepričam. — Preiščite hišo!“

Poslednje besede so veljale njegovim častnikom. Tako j se je pričela hišna preiskava. Kmalu je prišel nek častnik, prinesel zavitek pisem in ga izročil molče Indijancu. Ta je začel tako j pisma prebirati. Ko je zagledal hacijendero pisma, je pobledel kakor zid. V strahu je opazoval Huaresa. Njegova družina je stala molče v kotu in pričakovala molče izid preiskave. Slednjič je prebral Huares vsa pisma. Vstal je in vprašal hacijendera :

„Ali si ti sprejel ta pisma?“

„Jaz.“

„In jih prebral in odgovoril?“

„Tudi.“

„Torej si se preje lagal, predsednikov pristaš si. Član zarote proti prostosti ljudstva si. Tu imaš svoje plačilo!“

Indijanec je potegnil izza pasa pištolo, nameril in ustrelil. Hacijendero se je zgrudil mrtev na tla. Vsi navzoči so glasno zakričali. Bili so hacijenderovi sorodniki. Huares se je hladnokrvno obrnil k njim in ukazal:

„Molčite! Tudi vi ste sokrivi, ampak pustim vam življenje. Zapustiti morate hišo! Hacijendo z vsem vzamem jaz kot lastnino države. V eni uri morate oditi. Dovolim vam konje, na katere lahko naložite svojo lastnino. Tudi svoj denar smete vzeti s seboj. Sedaj pa le pojdite!“

„Ali smemo vzeti mrliča s seboj?“ je vprašala hacijenderova žena s solznimi očmi.

„Smete; ampak sedaj pa le pojdite!“

Ljudje so vzdignili mrliča in ga nesli ven. V eni uri so zapustili jokaje se hacijendo. Sedaj jo je izročil Huares svojim vojakom. Ti so plenili tako dolgo, dokler so kaj našli. Potem so zaklali nekaj volov in se začeli na prostem gostiti.

Huares je bil medtem v sobi, Verdoja je pa nadzoroval plenjenje. Ko se je sedaj vrnil k Indijancu v sobo, je dejal ta:

„Tako morajo umreti vsi, ki se pregrešijo zoper blagor domovine. Verdoja, ali ste mi zvesti?“

Pri teh besedah je ostro pogledal kapitana svoje straže. In ta mu je mirno odgovoril:

„Saj veste, senior, da sem.“

„Dobro, dal Vam bodem naročilo. Ali ste hrabri?“

„Hm,“ se je nasmejal Verdoja. „Ali sem se že kedaj koga bal?“

„Še nikoli. Zato dosežete še veliko čast. Ali poznate deželo Čiváva?“

„Saj sem tam rojen in imam tam svoja posestva.“

„Dobro. Šli me boste zastopat v glavno mesto te dežele, ki se tudi imenuje Čiváva. Ločiva se še danes. Naprvo me pa spremite še na hacijendo del Erina.“

„Ali potujem z vojaškim spremstvom?“

„En švadron dobite. Z ostalimi se vrnem. Torej odriniva!“

Kmalu potem sta odjahala v spremstvu nekaterih konjenikov iz hacijende Vandakva. Jeden izmed bakerov je jahal z njimi kot vodnik.

Ko so dospeli na hacijendo del Erina, so jih tam že zapazili. Ker so pa bili stanovalci previdni, so vrata trdno zaprli. Huares je sam potrkal.

„Kdo je zunaj?“ je vprašal Karpeles znotraj.

„Vojaki! Odprite!“

„Kaj pa hočete?“

„Tristo vragov, ali mislite odpreti ali ne?“

Strnad, Krek in Marijano so stali poleg hacijendera.

„Ali naj odprem?“ jih je vprašal Karpeles po tihem.

„Le,“ je odgovoril Strnad. „Saj je samo nekaj konjenikov.“

Hacijendero je odprl, in Huares je prijahal na dvorišče, pogledal z bistrim pogledom ljudi, ki so stali okoli njega in zarohnel nad njimi:

„Zakaj pa niste ubogali?“

„Saj Vas ne poznamo,“ je odgovoril Karpeles. „Ali ste mož, ki ga moramo ubogati?“

„Jaz sem Huares. Ali ne poznate mojega imena?“

Karpeles se je priklonil brez zadrege in odgovoril:

„Pač, poznam ga. Oprostite, ker Vam nismo takoj odprli. Vstopite v mojo hišo in bodite pozdravljeni.“

Spremil je svoja gosta v salon, kjer sta se vsedla. Akoravno ga je Karpeles prijazno sprejel, je Huares še vedno temno gledal in slednjič vprašal:

„Ali ste nas videli prihajati?“

„Videli, senor.“

„In ste vedeli, da smo vojaki?“

„Seveda, saj smo vas vendar videli.“

„In nam vendar niste odprli? Zato zaslužite kazen!“

„O senor, predsednik ima tudi vojake. Tem bi ne bili odprli. Saj nisem vedel, da ste Vi sami prišli.“

Huaresov obraz se je zjasnil.

„Torej sem Vam res ljub gost?“

„Zelo ljub.“

„Zakaj pa?“

„Ker imate odločno roko, senor, ki jo potrebuje naša uboga dežela.“

„Res je. To odločno roko je že marsikdo občutil. Ravno preje zopet nekdo. Povejte mi, ali poznate hacijendo Vandakva?“

„Natančno.“

„In vse, kar spada k njej?“

„Vse; saj sem sosed.“

„Koliko najemnine je vredno to posestvo, senor Karpeles?“

„Saj je lastnina, in je nima nihče v najemu.“

„Odgovorite mi na vprašanje!“ je dejal Huares nestrpno.

„Torej če bi bila v boljših rokah, bi bila vredna deset tisoč durov.“

„Dobro, torej jo dam Vam v najem za sedem tisoč durov.“

Karpeles je začudeno pogledal Indijanca.

„Senor, ne razumem Vas,“ je dejal.

„Saj dovolj razločno govorim. Mislim, da je posestvo za Vas precej pripravno. Ali ga vzamete v najem ali ne?“

„Niti slutil nisem, da se odda hacijenda Vandakva v najem.“

„In vendar se. Konfisciral sem jo za državo in jo Vam oddam.“

Karpeles se je presrašil. Indijanec je to zapazil in dejal:

„Umril je vsled moje kroglje; bil je izdajalec. Njegova rodovina je morala zapustiti posestvo. Senor, hitro se odločite.“

„Če je pa tako, potem pa že vzamem hacijendo v najem. Ampak —“

„Brez vsega »ampak«! Pojdite po pisalno orodje, da to zadevo takoj uredimo!“

Kakor vse, kar je pričel Huares, je izvršil tudi to stvar hitro in vestno. Potem je pa dejal:

„Ta senor je kapitan Verdoja. Ostal bo nekaj dni pri Vas.“

Hacijendero se je sicer začudil, vendar je molčal, in Huares in nadaljeval:

„En švadron konjenikov ima. Ali jih morete preskrbeti?“

Karpeles je Indijancevo vprašanje potrdil, akoravno bi bil rajše rekel »ne«.

„Ti konjeniki pridejo zvečer sem. Preskrbite jih in obračunajte potem z senorjem Verdojo. Sedaj pa, zdravo!“

Vstal je in odšel. Verdoja mu je sledil. Odjahala sta v diru s spremstvom iz hacijende ter zapustila začudene stanovalce.

Zakaj neki je moral sosed umreti? Zakaj naj bi bil ravno Peter Karpeles najemnik? Torej ta mož je bil Huares, slavni Indijanec, ki se ga boji cela Mehika, in ki ga ob enem ljubi in sovraži. Dotičniki, ki so

tako ugibali, niso slutili, kake posledice bodo imele te Huareseve naredbe zanje.

Ko je prišel Indijanec na hacijendo Vandakva so naložili njegovi konjeniki že vse, kar je bilo količkaj vredno. Plen so razdelili, in akoravno je dobil vsak samo malo, so bili vendar zadovoljni s svojimi deleži.

Sedaj je naročil Huares Verdoji, kar je bilo potrebno. Pri Karpelesu naj se nekaj dni odpočije, da odpotuje z novimi močmi v Čivávo. Na hacijendi del Erina naj se nikar predolgo ne zamudi, da pride tem preje v deželo, kjer bode moral zastopati svojega gospoda. Huares in Verdoja sta se dolgo pogovarjala o zelo važnih stvareh; slednjič sta si podala roke in se ločila.

Huares je zajahal svojega konja in odjahal s svojim švadronom po poti, odkoder je danes prišel. — — —

Osemnajsto poglavje.

Pod zemljo.

. . . A sedaj, ko med grobovi
Tihó, tožno vse krog mene;
Tebe ni . . . in le vetrovi
Spó čez gaje zapnóčene.

A. Gradnik.

Mračilo se je že, ko je dospel Verdoja s svojim švadronom na hacijendo del Erina. Častnike so nastanili v hiši, moštvo se je moralo zadovoljiti pa pod prostim nebom. To ni v dotičnih krajih nič nenavadnega in hudega. Konji so tam napol divji in ne rabijo hlevov, in pravemu Mehikancu ni nič mar, ali leži v mehki postelji, v navadni viseči mreži, ali pa na trdih tleh.

Karpeles je peljal kapitana Verdojo in njegove častnike v salon. Kmalu je vstopila stara Hermájek, da odkaže gostom sobe. Olga Karpeles, ki je sedela sicer vedno pri postelji svojega ljubčeka, je šla pogledat, če je v sobah vse v redu. Bila je ravno v kapitanovi sobi, ko zasliši bližajoče se korake; prepozno je bilo, in ni mogla več oditi.

Vrata so se odprla, Verdoja je vstopil in jo zagledal sredi sobe. Olga je bila krasna že preje, skrb za svojega ljubčeka jo je storila že krasnejšo in zanimivejšo. Solnce je ravno zahajalo in obsevalo s svojimi zadnjimi, zlatimi žarki prelepo deklico. Olga je stala

sredi sobe kakor kraljica dneva, ki se poslavlja od žarkega solnca.

Verdoja se je kar začudil. Največji umetnik ne more naslikati tako krasne podobe. Srce mu je začelo močnejše biti, in kri mu je silila v glavo, a ne iz čistega, svetega čustva, ampak iz nasladnosti in strasti.

Olga je zarudela, se priklonila in dejala z ljubkim, zvenečim glasom :

„Le stopite bliže, senor! V svojem stanovanju ste!“

Priklonil se ji je kavalirsko in dostojno ter stopil bliže.

„Kar razočaran sem, ko vidim v svojem stanovanju boginjo lepote,“ ji je odgovoril, „in Vas prosim milostivega oproščenja, ker sem motil Vašo prisotnost s svojim prihodom.“

Hotela mu je podati roko v pozdrav, kakor je na Španskem navada, a sedaj jo je odtegnila. Njegove besede, njegov obraz in vsa njegova oseba se ji je zazdelo nekako zoperno.

„O prosim, prišla sem samo pogledat, če imate vse v redu,“ mu je odgovorila.

„Oh, torej ste angelj-varuh te hiše! Morda celo —?“

„Hacijendeno je moj oče,“ mu je odgovorila na kratko.

„Hvala lepa, madona! Pišem se Verdoja, in sem poveljnik konjenikov. Neskončno srečnega se čutim v tem trenutku, da smem poljubiti Vašo majhno, dražestno ročico.“

Pri teh besedah jo je prijel za roko in jo poljubil, ne da bi je mu mogla tako hitro odtegniti.

„Dovolite, da Vam prepustim Vaše stanovanje,“ je dejala. „Gotovo ste potrebni miru in odpočitka.“

Hotela je oditi k vratom, a Verdoja jo je prehitel in dejal:

„O prav nič nisem potreben miru, moja edina naloga je ljubezen in oboževanje lepote. Vsedite se, madona! Šele eno minuto Vas vidim in hrepenim, da bi smel ostati v Vaši bližini.“

Olga je bila v veliki zadregi. Verdoja je bil navajen občevati z koketnimi, velikomestnimi damami.

„O prosim, dovolite mi oditi,“ ga je prosila. „Kajti izpolniti moram svoje dolžnosti.“

Verdojev pogled se je vsesal goreče in hrepeneče v njen obraz. In odgovoril ji je:

„Prva dolžnost gospodinje je, da gostu po možnosti postreže.“

„Dolžnost gosta je pa, da je uljuden z gospodinjo!“

„Saj sem, primojkokoš, da sem!“ je zaklical. „Dovolite mi svojo ročico in ne odidite še!“

Prijel jo je za roko, a posrečilo se ji je uiti in doseči vrata.

„Adijo, senor!“ je dejala.

„Stojte!“ je zaklical. „Ne pustim Vas še.“

Segel je po njej, a hitro je izginila in zaprla vrata za seboj. Dolgo časa je stal na mestu in zrl v zaprta vrata.

„Grom in strela!“ je godrnjal. „Kaka lepotica. Ta je še čista in neomadeževana. To razburja človeku živce. Nikoli se mi še ni pripetilo, da bi bil že pri prvem pogledu tako perfektno zaljubljen. To bo pa imenitno stanovanje! Če bi ne bil že oženjen, bi se morda spodtaknil nad to prekrasno devo. Ampak moja mora postati!“

Olga je bila vesela, ker mu je srečno ušla. Bala se je tega moža, ki jo je tako meseno gledal. Trdno je sklenila, da se ga bode izogibala kolikor mogoče.

Šla je naravnost k svojemu zaročencu, kjer je sedela navadno ves dan.

Tam sta bila ravno Strnad in Krek, ki sta obiskala bolnika. Zdravje se mu je povoljno boljšalo. Operacija se je imenitno posrečila, in mrzlica ga še ni mnogo tresla. Zavedal se je popolnoma, saj v tem trenutku, in govoril z zdravnikom, ki je sedel poleg njegove postelje. Ko je zagledal svojo ljubico, je porudečilo veselje njegova lica.

„Pojdi sem, Olga!“ jo je prosil. „Slišiš, gospod doktor Strnad pravi, da pozna mojo domovino.“

Olga je to že vedela, ali delala se je, kakor bi ji povedal novico.

„Oh!“ je dejala, „to je pa zelo srečen slučaj.“

„Res je. Mojega brata tudi pozna. Videl ga je, preden je odpotoval.“

Bolnikov brat je sedel za preprogo; kajti bolnik ni smel vedeti, da je tu. Vsako vznemirjenje, bodisi veselo ali žalostno, bi mu utegnilo škodovati. Njegova bolezen in operacija sta ga tako oslabili, da je vedno spal, ali pa samo napol čul. Tako je bilo tudi sedaj.

Komaj je Strnad vstal, in se je vsedla Olga na njegovo mesto, jo je prijel bolnik za roko, se srečno nasmejal in zaspal:

„Pravite, da ni več nevarnosti?“ je dejala Olga rnadu potihem.

„Nobene nevarnosti ni več. Mir in to zdravo spanje ga kmalu telesno in duševno okrepcata. Paziti moramo samo na to, da ga obvarujemo vsega, kar bi mu utegnilo škodovati. Ampak Vi se morate tudi odpočiti, sicer lahko zbolite.“

„O, saj sem močna, senor!“ je dejala, „nikar se ne bojte zame.“

Strnad in Krek sta odšla. Šla sta pred hišo in si ogledala vojaško taborišče. Tam sta našla tudi Marijana, ki je prišel tja z istim namenom. Vojaki so cepili in pripravljali drva ter kurili velike grmade. Konje so izpustili na pašo, sedla so pa znosili na dvorišče, da jih denejo pod glavo namesto blazin.

Karpeles jim je dal na razpolago lepega bika, ki so ga zaklali, razsekali in pekli. Življenje na dvorišču je bilo zelo živahno, in naši trije možje so precej časa gledali.

Kmalu je prišel čas večerje. Šli so v salon, in tudi častniki so prišli kmalu potem. Verdoja je najprvo pogledal, če je tudi Olga prišla. Zmotil se je, kajti zapazil je, da je ni. Stara Marija Hermajek jo je nadomestovala.

Karpeles je predstavil goste družega drugemu. Mehikanski častniki so bili sicer zelo uljudni, a so se malo brigali za tujce. Tako finim kavalirjem ni treba meriti se z navadnimi Slovenci.

Verdoja je opazoval Strnada, Kreka in Marijana. Ti trije možje so bili vredni zanj čez milijon durov. Hitro si je ogledal Marijana in Kreka ter se ustavil pri Strnadu. Njegova mogočna postava mu je imponirala. Tega moža se ne more lotiti; saj je bil velikan, močnejši ko Verdoja sam. Kako samozavestno se kreta in kako malo in odločno govori. Verdoja je sklenil, da da se ga bo lotil samo z zvijačo. Med pogovorom je napravil Karpeles opazko, ki se je je kapitan takoj oprijel.

„Zelo nas veseli, senorji, ker ste prišli,“ je dejal hacijendero. „Sedaj se nam saj ni treba ničesar bati. Še včeraj nam je pretila velika nevarnost.“

Verdoja je poznal to nevarnost, saj mu je pravil Kortejo o tem, vendar se je delal, kakor bi ničesar ne vedel.

„Nevarnost? Kaka pa?“ je vprašal.

„Napasti so nas hoteli,“ je odgovoril Karpeles.

„Nemogoče! Kdo pa?“

„Tolpa roparjev ali brigantov.“

„Tedaj je morala biti ta tolpa precej velika?“

„Čez trideset mož.“

„Grom in strela! Če se klatijo take tolpe po deželi, tedaj mora biti človek res zelo previden. Ali so hoteli napasti hacijendo, ali samo nekatere osebe?“

„Mislim, da samo nekatere osebe, ker so pa te osebe v moji hiši na varnem, so hoteli napasti hacijendo, jo razrušiti in usmrtiti vse stanovalce.“

„Za vruga! Kdo so pa te osebe?“

„Senorji Strnad, Marijano in Krek.“

„Čudno! Kako ste se jih pa vendar ubranili?“

„Senor Strnad jih je vse postreljal.“

Verdoja je začudeno pogledal Strnada, in tudi drugi častniki so se neverjetno nasmehljali.

„Celo tolpo?“ je vprašal Verdoja.

„Razun nekaterih.“

„Ostale je pa postrelil senor Strnad sam?“

„Sam. Imel je enega samega spremljevalca, ki je ustrelil morda dva sovražnika, ostale je postrelil senor Strnad sam.“

„To se mi zdi pa popolnoma neverjetno. Da bi se pustilo trideset mož postreliti od enega samega moža, ne da bi se branili? Gotovo se motite!“

„Nikakor,“ je dejal hacijendero navdušen. „Poslušajte, Vam bom vse natančno povedal.“

Tedaj je Strnad resno pogledal Karpelesa in dejal:

„Prosim, pustimo to stvar, saj ni bilo nikako junaštvo!“

„Kaj pa naj bi bilo, če ne junaštvo,“ je dejal Verdoja. „Upam, senor, da se ne bodete protivili. Naj nam le pove senor Karpeles ta zanimiv dogodek.“

Strnad je zmignil z rameni in se udal. Peter Karpeles je začel pripovedovati, in govoril tako živo, da so ga častniki do zadnje besedice pazljivo poslušali.

„Neverjetno!“ je zaklical slednjič Verdoja. „Senor Strnad, čestitam Vam k temu junaškemu činu.“

„Hvala lepa,“ je dejal Strnad precej mrzlo.

„Temu junaštvu se ne smemo toliko čuditi,“ je dejal Karpeles. „Ali ste že slišali praviti o indijanskem poveljniku Bivolovem Čelu, senor Verdoja?“

„Že. Kralj bivolovih lovcev je.“

„Morda ste slišali tudi že o lovcu, ki mu pravijo Knez Skalovja?“

„Tudi. Najmočnejši in najdrznejši lovec je, kar jih je na svetu.“

„Torej ta lovec je senor Strnad, in Bivolovo Čelo ga je spremljal v tigrov prepad.“

Častniki so se začudili na ves glas. Niti slutili niso, da so v družbi tako slavnega moža.

„Ali je to res, senor Strnad?“ je vprašal Verdoja.

„Res,“ je odgovoril ta, „akoravno bi mi bilo ljubše, da bi nihče ne vedel ničesar o tem.“

Verdoja je bil zvita glavica. Uganil je, da je Marijano glavna oseba skrivnosti, in da je gotovo ta skrivnost velikega pomena, če se Knez Skalovja zanima za stvar. Sklenil je, da bo na kratko napravil, zato je vprašal:

„Zakaj so pa hoteli ravno te tri senorje napasti?“

„To Vam lahko razložim,“ je odgovoril hacijendero.

Ampak preden je začel, mu je segel Strnad v besedo in dejal:

„To je moja privatna zadeva, ki gotovo ne zanima seniorja Verdojo. Končajmo o tej stvari!“

Karpeles se je zadovoljil s tem in molčal, ampak Verdoja ni bil zadovoljen. Vprašal je:

„Ali je tigrov prepad daleč odtod?“

„V eni uri lahko dospete tja,“ je odgovoril Strnad.

„Radoveden sem in bi rad videl ta kraj. Senior Strnad, ali bi spremili mene in moje častnike tja?“

„Na razpologo sem Vam,“ je odgovoril Slovenec.

Zadovoljen nasmeh je šinil Verdoji v obraz. Strnadu, ki je zapazil vsako malenkost, se je zdelo to takoj malo sumljivo.

„Kedaj pa lahko odjashemo?“ je vprašal Verdoja.

„Kadar se Vam poljubi, senior,“ je odgovoril Strnad.

„Torej bom tako prost in Vam pozneje naznanim, kedaj da grem.“

S tem so končali to stvar in je niso več omenili v nadaljnjem pogovoru.

Po večerji so šli častniki v svoje sobe. Mlad poročnik je slonel pri svojem oknu in gledal na dvorišče, ki je bilo razsvetljeno od grmad. Tedaj je zagledal belo žensko obleko, ki se je prikazala izza grmovja cvetličnega vrta.

„Dama,“ si je mislil. „Kjer so dame, tam se tudi kaj doživi, morda celo uslišano ljubezen. Doli grem, pa je!“

Mehikanci so navajeni pogovarjati se z damami in nikdar se jim ni treba bati, da bi jim kaka dama odklonila družbo. Zato tudi poročniku Parderu ni delala stvar nikakih skrbi.

Vojaki se niso upali v cvetlični vrt, zato je bila dama sama. Bila je Indijanka Karja, sestra Bivolovega Čela.

Šla je v vrt na izprehod, da se spominja preteklih dni. Mislila je na grofa Alfonza, ki ga je ljubila, in se čudila, kako se je mogoče udati takemu človeku z vso ljubeznijo; sedaj ga je sovražila. Mislila je na Medvedovo Srce, na hrabrega poveljnika Apahov, ki jo je ljubil, in se čudila, kako je mogla ostati napram takemu junaku tako hladnokrvna; sedaj ga je ljubila. Kako srečna bi bila, če bi ga zopet videla.

V njenem premišljevanju jo je zmotil lahen korak, ki ga je začula v svoji bližini. Ozrla se je in zagledala poročnika. Hotela je oditi, a stopil je pred njo, se ji galantno priklonil in jo prosil:

„Nikar mi ne pobegnite, senorita! Žal bi mi bilo, če bi Vas motil pri uživanju te prekrasne narave.“

Pogledala ga je z ostrim pogledom in potem vprašala: „Koga pa iščete, senor?“

Bilo je precej temno, vendar so razsvetljevale grmade vrt toliko, da je videl pred seboj vitko in vendar čedno žensko, ki je bila skoraj v samem negližju. Temen obraz, svetle oči in rudeče ustnice so ga vabile k uživanju. Mislil je, da ima opraviti z ognjevito Indijanko, ki je vsa srečna, če se je usmili belokožec.

„Nikogar ne iščem,“ ji je odgovoril. „Večer je bil tako lep, in zato me je gnalo na vrt. Ali je vhod morda prepovedan?“

„Gosti imajo pri nas povsod prost vstop.“

„Pa Vas saj ne motim s svojo prisotnostjo, lepa senorita?“

„Karje nihče ne moti.“ je dejala Indijanka. „Za naju oba je na vrtu dovolj prostora.“

S tem mu je namignila, da naj odite, ampak poročnik se je delal, kakor bi je ne bil razumel. Stopil je bliže k njej in dejal:

„Karja Vam je ime? Kako ste pa prišli na to hacijendo?“

„Senorita Olga je moja prijateljica.“

„Kdo je pa senorita Olga?“

„Ali je še niste videli? Senor Karpelesova hči je.“

„Ali imate kaj sorodnikov na hacijendi?“ jo je vprašal izurjen zapeljivec, ki mora vedno vedeti, ali se mu je treba bati maščevanja.

„Bivolovo Čelo je moj brat.“

„Oh!“ je vzdihnil, ker ga je to zelo neljubo dirnilo. „Bivolovo Čelo, vodja Mictekov?“

„Da,“ je odgovorila samozavestno.

„Ali je sedaj na hacijendi?“

„Ne.“

„Saj je bil vendar včeraj tu. Bil je z doktorjem Strnadom v tigrovem prepadu in se udeležil boja.“

„Ampak moj brat je prost mož, pride in gre, nikomur ne pove, kaj da dela.“

„Slišal sem mnogo slavnega o njem. Kralj cibolerov je; ampak da ima tako lepo sestro, tega nisem vedel.“

Pri teh besedah je prijel Indijanko za roko, da bi jo poljubil, a odtegnila mu jo je.

„Lahko noč, senor!“ je rekla in se obrnila proč.

Sedaj jo je videl od strani. Ravno v tem trenutku je zaplapolala bližnja grmada, in plamen je razsvetlil njen lep, teman obraz in polne, bujne prsi krasne Indijanke. Poročnik je stopil hitro bliže in jo poskusil prijeti okolu pasu.

„Nikar ne bežite, seniorita,“ jo je prosil, „saj nisem Vaš sovražnik.“

Porinila je njegovo roko v stran, a dotaknil se je je vendar in čutil toploto njenega mehkega telesa. Zapazil je, da ima eno samo obleko, tako kakor jo nosijo navadno Indijanke, ki je pa dolga in sega do gležnjev.

Strast, ki se je vzbudila v njem, je premagala vse obzire dostojnosti. Trdno jo je prijel sedaj za roko in dejal:

„Ne izpustim Vas, seniorita; ljubim Vas.“

Pustila mu je roko, a čutil je, da je bila čisto hladna.

„Ljubite me?“ je vprašala. „Ali je mogoče? Saj me ne poznate!“

„Mislite, da Vas ne poznam? Motite se. Ljubezen pride kakor strela, kakor utrinek zvezde, ki nenadoma zagori, tako je prišla tudi k meni, in kogar človek ljubi, tega tudi pozna.“

„Prav imate, ljubezen belokožcev pride kakor strela, ki vse uniči, in kakor utrinek zvezde, ki zagori in takoj zopet ugasne. Ljubezen belokožcev je nesreča, nezvestoba in goljufija.“

Odtegnila mu je roko in hotela oditi. Tedaj jo je prijel okoli pasu in jo hotel pritisniti nase. Sedaj se mu je zazdelo, da je postala večja in močnejša; njene črne oči so se zaiskrile, in gledala ga je tako divje in grozeče kakor panter.

„Kaj pa hočete?“ ga je vprašala strogo.

„Kaj hočem?“ je dejal. „Ljubiti, objeti in poljubiti te hočem.“

Pritisnil jo je nase in se sklonil, da bi jo poljubil; a izvila se mu je kakor kača iz rok in dejala:

„Pustite me! Kdo Vam je dovolil, dotakniti se me?“

„Moja ljubezen.“

Prijel jo je iznova in jo pritisnil nase. Strastno ji je dihal v obraz, a nagnila je glavo nazaj in se mu skušala izviti iz rok.

„Pustite me!“ je dejala, „sicer — —“

„Kaj pa, sicer,“ jo je vprašal. „Ljubim te in te moram imeti; moja moraš biti na vsak način!“

Ravno je hotel pritisniti svoje ustnice na njena lica, ko se ji posreči oprostiti si desnico, in takoj ga je sunila s pestjo tako močno pod brado, da se mu je nagnila glava nazaj, in se mu je zazdelo, da si je zlomil vrat.

„Grom in strela!“ je zaklel. „Le počakaj, vrag! To mi še drago poplačaš.“

Nehote jo je izpustil in jo hotel sedaj iznova prijeti, a odhitela je hitro po peščeni poti proti vrtnim vratom. Hitel je za njo. —

Tudi Verdoja je odprl svoje okno, da se razkadi dim njegove cigarete. Hodil je po svoji sobi semtertja, premišljeval in stopil včasih tudi k odprtemu oknu. Slučajno je pogledal na vrt in zagledal belo žensko obleko. Pogledal je natančneje in zapazil poleg ženske moža.

„Grom in strela! Kaj je pa to?“ je vprašal samega sebe. „Ali je hacijenderova hči? In kdo je pri njej? Če je že zaljubljena, potem se seveda ne smem čuditi, da je tako neprijazna z menoj. Pogledati moram, kdo da je pri njej.“

Hitel je iz sobe in šel na vrt. Ravno ko je odprl vrtna vrata in hotel vstopiti, mu je prišla ženska na-proti, ne da bi ga bila v naglici zapazila.

„Oh, senorita!“ je dejal.

Šele sedaj ga je zagledala in se ustavila. Takoj jo je prijel in jo hotel pritisniti nase. Tedaj je zamahnila z desnico in ga sunila s pestjo v tilnik, da se je takoj umaknil in jo izpustil.

„Tristo vragov!“ je zaklical. „Kdo je neki ta mačka?“

Tedaj je prihitel poročnik za Indijanko in hotel, ne da bi ga bil zapazil, mimo njega.

„Poročnik Pardero!“ je rekel kapitan. „Vi ste tu? Kam pa tako hitite?“

Pri tem vprašanju se je Pardero ustavil in dejal:

„Oh, kapitan Vi ste? Ali ste srečali to majhno, belo copernico?“

„Sem, in sicer ne samo srečal, temuč celo čutil sem jo.“

„Čutili ste jo?“ je vprašal poročnik.

„Žalibog,“ je odgovoril Verdoja.

„Ali ste se obregnili ob njo?“

„Sem se, oziroma njena pest ob moj tilnik.“

„Prokleta! Tore ste jo hoteli poljubiti, ravno kakor jaz.“

„Mogoče! Ravno kakor Vi? Oh, izdali ste se.“

„Zamojdel!“

„In kako Vam je teknil poljub?“

„Prokleta slano; dobil sem mnogo preje udarec, kakor poljub.“

„Ampak poljub tudi?“

„Ne. Sam vrag naj bi poljuboval, če človeka tilnik boli.“

„Ravno kakor pri meni,“ se je smejal Verdoja.

„To me pa tolaži,“ se je zasmejal tudi poročnik.

„Ampak, Pardero, na slaba pota ste zašli. Ali tako poplačujete gostoljubnost?“

„Hm, Kaj je pa Vas gnalo na vrt?“

„Samo lepa noč.“

„Tega Vam pa ne verjamem. Stavim, kolikor hočete da se Vam je godilo ravnotako kakor meni.“

„Torej kako?“

„Gledali ste skozi okno —“

„Priznam.“

„Zagledali belo žensko obleko —“

„Tudi to.“

„Mislili ste dobiti poljub, ali kaj sličnega —“

„Priznam.“

„In šli na vrt.“

„Tudi to ste uganili.“

„Torej sva imela oba isti namen in dosegla isti uspeh,“ se je smejal poročnik.

Verdoja je bil poročnikov kapitan, a v Mehiki slubeno razmerje ni tako strogo kakor v Avstriji. Si pa sedaj nista bila v službi, in kar je glavna stvar bila sta prijatelja, se dobro poznala in se pri takih velikih in majnih zadevah drug drugu podpirala. Zato sta se sedaj tako odkritosrčno pogovorila in se d. družemu smejala. —

„Kdo je pa bil ta keberček?“ je vprašal Verdoja.

„Karja ji je ime in je Indijanka.“

„In tako trdovratna je! Imenitno dekle se mi zdi.“

„Imenitno. Zaradi te deklice bi prav lahko koga umoril. Kar gori sem od same ljubezni.“

„A ona je bila ko led.“

„Žalibog. Vendar upam, da bom ta led še stopil.“

„Kaj pa dela tu v hacijendi?“

„Mislim, da je družabnica hacijenderove hčere.“

„Hacijenderove hčere? Torej seniorite Olge?“

„Da. Ali poznate seniorito Olgo?“

„Poznam.“

„Kaka sreča! Ali je lepa?“

„Lepša ko ta Karja, mnogo lepša.“

„To je pa mnogo vredno. Morda tudi prijaznejša?“

„Ne zdi se mi. Sploh so pa v tej hiši precej samostanski stanovalci. Poslušajte me, Pardo, nekaj bi vam svetoval.“

„Torej?“

„Ali bi hoteli to majhno Indijanko?“

„Na vsak način. In Vi tisto majhno seniorito Olgo.“

„Tudi na vsak način. Ali pomagava drug drugemu?“

„Seveda. Tu je moja desnica!“

„Tu pa moja. Najprvo morava zvedeti, če sta te dve nedolžni Diani še prosti. Mislim, da ne več, kakor klepam iz hladnosti, ki sva jo občutila.“

„Morda naju je prehitel Strnad! Lep mož je in lahko zmeša glavo sto deklicam.“

„Ne verjamem; preje bi sumil tega Marijana. Ali niste zapazili, da ga hacijendero povsod na nek način odlikuje. Zdi se mi, da je najodličnejši izmed vseh treh.“

„Nisem imel povoda, da bi pazil na take malenkosti. Dovolite mi, da grem spat. Ta deklica ima pest, kakor kak indijski atlet; kdo bi prisodil toliko moč njenim majhnim, nežnim ročicam. Tilnik me boli in mi je tako otrpnil, kakor bi bil iz lesa. Vrag vzemi ljubezen, ki dokazuje svojo prisrčnost in moč s pestjo.“

„Torej le naspite se, stotnik. Jutri ponoviva napad, in upam, da bova srečnejša. Lahko noč!“

„Lahko noč, senior Verdoja.“

Pardo je odšel; ritmojster Verdoja je pa ostal še v vrtu, dokler je kazala njegova ura približno trideset na dvanajst. Potem je šel nadzorovat straže, in prišel

tako na južno stran palisad. To je bil kraj, ki ga določil brigantu.

Ta je že čakal; v temni senci je čepel, da ga mogel nihče zapaziti, tudi ritmojster ga ni videl.

„Senor!“ je zašepetal, ko je šel Verdoja v njegega.

„Oh, ti si?“ je vprašal ritmojster in se ustavil.

„Da. Vidite, da sem točen.“

„Saj se tudi spodobi. Kje so pa tvoji tovariši?“

„V bližini.“

„Pa jih saj nihče ne zapazi?“

„Nikar ne skrbite. Torej, kaj ukazujete?“

„Ali poznaš Strnada osebno?“

„Ne.“

„Ali ga nihče ne pozna izmed vas?“

„Nihče.“

„To je pa zelo nepripravno. Jahal bo z menoj v tigrov prepad.“

„In mi naj bi ga tam pričakovali?“

„Pričakovali in ustrelili.“

„To pa že storimo; sveta Mati Bozja mi bodi priča, da je res. Usmrtil je naše tovariše in zato mora umreti, kakor so oni umrli.“

„Ampak ne poznate ga. Sedaj še ne vem, kdo nas bo spremljal. Šam ne morem jahati z njim in skoraj gotovo me bodo spremljali nekateri moji tovariši. Morda gre tudi še kdo drugi z nami. Kako znamenje naj ti dam, da ga spoznaš?“

„Popišite mi ga!“

„Močnejši in večji je ko jaz in ima svetlo-rujavo brado. Kako obleko bo imel, in katerega konja, tega sveda danes še ne vem.“

„Torej dobro. Določil Vam bom znamenje, po katerem ga lahko spoznam. Bodite vedno na njegovi desni strani.“

„Ali zadostuje to?“

„Popolnoma. Kaj bo pa z drugima dvema?“

„Dobite ju pri kaki drugi priložnosti. Glavna stvar, da prideš vsako noč ob dvanajstih sem, da se pogovoriva. Sedaj se morava pa ločiti, sicer naju lahko kdo zapazi.“

Verdoja je odšel in se vlegel spat. Spal je mirno, in umor, ki ga je nameraval, mu ni težil prav nič vesti.

Drugo jutro je omenil Verdoja pri zajutreku, da bi rad jahal v tigrov prepad. Jutro se mu je zdelo najpripravnejše, in Strnad je bil zadovoljen s predlogom. Verdojeva poročnika sta prosila, če smeta iti z njima. Ritmojster jim je to seveda rad dovolil. Marijano in Krek nista hotela iti z njimi, ker so jim bili častniki nesimpatični.

Ritmojstru je bilo to po volji. Strnad je bil edini, ki ni imel vojaške obleke, zato ga roparji niso mogli zamerkati; kroglja ga ne more zgrešiti.

Ko so odjahali iz hacijende, Slovenec niti slutil ni, da gre v smrt.

Jahali so po isti poti, kakor predvčerajšnjem Strnad in Bivolovo Čelo. Strnad je bil vodnik. V gozdu so razjahali, ker so morali konje včasih voditi. Tako so se približali prepadu. Ko so dospeli že skoraj do vhoda, se je Strnad ustavil.

„Pustimo konje tu,“ je dejal. „Naj se tačas pasejo.“

Verdoja in častniki so bili zadovoljni z njegovim predlogom, in tako so šli naprej brez konj.

Strnad je vzel s seboj samo Henrijevo puško, edino za pasom je imel še bodalo. Ko so dospeli do vhoda

v prepad, se je nenadoma ustavil, se sklonil in opazoval travo.

„Kaj pa iščete?“ ga je vprašal Verdoja.

„Hm, pojdimo naprej!“

Druzega ni dejal, ampak gledal je vedno samo na tla.

Ko so dospeli v prepad, je bil Verdoja vedno na njegovi desni strani. Strnad je preiskal s svojim ostrim pogledom stene in obronek prepada. Vsak trenutek počí lahko smrtonosni strel.

Na dnu prepada so ležali mrličí, kakor so jih vrgli pri plenjenju v stran. Začeli so že malo smrdeti.

„Torej tukaj je bilo, senior?“ je vprašal ritmojster.

„Tukaj,“ je odgovoril Strnad.

„In vse mrličé, razun dveh, ste ustrelili Vi?“

„To ni nič posebnega. Ali ste zapazili, da sem zadel vse v glavo?“

„Saj res.“

Ogledali so si mrličé in videli, da so ranjeni vsi na čelu, in sicer na istem mestu. Pri tem niso zapazili, da se Strnad vedno nižje skloni, kakor je potrebno, in da se za njihovimi telesi skrbno skriva. Tudi tega niso zapazili, da gleda vedno na skrivnem na desno in levo ob stenah prepada navzgor.

„To je pa umetnost,“ je dejal Verdoja. „Izvrsten strelec ste, senior. Nikoli še nisem slišal, da bi en sam človek ustrelil v dveh minutah trideset sovražnikov.“

Strnad je zmignil malenkostno z rameni.

„Taka Henrijeva puška je strašno orožje,“ je dejal.

„Ampak izurjen mora človek biti, da porabi orožje v pravem trenutku. Trideset sovražnikov, ki jih človek vidi, je lažje ustreliti, ko enega samega skritega.“

„Skritega mislim, da ni mogoče ustreliti,“ je dejal poročnik Pardéro.

„Dober strelec najde tudi skritega sovražnika,“ se je smejal Strnad in se skrival še vedno za svojimi spremljevalci.

„To je nemogoče!“ je dejal Verdoja.

„Ali naj Vam dokažem, da je mogoče?“

„Le!“ je rekel poročnik radovedno.

„Ali mislite, da je kak sovražnik v bližini?“

„Kdo neki, in kje naj bi se skrival?“

Strnad se je samozavestno nasmejal in dejal:

„In vendar preži name in čaka prilike, da bi me ustrelil.“

Že davno je snel Strnad svojo puško iz ramen in jo držal pod pazduho. Ritmojster se je ustrašil pri teh besedah. Kje je neki zvedel Strnad, da preti nevarnost njegovemu življenju.

„Nikar se ne šalite, senor Strnad,“ je dejal častnik.

„Tako Vam dokažem, da sem resno govoril.“

Pri teh besedah je prijel svojo puško, nameril in sprožil dvakrat. Več glasov je zakričalo na robu prepada. Strnad je pa skočil hitro na tisto stran obronka in hitel ob steni navzgor. Pri izhodu v prepad je izginil za grmovjem.

„Kaj pa pomeni to?“ je zaklical Pardéro.

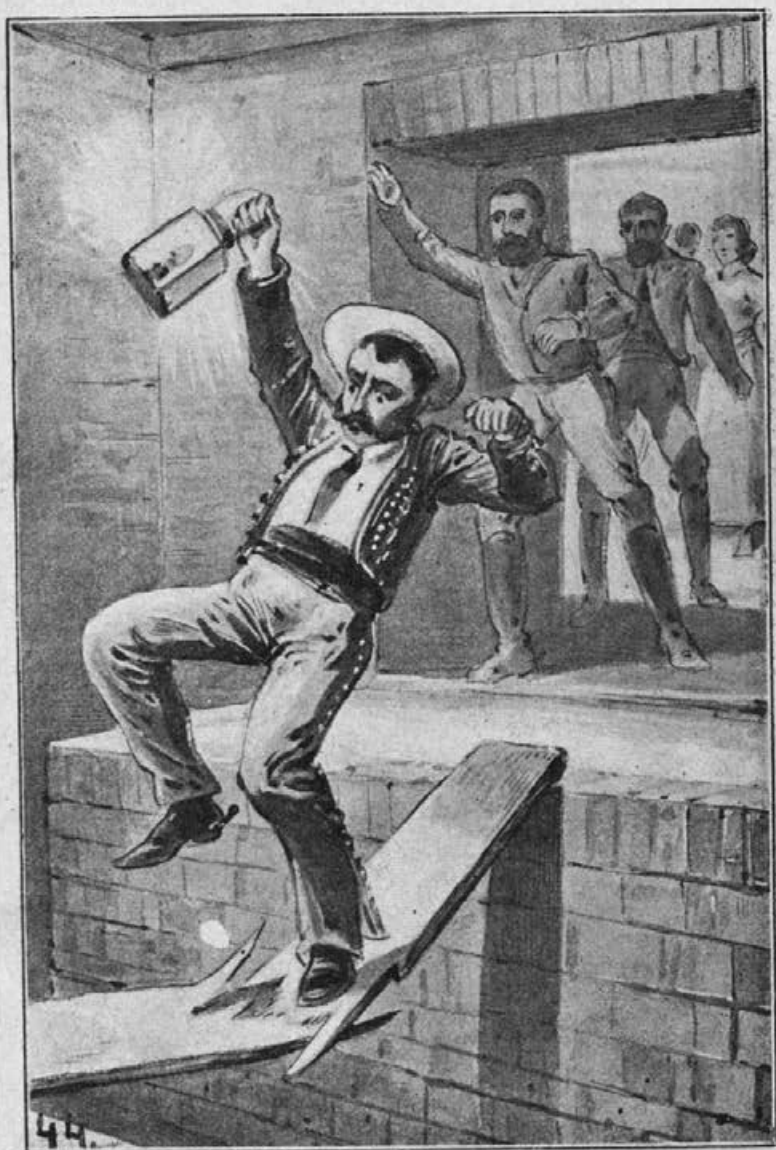
„Človeka je usmrtil,“ je odgovoril njegov tovariš.

„To je pa strašen človek,“ je zaklical Verdoja.

Kaj je hotel družega reči.

„V nevarnosti smo, umakniti se moramo,“ je dejal Pardéro.

Šli so proti izhodu prepada, kjer se jim je zdelo varnejše in čakali. Čez nekaj minut sta počila zgoraj še dva strela; potem je bilo dalje časa vse tiho.

„O Dios!“ je zavpil Verdoja in padel v globočino.

Tako je minilo približno četrť ure, ko zašumi nekaj v grmovju tik njih. Prestrašeno so pogledali na tisto stran in zgrabili vsak svoje orožje.

„Nikar se ne bojte, senorji!“ je dejal tedaj nekdo. „Jaz sem.“

Bil je Strnad, ki je stopil sedaj izza grmovja.

„Senor, kaj ste pa storili?“ ga je vprašal poročnik.

„Streljal sem,“ se je smejal Strnad.

„Vemo. Ampak zakaj?“

„Iz samoobrambe, kajti ustreliti so me hoteli.“

„Nemogoče! Kdo neki! Kako ste pa to vedeli?“

„Moje oči so mi povedale.“

„In mi nismo ničesar zapazili.“

„To ni nič čudnega, ker niste prerijski lovci. Gospod ritmojster je preje zapazil, ko sem opazoval travo. Videl sem sled, ki so ga naredili ljudje pred četrť ure; vodil je na desno navzgor. Poglejte tukajle sem, saj se še natančno vidi.“

Pri teh besedah je pokazal na tla. Častniki so se potrudili, a zapazili niso ničesar.

„Človek mora imeti izurjeno oko,“ se je smejal Strnad. „Torej nadalje! Ker vodi sled na desno navzgor, sem preiskal takoj pri vstopu v prepad njegov rob in zapazil nekaj moških glav, ki so se skrivale tamle za grmovjem in nas opazovale. Videli niso, da jih jaz opazujem, kajti moje oči je zakrivala klobukova senca.“

„Kako ste pa vedeli, da so naši sovražniki?“ je vprašal Verdoja.

„Ker so pomolili svoje puške skozi grmovje, ko smo vstopili. Natančno sem videl dve cevi, ki ste merili náme.“

„Prokleta!“ je zaklel poročnik Pardéro, ki ni slutil zveze. „Morda so pa čakali na nas in ne na Vas.“

„Ne, ne, name so čakali. Natančno vem, da imam dovolj povoda paziti nase; zato sem se skrival, tem dalje smo šli, vedno za hrbtom gospoda ritmojstra. Kdor bi hotel ustreliti mene, bi zadel tudi njega.“

Verdoja je kar zazijal od začudenja.

„Grom in strela,“ je dejal slednjič, „torej je bilo pravzaprav moje življenje v nevarnosti!“

„Seveda,“ se je smejal Strnad. „Čudno se mi pa zdi, da so naši sovražniki tako skrbno pazili na mojega zaščitnika.“

Ta opazka je Verdojo precej skrbela. Ali morda slutiti Strnad zvezo? In Slovenec je nadaljeval:

„Sicer sem se pa prav lahko skrival, kajti puške so merile name od desne strani, in gospod ritmojster je bil tako prijazen, da se je držal vedno z neko posebno pazljivostjo moje desne strani.“

Ritmojster je pobledel. Ni dvomil več, da ga je Strnad spoznal. Slovenec je slutil, kdo da je kriv napada, in je nadaljeval:

„Vi niste videli pušk; ampak jaz vem natančno, na kateri strani je strelceva glava. Ko sem ustrelil, sem zadel dva moža ravno v glavo. A v istem trenutku so šinile še dve cevi skozi grmovje, zato sem skočil na desno, kjer sem bil na varnem, in sem hitel proti izhodu. Moji sovražniki so si izbrali jako slab kraj; nekaj prav poštenih klofut zaslužijo za svojo neumnost.“

„Kam ste šli pa potem?“ je vprašal Verdoja.

„Šel sem hitro navzgor, da pridem svojim sovražnikom za hrbet. Ko sem prišel na tisti kraj, sem zapazil, da so bili tako previdni in pobegnili. Slišal sem od daleč, kako je še šumelo grmovje, in sem ustrelil še dvakrat brez cilja za njimi.“

„Kaj pa mrliča?“

„Zgoraj ležita. Ali jih greste pogledat?“

„Gremo.“

„Torej pojdite! Tovariši so jim pobrali samo orožje in denar, ostalo še najdemo.“

Sledili so drznemu možu navzgor in našli res ob robu prepada dva moža, ki sta bila zadeta ravno v glavo. Ritmojster je bil zadovoljen, ko je zapazil, da Strnad ni ustrelil vodje roparjev, s katerim je govoril o polnoči, in ki ga pričakuje tudi danes ob istem času.

„Senor, zelo predrzni ste bili, ker ste šli z nami, akoravno ste vedeli, da merijo puške na Vas,“ je dejal poročnik.

„Prav malo sem bil predrzen, ampak ta dva mrliča sta bila predrzna, ker sta mi pokazala svoje cevi preden sta ustrelila. Izkušen prerijski lovec tega nikdar ne bi storil.“

„Kaj pa naredimo z mrličema?“

„Ničesar. Naj ležita pri svojih tovariših. Mislím, da se ne motim, če pravim, da sta bila ta-dva moža včeraj z nekim Kortejem v El Oru. Saj ste menda vi tudi prišli od tam.“

To je govoril Strnad navidezno, popolnoma hladnokrvno, ampak ritmojster je vendar čutil v teh besedah svojo obsodbo.

„Da, neki Kortejo je prišel včeraj k Hwaresu, ravno ko smo sedeli pri večerji,“ je dejal poročnik nedolžno in brez zadrege.

Verdoja ga je strogo pogledal, a poročnik ni zapazil ritmojstrovega pogleda.

„Ali je imel spremstvo?“ je vprašal Strnad.

„Imel. Pet ali šest mož.“

„Ali sta bila ta-dva med njimi?“

„Nisem jih tako natančno pogledal, ampak zdi se mi, da sem ju videl. Gospod ritmojster ve morda kaj natančnejšega.“

„Zakaj pa gospod ritmojster?“

„Ker je prenočil Kortejo pri njem.“

Drugič je pogledal Verdoja besno svojega častnika, a ta ga tudi sedaj ni zapazil, pač pa Strnad, ki je dejal mirno:

„Ne verjamem, da bi vedel senor Verdoja kaj natančnejšega, sicer je pa stvar itak poravnana. Lopova sta dobila svoje plačilo in bosta segnila v družbi svojih tovarišev.“

S temi besedami je sunil mrliča čez rob v prepad, da sta padla čez strmo steno in obležala napol razbita na tleh.

Potem so se vrnilo vsi štirje tja, kjer so pustili svoje konje. Ti so se mirno pasli, zajahali so jih in odjahali proti domu.

Celo pot ni izpregovoril Strnad niti jedne besede, tudi Verdoja je molčal, in samo poročnika sta kramljala napol glasno. Pogovarjala sta se o Strnadovi bistrournosti, hrabrosti in izurjenosti.

Ko so prišli domov, so zvedeli takoj vsi vojaki o dogodku, ki so ga doživeli njihovi častniki v družbi drznega Slovenca.

Stanovalci hacijende so zvedeli seveda tudi o tem, in vsak je imel različno mnenje o današnjem dogodku. Nekateri so hvalili Strnada, drugi so bili mnenja, da bodo sedaj varni, in tretji so obžalovali, da je ustrelil samo dva in ne vse.

Ker je Strnad vedel, da ga ritmojster opazuje, je bil zelo previden in je pri kosilu zelo malo govoril o današnjem dogodku. Ko je pa jahal popoldne

Verdoja na izprehod, je povedal Strnad hacijenderu in svojim prijateljem svojo sumnjo.

Začetkoma so mislili, da se moti, a slednjič so verjeli njegovemu utemeljevanju ter sklenili, da se bodo ritmojstra varovali in ga natančno opazovali.

Večer je minil kakor včerajšni, samo Indijanka ni šla v vrt na izprehod. Ko se je ritmojster poslovil in vošil lahko noč, je šel tudi Strnad navidezno spat, a na stopnjicah se je obrnil in šel v sobo, ki je bila v pritličju poleg veže.

Če je ritmojster z roparji v kaki zvezi, tedaj more edino le ponoči z njimi občevati, zato je sklenil Strnad, da bo pazil nanj. Zadnja vrata so bila zaprta, in kdor je hotel iti iz hiše, je moral iti skozi sprednja. Strnad je moral zato ritmojstra na vsak način zapaziti, če bi šel iz hiše.

Odprl je pol okna, da bi bolje slišal in se vsedel na stol. Mislil je na svojo domovino in svojo lepo ženo, a skušal se je iznebiti teh misli, da ne bi izgrešil ritmojstra. Tako je sedel dolgo in pazno poslušal, dokler je bilo že skoraj polnoč.

Tedaj se mu je zdelo, da sliši v veži nek šum; poslušal je pazljivejše in slišal, da je odprl nekdo sprednja vrata, ki so bila poleg njegovega okna. Pogledal je ven in zagledal ritmojstra, ki je šel previdno iz hiše proti palisadnim vratom, ki so bila odprta, saj je bilo popolnoma varno, ker so bili konjeniki pred palisadami. Odprta so bila tudi zategadelj, da so vojaki in častniki tudi ponoči lahko občevali. Ritmojster je stopil na prosto.

Strnad je skočil skozi okno, ga za seboj prislonil in sledil potem Verdoji, ampak ne na prosto, temuč samo do palisad, ki so obdajale dvorišče. Čez palisade je lahko gledal na prosto in videl Verdojo, kako je šel

od ognja do ognja nadzorovat straže. Kamor je šel ritmojster zunaj, mu je sledil Strnad na dvorišču za palisadami. —

Ko je Strnad slučajno pogledal nazaj na hacijendo, je zapazil na ravni strehi osebo, ki je hodila semtertja. Spoznati je ni mogel, a vedel je, da je Olga, ki ji je danes strogo naročil, da mora uživati svež zrak, sicer bi utegnila zboleti, ker se preveč trudi. Po dnevu ni hotela iti na izprehod zaradi vojakov, in zato se je šla sedaj na streho odpočit, ko je spal njen ljubček.

Verdoja je pregledal že celo taborišče in bi se moral sedaj vrniti, a šinil je proti jugu.

Kaj neki ima tam opraviti? Zakaj ne gre glasno, kakor pošten človek, ki se izprehaja? Potihem mu je sledil Strnad znotraj in prišel tja, kjer sta se zunaj pred palisadami Verdoja in ropar pogovarjala. Slišal je tuj glas, ki je dejal:

„Vi sami ste nam bili napoti. Saj bi bili Vas zadeli!“

„Zakaj pa niste šli na levo stran prepada?“

„Tam bi bilo isto. Kdo bi si mislil, da je ta človek tako bistrumen!“

„Vsegaveden se mi zdi. Novega načrta sedaj ne vem. Sicer moram biti pa zelo previden, ker Strnad gotovo name strogo pazi. Tu se ne smeva več shajati. Ali imaš papir in svinčnik?“

„Nimam.“

„Ampak pisati in brati znaš?“

„Znam.“

„Tu imaš nekaj papirja in svinčnik. Če greš odtod proti tigrovem prepadu in prideš do gozda, leži med prvimi drevesi precejšen kamen. Tja ti prinesem dopoludne ali kadar bodem imel čas navodilo za prihodnji

napad in ga vtaknil pod kamen. Če mi kaj odgovoriš, tedaj položi pismo na isti kraj. Ali me razumeš?"

„Razumem; ni treba, da bi bil učenjak za tako stvar. Ampak povejte mi, senor, kdo pa je tista oseba, ki leta tamle zgoraj semtertja?"

„Kje pa?"

„Na strehi.“

„Nisem je že zapazil. Oh, to je Olga, hacijenderova hči. Sedaj jo grem malo kratkočasit. Ali bi me morda rad še kaj vprašal?"

„Nič.“

„Torej pojdi! Ampak zapomni si: če ste še enkrat tako nerodni ko danes, tedaj vas ne maram več. Takih bedakov ne rabim. Lahko noč!"

Ko je Strnad slišal zadnje besede, je šel hitro nazaj; zlezal je skozi okno v sobo in ga zaprl. Zvedel je dovolj. Njegova slutnja se je uresničila; ritmojster je bil njegov sovražnik, ki ga je najel Kortejo, in Verdoja je storil vse, da izpolni naročilo svojega prijatelja. Sreča je bila za Strnada, da je zvedel skrivališče dopisov, kajti sedaj je lahko prekrizal nakane svojih sovražnikov.

Ampak kaj neki hoče ritmojster sedaj na strehi? Ali je napravil samo nepremišljeno opazko, ali hoče morda res obiskati Olgo? O tem se mora prepričati.

Kmalu je stopil Verdoja v vežo in šel tiho, čisto tiho po stopnjicah navzgor. Čez nekoliko minut je odprl Strnad vrata svoje sobe in šel potihem za njim. Počasi je šel Verdoja po prvih in drugih stopnjicah navzgor, druge stopnice so vodile že na ravno streho. Vrata na streho je našel Strnad odprta. Previdno je pomolil glavo skozi odprtino in zagledal Olgo in ritmojstra, ki sta stala v bližini.

„Ali mi mislite res uiti, senorita?“ je vprašal ravno Verdoja.

„Moram že iti,“ je odgovorila Olga.

Strnad je videl, da jo je prijel Verdoja za roko in trdno držal.

„Ne, ostati morate, senorita!“ je dejal častnik. „Ostati morate in me poslušati, kaj Vam bom povedal o svojem prekipečem srcu, o svoji neskončni ljubezni in svojem žarečem poželenju, da bi Vas pritisnil na svoje srce. Prosim Vas, Olga, ne branite se, saj bi Vam nič ne koristilo!“

„Lepo Vas prosim, pustite me, senor,“ ga je prosila, in iz njenih besed si lahko takoj spoznal njen strah.

„Ne, ne pustim Vas. Poljubiti Vas moram, čutiti hočem Vaše srce na svojem, in združiti se hočem z Vami v sladkem objemu in od ust do ust.“

Poskusil jo je pritisniti nase, a Olga se je branila zaman in dejala obupano:

„Moj Bog, ali naj kličem na pomoč!“

Hitro je stopil Strnad na streho.

„Ne, senorita, ni Vam treba; pomoč je že prišla. Če Vas senor Verdoja na mestu ne izpusti, ga vržem iz strehe na dvorišče.“

„O, senor Strnad!“ je pobledela Olga. „Pomagajte mi!“

„Strnad!“ je siknil ritmojster.

„Da, jaz sem. Izpustite damo!“

Tedaj je častnik Olgo še bolj prijel in vprašal:

„Kaj pa hočete tu? Kaj mi pa zapovedujete! Poberite, se odtod nesramneš!“

Komaj je izgovoril zadnjo besedo, je švignila Strnadova pest skozi zrak, strašen udarec je zadel Verdojevo glavo, in zgrudil se je na tla.

Tedaj se je obrnil Slovenec k deklici, ki je skoraj padla s častnikom vred, in dejal:

„Pojdite, seniorita! Spremim Vas doli!“

„O moj Bog!“ je vzdihnila in se tresla na celem telesu, „ničesar nisem storila, s čimur bi mu bila dala povod k temu napadu!“

„Saj vem,“ je odgovoril Strnad. „Taki ljudje si upajo storiti vsako hudobijo, samo ničesar poštenega.“

„Zaradi vojakov se morem itak samo na strehi izprehajati, in sedaj se še tam ne bodem mogla.“

„Ne, seniorita. Pokrepčati se morate v svežem zraku, in nihče Vas ne bo motil na Vašem izprehodu. Skrbel bom, da se v prihodnje lahko brez skrbi izprehajate.“

„Ampak s tem si napravite grozne sovražnike, senior!“

„Takih sovražnikov se ne bojim,“ je dejal Strnad zaničljivo.

„Pobili ste moža na tla. Ali ne bodo nastali zaradi tega prepiri?“

„Morda. Ampak nikar se ne bojte zame. Javen dvoboj je mnogo manj nevaren ko zvijača, ki se je človek ne ubrani tako lahko. Pustiva moža na strehi in poskusiva pozabiti v spanju predrzno razžalitev. Saj niti vreden ni, da bi govorila o njem.“

Spremil jo je doli po stopnjicah do bolnikove sobe, kjer se je poslovil, kajti hotela je ostati pri svojem zaročencu.

Ko se je vrnil Strnad v svojo sobo, kjer je moral Verdoja mimo iti, je prislonil vrata in čakal. Šele čez dolgo časa ga je slišal priti po tistem po stopnjicah in plaziti se čez hodnik. Šele sedaj se je vlegel Strnad spat.

Olga se je sicer vlegla v visečo mrežo poleg bolnikove postelje, a nesramno razžaljenje jo je tako raz-

burilo in prestrašilo, da ni mogla zaspati. Različne skrbi so jo mučile. Vojaki ostanejo še nekaj časa na hacijendi. Kapitan Verdoja porabi lahko kako drugo prilžnost in ponovi svoj napad. Bógve, če dobi takrat zopet tako hrabrega branitelja. Na svojega očeta se ne more zanašati. Prvič ni junak, in drugič mora biti kolikor mogoče obziren napram napol divjim vojakom, ki so njegovi gosti. Vedela je, da se poda branitelj v sedanjih okolinostih v veliko nevarnost. Strnad se bode moral gotovo pokoriti za svoj odločen nastop. Kaj moreta dva ali trije še tako drzni možje napram mnogoštevilni tolpi neotesanih vojakov, izmed katerih živi vsakdo več ali manje protipostavno. —

V takih mislih in strahu ji je minila noč. Premišljevala je o tem tem lažje, ker je bolnik celo noč mirno spal. Spal je celo še, ko je prišla zjutraj lepa Indijanka Karja nadomestovat Olgo za nekoliko časa.

„Ali je dobro spal?“ je vprašala.

„Dobro,“ je odgovorila Olga. „Celo noč se ni prebudil, in sedaj, hvala Bogu, gotovo ozdravi. Senor Strnad je dejal, da trepanacija ni nevarna, pač pa mrzlica in druge posledice. Dali smo mu na rano želišča zoper mrzlico, in upam, da je niti čutil ne bode. Prepričana sem, da ga obvaruje ljubi Bog, in da kmalu ozdravi.“

„To je moja najiskrenejša želja,“ je dejala Karja. „Za senorja Kreka se nam torej skoraj ni treba več bati, ampak zate se bojim.“

„Zakaj pa?“

„Ker si tako bleda in utrujena. Škoduje ti, ker prečuješ vse noči.“

„Zaraditega že ne. Če sem res slaba, sem iz drugega vzroka.“

Nato je povedala Karji, kaj je doživela na strehi. Karja, ki jo je pazljivo poslušala, je povedala potem tudi tvoj doživljaj s poročnikom Pardérom. Pogovarjali ste se še o neodpušljivih nesramnostih, ko je vstopil Strnad. Gledat je šel bolnika takoj, ko se je zbudil, stopil po tihem v sobo in slišal konec pogovora med Karjo in Olgo, ne da bi ga bile zapazile. Ko so ga videle, je bilo že prepozno. Strnad se je oprostil in vprašal Indijanko:

„Kaj, tudi Vi ste trpeli na podoben način ko senorita Olga?“

„Žalibog.“

„Zaradi koga pa?“

„Poročnik Pardéro me je napadel na vrtu, in ko sem mu ušla, sem naletela na kapitana, ki me je hotel zgrabiti.“

„Lopova!“

Strnad je dejal samo to edino besedo, potem se je pa obrnil k bolniku. Opazoval je njegovo dihanje in zadovoljno pokimal. Ko mu je Olga povedala, da se ni prebudil celo noč, se je zjasnil Strnadov obraz, in dejal je:

„Le pustimo ga, naj mirno spi! Spanje in mir sta najboljše sredstvo.“

Nato je šel na izprehod na pašnike, si ujel tam konja in oddirjal v savano. Čez nekoliko časa se je vrnil, izpustil konja in šel peš proti hacijendi.

Pri vratih je srečal poročnika Pardéra.

„O, senor Strnad!“ je dejal poročnik precej neuljudno. „Iskal sem Vas.“

„Tako?“ je vprašal Strnad na kratko.

„Govoriti moram z Vami!“

„Morate?“ se je začudi Slovenec. „To se pravi morda, da Vas moram poslušati?“

„Tako je!“ je odgovoril poročnik zaničljivo.

„Torej dobro! Izobražen mož nikomur ne odkloni posluha, seveda če ne zanemari potrebne uljudnosti. Pod vežnimi vrati ne sprejemam avdijenc. Če hočete z menoj govoriti, pridite v mojo sobo.“

Poročnik je zagorel od jeze in dejal:

„Tako velikodušno govorite o avdijencah, ali mislite, da ste kak vladar?“

„Hm, avdijenca v širšem pomenu je vsak pogovor med višjim in nižjim človekom. Priznati mi morate vendar, da je najino stališče v socijalnem, intelektualnem in moraličnem oziru nejednako; vendar Vas bom poslušal.“

Nato je hotel oditi, a poročnik ga je prijel hitro za roko in vprašal z grozečim glasom:

„Ali morda mislite, da sem moralično nižji od Vas?“

„Nikoli ničesar ne mislim, ampak rečem samo to, o čemur sem popolnoma prepričan. Sicer pa izpustite mojo roko, kajti ne ljubim tacega dotikanja!“

Otresel se je Španca in odšel. Poročnik je okusil Strnada že dovolj, zato ga je pustil v miru, a zasledoval ga je z svojimi iskrecimi se očmi in godrnjal:

„Bahač, to mi pa še drago poplačaš. Slovenci se mi zde kakor mule; potrpežljivo in brez poguma in časti prenašajo največja bremena, kadar se jim pa zmeša v glavi, tedaj postanejo divji in neolikani; v takem slučaju jih more ukrotiti človek samo s palico. To bom poskusil tudi pri tem Strnadu. Radoveden sem, če ostane tako ponosen, ko zve, zaradičesar sem prišel.“

Malo je počakal in šel potem v Strnadovo stanovanje. Ta ga je pričakoval; slutil je zaradičesar je prišel, in sprejel poročnika z mrzlim a uljudnim poklonom.

„Vidite, senor, da sem prišel,“ je dejal Španec z zaničljivim nasmehom.

Strnad je pokimal.

„K avdijenci,“ je pristavil Španec.

Strnad je drugič pokimal.

„Zato upam, da me sedaj uslišite!“ je pristavil Pardéro grozeče.

„Gotovo, če se dostojno obnašate,“ je odgovoril Slovenec.

Tedaj je Španec vzkipel.

„Gospod, ali sem se vedel že kedaj nedostojno?“

„Preidiva k stvari, senor Pardéro!“ je dejal Strnad mrzlo.

„Dobro, pa pustiva tačas to stvar. Ampak navajen nisem, da bi se pogovarjal stoje!“

Pri tem je pogledal na bližnji stol. Ko je zapazil Strnad njegov pogled, se je delal nevednega, in dejal z sarkastičnim nasmehom:

„O pogovoru v tem slučaju niti govora ni, pač pa o avdijenci. Prosilec mora prositi stoje, če Vam to ne ugaja, tedaj sva končala najin sestanek.“

Če je nameraval razžaliti s temi besedami Španca, se mu je to popolnoma posrečilo. Pardérov obraz je kar zagorel od jeze, oči so se mu zaiskrile in njegov glas se je tresel, ko je odgovoril:

„Senor, nisem več v stanū, smatrati Vas za kavalirja!“

„Vaš stan me popolnoma nič ne briga,“ se je nasmehnil Strnad. „Ampak prosim, preidite k stvari. Nisem v stanū, da bi se smatral za klepetuljo.“

Pardéro je hotel vzkipeti, a ko je videl, da je zgrabil Strnad svoj klobuk, da bi odšel, se je premagal in dejal precej mirno;

„Prišel sem z naročilom svojega predstojnika, kapitana Verdoje.“

Ko Strnad ni odgovoril na ta uvod, je Španec nadaljeval:

„Ali priznate, da ste ga razžalili?“

Strnad je zmignil z rameni in dejal z nasmehom:

„Zdi se mi, da nimate navade, izbirati svojih izrazov. Priznati more samo hudodelec sodniku, in jaz nisem prvo, in Vi ne drugo. O priznanju torej niti govora ni. Sicer pa tega moža nisem razžalil, ampak pobil na tla. Morda je to po Vaših nazorih celo razžaljenje druge, morda celo tretje vrste.“

„Tako je!“ je zaklical poročnik. „Kapitan zahteva zadoščenja!“

„Oh!“ se je začudil Strnad. „Zadoščenje? In to zahtevate Vi?“

„Saj slišite.“

„Hm! Ali poznate postave dvoboja, senor Pardéro?“

„Li dvomite?“

„Da.“

„Grom in strela!“

„Prosim, takih izrazov pa nisem navajen v svoji sobi. Dvomim pa zaradi tega, ker ste prevzeli zastopništvo v zadevi, ki je gotovo nečastna za Vas. Ali poznate povod udarca, ki sem ga dal kapitanu Verdoji?“

„Popolnoma,“ je odgovoril Pardéro in se kar tresel od jeze.

„Tedaj Vas zaničujem! Pobil sem kapitana na tla, ker je razžalil dostojno damo, ki je celo hacijenderova hči, čegar gost je Verdoja. Kdor prevzame zastopstvo takega slučaja, ga ne smatram samo za moralično ničlo, ampak celo za jako velik minus.“

Tedaj je zgrabil Španec svojo sabljo, jo potegnil napol iz nožnice in zaklical:

„Kaj pravite? Kaj pravite? Vam bodem — —“

„Ničesar ne bodete!“ je dejal Strnad mirno.

Njegove oči so se zaiskrile, da se je poročnik kar prestrašil. In Slovenec je nadaljeval:

„Izpustite svojo sabljo, sicer jo zlomim pred Vami! Právzaprav se niti čudim, ker ste prevzeli kapitanovo zastopstvo, kajti ravno tak lopov ste ka'or on. Včera j ste — — —“

„Stojte!“ je zaklical poročnik ves besen. „Še eno tako besedo spregovorite, pa Vas prebodem! Ali prekličete takoj tega lopova!“

Potegnil je sabljo iz nožnice in zamahnil. Strnad je stal mirno na svojem mestu, držal roke čez svoje široke, mogočne prsi in dejal:

„Dobro. Če želite, pa prekličem „lopova“. Res je, da niste lopov, ampak dvojen lopov!“

Španec je kar obstrmel. V prvem trenutku svojega nasprotnika niti razumeti ni mogel; potem je pa hripavo zaklical in zavihnel svojo sabljo. A v istem trenutku mu je izvil Slovenec o jstro orožje iz rok. Španec niti vedel ni, kako se je to zgodilo. Strnad je sabljo dvakrat upognil in vrgel tri kose poročniku pred noge.

„Tu imate svojo bridko sabljico!“ je dejal z nasmehom. „Razžalili ste včera j seniorito Karjo, kakor Vaš kapitan seniorito Olgo. Oba sta jednaka lopova. Če ne odidete takoj iz sobe, Vas vržem skozi okno.“

Grozeče je nameril s pestjo na svojega sovražnika, a ta se mu je izmuznil izpod roke in skočil k vratom. Tam se je še enkrat obrnil, zagrozil Slovincu s pestjo, in zaklical:

„To mi še drago poplačate, in sicer kmalu, kmalu!“

Biti se bodete morali z dvema, in vsaj jeden Vas usmrti, če nimate samega vruga v telesu.“

Nato je odhitel skozi vrata. Strnad si je mirno prižgal cigareto in hladnokrvno čakal. Ni še minilo četrť ure, ko potrka nekdo na vrata. Strnad je glasno odgovoril: „Prosto!“, in vstopil je drugi poročnik. Uljudno se je priklonil in dejal ravnotako uljudno:

„Oprostite, senor Strnad, ker Vas motim! Ali imate morda pet minut časa?“

„Prosim, senor. Prosim vsedite se in prižgite si cigareto!“

Poročnik se je kar začudil Strnadovi prijaznosti. Poročnik Pardéro mu je namreč pravil o Strnadovi neuljudnosti, in namesto tega ga je sprejel Slovenec tako kavalirsko. Kar ne bi nikdar storil evropski častnik kot zastopnik, je storil poročnik; vzel je cigareto in pustil, da mu jo je Strnad prižgal. Pravzaprav bi je ne smel niti sprejeti. Ko sta se vsedla je začel častnik:

„Odkritosrčno Vam moram priznati, senor, da nisem rad prišel k Vam, kajti zadeva, zaradi katere prihajam, je sovražna.“

Vstavil se je in pogledal vprašajoče Strnada. Ta mu je hotel malo pomagati in zato dejal:

„Le govorite, senor, brez skrbi! Gotovo sem pripravljen dovolj na to, kar mi imate povedati.“

„Torej prišel sem po naročilu senorjev Verdoje in Pardéra, ki mislita, da ste ju razžalili.“

Strnad je pokimal nalahko z glavo.

„Vi ste se pravilno izrazili,“ je dejal. „Senorja mislita, da sem ju jaz razžalil, a stvar je drugačna. Onadva sta razžalila dve dami, ki sta bili brez pomoči, in jaz sem se maščeval zato nad njima. Senor, ali ste me prišli pozvati na dvobej?“

„Da, senor Strnad.“

„S kom naj se pa bijem?“

„Z obema.“

„Hm! Tedaj mi je pa zelo žal, kajti teh dveh mož ne spoštujem. Sicec mi se mi pa niti ni treba biti, ker nista častna. Ker ste pa prišli Vi uljudno k meni, Vas ne bom žalil, ampak upošteval, da smo sedaj v deželi, kjer ljudje minajo tako strogih pojmov o časti. Zato sprejemem poziv na dvoboj. Ali sta Vam naročila gospoda že kaj natančnejšega?“

„Že.“

„Torej?“

„Kapitan bi se rad dvobojeval z sabljami, poročnik pa z pištolami.“

„Verjamem,“ se je nasmejal Strnad. „Zlomil sem mu sabljo; v torej, da se spoznam na to orožje, in zato si je izbral pištole. Obema gospodoma priznam njihove želje, ampak samo pod dvema pogojema.“

„Torej prosim, senor!“

„S kapitanom se bijem s sabljami, dokler je eden izmed naju tako ranjen, da se ne more več biti.“

„To morda prizna kapitan.“

„S poročnikom se pa streljam čez barijero z dvema nabasanima cevema. Barijera je tri korake, in vsak ima dva strela.“

„Moj Bog, senor, na ta način greste vendar v gotovo smrt,“ ga je svaril častnik. „Če uideite kapitanu, gotovo ne uideite poročniku, ki je najboljši strelec s pištolami.“

„Morda so pa še boljši strelci ko on,“ se je smejal Strnad. „Ali ste že slišali praviti o slavnih strelcih, lovcih ali savancih, senor?“

„O, že mnogokrat.“

„Ali poznate imena nekaterih?“

„Torej, slišal sem že o Šéterhenu, o Fírehenu, o Vínetu, o slavnem Knezu Skalovja in o — —“

„Stojte, senor! Ali mislite, da zna Knez Skalovja streljati s pištolo ali ne?“

„Bolje ko vsak drugi,“ je dejal Španec hitro.

„Torej, Knez Skalovja sem jaz. Nikar ne mislite, da se morda bojim poročnika Pardéra. Odkritosrčno Vam povem, da vem izid dvoboja že sedaj.“

Španec ga je začudeno pogledal.

„Da ste Knez Skalovja vem, in da znate streljati, tudi vem,“ je dejal. „Ampak vendar ste tudi samo človek. Majhen slučaj Vas lahko pogubi. Kako morete vedeti izid obeh dvobojev že sedaj?“

„Če bi ne bili zastopnik mojih nasprotnikov, bi Vam izid povedal, a pred začetkom dvoboja Vam dokažem, da govorim resnico. O ostalem se blagovolite pogovoriti z senorjem Marijanom, ki bo prevzel moje zastopništvo.“

„Kaj pa priče in nepristranski?“

„Jih ne rabimo.“

„In zdravnik?“

„Ga tudi ne rabimo. Zdravnik sem sicer jaz sam, a pomagal ne bodem svojima nasprotnikoma prav nič.“

„Pomislite, senor, da bi morda tudi Vi lahko bili ranjeni,“ je dejal poročnik.

„Kaj pa še? Izmed teh dveh me ne more nihče raniti.“

S temi besedami se je obrnil Strnad ponosno v stran, in častnik je odšel. Nato je šel Strnad k Marijanu in mu razložil vso stvar. Mlad mož je takoj prevzel zastopništvo in šel k zastopniku nasprotnikov

Kmalu se je vrnil in naznanil, da sta Verdoja in Par-déro sprejela Strnadove pogoje. Strnad je imel kot iz-zvani pravico, prinesiti s seboj svoje lastne pištole.

Od tega trenutka je sedel vedno pri oknu svoje sobe. Vedel je, kaj se zgodi, in zato stražil izhod iz hacijende. Približno opoludne je zajahal kapitan svo-jega konja in oddirjal. Strnad je slutil, kaj da namerava Verdoja. Komaj je izginil kapitan na severni strani, je odjahal Strnad proti jugu. Oba sta imela namen, da prevarita druge, kajti kamen je ležal proti zahodu.

Kmalu je zavil Strnad proti zahodu in dirjal kar najhitrejše. Hotel je biti preje tam, kakor kapitan. Ker bi pa bili morda lahko kapitanovi zavezniki v bližini, je moral biti zelo previden. Čim bližje je prišel, tem pre-vidnejši je bil in se skrival skrbno za grmovjem. Sled-njič je razjahal konja, ga peljal za pripraven grm in ga privezal. Potem je šel peš naprej.

Ko je prišel v bližino kamna, se je vlegel na tla in se plazil z največjo previdnostjo naprej. Slednjič ga je zagledal, in ko se je prepričal, da ni nikogar v bli-žini, si je poiskal skrivališče.

Deset korakov od kamna je stalo cedrovo drevo z gostimi vejami, splezal je kvišku in se tako dobro skrivil, da ga ni mogla zapaziti živa duša.

Komaj je bil na varnem, ko zasliši od daleč klopot konjskih kopit. S konja je skočil mož in šel hitro proti kamnu. Vzdignil ga je in položil pod njega zložen listek. Potem je spravil kamen v njegovo prejšnjo lego, zaja-hal konja in oddirjal. Hitro je splezal Strnad iz cedre, vzel izpod kamna list in bral:

„Danes ravno o polnoči pri ladirilih. Ampak gotovo, ker je zelo potrebno. Jutri dosežemo svoj cilj.“

Podpisa ni bilo, saj ga ni bilo treba, in bi bil nevaren za Verdojo. Strnad je listič zložil in ga položil pod kamen. Nato je izbrisal svoje sledove, se vrnil k svojemu konju, ga zajahal in oddirjal proti hacijendi.

Ko je prišel domov, se kapitan še ni vrnil; prišel je mnogo pozneje in niti slutil ni, da je izdana njegova skrivnost. Morda niti zvedel ni, da Strnada ni bilo doma.

Ladrilo je španska beseda in znači opeko. Prvotni stanovalci Srednje-Amerike so zidali svoje piramide in mesta iz opeke, ki so jo žgali oziroma sušili na solncu. Tako opeko so imenovali adobes, kar se imenuje špansko ladrilo. Še danes vidiš lahko razvaline takih mest in opazuješ umetnost dotičnih izumrlih narodov. Včasih najdeš sredi pragozda, sredi savane ali med kakimi pečinami samotno, napol ali popolnoma razrušeno židovje, ki je zidano iz takih ladrilov in priča, da so stanovali nekdam v tistih krajih ljudje.

Tudi v bližini hacijende del Erina je bila taka razvalina. Oddaljena je bila približno pol ure od hiše. Stala je sredi med skalovjem, in obdajali so jo grmovja in različno rastlinje. Malo pred razdrtim zidovjem je bila okrogla jama. V to jamo si lahko prišel, kajti grmovje ni bilo tam zelo gosto, in Strnad je bil prepričan, da se snide tam Verdoja z roparjem.

Strnad ni nikomur povedal, kar je zvedel in sedel celo popoldne pri bolniku, ki se je jako dobro počutil in ki se mu je vrnil spomin že tako, da mu je lahko povedal Strnad svoj doživljaj v jami kraljevega zaklada. Olga je prinesla dragocenosti, in Strnad je občudoval bogatstvo, ki je obogatilo nekdam tako revnega lovca.

Olga je bila vsa srečna, ko je videla svojega ljub-

čeka tako zdravega. Upala je, da kmalu popolnoma okreva, pokazala na kapitana Kreka in dejala bolniku:

„Pravzaprav niti ne rabiš tega bogatstva, kajti hacijenda del Erina bo itak najina. Ali bi se ne spodobilo, da bi delil s svojim bratom?“

Bolnik je smeje pokimal in dejal:

„Rad, kar je moje, je tudi tvoje. Ali mi nisi včeraj pravil, da imaš sina?“

„Ja. Ženo in sina imam na Bršljanovem,“ je odgovoril kapitan Krek.

Sedaj je začel praviti o svoji družini, in Strnad mu je pomagal. Bolnik je pazljivo poslušal in potem dejal:

„Ta deček je res čuden otrok, in skrbeti moraš, da se primerno izobrazí. Deželni predsednik in nadgozdar te bodeta sicer podpirala, a odvisen si še vedno. Sprejeti moraš potrebna sredstva, saj sem tvoj brat in dečkov stric ter ti smem ponuditi darilo, ne da bi te razžalil.“

Kapitan Krek se je sicer branil, a vsi prisotni in tudi hacijendero so mu prigovarjali. Tako so napol v šali in napol resno sklenili, da dobi polovico dragocenosti, ki jih je dobil Krek iz kraljevega zaklada, Krekov Slavko na Bršljanovem.

Proti večeru se je čutil bolnik utrujenega in zaspal. Olga je ostala pri njem, ostali so šli pa večerjat. Častnikov ni bilo k večerji. Zaradi dvoboja so večerjali rajše vsak v svoji sobi.

Po večerji je dejal Strnad, da ima nekaj nujnega dela, in da mora ostati v svojem stanovanju. Hotel ni, da bi zapazil kdo njegovo odsotnost, čakal je pripravnega trenutka, vzel orožje, odejo in jermena, ter se splazil natihoma v prazno sobo v pritličju. V svoji sobi je pustil luč, da bi mislili, da je doma, in zaklenil

vrata, da bi nihče nasprotnega ne zapazil. Odprl je okno, skočil ven in ga zopet prislonil. Potem je šel čez dvorišče in skočil čez palisade.

Tako je došel srečno na prosto, ne da bi ga bil kdo zapazil, in krenil je proti ladirilom.

Bilo je sicer temno, a njegovo izurjeno oko je natančno spoznalo smer. Šel je po tihem, da bi ga ne bil nihče zapazil, razun če bi zadel ob njega. Ko je prišel v bližino ladirilov, je šel še previdnejše in se plazil slednjič po tleh naprej.

Nenadoma je globoko dihnil in si mislil:

„Kaj je pa to? Po pečenem mesu diši. Zdi se mi, da je ta človek celo tako neumem ali predrzen, da si je napravil ogenj. Ampak na ravnem ta ne more biti, sicer bi ga videl že od daleč. Blizu je, kajti pečenka ne diši daleč. Prepričati se moram!“

Plazil se je naprej in došel kmalu do jame pred razvalinami. Jama je bila komaj dvajset čevljev široka in dolga ter približno deset čevljev globoka. Ob robu je bilo grmovje, za katerim se je skrila Strnad.

Videl je moža, ki je sedel pri majhnem ognju in pekel divjega zajca. Bilo je že približno polnoči in Strnad se je pripravno vsedel v svojem skrivališču. Mož je začel zajca jesti, in sicer z veliko slastjo. Poleg njega je ležala dvocevka, in za pasom je imel nož. Mož je bil sicer močan, a Strnad je takoj spoznal, da ga bode lahko hitro premagal.

Tako je čakal, dokler so se zaslišali bližajoči se koraki. Strnad je bil tako previden, da se je skrila na nasprotni strani hacijende; zato se mu ni bilo treba bati, da bi ga Verdoja zapazil.

Koraki so se približali. Tudi Mehikanec je poslušal

in vstal. Na nasprotni strani je stopil izza grmovja ritmojster ali kapitan Verdoja, in ogenj ga je obseval.

„Ali noriš, človek?“ je vprašal.

„Zakaj pa?“ je dejal Mehikanec.

„Ker si si napravil ogenj.“

„O tega ne zapazi živa duša. Lačen sem bil in sem si spekel pečenko.“

„Vrag vzemi tvojo pečenko! Saj duha človek ogenj na sto korakov!“

„To nič ne de, kajti na sto korakov se približa samo, kdor ima tukaj opraviti. Popolnoma na varnem sva, senor. Stopite bliže!“

Kapitan je šel doli, a vsedel se ni.

„Ne smem predolgo ostati,“ je dejal, „zato morava napraviti na kratko. Kje imaš pa svoje ljudi?“

„Tamle za gorami v gozdu.“

„Ali vedo, kje si?“

„Ne.“

„Hm, to mi je prav, kajti nimam rad mnogo zapupnikov. Ali bi se jih ne mogel iznebiti?“

„Morda. Ali lahko storim sam, kar zahtevate?“

„Upam.“

„Ter dobim isto plačilo?“

„Isto. Plačam ti toliko, kolikor bi vsem skupaj. Saj to, kar sedaj zahtevam, izvršiš lahko sam.“

„Kaj pa?“

„Hm, vidim da imaš dvocevko. Ali dobro streljaš?“

„Vedno zadenem.“

„Ustrelj dvakrat dobro záme!“

„Oh, že razumem! Koga naj pa zadenem?“

„Strnada in tistega Španca.“

„Dobro, zamojdel; ampak kedaj in kje?“

„To ti takoj povem. Ali poznaš stari kamnolom za onimle hribom?“

„Poznam, saj so tam moji ljudje.“

„Torej morajo drugam. Jutri zjutraj ob petih imam namreč tam dvoboj.“

„Za vraga! Še umorijo Vas lahko!“

„Brez tvoje pomoči prav lahko. Jaz in poročnik Pardéro sva pozvala Slovenca na dvoboj, in Marijano je njegov zastopnik. Sicer se bo moral dvobojevati z dvema, ampak ta Strnad ima stotisoč živih vragov v telesu; varovati se ga moram. Še pred začetkom dvoboja ga moramo ugonobiti; in sicer je to tvoja naloga.“

„Dobro, senor. In Marijana tudi?“

„Tudi.“

„To mi je pa zelo ljubo. Strnad je usmrtil moje tovariše; peklenko žrelo naj ga pogoltne! Senor, kako naj pa izvršim to stvar?“

„Svoje ljudi moraš spraviti kam drugam, potem se pa vrneš še pred peto uro in se skriješ v bližini, kjer je dovolj dreves in grmovja.“

„Dobro, razumem! Vi ne mislite hiteti, zato prideta Slovenec in Španec preje tja. Ko dospete Vi s poročnikom h kamnolomu, naj ležita že oba mrtva na tleh!“

„Ne, tako ne mislim. Videti hočem, kako umreta. Jaz sem ga pozval na sablje; poročnik pride šele drugi na vrsto. Kadar stopiva v prežo, takrat ga ustreliš. Druga kroglja mora zadeti takoj potem Španca.“

„Imenitno! Kako narediva pa s plačilom, senor?“

„Plačilo dobiš jutri.“

„Kje?“

„Tu, zopet o polnoči.“

„Dobro, zadovoljen sem.“

„Kedaj si bil pa pri kamnu?“

„Šele proti večeru.“

„Kraj je varen, in se ga lahko še nadalje poslužujeva. Sedaj veš vse. Lahko noč!“

„Lahko noč, senor! Le bodite brez skrbi, moje kroglje gotovo zadenejo svoj cilj.“

Verdoja je odšel.

Mehikanec je še malo obiral svojo pečenko, potem je vstal, vrgel svojo puško čez pleča in šel brezskrbno skozi gosto gomovje. Tam ga je čakal Strnad, ga zgrabil za vrat in ga stisnil tako močno, da se je ropar onesvestil. Hitro mu je zamašil usta, ga zvezal in povil z odejami v trden zavoj.

Potem je zadel puško in zavoj na ramo in se vrnil v hacijendo. Vse naskrog je bilo tiho, a Strnad vendar še ni zaupal kapitanu, ki se je vrnil gotovo šele komaj domov, in ki je morda še zunaj hiše. Zato je čakal še skoraj celo uro, preden se je približal s svojim bremenom palisadam. Tam je porinil zavoj čez ograjo, sam je pa skočil čez. Ravnotako je porinil jetnika previdno skozi okno, zlezal potem noter in zaprl okno. Potem je preiskal hodnik, in ko se je prepričal, da vsi spe, je nesel Mehikanca v svoje stanovanje in zaklenil za seboj. Luč je še gorela.

Ko je razvil jetnika iz zavoja, je zapazil, kako prestrašeno ga gleda zvezani ropar.

„Dečko, ali me poznaš!“ je dejal Strnad po tihem. „Kapitan je dejal, da imam živega vruga v telesu, in to je menda resnica, kajti sicer bi te ne bil dobil v svoje pesti. Tu se boš saj boljše naspal kakor na prostem.“

Najprvo ti pa preiščem žepe. Ker si tako nepreviden, da pečeš v bližini sovražnikov zajéjo pečenko, si

morda tudi tako nepreviden, da si shranil listek, ki si ga našel pod nekim kamnom.“

Res je našel v roparjevem žepu zmečkan listek. Strnad ga je spravil nazaj in dejal:

„Sedaj pa zaspí in si natančno premisli, ali boš jutri pri zaslišanju tajil ali odkritosrčno govoril.“

Povezal je potem jetnika še trdnejše, ga privezal za posteljo in se vlegel potem za nekoliko ur spat. Zjutraj ga je zbudil Marijano, ki je potrkal na njegova vrata. Strnad ga je prosil, naj ga zdolaj počaka, in vstal.

Niti pismeno niti usmeno ni napravil testamenta, kajti natančno je bil pripričan, da zmaga. Prepričal se je samo, če je jetnik dovolj na varnem, zaklenil vrata svoje sobe in šel mirno s pištolami doli.

Spodaj ga je čakal Marijano. Šla sta v hlev, osedlala svoje konje in odjahala. Tedaj je pogledal Marijano hitro na Verdojevo stanovanje in zapazil, da stoji ta pri oknu in gleda za njima.

„Za námi gleda!“ je dejal Marijano.

Strnad ni pogledal nazaj, ampak samo dejal:

„Ali uganeš, kaj sedaj misli?“

Prijateljta sta se že pobratila in tikala.

„Uganem.“

„Torej?“

„Misli, da mu gotovo ne uideš. Če te on ne usmrti, te pa Pardéro. Slišal sem, da poročnik izvrstno strelja. Včeraj sta se tako brezskrbno pogovarjala o tej zadevi, da sem prepričan, da se prav nič ne bojita.“

„Tudi jaz sem prepričan, da se ne bojita, ampak iz drugega vzroka.“

„Iz katerega pa?“

„Mislita namreč, da se sploh dvobojevali ne bomo.“

„Oh! Zakaj pa?“

„Ker bodeva midva, ti in jaz, še pred dvobojem mrtva.“

„Ne razumem te!“

„Tako me razumeš, poslušaj!“

Nato je povedal Strnad svojemu prijatelju, kako je opazoval Verdojo. Marijano se je prestrašil, ko je to čul. Taka nesramnost in zlobnost se mu je kar neverjetna zdela. Ko se je slednjič prepričal, da se Strnad ne šali, je vprašal:

„In vse to je resnica, gola resnica?“

„Gola resnica,“ je odgovoril Strnad.

„In morilca imaš v svoji sobi?“

„Da.“

„Kaj pa, če ti uide?“

„Sem ga predobro zvezal.“

„Ali če ga slišijo in gredo v tvojo sobo. Nalagal jih bo, in izpustili za bodo.“

„Le bodi brez skobi. Tako sem mu zamašil usta, da komaj diha.“

„Ali niso njegovi tovariši pri kamnolomu?“

„Tristo vragov, saj res, na to niti mislil nisem!“ se je iznenadil Strnad. „Kako sem nepreviden. Tako lahkomisljen pa še nikdar nisem bil. No, pa nič ne de. To napako lahko še popravim. Sicer ne poznam kamnoloma, vendar upam, da nama ne preti nikaka nevarnost. Iznenaditi jih pač morava. Deset minut že jaševa; kamnolom je menda tamle na levo za hribom.“

Vzpodbudila sta svoje konje in kmalu sta zagledala kamnolom, ki je bil od vseh treh strani zaraščen

z grmovjem. Na tleh sta ležala dva moža, in v bližini so se pasli trije konji.

Ko sta zagledala roparja tujce, sta hitro vstala. Strnad je podrl na tla jednega, Marijano pa družega.

„Holá, kaj pa delata tu?“ je zaklical Strnad, skočil s svojega konja in zgrabil moža za vrat. „Kdo sta pa, potepuha?“

„Ohó!“ je odgovoril ropar. „Kdo sta pa najprvo vidva, ki se upata, podreti poštene ljudi na tla?“

„Kdo sva midva, natančno veš, postopač. Saj imata naročilo, naju ustreliti. Takoj ti to onemogočim, dečko!“

Udaril ga je s pestjo na sence, in mož se je zgrudil na tla. Šele sedaj se je obrnil k Marijanu, ki je klečal na drugem roparju in ga trdno držal.

„Počakaj, ti prideni pomagat!“

S temi besedami je pristopil Strnad k Marijanu in udaril družega roparja ravnotako, kakor prvega.

„Sedaj ju pa zveživa, jima zamašiva usta in ju spraviva v stran, da ju ne najdejo!“

Tako sta tudi storila. Potem sta privezala roparje na konje. Tretji konj je bil menda poveljnikov. Konje sta peljala potem [precej daleč proč, da jih ni mogel nihče videti ali slišati, in jih privezala k drevesom. Potem sta se vrnila h kamnolomu, da izbrišeta sledove. Komaj sta vse uredila, so prijahali trije častniki.

Uljudno so se pozdravili. Strnad in Marijano sta takoj zapazila, da gleda kapitan pazljivo na okrog. Hotel je zagledati za kakim grmovjem svojega zaveznika, a to se mu seveda ni posrečilo.

Oba zastopnika sta se še enkrat posvetovala. Kapitanov zastopnik je prinesel tudi za Strnada kavalerijsko

sabljo, ker je Strnad na hacijendi ni imel. Zastopnika sta poskusila še enkrat mirnim potom poravnati nasprotnika, a kapitan je ponosno odklonil.

„Ne ene besedice več!“ je dejal. „Kri hočem videti. Moj nasprotnik je stavil pogoj, da se bije samo do popolne nezmožnosti. Jaz sem ta pogoj sprejel, in nimam nikakega vzroka odstopiti.“

„In Vi, senor Strnad?“ je vprašal zastopnik.

„Tudi jaz ne odstopim,“ je odgovoril Slovenec, „posebno, ker sem jaz sam stavil ta pogoj. Sicer bi pa rad še nekaj pripomnil, če dovolite.“

„Prosim!“ je dejal častnik.

„Že včeraj sem Vam dejal, da vem izid dvoboja, a ne verjamete mi. To Vam danes dokažem. Komur pade sablja iz roke, je premagan. Torej, odbil bom svojemu nasprotniku štiri prste na desni roki. Sicer bi ga lahko usmrtil, ampak nesramneža mora človek samo zaznamovati, ne pa usmrtiti.“

„Gospod!“ je zarohnel kapitan.

„Hm!“ je dejal Strnad zaničljivo.

„Senor,“ ga je opozoril zastopnik, „Vi sami ste me včeraj opozorili na postave dvoboja. Ali je navada, postopati s svojim nasprotnikom na bojišču na tak način?“

„Ne. Saj tudi navada ni, da bi se človek sploh dvobojeval s takim lopovom. Sploh pa pripomnim, da bom zaznamoval družega nasprotnika ravnotako. Najina prva strela ne bosta zadela, moj drugi mu bo pa razdrobil desnico. Naprej!“

„Naprej!“ je zaklical tudi kapitan. „Še preje bo v peklu, kakor se mu sanja!“

Strnad mu ni odgovoril; ampak ko je stal z Verdojo že v preži, je vprašal zastopnika:

„Ali smem preje še nekaj pripomniti?“

„Smete, če ne bodete svojega nasprotnika iznova razžalili.“

„Ne bom ga razžalil, ampak samo nekaj pripomnil, čegar resnico dokažem pozneje.“

„Torej govorite!“

„Moj nasprotnik pričakuje sedaj dva strela, ki naj usmrta mene in mojega zastopnika. Najel je morilca, ki dobi danes o polnoči pri ladirilih svoje plačilo za dvojen umor.“

Častnik je tedaj jezno zaklical:

„Senor, to je nečastno, to je novo smrtno razžaljenje.“

„To je gola resnica,“ je odgovoril Strnad mirno. „Le pogledjte svojega tovariša, tega kapitana, tega kavalirja! Ali ni pobledel od samega strahu? Ali ne vidite, kako se mu trese sablja v roki? Kako trepečejo njegove ustnice? Kako gleda ves prestrašen in bojzljivo? Ali je to znamenje nedolžnosti?“

Zastopnik je pogledal svojega kapitana, sam pobledel in dejal:

„O Dios, saj je res, kapitan, tresete se!“

„Laže se!“ je jeeljal Verdoja.

„Ali slišite, kako se strese celo njegov glas?“ je vprašal Strnad. „Boji se me. Natančno ve, da ne more premagati Kneza Skalovja; natančno ve, da izpolnim svoje obljubo; prepričan je, ga je izgubljena njegova desnica, Naprej, začnimo komedijo!“

Tedaj je dejal tudi kapitan:

„Da, le začnimo!“

Takoj se je vrgel na Strnada.

„Stoj!“ je zaklical tedaj Strnad in mu izbil sabljo iz roke. „Zastopnika še ne stojita na svojem mestu, in

nihče še ni dal povelja. Pazite na postave dvoboja, sicer vržem sabljo proč in nabrišem svojega nasprotnika s šibo!“

Častnik je pobral Verdojevo sabljo, in nasprotnika sta stopila iznova v prežo.

Marijano je bil izvrsten sabljač, vendar ni mogel umeti, kako odbije Strnad svojemu nasprotniku štiri prste na desnici.

Sedaj je dal častnik znamenje, in boj se je začel. Kapitan se je divje vrgel na Strnada; ta je pa ponosno, mirno in gracijozno odbil vsak Verdojev udarec; a nenadoma so se zaiskrile njegove oči, z močnim udarcem je porinil nasprotnikovo roko v stran, sunil svojo sabljo med ročaj Verdojeve sablje — — — — — glasno je zavpil kapitan, in sablja mu je padla na tla.

„Oh, nesrečnež nesrečnež, moja roka!“ je zatulil.

Sablja je ležala na tleh; v ročaju sta tičala dva prsta, na tleh blizu sablje pa druga dva. Ranjenec je hitro zavil svojo krvavečo roko v svojo suknjo.

Strnad je vzel mirno iz žepa robec in obrisal svojo krvavo sabljo. Potem se je obrnil k zastopniku in dejal:

„Vidite, senor, da sem mož-beseda. Ta mož se ne bo nikdar več dotaknil s svojo desnico dame, ki mu tega ne dovoli.“

Tedaj je dvignil kapitan Verdoja svojo krvavečo roko in zaklizal:

„Človek, ti si vrag; ampak ukrotim te še!“

Njegov zastopnik in poročnik Pardéro sta stopila k njemu. Prigovarjala sta mu in se trudila, da ustavita kri s provizorično obvezo. Medtem je kapitan divje in napol glasno grozil Strnadu, ki se pa ni brigal zanj.

Marijano je stopil k Strnadu in dejal:

„To je bilo pa mojstersko. Nisem verjel, da li bilo to mogoče. Ali izpolniš tudi svojo drugo obljubo?“

„Gotovo,“ je odgovoril Strnad z nasmehom.

„Ampak v oddaljenosti petih korakov, in oba streljata istočasno!“

„Hm! Pazi, kako to naredim! Ampak ne stoj poleg mene, temuč stopi ravno za mene.“

„Tedaj me lahko zadene kroglja tvojega nasprotnika!“

„Ne. Iti bi morala najprvo skozi mene.“

„Torej misliš, da bo šla v stran?“

„Da, moja in njegova.“

„Za vraga, ali boš meril v odprtino njegove pištole?“

„Da.“

„Na njegovo desno cev?“

„Tako je!“

„Če pa ustreliš najprvo iz leve cevi?“

„To ne stori tak možiček. Le nikar se ne boj; niti lasa mi ne skrivi.“

Tako sta se pogovarjala Strnad in Marijano potihem. Sedaj je bil kapitan za silo obvezan in dejal je Pardéru:

„Če ustrelite tega psa, Vam odpustim ves Vaš dolg, ki ste ga napravili pri igranju!“

Pardero je avtomatično, nezavedno pokimal z glavo. Bil je bled, kakor preje kapitan. Prestrašeno je gledal zastopnika, ki je zaznamoval ħarijero.

Dvocevne pištole, so natančno preiskali, jih nabašali, in potem sta jih nasprotnika žrebala iz klobuka.

Strnad in Pardéro sta stopila drug nasproti drugemu, v oddaljenosti treh korakov. Poročnik je stopil v stran, Marijano pa za Strnada.

„Senor, kako ste neprevidni!“ mu je zaklical tedaj nasprotnikov zastopnik. „Saj Vas mora zadeti!“

„O, mojega prijatelja in mene ne more nihče raniti!“ mu je odgovoril Marijano.

Vendar je vedel, da zaupa samo Strnadovi hladnokrvnosti in izurjenosti.

Kapitan je stal s svojo obvezano desnico v Parderovi bližini in gledal divje na Strnada. Dal bi bil polovico svojega življenja, in morda še več, če bi bil mogel zadeti s Pardérovo kroglo Strnadovo srce.

Sedaj je vzdignil poročnik svoje roko in štel:

„Ena!“

Nasprotnika sta dvignila svoji desnici, cevi ste merili ravno na nasprotnikovo srce.

„Dve!“

Pardéru se je tresla roka. Uprl je svoje oči ravno na Strnadovo srce. Niti dvoma ni o tem, da bi ga ne zadel. To prepričanje ga je pomirilo. Samozavestno je meril na nasprotnikovo srce. Ampak Strnad je stal ponosno pred njim.

„Tri!“

To je bila odločilna beseda.

Strnad je zrl vedno Parderu v oči, vendar je nameril pri tej zadnji besedi bliskoma od nasprotnikovega srca na cev njegove pištole. Strela sta počila. Parderova roka in pištola sta šinili v stran; Strnad je ustrelil drugič, nekoliko pozneje njegov nasprotnik, ampak zavpil je na ves glas in izpustil orožje iz roke. Istočasno je zavpil tudi kapitan.

„Moja roka!“ je zaklical Pardéro.

„Mene je zadel!“ je vpil Verdoja.

„Nemogoče!“ je dejal poročnik in mu hitel na pomoč.

„Lahko mogoče!“ je rekel Strnad mirno. „Senor Pardéro nima trdne roke. Prvič sem ustrelil v njegovo cev, in obe krogli sta šli v stran. Tedaj mu je roka umahnila. Z drugo krogelje sem mu razdrobil desnico, in njegov drugi strel je šel v stran, in kakor vidim, je zadel ranjeno desnico mojega prvega nasprotnika. Kdor se hoče streljati, se mora učiti, in kdor je tako predrzen, da razžali dame, mora tudi posledice prenašati. Navado imam, da vzamem takim ljudem desnico. Adijo, senorji!“

Vtaknil je obe pištoli v svoj žep in odšel k svojemu konju. Tedaj je stopil k njemu zastopnik in dejal:

„Gospod, zdravnik ste, kajne?“

„Povedal sem Vam to že včeraj.“

„Torej dobro, tu sta dva ranjenca.“

„Ran, ki jih sam naredim, ne zdravim, kajti do-tičniki jih vedno zaslužijo; to sem Vam že tudi včeraj povedal. Sicer pa druga kapitanova rana ni nevarna, ker je zadela krogelja samo v meso, kakor vidim. Morda se bo izogibal pozneje bolj takih prijateljev, ki streljajo nanj. Adijo!“

Zajahal je svojega konja in odjahal; Marijano je šel za njim. Častniki so ostali pri kamnolomu. Pardéro je imel zdrobljeno roko, in Verdoju so razrezali rokav, da mu obvežejo rano. Preklinjali so odhajajoča jezdeca.

Ta dva se nista brigala za to preklinjanje in sta jahala tja, kjer sta skrila roparje.

„Kako mi je sedaj odleglo pri srcu!“ je dejal Marijano. „Zelo me je skrbela ta zadeva.“

„Nisi me še poznal.“ je rekel Strnad veselo. „Sedaj pa le hitiva, da prideva preje na hacijendo ko oni, sicer zamudiva iznenadenje, ki se ga že zelo veselimo.“

Odvezala sta vse tri konje, potem sta pa oddirjala

z njimi proti hacijendi. Jetnika sta bila tako močno privezana na konje, da se še ganiti nista mogla. Med potjo jima je odmašil Strnad usta.

„Nijedne besedice ne smeta črhiniti,“ jima je ukazal, „sicer vaju na mestu ustrelim. Celo roke vama odvežem, samo ostati morata vedno pred nama. Na hacijendo del Erina jašemo.“

Sedaj sta imela zvezane samo še noge, in sicer pod konjevim trebuhom. Uiti nista mogla. Orožje sta jima pobrala Strnad in Marijano že preje. Strnad ju je zaraditega napol oprostil, ker ni hotel, da bi vojaki na hacijendi del Erina zapazili, da je pripeljal jetnike.

Tako so dirjali proti hacijendi. Vrata so bila odprta, in jahali so na dvorišče, ne da bi jih bili vojaki zapazili. Hacijendero je stal pri vežnih vratih in se začudil, ko je zagledal dva tuja spremljevalca in jednega praznega konja.

„Oh, saj ste tu. Iskali smo vas že. Ali ste pripeljali goste, senorji?“

„Pravzaprav ne goste, senor,“ je dejal Strnad, „ampak jetnike.“

„Jetnike?“ se je začudil hacijendero. „Na kak način pa? Moj Bog, kaj se vam je pa zopet pripetilo?“

„To Vam takoj povem. Ampak prosim, odprite nama preje kak prostor, kjer sta ta-dva moža na varnem. Častniki ne smejo ničesar zvedeti o njih.“

Nato so jima zvezali roke, ju odvezali raz konjev in jih spravili v sobo, ki ni imela oken, ampak tako močna vrata, da nista mogla pobegniti. Vojaki niso ničesar zapazili.

Sedaj sta šla in Strnad Marijano v jedilnico zajuterkovat. Tam sta povedala hacijenderu, Kreku, Karji in Olgi, kaj sta doživela. Peter Karpeles še ni nič vedel,

da je razžalil Verdoja njegovo hčer na strehi; ko je to čul, se je prestrašil.

Vsi so pobledeli, ko jim je začel praviti Marijano o dvoboju. Kar načuditi se niso mogli Strnadovi bistroumnosti in ga neprestano hvalili, vendar so se bali, da ne bi se maščevali vojaki nad hacijendo. Strnad jih je skušal pomiriti.

„Vojaki so vendar Hwaresovi podaniki, ki postane preje ali sleje predsednik,“ je dejal. „Hwares pa ni Vaš sovražnik, senor Karpeles, to Vam je dokazal, ko Vam je izročil hacijendo Vandákva. To morajo častniki natančno premisliti. Sicer imamo pa nasproti njim zelo nevarno orožje, namreč jetnike, ki jih sedaj zaslišimo. Človek, ki sem ga ujel včeraj zvečer, leži še v moji sobi; gledat grem sedaj v svoje stanovanje in ga prinesem sem.“

Nato je Strnad odšel. V njegovi sobi je ležal jetnik trdno zvezan. Njegov obraz je bil že čisto rudeč in višnjev, in gotovo bi se bil kmalu zadušil, kajti imel je preveč zamašena usta. Strnad mu je usta odmašil, ga odvezal od postelje in mu razvezal noge, da je imel samo še zvezane roke.

„Vstani!“ mu je ukazal. „Govoriti hočem s teboj.“

Jetnik je počasi vstal, kajti udje so mu zastali. Divje in trdovratno je gledal Strnada.

„Kako se upate dotakniti se me?“ je dejal. „Prost Mehikanec sem.“

„Pusti svoje neslane šale!“ je odgovoril Strnad. „Saj vidiš, da nisi več prost Mehikanec!“

„Ampak brez moje kivde. Prostost in zadoščenje zahtevam!“

„Kaj zahtevaš, me nič ne briga; kaj pa dobiš,

kmalu zveš. Ampak le nikar ne misli, da se s teboj morda samo šalim. Pojdi sedaj z menoj.“

Prijel ga je in porinil skozi vrata. Melikanec se še ni dovolj okrepčal, njegove noge so bile še slabotne, ker so bile tako dolgo trdno zvezane, zato tudi ni poskusil uiti, akoravno ga Strnad ni držal.

Ko sta prišla v jedilnico, in je ropar zagledal navzoče, je vprašal:

„Kaj pa bo sedaj?“

„Odgovovil boš na moja vprašanja, drugzega nič,“ je odgovoril Strnad. „Stopi semkajle! Poglej tale revolver; če poskusiš uiti, te na mestu ustrelim!“

„Protestiram!“ je dejal ropar.

Strnad je zmignil hladnokrvno z ramení in mu ni odgovoril, ampak stopil k oknu. Na dvorišče je prijezdil vojak v najhitrejšem diru, konj je bil ves poten. To je bil gotovo kak sel, ki je prinesel kako povelje.

Sedaj se je obrnil Strnad zopet k roparju in dejal:

„Od tega zaslišanja je odvisna tvoja usoda. Upam, da hočeš samemu sebi dobro, in da boš govoril odkritosrčno.“

„Nihče me nima pravice zaslišati; to pravico priznavam samo sodniku; a izmed vas ni nihče sodnik.“

„Motiš se. Mi vsi smo tvoji sodniki. Povem ti takoj, da napravimo stvar s teboj na kratko. Ti si bil najet, da usmrtiš nekatere izmed nas. Slišal sem tvoje pogovore s kapitanom o polnoči pri palisadah in pri ladirilih, čul sem vsako besedico. Bil sem tudi pri kamnu in sem bral list, ki ga je kril kapitan zate, in ki ga imaš v svojem žepu. Streljali ste tudi v tigrovem prepadu name — vse vem. Morilec si, in tekom desetih minut te obesimo, se si nočeš rešiti svojega življenja z odkritosrčno izpovedjo.“

Ropar je sedaj uvidel, da je stvar resna, in se zelo prestrašil, ko je čul, da Strnad vse ve. Molčal je na Strnadove besede.

„Najprvo te vprašam, če mi misliš odkritosrčno odgovoriti,“ je nadaljeval Strnad. „Če nočeš, je zaslišanje končano, in obesimo te.“

Temno je zrl ropar v tla in odgovoril:

„Če to storite, se bodo maščevali nad vami; verjemite mojim besedam!“

„Kdo se bo pa maščeval?“ je vprašal Slovenec.

„Imam še tovariše.“

„Hm! Samo dva sta ti še ostala. Čakala sta pri kamnolomu nate. Danes zjutraj sem oba ujel. Kmalu ti ju pokažem!“

Mehikanec je pobledel, vendar odgovoril:

„Tega pa ne verjamem. Lažete se, da bi me ukrotili.“

„Pa že nisi pravi mož, da bi se zaradi tebe lagal. Stopi k oknu in poglej doli. Tvoj in njunina konja stoje še na dvorišču.“

Ropar je stopil k oknu. Prepričal se je, da je govoril Strnad resnico, vendar je še dejal:

„Se bode maščeval pa kapitan!“

Tudi Strnad je pogledal skozi okno in zapazil v daljini tri jezdece, ki so jahali proti hacijendi. Takoj jih je spoznal in odgovoril roparju:

„Poglej tjakaj! Ali vidiš tri jezdece? To je kapitano in njegova poročnika. Ko pridejo bliže, boš videl, da imata Verdója in Pardéro zavezane desnice. Dvo-bojeval sem se danes zjutraj z njima pri kamnolomu in vzela obema desno roko. Od teh dveh le nikar ne pričakuj pomoči.“

Jetnik se je prestrašil in pogledal zopet skozi okno. Tudi ostali so pristopili, da si ogledajo prišlece. Ti so prijahali bliže, in ne da bi se ustavili pred palisadami pri vojaki, so šli naravnost na dvorišče in razjahali tam svoje konje. Potem se šli naravnost v svoje sobe. Vsi navzoči so zapazili, kako krvoločno so vsi trije gledali.

„Torej, ali še upaš na kapitanovo pomoč?“ je vprašal Strnad.

Jetnik je molčal.

„Odgovori mi!“ je nadaljeval Strnad. „Ali priznaš, da vas je najel neki Kortejo, da bi napadli mene in moje tovariše?“

„Priznam,“ je dejal ropar.

„Ko se vam je to ponesrečilo, in sem postrelil v tigrovem prepadu vaše ljudi, je vas ostale najel kapitan Verdoja, da bi nas usmrtili?“

„Tudi to priznam.“

„Vsled te pogodbe ste tudi v resnici name streljali?“

„Jaz ne, ampak samo onadva, ki ste ju Vi ustrelili.“

„Nikar se ne opravičuj; ti si bil njihov vodja. Potem si se shajal z Verdojo; včeraj, pri zadnjem sestanku, ti je naročil, da usmrti danes mene in seniorja Marijana s svojo dvocevko, in sicer v trenutku, ko stojiva z Verdojo v preži?“

„Res je,“ je odgovoril Mehikanec po tihem. Uvidel je, da ne more tajiti, in pristavil je: „Ampak verjemite mi, senior Strnad, da bi tega ne bil storil; na nobeden način bi Vas ne bil ustrelil.“

„Oh! Kaj bi pa bil storil?“

„Stopil bi bil izza grma in Vam povedal, kaj namerava senor Verdoja z Vami.“

„Nikar ne blebetaj takih neumnosti! Sicer boš pa videl sedaj svoja tovariša. — Marijano, stori mi uslugo in pojdi ponj!“

Marijano je odšel in pripeljal kmalu oba roparja. Prestrašila sta se, ko sta zagledala svojega vodjo. Šele ko sta čula, da je že vodja vse priznal, sta uvidela, da je najboljše, če ne tajita.

„Morileci ste in še več,“ je dejal Strnad, „sicer zaslužite vislice brez vsega usmiljenja, vendar bom usmiljen, če izpolnite jeden pogoj.“

„Kak pogoj?“ je vprašal jeden izmed njih.

„Zahtevam, da ponovite svoje priznanje vpričo kapitana. Ali hočete?“

Spogledali so se in molčali. Slednjič je vprašal vodja:

„Ali je to na vsak način potrebno?“

„Da. Če nočete, vas takoj obesimo. Nikar ne mislite, da vam samo grozim!“

„Obesiti se pa ne pustimo zaradi kapitana. Če ni drugače, priznamo tudi vpričo kapitana resnico.“

„Dobro, torej vas ne usmrtimo. Sedaj vas skupaj zapremo. Ne poskušajte, uiti; kajti vsak poskus kaznujemo s smrtjo!“

Potem so zaprli vse tri v prostor, kjer sta bila preje onadva sama zaprta.

Strnad in ostali so slutili, da napravijo častniki kmalu kaj sovražnega, zato so ostali vsi doma.

Po Strnadovem odhodu so morali ostati častniki še dalje časa pri kamnolomu, da so obvezali roke. Parderova roka je bila popolnoma zdrobljena. Ker mu pa kri ni hudo tekla, je zadostoval za obvezo robec in kos

konjske odeje. Drugače je bilo pa z Verdojo, ki se mu kri kar ustaviti ni hotela. Z velikim trudom mu je obvezal poročnik roko.

Med obvezovanjem so malo govorili.

„Kdo bi si bil to mislil!“ je dejal Pardéro.

„Da ste Vi tako nerodni; namesto Strnada ste zadel mene!“ mu je segel kapitan v besedo.

„Jaz? Saj ste slišali, da sem moral. Ta Strnad je sabljač in strelec, ki ga nihče ne prekosi.“

„In Vi tudi strelec, ki ga nihče ne prekosi, namreč tako slab!“

„Prosim, gospoda, nikar se ne skregajta!“ ju je miril zastopnik in jima obvezoval roke. „Oba dvoboja sta bila imenitna. Ta Strnad ima menda res živega vruga v svojem telesu, akoravno se je vršilo vse popolnoma pravilno. Ivrsten sabljač in strelec je! Ampak besede, ki jih je govoril, so sumljive!“

„Zelo, zelo sumljive,“ je pritrdil Pardéro. „Dolžil Vas je, kapitan, da ste najeli morilca, ki naj bi ustrelil njega in njegovega zastopnika.“

„Hudobnost!“ je odgovoril Verdója.

Pri tej besedi je zarudelo njegovo blede lice. Kdor izgubi toliko krvi, in zarudi, gotovo ni nedolžen.

Njegov zastopnik ga je natančno opazoval. Bil je vseskozi časten mož, in, akoravno Mehikanec, vendar ni hotel biti sokrivdnik nečastnega dejanja. Niti slutil ni, kaj namerava njegov kapitan, ki ga je nerad zastopal, ker je razžalil Verdója dámo; ker je pa bil njegov kapitan, se mu ni upal odkloniti. Prepričan je bil, da je Strnad imel vzroke za toliko razžaljenje, zato je vprašal:

„Kake vzroke je neki imel ta Slovenec za tako obdolžitev?“

„Svojo hudobnost!“ je odgovoril kapitan.

„Motite se, senor!“ je dejal zastopnik mirno. „Kolikor poznam Strnada, ni hudoben.“

„Če ni storil to iz hudobnosti, je storil pač samo zaradi učinka.“

„Ne verjamem. Strnad, slavni lovec, ni gledališki igralec.“

Verdoja je teptal od same jeze po tleh.

„Molčite! Ali hočete morda reči, da verjamete, kar je rekel ta človek?“

„Izgovoril je javno obdolžitev, kateri niste ugovarjali,“ je odgovoril poročnik mirno. „Vzdržujem se sodbe, dokler nimam dokazov, da se je tožitelj zmotil.“

„To Vam tudi svetujem!“

Tedaj je resno pogledal poročnik Verdojo in dejal

„Kapitan, ali ste mi morda hoteli groziti?“

„Tako je!“ je odgovoril kapitan jezno.

„To si pa resno prepovem!“ je dejal sedaj poročnik. „V službi mi smete zapovedovati, ampak v častnih zadevah sva popolnoma jednaka. Vaše postopanje mi je nerazumljivo, zato bom govoril takoj po našem prihodu na hacijendo z senorjem Strnadom. Dolžil Vas je zavratnega umora; če mi ne more svoje trditve dokazati, mora preklicati svojo dolžitev in mi dati zadoščenje; če mi pa svojo trditev dokaže, stopim iz svoje službe.“

„Prepovem Vam, govoriti s tem človekom!“ se je penil kapitan od jeze.

„Samo v službenih zadevah mi smete zapovedovati, sicer ne. Sedaj poznate moje nazore. Če hočete, da Vam obvežem roko, ne govorite nadalje o tej zadevi.“

Kapitan je molčal. Med obvezovanjem sta se spogledovala Pardero in kapitan. Verdoja je spoznal, da je Pardéro njegov zvest zaveznik.

Slednjič so zajahali svoje konje in jahali proti hacijendi. Ko so dospeli na hacijendo, so vsi temno in jezno gledali predse, a poročnik iz drugega vzroka, ko onadva.

Med vojaki je bil tudi mož, ki je nekdam študiral medicino, a so ga zaradi hudobij na vseučilišču religirali. Ta je bil kirurg Verdojevega švadrona. Ker je Strnad odklonil zdravnika, in je bil Verdoja prepričan, da se mu posreči zavratni umor, zato ni vzel kikirurga s seboj. Ko so se pa sedaj vrnili na hacijendo, je moral takoj pravilno obvezati Verdójo in Pardéra.

Pri tej priložnosti so zvedeli, da je prišel nek sel, ki je prinesel od Huaresa povelje, da morajo takoj oditi v Monklóvo, kjer se je prebivalstvo uprlo proti vladi. To je bil tisti jezdec, ki je prijahal na hacijendo, ko so zaslišali roparja. Sel je moral priti takoj k Verdoji, ki je sprejel pismeno povelje, da mora iti takoj pomagati Monklovancem proti vladi.

„Ali bom mogel jahati?“ je vprašal kirurga.

„Lahko,“ je odgovoril ta. „Jezdenje ne utruđi roke. Bojim se samo mrzlice, a ker sem Vam dal na rano take rastline, mislim, da ste lahko brez skrbi.“

„In poročnik Pardéro?“

„Njegova rana bolj boli, ampak nevarnejša ni. Lahko jaše z Vami.“

„Sabljo imamo lahko v levici. Jutri zjutraj odjašemo.“

Medtem je šel poročnik k Strnadu. Ta je takoj uvidel, da je poročnik vseskozi časten, vendar mu ni hotel ničesar natančnega povedati.

„In vendar moram imeti natančno pojasnilo,“ je dejal poročnik. „Prišel je sel, ki zahteva, naj takoj odidemo v Monklovo. Če dolžite kapitana po pravici za-

vratnega umora, izstopim jaz iz službe, ali pa mora on zstopiti. Isto velja o Pardéro, kajti zdi se mi, da sta zelo dobra prijatelja. Sicer je bilo že to nečastvo, ker sta dame napadla, že zaraditega bi bil lahko izstopil.“

„In vendar ste bili njunin zastopnik!“

„Kdo naj bi pa bil? Sicer sta mi pa povedala natančnejše okoliščine razžalitve šele danes, ko smo jahali k kamnolomu. Sedaj torej lahko uvidite, da Vas moram prositi za natančno pojasnilo.“

„Torej naj bo, akoravno ne takoj, ampak zelo kmalu. Kapitanu se je umor ponesrečil, zato slutim, da bo kmalu odjahal iz hacijende, da sporoči najetemu morilecu kako poročilo. Opazovati ga mislim; Vi greste z menoj, kajti na ta način se lahko prepričate o resnici moje obdolžitve. Pripravite se, ampak tako, da nihče ničesar ne zapazi.“

Poročnik se je moral s tem zadovoljiti in odšel je. Strnad se ni zmotil, kajti komaj je odšel kirurg iz Verdojevega stanovanja, sta odjahala Pardéro in kapitan iz hacijende.

Pardéro je bil pravi Mehikanec, lahkoživ in strasten. Bil je reven, a ostati ni hotel tak, kajti bogatstvo je edino sredstvo, s katerim človek lahko ugodi vsem svojim strastem. Ampak obogateti je težko. Pardéro je imel samo dolgove, in kapitan je bil njegov glavni upnik; zaigral je pri njem velike vsote. To je porabil Verdoja. Rabil je zaveznika, ki je od njega odvisen, in sedaj se mu je zdel najpripravnejši Pardéro. Zato ga je prosil, naj jaše z njim na izprehod, in med potjo ga je začel pridobivati záse.

Verdoja ni vedel, da je Strnad ujel roparje. Kje je zvedel Strnad njegove naklepe, to mu je bila velika uganka. Utakniti je hotel pod kamen nov listek. Vendar

ni jahal naravnost v tisti smeri, kajti vedel je, da ga Strnad opazuje.

„Zakaj odjašemo šele jutri v Monklovo?“ je vprašal Pardéro med potjo. „Pravzaprav bi morali takoj odjahati.“

„Ker imamo tukaj še nekaj posla, namreč jaz in Vi,“ je odgovoril Verdoja.

„Jaz?“ se je začudil Pardéro.

„Da. Ali mislite morda odpotovati, ne da bi kaznovali Strnada, ki Vam je zdrobil roko?“

„Oh, če bi mu mogel do živega!“ je zaškripal poročnik z zobmi.

„Le bodite brez skrbi. Sicer se mi pa zdi, da Vas je tudi lepa Indijanka malo zmešala. Ona je vsega tega kriva. Ali mislite odpotovati, ne da bi Vam poplačala svojo krivdo na ljubezniv način?“

Strastno so se zaiskrile Pardérove oči.

„Za vruga, saj res,“ je dejal. „Odkritosrčno priznam, da kar besnim za njo. Če bi jo le mogel ukrotiti! Najlepša deklica je, kar sem jih videl, in dal bi sam nevem kaj, če bi bila — torej, saj — saj enkrat moja!“

To je bilo odkritosrčno priznanje. Kapitan je pokimal z glavo.

„Vaša prava žena?“ je vprašal z nasmehom.

„Kaj pa še!“

„In samo enkrat?“

„Čim večkrat, tem ljubše!“

„Dobro. Odkritosrčni ste, zato Vam tudi pošteno priznam, da se meni z Olgo ravnotako godi. Zagledal sem se v njo in kar norim za njo. Prostovoljno se mi ne uda; ampak kdo se nama more braniti, če delava z združenimi močmi? Ali hočete biti moj zaveznik, poročnik?“

Podal je pri teh besedah Parderu svojo levico.

„Rad!“ je zaklical ta in mu segel takoj v roko.
„Ampak kako?“

„Le bodite brez skrbi! Sicer imam pa še različne namene, ki niso samo zame, ampak tudi za Vas koristni.“

„Upam, da jih zvem!“

„Hm, malo kočljivi in nevarni so, in ne vem, če Vam smem vse zaupati, ker ne vem, če boste na vsak način molčali.“

„Na vsak način molčim! Prisegam Vam!“

„Torej dobro, Vam bom pa verjel. Kaj mislite o obdolžitvi, ki jo je izrekel danes Strnad glede mene?“

„Hm!“ je odgovoril Padero in gledal zamišljeno predse.

„Torej! Govorite odkritosrčno!“

„Če ukazujete, Vam pa povem odkritosrčno, da ste se danes jako čudno vedli.“

„Res je. Priznam Vam, da me je Strnad obdolžil po pravici.“

Pardéro je kar zazijal od začudenja.

„Torej res!“ je dejal.

„Res, in če bi se mi bilo posrečilo, bi imela še oba svoje desnice, Strnada in njegovega zastopnika bi pa bil vzel vrag. Dobil sem namreč povelje od odličnih in visokih oseb, da naj Strnada in njegove spremljevalce uničim.“

Verdoja je govoril namenoma tako, da bi se Padero tem rajše udal.

„To je pa čudno,“ je dejal Padero. „Ali smem zvedeti imena?“

„Sedaj še ne. Ta Strnad je več, kakor se Vam zdi. Od njegovega življenja so odvisne važne stvari, in kdor

ga usmrti ali ga pomaga usmrtiti, dobi veliko plačilo. Verjemite mi, da ne bi šel v toliko nevarnost, če ne bi vedel, da si zaslužim s tem lepo prihodnjost.“

To je bila laž; ampak kapitan je govoril name-noma tako. Pardero niti slutil ni da se kapitan laže, zato je vprašal:

„In mislite, da bi dobil tudi jaz plačilo, če Vam pomagam?“

„Gotovo. Prvič dobiva mnogo denarja, drugič mo-rava pa tem ljudem tudi dokazati, da se znava mašče-vati. Torej, ali smem upati na Vašo pomoč?“

„Na vsak način, kapitan! Na razpolago sem Vam in Vas prosim, povejte mi, kaj naj storim.“

„Tega sedaj še sam ne vem. Najprvo moram zve-deti, zakaj morilec, ki sem ga najel, danes ni prišel.“

„Ali bodeva sedaj z njim govorila?“

„Ne. Najprvo mu morava dati znamenje, da hočem danes zvečer z njim govoriti. Tedaj zvem, zakaj danes ni izvršil mojega naročila. Zaraditega tudi nisem mogel odjahati v Monklovo.“

„Ampak kako je zvedel Strnad, da ste najeli mo-rilca?“

„To mi je uganka.“

„Pa Vas saj ni izdal tisti človek, ki ste ga najeli?“

„Ne, ne. Preje bi verjel, da naju je Strnad poslu-šal, ko sem se pogovarjal z njim. Zato moram določiti današnji sestanek kam drugam. Pojdite!“

Jahala sta hitro naprej in niti slutila nista, da jašeta zastonj in celo v svojo lastno škodo.

Kdo sta namreč odjahala iz hacijende, sta šla Strnad in poročnik kmalu za njima, in sicer naravnost h kamnu. Verdoja in Pardero sta pa jahala v velikem ovinku.

Strnad in poročnik sta skrila tam svoja konja, kjer je včeraj Strnad svojega skrila. Potem je splezal poročnik na visoko cedrovo drevo, Strnad se je pa skrila za bližnje grmovje.

Precej dolgo sta morala čakati, dokler sta prijahala Verdoja in Pardoero. Razjahala sta svoje konje. Verdoja je privzdignil kamen in vtaknil listek pod njega. Potem sta malo poslušala, če je povsod vse mirno in varno, in odjahala. Sedaj sta prišla poslušaleca iz svojih skrivališč, in Strnad je vzel list izpod kamna.

„Pardoero je bil zraven,“ je dejal poročnik. „Njegov zaveznik je. Ali smem brati listek, senor?“

Strnad je list že prebral in ga izročil sedaj poročniku. List se je glasil takole:

„Ostani v bližini tega kamna. O polnoči pridem sem. Opravičiti se moraš!“

Podpisa tudi danes ni bilo. Sedaj je vprašal poročnik Strnada:

„Ali je to za dotičnika, ki naj bi bil ustrelil Vas in senorja Marijana?“

„Da.“

„Ali bo našel list?“

„Ne.“

„Torej ga ne mislite položiti nazaj pod kamen? Jaz bi ga na vsak način položil pod kamen in bi prišel o polnoči poslušat.“

„To je nemogoče, ker dotični mož ne pride, kajti moj jetnik je; imam ga že na hacijendi. Pojdiva k najinima konjema. Sedaj ste videli morilca z lastnimi očmi, in vse ostalo Vam povem med potjo.“

Poročnik se kar načuditi ni mogel, ko je čul, kar mu je pravil Strnad. Sklenil je, da bo brezobzirno postopal z Verdojo in Parderom.

„Kaj nameravate sedaj storiti?“ je vprašal Strnada.

„Razkrinkal bom kapitana in njegovega zaveznika,“ je odgovoril Slovenec.

„Prav imate! Ali bom smel biti zraven?“

„Gotovo! Celó prosim Vas, bodite moja priča.“

„Kaj pa storite z jetniki, senor?“

„Obljubil sem jim, da jih ne usmrtime, če mi vse odkritosrčno priznajo. In ker so bili odkritosrčni, moram biti mož-beseda.“

„Hm, to ni previdno. Vislice so zaslužili. Če jih izpustite brez kazni, je Vaše življenje v veliki nevarnosti.“

„Vem, ampak še vedno sem bil mož-beseda, in bom tudi v tem slučaju. Morda jih moja milost predrugači.“

„Ne verjamem; take ljudi ne predrugači ljubezen do bližnjega, ker smatrajo milost za slabost.“

Tako sta dospela kmalu na hacijendo, a precej pozneje, kakor kapitan in Pardo. Verdoja je bil ravno pri vojakih pred palisadami in ju zagledal že od daleč. Nagubančil je svoje čelo. Neljubo mu je bilo, ker je bil poročnik v Strnadovi družbi; celo sumljivo se mu to zdelo. Zato je stopil jezno k poročniku in ga vprašal:

„Poročnik, kje ste bili?“

„Na izprehodu.“

„Ali sem Vam dovolil?“ je dejal kapitan grozeče.

„Ali rabim morda Vaše dovoljenje?“ je vprašal častnik ostro.

„Seveda. Saj nismo doma, ampak na potovanju.“

„Mislim, da nismo na potovanju, ampak da počivamo za nedoločen čas, kapitan.“

„Tacega razločevanja ne poznam, poročnik. Prosim me morate za dopust, če hočete kam iti.“

Mlad častnik je zarudel od same jeze. Vojaki so stali na okrog in so čuli vsako besedico.

„To bi bila moja dolžnost samo tedaj,“ je odgovoril, „če bi odpotoval, ali se hotel odstraniti takrat, ko imam službo. Sedaj sem pa jahal samo na izprehod kakor Vi in poročnik Padero. Kar sme jeden, sme tudi drugi. Ali morda ni tako pravilno?“

„Senor, ali veste, kaj se pravi protiviti se?“ je zaklical tedaj kapitan grozeče.

„Vem, senor, ampak o tem sedaj niti govora ni; midva sva samo različnega mnenja in se lahko mirno pogovoriva. Brez vzroka ne sme nihče častnika vpričo vojakov okregati!“

Kapitan se je kar penil od jeze. Stopil je bliže, stegnil roko in ukazal:

„Izročite mi svojo sabljo, poročnik! Takoj!“

Poročnik je bil še mlad, ampak odločen dečko. Premagal se je in odgovoril mirno:

„Svojo sabljo? Kaj pa še! Te Vi niti zahtevati ne smete!“

„Vaš kapitan sem!“

„Ste bili! Vi ste lopov in velik hudobnež! Sramota bi bila záme, če bi se dotaknili. Vi moje poštene sablje!“

Vsi navzoči vojaki so slišali te besede. Takoj so obkolili častnike. V sredi so stali Verdója, Padero, mladi poročnik in Strnad.

Verdojo so tako razburile te besede, da je potegnil svoj revolver izza pasa, nameril na poročnika in zaklical z jeznim, tresočim se glasom:

„Prekličite takoj svoje besede, sicer Vas na mestu ustrelim!“

„Prekličem naj jih? Nikdar. Celo ponovim, kar sem rekel,“ je odgovoril poročnik neustrašeno.

Sedaj je hotel kapitan res ustreliti; a Strnad je izpodbodel svojega konja, švignil mimo kapitana in ga tako močno udaril s pestjo, da se je takoj zgrudil.

„Kaj je pa to? Kaj ste se predrznili?“ je zaklical tedaj Pardoero.

„Nič!“ je odgovoril Strnad. „Morda sem se predrznil, samo svojo roko omadeževati.“

„Res je,“ je pritrdil poročnik Strnadu. „Tudi Vi ste lopov, in človek bi se samo omadeževal, če bi se Vas dotaknil.“

Pardoero je pobledel od jeze in strahu.

„Ali se Vam sanja?“ je zaklical.

„Nikakor, popolnoma zavedam se in imam moralno prepričanje; a Vi ga nimate.“

„Pomislite, da sem Vaš predstojnik. Vi ste najmlajši častnik!“

„Sedaj niste več moj predstojnik. Z Vami ne maram več služiti.“

„Oh, ali izstopite iz službe?“

„Tega sedaj še ne vem; ali jaz, ali pa vidva oba.“

„To pa ne gre tako hitro,“ se je nasmejal Pardoero zaničljivo. „Najprvo aretiram Vas zaradi nepokorščine, in tudi senor Strnad je moj jetnik zaradi telesne poškodbe!“

„Mislite?“ je vprašal Strnad. „Vi, črv, se predrznete aretirati me. Stopite vendar malo bliže!“

Pardoero je stal poleg Strnada, ta ga je prijel za vrat in ga telebnil na tla. Vojaki so kar strmeli. Sedaj je stopil stari podčastnik bliže, salutiral poročniku in vprašal:

„Senor poročnik, ali smemo zvedeti, kaj to pomeni?“

Poročnik mu je prijazno odgovoril:

„Bartolo, kateri častnik vam je najljubši? Povej odkritosrčno!“

„Hm! Vi, gospod poročnik; saj veste. Sicer bi ne bili tako mirno gledali, ko ste razžalili senorja Verdojo in senorja Pardera. Posebno, ker je senor Strnad civilist.“

„Torej dobro, Bartolo, povem ti, da sta tadv senorja nesramno ravnala. Najela sta roparje in morilce, da umorita poštene ljudi in razžalita odlične dame.“

„Ali res, senor?“

„Res, verjemi mi. Danes zjutraj sta izgubila pri dvoboju svoji desnici; to je bila božja kazen. Ravno sedaj sva ju poslušala s tem senorjem v gozdu. Nista vredna, da bi bila častnika poštenih, mehikanskih vojakov. Z njima nočem več služiti.“

„Senor, tedaj izstopim tudi jaz!“ je dejal podčastnik.

„Ni treba, Bartolo. Star vojak si in natančno veš, kaj se spodobi. Preiščimo ta slučaj in odločimo potem, kdo mora izstopiti, onadva ali jaz.“

„Prav imate, senor poročnik,“ mu je pritrdil podčastnik. „Če morate Vi izstopiti, izstopim tudi jaz, in prepričan sem, da se razide tedaj cel švadron. Če pa spodimo tadv iz službe, postanete Vi naš kapitan.“

„Ti pa nadporočnik. Ostali avanzirajo po vrsti.“

„Torej mislite, da naj bi sestavili vojaško sodišče?“

„Ne, kajti ti zločini niso vojaški. Sestaviti moramo častni sod.“

„Dobro. Ali jima vzamemo orožje?“

„Seveda.“

„In ju zvežemo?“

„Ne. Častni sod se vrši na dvorišču, kjer naj bodo vsi vojaki prisotni. Onesveščena sta, spravimo ju tačas v hacijendo. Potem pridi v mojo sobo, da boš prisoten pri predpreiskavi.“

Vojaki so imeli poročnika zelo radi. Takoj so vzeli jetnikoma orožje, ju zaprli v majhno sobico in ju stražili, da ne uideta.

Potem so šli v dvorano, kjer sta povedala Strnad in poročnik, kar sta danes doživela. Marijano je predlagal, naj se vrši častni sod tudi v prisotnosti vseh prebivalcev hacijende. Vsi so bili zadovoljni s tem predlogom. Potem so se začeli takoj pripravljati za časten sod. Prinesli so na dvorišče mizo, več stolov in nekaj klopi za glavne osebe.

Pri mizi je sedel poročnik, poleg njega stari podčastnik, na desni in levi ostali podčastniki. To je bilo sodišče. Na desni strani so bili Strnad, Marijano in obe dami; ti so bili tožniki. Na levi strani sta sedeli pričiči Krek in hacijendero. Na okrog so stali pa vojaki, bakéri in ciboléri.

Sedaj so pripeljali Verdojo in Pardera.

Njunino stanje se na da popisati. Takega ponižanja nista pričakovala. Kar penila sta se od jeze.

„Kaj pa to pomeni?“ je zaklical Verdoja, ko je zagledal vojake na dvorišču. „Kaj pa stojite tu?“ se je zadril nad njimi. „Poberite se odtod, psi!“

„Pomirite se, senor Verdoja!“ mu je dejal poročnik kot predsednik. „Sedaj ste obtoženec, in samo od Vašega obnašanja je odvisno, kako bodemo z Vami postopali.“

„Kot obtoženec stojim pred Vami?“ je zaklical. „Kdo me pa toži?“

„To takoj slišite.“

„In kdo naj bi bil moj sodnik?“

„Mi, ki tule sedimo.“

Tedaj se je zasmejal Verdoja na ves glas.

„Ali sem zašel med norce?“ je vprašal. „Moji vojniki me hočejo soditi! Lopovi, ali se mi poberete takoj odtod! Na mestu vaš ukažem ustreliti!“

Dvignil je svojo levico in stopnik k podčastniku, a bakeri so ga takoj prijeli.

„Predlagam, da zvežimo oba obtoženca, če takoj ne mirujeta,“ je dejal Strnad.

„Predlog je sprejet!“ je odgovoril poročnik.

„Poskusite se me dotakniti!“ je zaklical kapitan.

„Na mestu ukažem celo hacijendo razdejati!“

„Ali imate jermena ali vrvi,“ je vprašal predsednik bakere namesto odgovora.

Ti so takoj segli v svoje žepe.

„Vidite, senorji, da se ne šalimo,“ je dejal predsednik. „Udajte se, sicer se boste morali udati!“

„Udava naj se?“ je zaklical Verdoja. „Kaj sva pa storila? Kdo se sme predrzniti sestaviti vojaško sodišče ga svojega predstojnika? Jaz! Samo jaz smem koga tožiti!“

„Motite se! To ni vojaško sodišče, ampak častni sod, ki bo odločil, če morejo častni možje še z vama služiti.“

Kapitan je hotel robato odgovoriti, ampak Padero ga je miril in mu zašepetal na uho:

„Za božjo voljo, mirujte! Z surovostjo tu nič ne opraviva.“

Zato se je kapitan premagal in dejal:

„Torej naj bo; začnite svojo komedijo!“

Sedaj je bilo vse mirno, in predsednik je začel:

„Senor Strnad, prosim, govorite.“

Strnad je vstal.

„V imenu teh dveh seniorit tožim tadva moža in ju dolžim nečastnega postopanja napram damam,“ je začel Strnad. „Nadalje ju tožim zaradi poskušenega umora napram meni, senorju Marijanu in senorju Kreku.“

„Ali morete svoje trditve dokazati?“

„Lahko.“

Sedaj se je obrnil poročnik k obžencema in ju vprašal:

„Kaj pravite Vi na te obdolžbe?“

„Tako neosnovane in bedaste so, da niti odgovoriti ne morem, oziroma nočem.“

Tako je dejal Verdoja, in Pardoero je bil istega mnenja.

„Hvala lepa,“ je odgovoril poročnik. „Če nočete ničesar pripomniti, bo saj obravnava najprej enostavnejša. Kar se tiče prve obdolžitve, obtoženca itak priznata svojo krivdo, ker se niti ne brani. Kar se pa druge točke tiče, moramo biti pa natančnejši. Obtoženca molčita, zato Vas prosim, senor Strnad, dokažite nam svojo trditev.“

Strnad je začel praviti, vendar ni omenil, da ima vse tri roparje kot priče na razpolago. Povedal je vse, kar se je zgodilo pri njegovem prihodu, v tigrovem prepadu, o kapitanovih pogovorih z roparjem in o dvoboju.

Ko je končal, mu je odgovoril kapitan takole, akoravno je dejal, da ne bode govoril:

„Zdi se mi, da sem res zašel med norce. Ta mož sluti samo. In na podlagi teh slutenj se drzne, postaviti dva kavalirja in častnika pred častni sod. To ni

samo smešno, ampak celo nesramno. In to nesramnost bom kaznoval, ko bo ta komedija pri kraju.“

„Te kazni se ne bojim,“ je odgovoril Strnad. „Svoje slutnje bom tudi takoj dokazal. Ko sta jahala danes senorja na izprehod, sva šla midva z gospodom poročnikom za njima. Verdoja je imel namreč v gozdu pošto; pod neki kamen je položil svoja povelja. Današnji list se glasi takole: «Ostani v bližini tega kamna. O polnoči pridem sem. Opravičiti se moraš!» Mislim, da Verdoja tega ne bode tajil.“

Ko je omenil Strnad kamen in vzel listek iz žepa, je Verdoja pobledele. Parderu se je godilo ravnotako. Oba sta molčala. Strnad je nadaljeval:

„Pripomniti moram namreč, da sem vedno poslušal njunine skrivne sestanke. Vsako besedico sem slišal. Sicer imam pa priče, ki bodo potrdile resnico mojih trditev.“

Sedaj so pripeljali vse tri roparje. Verdoja se je tako prestrašil, da se je skoraj onesvestil. Tega ni pričakoval. Sedaj zvedo vse njegove hudobije!

In zvedli so vse. Jetniki so bili sicer v veliki zadregi, vendar so izjavili resnico. O Verdojevih hudobijah torej ni bilo več dvoma. Priznali so, da je oba listka pisal Verdoja. Verdoja se ni upal več tajiti. Obtoženca sta trdovratno molčala.

„Krivda obtožencev je sijajno dokazana,“ je izjavil predsednik. „Po državnih postavah zaslužita smrt. Ker smo pa sestavili samo častni sod, ju ne bomo kaznovali, temuč samo odločili, če moremo s tema dvema možema še skupno služiti. Jaz, za svojo osebo, odločno izjavljam, da izstopim iz službe, in sicer takoj.“

„Ne dovolim Vam izstopiti!“ je zaklical Verdoja ves razburjen.

„To me nič ne briga,“ je odgovoril poročnik. „Jasno je dokazano, da ste nečasten, in nobeden pošteni Vas. Vas ne bode več ubogal kot svojega predstojnika. Sicer ste pa sami krivi pregreška nepokorščine, samovoljnosti in nemarnosti. Dobili ste povelje, da morate takoj odpotovati v Monklovo, ampak zaradi svojih zavratnih umorov ste ostali še na hacijendi del Erina. Moja dolžnost je, da sestavim protokol in ga pošljem nemudoma Huaresu. Priznati morate, da lahko potem vse zagovarjam, kar sem storil. V trenuku, ko ste bili nepokorni Huaresovemu povelju, ste postali puntar, in Vaši podaniki nimajo samo pravico, ampak celo dolžnost, da Vas ne ubogajo.“

„Dobro, pa izstopite iz službe, ne bom Vam branil!“ je zaškripal Verdoja z zobmi.

„Prepričan sem, da ne morete samo meni, ampak tudi nikomur drugemu ničesar braniti, kajti Vaše izdajstvo gotovo ne bo brez posledic.“

„Le upajo naj se!“ je zarohnel Verdoja.

„Seveda. Le pogledjte jih!“

Stari podčastnik je vstal.

„Tudi jaz izjavljam, da ne morem služiti nadalje skupno z lopovi,“ je dejal. „Upam, da store vsi moji tovariši isto.“

Verdoja je hotel ugovarjati, a vsi podčastniki in vsi vojaki so ga prevpili. Vsi so izjavili, da ne marajo več Verdoje in Pardera, in da zahtevajo poročnika za svojega kapitana. Verdoja je hotel planiti med ljudi, a bakeri so ga takoj prijeli. Ko so se zopet pomirili, je dejal poročnik:

„Prevzamem vodstvo švadrone in bom dopolnil častnike po vrsti. Huares bo dobil moje poročilo in odločil, če veljajo moje določbe. S tem smo končali častni

sod. Verdojo, Pardera in njihove tri tovariše izročimo onim, ki so jih hoteli umoriti. Naj jih sami kaznujejo. Mi pa odjašemo čez četrt vsi v Monklovo.“

Vsi so bili zadovoljni s tem ukazom. Jetnike so spravili v ječo, in poročnik je šel pisat v svojo sobo poročilo za Huaresa. Potem se je poslovil od stanovalec-
cev hacijende del Erina in odjahal s svojim švadronom proti Monklovi. — —

Kako sta bila Verdoja in Pardero besna, ko so ju zopet zaprli v ječo, se ne da popisati. Kri jima je vrela po vseh žilah. Verdoja je bil ponižan, a prisegel je maščevanje. Pardero je stopil k oknu in gledal na dvorišče.

„Dva oborožena bakera stojita pred oknom,“ je dejal. „Mislijo, da bi ušla. Ampak, Verdoja, pojasnite mi svoje stališče!“

„Kako?“ je vprašal ta navidezno mirno.

„Ponižali so naju na nečuvnen način, in Vi ste se udali. Začel sem dvomiti o tem, kar ste mi rekli. Govorili ste o visoki protekciji, o velikem plačilu — —?“

„Pardero, ali naj Vas imenujem puhloglavež?“ Ali ne uvidite, da je to samo majhna ovira, ki je sicer zelo neprijetna, ki pa kmalu mine. Novi kapitan je seveda po pravici tako ravnal, ampak zato, kar sva danes izgubila, dobiva stoterno plačilo. Ukaz, da naj usmrtime gotove osebe, izvršim na vsak način. Plačilo bo tedaj tem večje.“

„Ali ste prepričani o tem?“

„Sem.“

„Ampak kako hočete usmrtiti osebe, ki so Vas zaprle. Morda Vas celo usmrte!“

Verdoja je bil sicer istega mnenja, vendar je moral kazati napram Parderu drugačno prepričanje. Pomiriti

je skušal Pardera, kar se mu je slednjič tudi posrečilo. Prepričan je bil, da od Huaresa ne sme ničesar več upati; zato je sklenil, da pusti vojaško službo in se posveti samo dvema nalogama. Prvič si je hotel prislužiti rudokope, ki mu jih je obljubil Kortejo, in drugič je sklenil, da se polasti Olge. Pri te stvarih je rabil zvestega zaveznika, in ta naj bi bil Pardéro. Zato se mu je lagal, da ga pridobi na svojo stran. Dejal je:

„Pravzaprav sem zadovoljen s tem, kar se je zgodilo. Služba je bila velika zapreka za moje težavno naročilo. Sedaj saj lahko brez zaprek delam. Pardero, ali veste, koliko ste mi dolžni?“

„Hm, nekaj tisoč srebrnih pijastrov menda.“

„Ki mi jih ne morete nikdar plačati, če ostanete, kar ste. Če mi pomagate izvršiti moje naročilo, raztrgam dolžno pismo, in še veliko plačilo dobite. Sicer Vam padam še sladkejše in prijetnejše plačilo: lepo Indijanko Karjo!“

„Grom in strela! Kapitan, če izpolnite te obljube, sem Vaš z dušo in telesom.“

„Gotovo vse izpolnim. Usmrtili nas ne bodo na nobeden način, verjemite mi. Izpustili nas bodo, in potem lahko storiva, kar hočeva.“

„Ali nameravate senorje Strnada, Marijana in Kreka usmrtiti?“

„Izginejo naj, torej usmrtim naj jih, kajti samo mrličji ne škodnjejo nikomur. Do sedaj sem jih nameraval usmrtiti, a danes sem se premislil. Smrt bi bila premajhna kazen za take sovražnike.“

Diabolično se je zasmejal pri teh besedah, in Pardero je dejal:

„Prav imate. Sramoto, ki so nam jo danes na-

pravili, moramo hujše kaznovati. Kaj nameravate z njimi?"

„Isto, kar so oni z nami storili. Ujel jih bom in vrgel v ječo. Blizu moje haciende je staro mehikansko svetišče. Stara piramida, ki ima podzemeljske hodnike in jame, ki jih poznam samo jaz. To je skrivnost, ki se podeduje v moji rodovini. V teh jamah bodo jetniki stanovali in od obupanja umrli. V te jame spravimo tudi seniorito Olgo in Karjo. Tam ju prisiliva, da se nama udaste.“

Strastnemu Pärderu je bila ta obljuba najljubša.

„Vi ste vrag, Verdoja,“ se je činično nasmejalo, „ampak zelo prijeten vrag!“

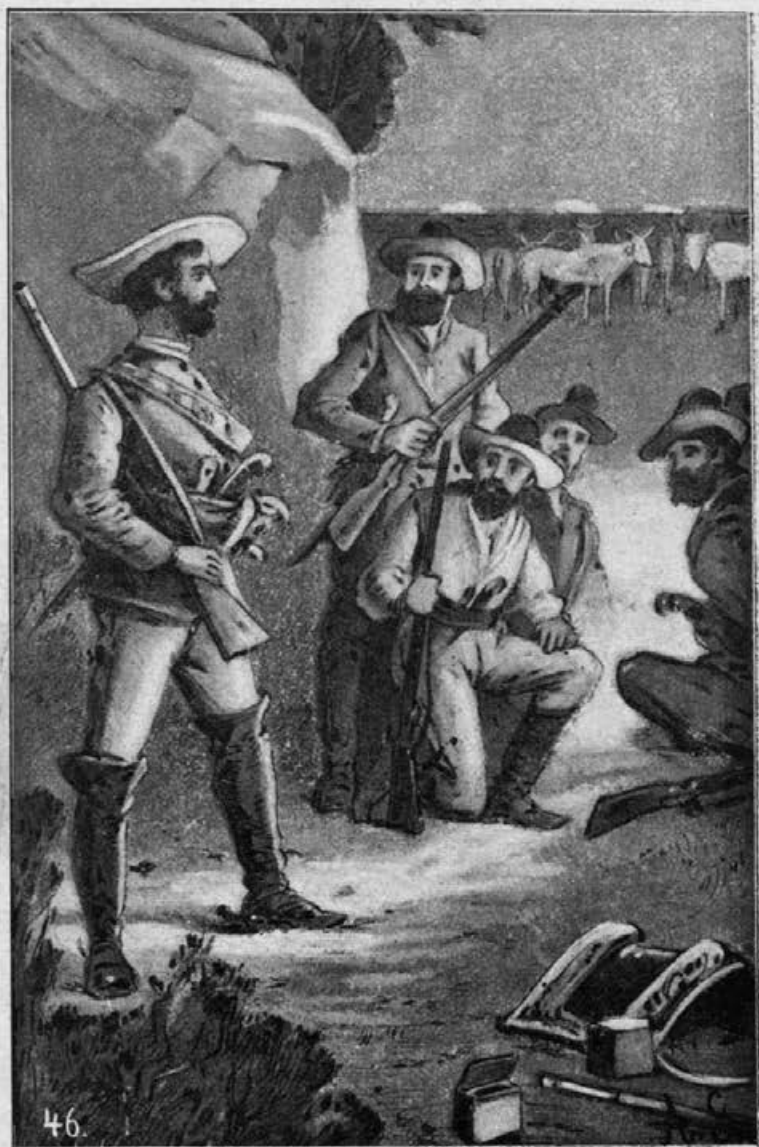
„Oba bodeva vragova, ki premagata dva angelja. Ko izvršiva svoj sklep, dobiva bogato plačilo. Prepričan sem, da se nama posreči, ujeti moje sovražnike; vendar morava biti zelo previdna, ker so sedaj zelo nevarni časi. Če usmrtim vse tri, in mi nočejo dati plačila, moram molčati. Če pa še žive, in sem jih samo skrilo, tedaj lahko odločno zahtevam svoje plačilo. Vidite torej, da sem zelo previden v svojo lastno in Vašo korist.“

„Res ste bistroumni, previdni in zviti; zaradi tega Vam zaupam in sem prepričan, da se nama stvar posreči. Odslej sem Vaš z dušo in telesom. Ampak midva sama vendar ne moreva ujeti tri močne može in dve dami.“

„Le nikar ne skrbite. V naši blagoslovljeni Mehiki je dovolj ljudi, ki radi zaslužijo vsotico srebrnjakov.“

„In zasledovanje! Zasledovali nas bodo pa gotovo.“

„Zasledovanja se nam pa ni treba prav nič bati.“

Strnad je hitro stopil izza skale in jih pozdravil.

Skozi puščavo Mapíni jašemo, in tja nam nihče ne sledi, verjemite mi.“

„Skozi puščavo Mapíni!“ se je prestrašil Pardero. „Tam gotovo poginemo!“

„Le bodite brez skrbi! Natančno poznam to puščavo. V tej puščavi ni sam pesek in skalovje, kakor pravijo, ampak tudi gozdovi, studenci in sadje.“

Tako sta se pogovarjala v ječi Pardero in Verdoja; medtem so se pogovarjali tudi v jedilnici, in sicer o njunini usodi. Marijano je svetoval, naj jih ustrela, a vsi ostali so nasprotovali. Kaj bi neki rekel slavni Huares. Bolje je, če se jih iznebijo mirnim potom, saj sta dovolj kaznovana, ker nimata desnic. Slednjič so sklenili, da jima pobero orožje in ju čez dva dneva izpuste, da ne bi mogla dohiteti sela, ki ga je poslal poročnik Huaresu.

Kar se treh roparjev tiče, je bil Strnad mož-beseda. Izročil jim je njihove konje, nože in láse, pušk in pištol jim ni vrnil. Strnad je zagrozil vsakemu, da ga takoj ustrela, če ga zagleda še kedaj v bližini hacijende. Potem jih je izpustil, in odjahali so.

Tretji dan so pripeljali tudi Verdojo in Pardera iz ječe. Strnad jima je naznanil vpričo vseh stanovalcev hacijende, kaj so sklenili. Potem so ju izpustili, in odjahala sta molče iz hacijende. Krenila sta proti mestecu Nómber de Doá. Tam sta se preblekla v civilno obleko, in potem sta izginila. — —

Na hacijendi del Erina je bilo nekaj tednov zopet staro, mirno življenje. Strnad ni hotel preje odpotovati, preden Krekov brat popolnoma ne ozdravi; najmanjša stvar mu lahko škoduje. V štirinajstih dneh je bolnik toliko okreval, da je smel vstati; čez jeden teden potem je smel iti že na vrt na izprehod; in zopet čez jeden teden je smel iti z Strnadom že na daljše izprehode.

Duševno je popolnoma okreval, in sedaj je mislil, kako se bode maščeval nad Alfonzom de Rodriganda. Zato je prosil svoje prijatelje, naj ostanejo tako dolgo tu, dokler popolnoma ne okreva, kajti iti hoče z njimi.

Jahati se je moral počasi privaditi, kajti to je bilo za njegove možgane zelo nevarno.

Zopet je minulo nekaj tednov.

Medtem si je dopisoval Marijano s svojo ljubico. Svetovala mu je, naj popolnoma zaupa Strnadu, in mu zatrjevala svojo najprisrčnejšo ljubezen in večno zvestobo. — —

Preden je jahal Strnad v Mehiko, je pisal iz Vera Kruca svoji soprogi in jo prosil, naj naslovi prihodnje prismo zanj na svojo prijateljico Enio Lindzej v Mehiko. Ta mu pismo gotovo izroči, bodisi da je tu ali tam. — —

Danes je dobil Marijano zopet pismo od svoje ljubice. Zavitek je bil precej velik, in ko je odprl, je bilo priloženo tudi pismo — za Strnada.

To pismo je prišlo iz Bršljanovega. Strnad se ga je zelo razveselil, šel je v svojo sobo in ga razpečatil. Pismo je obsegalo več pol. Priložen je bil tudi list za Kreka, ki mu ga je pisala njegova žena in majhni Slavko.

Silva je pisala Strnadu vse, kar se je prigodilo v njegovi odsotnosti. Pismo je kar prekipevalo sreče in ljubezni. Na glas je zavriskal od veselja, in poljubil je pismo desetkrat in desetkrat. Konec pisma se je glasil sledeče:

„In sedaj ti moram, moj Janko, še nekaj z iskrenim, veselim srcem naznaniti, akoravno me je nekako sram, in bi ti najrajše stvar zamolčala. Če bi potoval dalje, kakor upam in pričakujem,

ne najdeš svoje Silve več same, ampak hitela ti bo naproti z majhnim Jankotom ali malo Silvico v naročju, kajti drugače gotovo ne bodeva imenovala preljubljeno bitje, ki me navdušuje za prihodnjost. Veseli se z menoj in sprejmi milijon poljubov, ki ti jih pošilja čez daljno morje

tvoja neskončno srečna

Silva.“

In kakor dame navadno ne morejo napisati pisma, ki ne bi imel pripis, je imelo tudi to Silvino pismo sledeči dostavek:

„P. S. — Ne huduj mi, ker sem to sporočila tudi moji Emi. Bila je moja edina prijateljica in bo gotovo srečna, ko zve, kako veselje pričakujem.

Silva.“

Strnad je pismo zvil in ga spravil v žep, da ga je nosil na svojem srcu. Potem je šel na prosto, ujel najdivjšega konja in dirjal v daljno savano. Hacijenda se mu je zdela pretesna za toliko srečo. In vendar, ko se je vrnil, je šel najprvo v svojo sobo, prebral zopet pismo in ga neštetokrat poljubil. Že na svetu so nebesa, in ta nebesa so ljubeče srce, srce, ki ljubi, ker ve, da osrečuje s svojo ljubeznijo, in da se mu ljubezen povračuje. — —

Bolnik, Anton Krek, je nosil do sedaj na luknji, ki mu jo je izvrtal Strnad v črepinjo, kos kuhanega usnja, ki se zamenja pozneje z zlato ploščico. V. dan je jahal z Strnadom na izprehod, in se že precej okrepčal. Slednjič je določil Strnad dan odpotovanja: dejal je, da ostanejo samo še jeden teden na hacijendi del Erina.

Ti dnevi so bili neskončno srečni za Olgo in njenega ljubčeka. Neštetokrat sta se zahvalila svojemu rešitelju, doktorju Strnadu. —

Huares, poznejši slavni mehikanski predsednik, je izročil Petru Karpelesu oskrbništvo hacijende Vandákva, zato je moral iti ta večkrat tja.

Nekega dne je moral iti zopet na hacijendo Vandákva. Spremljal ga je njegov bodoči zet Krek. Zvečer sta odjahala in rekla, da se vrneta šele drugo jutro. —

Kmalu po njuninem odhodu je zagledal Strnad v daljini jezdeca, ki je hitro jahal proti hacijendi. Ko je prijahal bliže, je spoznal, da je jezdec vojak, in sicer častnik. Strnad je šel hitro v jedilnico, kjer so se ostali pogovarjali, in jim naznanil tujcev приход.

Kmalu je prijahal častnik na dvorišče, in Olga, kot hišna gospodinja, ga je uljudno sprejela.

„Ali je tu hacijenda del Erina?“ je vprašal po pozdravu.

„Da,“ je odgovorila Olga.

„Posestnik te hacijende se piše Peter Karpeles, kajne?“

„Da, Peter Karpeles; jaz sem njegova hči.“

„Potem mi pa oprostite, senorita, brzi sel sem, ki me je poslal Huares z važnimi poročili v Monklovo. Huares je dejal, da je senor Karpeles zelo gostoljuben in mi dotovo dovoli, da smem pri njem prenočiti, če ne dosežem danes svojega cilja.“

„Seveda lahko prenočite pri nas, senor. Očeta sicer ni doma, vrne se šele jutri zjutraj, ampak postregli Vam bodemo z vsemi, kar potrebujete. Prosim, izročite svojega konja bakeru, in pojdite z menoj v jedilnico.“

Sledil ji je z odlično dostojnostjo v prvo nadstropje, kjer ga je predstavila navzočim gospodom. Moral se je

takoj vsesti in z njimi večerjati. Govoril je malo, in ko ga je vprašal Strnad, kje je sedaj Huares, je odgovoril:

„Iz diplomatskih in vojaških vzrokov Vam žalibog ne morem odgovoriti na Vaše vprašanje. Huares noče, da bi ljudje vedeli, kje da je.“

To se je zdelo Strnadu čudno. Pazljivo je pogledal govornika, in potem ni več govoril z njim.

Tujec se je kmalu poslovil in odšel v svojo sobo spat, češ odjahati mora že na vse zgodaj v Monklovo. Stara Marija Hermajek ga je spremila do njegove sobe. Ko je prišel v svojo sobo, se ni slekel, da bi šel spat, ampak vlegel se je v visečo mrežo in si prižgal cigareto. Ko je pokadil prvo, je prižgal drugo, tretjo, četrto; kadil je venomer in poslušal, če je na hodniku vse tiho. Tako je bila ura polnoč. Sedaj je vzel luč, stopil k oknu in naredil z lučjo trikrat velik krog. Potem je luč ugasnil. Nekoliko minut pozneje, je vrgel nekdo malo peska na njegovo okno, in častnik je odprl. —

Ko je odšel častnik spat, so se začeli v jedilnici domači šele živalmo pogovarjati; vsem se je zdel tujec nekako zopern in nesimpatičen. Najmanje mu je zaupal Strnad. Tujec se mu je zdel sumljiv; uniforma mu ni pristojala, čutil se je v tej obleki nekako tujega. —

Ko so se poslovili in šli spat, je hodil Strnad zamišljen v svoji sobi semtertja. Bil je nemirem, a pravega vzroka svoje razburjenosti ni mogel uganiti; vendar je bil prepričan, da je tega kriv tuji častnik.

Ali je ta mož res častnik? Verdoja in Pardo sta odšla gotovo s trdnim sklepom, da se maščujeta. Odkar je oskrboval Karpeles haciendo Vandákva, so bili bakeri večinoma tam. Strnad je sklenil, da bode pozoren. Šel je potihem na hodnik in poslušal pri čast-

nikovih vratih. Gotovo spi, ker je vse tako lepo mirno. Vrnil se je in šel potihem na dvorišče. Hotel je iti pogledat, če je vse v redu, in ni slutil, kaj ga čaka. — —

Proti večeru je prijahala iz mesteca Nómber de Doá četa jezdecev, broječa petnajst oboroženih mož. Vodila sta jo — Verdoja in Pardo. Jahali so proti hacijendi del Erina in so se ustavili v mraku v bližnjem gozdu. Tam so razjahali svoje konje in jih privezali k drevesom. Trije možje so ostali pri konjih kot straža, ostali so pa spremili peš Verdojo in Pardo na hacijendo.

Verdoja in Pardo sta se po tihem pogovarjala.

„Dobro, da smo spravili svojo uniformo,“ je dejal Verdoja. „Se je saj mogel utihotapiti Enríko kot špijon. Preden začnemo, saj razmere poznamo.“

„Če ga le ne spoznajo kot ogleduha,“ je rekel Pardo.

„Mislim, da saj ne. Spreten dečko je, ki se gotovo ne izda. Slutim, da se nam vse posreči.“

Bila je temna noč. Možje so se priplazili v bližino hacijende okoli polnoči.

„Tamle so sobe za tujce; tam stanuje,“ je dejal Pardo po tihem. „Kmalu nam da znamenje. Ali gremo tačas čez palisade?“

„Le pojdimo. V kakem temnem kotu se skrijemo.“

Spremljevalci, bilo jih je deset, so se morali skriti za palisade. Verdoja in Pardo sta pa zlezla čez in se skrila v bližnjem kotu. Komaj sta se ustavila, ko zaslišita na dvorišču v drobnem pesku lahke korake. To je bil Strnad.

„Skloni se, čisto se skloni! Nekdo pribaja!“ je zašepetal Verdoja Pardo.

Strnad je prišel počasi in po tihem bliže, na oglu

hiše se je ustavil, nekoliko časa je pazljivo poslušal in šel potem naprej.

„On je bil!“ je dejal Pardero po tihem. „Kaj storimo?“

„Le po njem! Pobjem ga s svojo puško na tla. Zgoraj bi imeli mnogo več sitnosti z njim, kakor tu, kjer ga lahko iznenadimo.“

„Ampak če ga potem pogrešajo?“

„Gotovo ga ne bodo. Vsi so šli že spat, on je šel pa gledat, če je vse varno. Pazi!“

Verdoja je vzel svojo puško in se splazil ob pali-sadah do Strnada. Tam je bila tako visoka trava, da se niso čuli njegovi koraki. Ko je prišel do Strnada, je skočil hitro naprej.

Strnad je imel tanka ušesa; slišal je nek šum za seboj in se obrnil; a tedaj ga je zadel strašen udarec po glavi; onesveščen se je zgrudil takoj na tla.

„Pardero!“ je dejal bivši kapitan.

„Tu!“

„Pridite sem!“

„Ali ga imate?“

„Imam; ga že vežem. Naj Vam vržejo čez pali-sade zamašek za usta!“

Kmalu je prinesel Pardero zamašek.

„Tu!“ je dejal. „To se je pa posrečilo. Tega edinega se nam je bilo treba bati. Ker ga pa sedaj imamo, nam ostali ne napravijo mnogo sitnosti. Oh, tam nam je dal Enriko znamenje!“

Preoblečeni častnik je napravil ravno sedaj pri oknu z lučjo tri kroge; potem je luč ugasnila.

„Kam pa spravimo Strnada?“ je vprašal Pardero.

„V kot za položiva, kjer sva čepela, tam je naj-

bolj varno. Zvezan je dobro; morda sem ga celo ubil; uiti nam ne more na nobeden način.“

Ko sta spravila Strnada v tisti kot, je vrgel Verdoja malo peska na Enrikovo okno.

„Enriko!“

„Da,“ je odgovoril ta po tihem.

„Ali je vse v redu?“

„Vse!“

„Spusti vrv doli!“

Medtem so dali možje Parderu čez palisade lestvico, ki je bila spletena iz vrvi. To lestnico so privezali na vrv; Enriko jo je potegnil v prvo nadstropje in jo tam pritrdil.

„Trdno drži!“ je zašepetal potem Enriko doli.

Verdoja je plezal po lestvici kvišku, in ko je došel do okna, je dejal:

„Srečo smo imeli. Strnada že imamo.“

„Oh! Kako pa?“

„Plazil se je okoli hiše, tedaj sem ga pobil na tla in ga zvezal.“

„To je dobro. Močan človek je, in zaradi njega sem bil že v strahu. Na prosto je moral iti skozi sprednja vrata, kajti ta so odprta. Sedaj pravzaprav ne rabi več lestvice.“

„O vendar. Če pridemo pri tebi skozi okno v hišo, smo takoj zgoraj, v veži in po stopnjicah bi pa lahko ropotali. Poslal bom dva moža k vežnim vratom, da nam nihče ne uide.“

Verdoja je šel zopet doli in ukazal ljudem, naj pridejo čez palisade. Potem jim je velel, naj splezajo drug za drugim v Enrikovo sobo. Dva sta morala stražiti vežna vrata, ki so bila res samo prislunjena; nihče jima ne sme uiti.

Sedaj se je vrnil Verdoja k lestvici in šel kvišku. Ko je prišel v Enrikovo sobo, je zaprl okno za seboj.

Do sedaj je bilo vse dobro. Prišli so v hacijendo, ne da bi jih bili zapazili bakeri; premagali so že najhujšega sovražnika, in sedaj so morali izvršiti še ostalo brez hrupa.

„Hacijendera ni doma,“ je šepetal Enriko.

„Kje je pa?“ je vprašal Verdoja.

„Na hacijendi Vandákva.“

„Sam?“

„Njegov zet je šel z njim.“

„Tristo vragov! Ali ima zeta?“ je vprašal hitro ekskapitan.

„Reči sem hotel, zaročeneč njegove hčere.“

„Ali je zaročena? S kom pa?“

„Imenovala ga je senorja Antonija; kakor sem slišal, je bil menda hudo bolan.“

„Oh, tisti? Hm! In sedaj je na hacijendi Vandákva?“

„Da.“

„Naj le bo! Ne rabimo ga. Ampak, ali je Marijano tu?“

„Je.“

„In senor Krek?“

„Tudi.“

„In senorita Olga in Indijanka?“

„Obe sem videl.“

„Dobro. Natančno vem, kje spe. Ali imaš žepno svetilko?“

„Imam. Ali naj jo prižgem?“

„Seveda. Pojdite. za menoj!“

Po tihem so odprli vrata in stopili drug za drugim na hodnik, ki ga je razsvetlil Enriko s svojo sve-

tilko, da se niso kam zadeli; potem jo je vtaknil zopet v žep.

Verdoja je peljal ljudi najprvo pred vrata Marijanove sobe. Tam je potrkal nekolikokrat, dokler se mi oglasil Marijano:

„Kdo je?“

„Jaz, Strnad!“ je zašepetal Verdoja, ampak tako, da ga je Marijano razumel.

„Oh, ti? Kaj pa je?“

„Odpri hitro! Nekaj zelo važnega ti moram povedati.“

„Tako!“

Marijano je sedaj vstal.

„Ni treba luči prižigati!“ je zašepetal previdni Verdoja.

Marijano se je površno oblekel in potem odprl.

„Pojdi noter!“ je dejal po tihem.

Bil je radoveden, zakaj ga Strnad ponoči budi; gotovo se je kaj važnega zgodilo. Slišal je, da je vstopil mož, vendar ni opazil, da jih je prišlo v sobo več.

„Gotovo je kaj zelo važnega,“ je dejal. „Zapri vrata!“

Tedaj ga je prijel nekdo za vrat in ga tako močno stisnil, da mu je sapa pošla. Še zavpiti ni mogel. Hotel se je braniti, a zgrabilo ga je mnogo rok. Zvezali so mu roke in noge ter mu zamašili usta; šele potem ga je izpustil dotičnik, ki ga je tiščal za vrat — — bil je jetnik.

„Ga že imamo! Sedaj pa h Kreku!“ je dejal Verdoja.

Pri Kreku so ravnotako naredili. Strnada, Marijane in Kreka so že premagali, ne da bi se bil kdo v hiši zbudil.

„Sedaj pa k senoriti,“ je rekel Verdoja.

Tudi na Olgina vrata so potrkali.

„Moj Bog, kdo pa je?“ je vprašala.

Verdoja je posnemal ženski glas in odgovoril:

„Jaz sem, Karja!“

„Govoriti moram s teboj. Odpri, Olga!“

„Zakaj?“

„Ne tako glasno. Zaradi tujega častnika. Ne vem, ali naj zbudim seniorja Strnada.“

Olga se je udala.

„Oh, torej nam preti nevarnost!“ je dejala. „Počakaj, takoj ti odklenem!“

Sedaj je vstala, prišla k vratom, odklenila in dejala potihem s tresočim glasom:

„Pridi noter! Kaj pa je?“

Verdoja je smuknil v sobo in jo prijel hitro za vrat. Ne da bi se branila, se je zgrudila; preveliki strah jo je onesvestil. Ležala je na tleh, ne da bi se ganila.

Verdoja jo je zvezal sam in ji zamašil usta; potem je šel v Karjino sobo.

Tudi tam se mu je posrečila zvijača; samo Karja se ni onesvestila. Imela je močne živce.

Sedaj so imeli roparji vse osebe, ki so jih hoteli ujeti. Celo prvo nadstropje so premagali.

Verdoja in Pardo sta vedla, da spe v pritličju nekateri bakeri. Zato je ukazal svojim ljudem, da ne smejo ropati. Štirje so morali iti Marijana oblačit, štirje pa Kreka; Verdoja je šel Olgi, Pardo pa k Indijanki.

Ko je vstopil Verdoja v senoritino sobo, je bila še temna. Prižgal je svečo. Olga je ležala še onesveščena na tleh. Imela je samo lahko srajco, in strastni Verdoja se je naslajal v pogledu te prekrasne deklice. Vendar ni hotel sedaj uživati, sedaj ni imel časa. Raz-

vézal ji je roke in noge, ter ji potem oblekel obleko, ki jo je imela prejšnji dan, in ki je ležala na stolu. Potem je poiskal iz omare še nekaj obleke, ki jo je rabila na popotovanju; in sedaj se je vsedel k njej, dokler se ne zbudi iz nezavesti. —

Ko je prišel Pardoero h Karji, ni ležala onesveščena na tleh. Valjala se je semtertja ter se skušala oprostiti. Zaklenil je vrata in prižgal svečo.

Tedaj je zagledal pred seboj bitje, ki je omamilo vse njegove živce. Karja je spala namreč brez obleke.

Zvezana je ležala na tleh v svoji bujni lepoti, ki je docela razburila strastnega Pardera. Mnogo lepotic je že videl ta razuzdanež, a tako lepega telesa še ne. Planil je na njo, jo objel in jo začel poljubovati na lica, na vrat in na prsi, a deklica se je valjala semtertja, in ni je mogel premagati. Tedaj je skočil jezno kvišku in zgrabil njeno srajco.

„Dóbro ne bodem te sedaj nadlegoval,“ je rekel, „ampak moja boš, in če bi moral poplačati to s svojim življenjem. Vstani, da te oblečem!“

Prijel jo je in postavil. Sedaj je šele videl, kako bujna je. Vsa kri mu je silila v glavo, ustnice so se mu tresle in dejal je:

„Lepša si ko Venera, Kleopatra si!“

A mudilo se mu je. Oblekel ji je srajco in jo vedno tako odvezal, da se ni mogla oprostiti. Tako jo je popolnoma oblekel. Najprvo ga je divje gledala, a sedaj je zaprla svoje oči; pustila je, na stori z njo, kar hoče; in ko jo je prijel za roko, je bila popolnoma mrzla.

Tedaj so se odprla vrata in Verdoja je pogledal v sobo.

„Ali ste gotovi?“ je vprašal.

„Sem.“

„Vzemite še nekaj rut in odej. Takoj odrineno.“

Tačas so obleki tudi Marijana in Kreka. Tako so ju zvezali in zavili, da se nista mogla ganiti. Potem so ju nesli na dvorišče. Verdoja in Padero sta prinesla za njimi deklice.

Vse to so izvršili tako tiho in previdno, da živa duša ni ničesar slišala.

Dva in dva roparja sta vzela jednega jetnika na ramo. Potihem so odprli palisadina vrata in odšli iz dvorišča. Razun Verdoje in Padera, je bilo deset mož, jetnikov pa pet: Strnad, Marijano, Krek, Olga in Karja. Ker je bilo temno, niso zapazili, če ima Strnad odprte oči ali ne.

Odkar so prišli na hacijendo, je minila jedna ura; v pol ure so dospeli v gozd, kjer so imeli svoje konje.

Za jetnike so pripeljali pet konj, za dami celo ženska sedla. Jetnike so privezali na te konje, in sedaj so zapazili, da Strnad ni več onesveščen.

Vseh petnajst mož je zazdelil Verdoja v pet oddelkov. Trije in trije so imeli jednega jetnika. Ločili so se in odjahali navidezno na različne strani. To je bila zvijača, ki je zelo otežila zasledovanje. Šele čez en dan se snideta po dva in dva oddelka, in šele na koncu družega dne se snidejo vsi z Verdojo. Posamezna pota so že preje določili, in vsak ropar je moral nekaj dni preje svojo pot natančno preiskati. Zato ni bilo dvoma, da se jim beg posreči.

Vendar je bila ta stvar iz gotovega ozira za Verdojo nevarna. Ker je bilo pet oddelkov, bi bilo lahko mogoče, da ga kateri ogoljufa; sicer se pa tudi samo

trije možje ne morejo uspešno braniti proti svojim zasledovalcem.

Tudi to je Verdoja natančno premislil. Sam je spremljal Olgo; Padero pa Indijanko. Prvi dan je jahal čez srednjeameriške Kordilijere. Drugi dan je dospel v puščavo Mapíni, ki je na zelo stabem glašu.

Tu naj bi se sešel z ostalimi štirimi oddelki. Težko je že pričakoval uspeh svoje zvijače.

Eno uro je že čakal, tedaj je zagledal na južni strani jezdece. Približali so se, in spoznal je osem mož; srce se mu je olajšalo, bili so njegovi, in sicer onadva oddelka, ki sta imela Strnada in Marijana. Verdoja jih je z veseljem sprejel.

Jetnika sta bila strašno zvezana. Odmašili so jima usta, da sta mogla saj dihati.

Zvečer so dospel še ostali roparji s Krekom in Karjo. Verdoja je bil zadovoljen. Ker niso nijednega oddelka zasledovali, je sklenil, da potujejo nadalje skupno.

Napravili so taborišče. Zanetili so ogenj in jedli, pitali jetnike, ki so imeli zvezane roke, razdelili straže in se vlegli potem spat.

Verdoja je prevzel prvo stražo. Sklenil je, da bo mučil jetnike, ker niso hoteli izpregovoriti nijedne besedice. Jetniki so ležali sredi kroga trinajstih mož.

Najprvo je stopil h Kreku.

„Torej, dečko, kako se ti dopade to jezdarenje?“ je vprašal. „Nekdo, ki se zelo zanima za vas, mi je naročil pozdrave za vas.“

„Kdo pa?“ je vprašal Krek.

„Neki Kortejo.“

„Iz Mehike?“

„Da. Vaš dober prijatelj je, kakor se mi dozdeva.“

Izdal je skrivnost, in sicer naménoma. Hotel je namreč zvedeti, zakaj se hoče iznebiti Kortejo teh treh mož. Na ta način bi imel orožje napram njemu. Zato je začel govoriti o Korteju, ker je mislil, da bo izgovoril kdo izmed jetnikov kako neprevidno besedo.

„Vrag ga vzemi!“ je dejal Krek.

„Ne bo ga, bodi brez skrbi; ampak vas tri bo vzel!“

„Brez tebe gotovo ne!“

„Molči, lopov! Sicer ti pokažem, s kom imaš opraviti.“

Sunil je Kreka z nogo v rebra in šel naprej k Marijanu.

„Ali vidiš sedaj, kako se godi ljudem, ki so zastopniki lopov?“ je dejal. „Ali poznaš vašega prijatelja Korteja?“

Marijano je molčal.

„Ali ga poznaš?“ je ponovil Verdoja.

Marijano je še vedno molčal.

„Oh, že vidim, da vas moram šele pošteno ukrotiti. S časom postanete gotovo krotki in ponižni.“

Tudi Marijana je sunil z nogo v reba in prišel sedaj k Strnadu. Ta je bil tako zvezan, da ni mogel premakniti niti rog niti nog, ampak noge je lahko skrčil.

„Kaj pa ti delaš, pes!“ ga je nagovoril Verdoja. „Vzel si nama roke, ampak to nam še drago poplačaš. Ali je bilo prijetno, ko sem te telebnil po glavi?“

Strnad ga niti pogledal ni.

„Kaj, ali mi ne boš takoj odgovoril? Ti bom pa malo pomagal!“

Vzdignil je nogo, da bi sunil Strnada; ampak ta je skrčil bliskoma svoje noge, sunil in zadel Verdojo

tako močno v trebuh, da se je takoj zgrudil, in sicer z glavo naravnost v žrjavico. Takoj je vstal in vpil strašno vsled bolečin.

„Moje oko, moje oko!“ se je drl.

Roparji so takoj vstali in ga preiskali. Zadrl si je v oko vejico gorečega lesa.

„Oko je izgubljeno, ker nimamo zdravnika,“ je dejal Padero.

Verdoja je zdihoval od samih bolečin. Nihče mu ni mogel potegniti vejice iz očesa.

„Tu more samo jeden pomagati,“ je dejal Padero.

„Kdo?“ je vprašal Verdoja.

„Strnad.“

„Strnad, ta pes, ki je vsega kriv!“ je vpil ranjenec.

„Spomnil sem se, da je zdravnik.“

„Zdravnik? Saj je res. Zdravil je bolnika na hacijendi del Erina.“

„Gotovo Vam zna potegniti vejico iz očesa.“

„Saj res, saj res, naj jo le! In potem ga kaznujem, da me bode pomnil!“

Padero je stopil k Strnadu in dejal:

„Ali ste tudi zdravnik za oči?“

Ker ga je uljudno nagovoril in vikal, je Strnad odgovoril:

„Sem.“

Šinila mu je v glavo misel, da bi sedaj lahko ušel.

„Ali bodete mogli potegniti vejico iz očesa?“

„Ne vem. Najprvo moram oko natančno preiskati.“

„Torej pojdite.“

„Saj ne morem vstati!“

„A, tako! Takoj Vam odvežem noge.“

Razvezal mu je jermena in ga peljal potem k ognju, kjer je zdihoval Verdoja.

„Preiščite ga!“ mu je ukazal Pardero.

Verdoja je odprl bolno oko, ga z drugim vražje pogledal in dejal:

„Vrag, če mi ne ozdraviš takoj mojega očesa, te ukažem z žarečimi kleščami šcipati. Poglej!“

Strnad je preiskoval bolno oko, in Pardero je svetil s trsko. Govorili so seveda špansko. Strnad je bil prepričan, da razume edini Krek slovensko, zato je pazljivo preiskal oko in dejal potem slovensko:

„Pogum! Oprostim vas!“

„Kaj blebetaš?“ se je zadril Verdoja nad njim.

„Vsaka bolezen in rana ima latinsko ime, in sedaj sem imenoval latinsko ime Vaše rane,“ mu je odgovoril Strnad.

„Ali moreš potegniti vejico iz očesa?“

„Lahko.“

„Ali boli to?“

„Skoraj prav nič.“

„Torej potegni jo ven, hitro!“

„Saj imam zvezane roke.“

„Razvežite ga!“ je ukazal Verdoja.

„Če pa pobegne!“ je dejal Enriko.

„Ali noriš!“ je rekel Pardero. „Saj nas je petnajst. Kako nam more uiti? Stopite v krog okoli njega!“

„S prstom ne morem potegniti vejice iz očesa!“ je dejal Strnad. „Dajte mi nož!“

Dali se mu nož. Sedaj je bil prost in imel orožje! Dobiti bi moral samo še puško in nekaj streva.

Okoli taborišča so se pasli konji. Puške so postavili v kope, in Verdoja je imel okoli bokov širok pas.

v katerem je nosil patrone, smodnik in denar. Strnad se je hitro odločil.

Pogledal je nož, bil je dober, oster in šilast. Sedaj je stopil k Verdoji. Vsi navzoči so radovedno gledali zdravnika.

„Prosim, zaprite zdravo oko in odprite bolno!“ je dejal Strnad.

Sedaj Verdoja in nič videl. Previdno se je približal Strnad z nožem kapitanovem očesu, a nenadoma je šinil z njim navzdol. Bliskoma je odrezal Verdoji pas ter ga dal med zobe, ker je moral imeti proste roke. Zgrabil je Verdojo ter ga vrgel med roparje. Štiri je podrl na tla in skočil hitro čez nje. Hitro je zgrabil najbližjo puško in sedel v dveh sekundah že na konju ter oddirjal.

Vse to se je zgodilo bliskoma. Petnajst mož je zavpilo, a bilo je že prepozno. Zgrabili so svoje puške ali pištole in ustrelili za beguncem, a nihče ni zadel.

„Na konje! Za njim! Moramo ga ujeti!“ je vpil Verdoja.

Nekateri so zajahali svoje konje in oddirjali v smeri, kamor je Strnad pobegnil.

Strnad je seveda slutil, da ga bodo zasledovali. Dvocevka, ki jo je zgrabil je bila nabasana. To mu je bilo prav.

Nenadoma se je ustavil in se obrnil proti smeri, odkoder je čul zasledovalce. Jahali so v precejšnji oddaljenosti drug od drugega. Mislili so, da bo bežal Strnad vedno naravnost. Da se bo ustavil in jih počakal, so jim še sanjalo ni. To se jim je zdelo preveč predrzno in celo nemogoče.

Bilo je tako temno, da se niso drug drugega videli, ampak samo slišali. Strnad se je ustavil in nameril

s svojo puško. Zasledovalci so bili že čisto blizu tedaj mu šine druga misel v glavo: čemu neki bi streljal?

Razjahal je hitro svojega konja in ga potegnil na tla. Sedaj so prijahali Mehikanci mimo, jeden na desni, drugi na levi. Strnad je tedaj hitro zajahal svojega konja in dirjal za roparjema; tako je prišel v sredo med oba. Roparja nista ničesar slutila, vsak je mislil da jaše poleg njega njegov tovariš. Tako je prijahal; Strnad tik k roparju, ki je bil na njegovi desnici. Ta je to zapazil.

„Jaši bolj na levo!“ je zaklical.

Tedaj je zavihtel Strnad s svojo puško in razdrobil roparju črepinjo.

Istočasno je prijel roparjevega konje za vajeti in ga potegnil k sebi. V pol minute je mrtveca oropal in oddirjal potem naprej.

Sedaj je zavil na levo. Ko je dojahal levega roparja, je zaklical ta :

„Ukazal si mi, naj jašem bolj na levo, in sedaj sam ne hođiš na pravo stran. Zavij bolj na desno!“

„Tako!“ je odgovoril Strnad.

Tedaj mu je prebil s puško črepinjo. Strnad je zopet ustavil tujega konja in pobral roparju vse, kar je imel.

Potem je poslušal. Samo na desni so še jahali Mehikanci. Krenil jo je torej na desno in preiskal medtem puški, ki ju je vzel mrtvecama. Bili ste jednocevki, a nabasani. Imel je torej štiri strele, a zapazil je samo še dva Mehikanca.

„Holá!“ je zaklical. „Sem! Ga že imam!“

Ustavil je svojega konja, in roparja sta storila isto „Kje?“ je vprašal jeden izmed njiju.

„Tukaj! Tukaj! Padel je!“

Sedaj sta prijahala, drug za drugim. Strnad je nameril s svojo dvocevko. Ustavila sta se ravno pred njim.

„Tako, sedaj vaju pa imam, lopova!“ je zarohnel nad njima.

Dvakrat je ustrelil; roparja sta se zgrudila mrtva na tla.

Strnad je zopet poslušal; vse naokrog je bilo tiho; torej samo štirje so ga zasledovali, štirje neprevidneži.

Vsi štirje so bili mrtvi. Strnad jim je vse pobral, kar so imeli. Sedaj je imel torej pet pušk, več nožev in pištol, dva lása in dovolj streliva. V Verdojevem pasu je našel tudi mnogo cekinov in bankovcev. Imel je torej vse, samo živeža ne, a to ga ni skrbelo.

Svoj plen je spravil na sedla, zvezal konje za vajeti in oddirjal z njimi v neznano puščavo.

Glavna stvar je bila sedaj zanj, da uide svojim zasledovalcem. Vedel je, da bodo našli zjutraj mrličee in zasledovali njegov sled. Zato jih je moral prevariti.

Vedel je, da bodo stanovalci hacijende roparje zasledovali, zato jih je moral zadržati. Jahal je v velikem krogu dve uri proti zahodu, se obrnil potem proti jugu, čez dve uri proti vzhodu in potem zopet nazaj. Tako je prišel zjutraj dve uri za svoje zasledovalce.

Tu se je odpočil s svojimi konji in pokadil nekaj cigaret, ki jih je vzel mrtvecem.

Potem je zopet zajahal svojega konja in oddirjal naravnost proti severu. A jahati je moral previdno, ker zagleda lahko vsak trenutek Mehikance. Nekaj ur pred poldnevom je došel tja, kjer je usmrtil ponoči svoje zasledovalce. Našel je tam velik kup kamenja. Našli so jih torej že in jih pokopali.

Ko je preiskal Strnad tla, je spoznal, da so ga šli vsi zasledovat po njegovem sledu. Zasmeljal se je, kajti bil je za svojimi zasledovalci, in ti so mislili, da je pred njimi. Sedaj je izpustil jednega konja, a pobral mu je vse, kar je mogel rabiti. Vodil je s seboj torej samo še jednega konja. Krenil jo je sedaj proti goram.

Kmalu je došel Strnad tja, kjer je zavil proti jugu. Videl je sledove. Njegovi zasledovalci so se tu ustavili.

Čez dve uri je došel tja, kjer jo je krenil proti vzhodu. Njegovi zasledovalci so se tudi tu ustavili.

Tu so zapustili Mehikanci Strnadov sled in zavili proti zahodu, naravnost v puščavo Mapíni.

Strnad je jahal za njimi. Ti ljudje niso znali jahati. Indijanci in lovci jašejo vedno drug za drugim, da ne more nihče uganiti, koliko jih je. Mehikanci so pa jahali v široki játi; Strnad je naštel petnajst posameznih konjskih sledov. Bili so torej vsi, razun onih štirih, ki jih je Strnad usmrtil; Verdoja, Padero, štirje jetniki in devet Mehikancev.

Strnad je upal, da se splazi danes do njihovega taborišča in jih nekaj usmrti. Tako se je tolažil in diral za njimi. — —

Ko je ušel prejšnji večer Strnad roparjem, so ga šli štirje zasledovat. Ostali so poslušali v tiho, temno noč. Celó Verdoja je pozabil na bolečine svojega očesa. Vsi so bili prepričani, da dohite begunca.

Kar zaslišijo v daljavi dva strela. Bilo je tako daleč, da so ju komaj čuli.

„Ga že imajo!“ je zaklical Padero.

„Ampak mrtvega!“ se je jezil Verdoja. „Ustrelili so ga, lopovi. Sedaj se pa ne morem maščevati! Kdo bo ozdravil moje oko?“

„Morda so ga samo ranili,“ je dejal Mehikanec. „Človek mu ne pride tako lahko do živega.“

„Tedaj ga prineso sem. V pol ure gotovo pridejo!“

Pol ure je minulo, a nihče ni prišel. Verdojo je začelo skrbeti.

„Zakaj se tako dolgo obotavljajo, vragovi!“ je dejal. „Kaznoval jih bom za njihovo nemarnost!“

Minulo je še pol ure in še cela ura, a nihče se n vrnil. Oko je Verdojo tako bolelo, da ga je moral obvezati, in neka črnkasta tekočina mu je tekla po licih. Niti trenutka ni mogel zaspati, zato je preklinjal celo noč, in ko se je začelo daniti, je poslal dva Mehikanca iskat njihove štiri tovariše.

Zajahala sta svoje konje in oddirjala. Kmalu sta našla na tleh prvega mrliča. Imel je razbito črepinjo in bil popolnoma oropan.

„Kaj pa to pomeni? Kdo je pa to storil?“ je vprašal prvi ves prestrašen.

„Morda Strnad?“

„Ne, nemogoče! Saj bi ga bili medtem ostali trije zgrabili ali usmrtili. Pomagati ne moreva, jahajva naprej!“

Kmalu sta našla družega mrliča; tudi ta je bil oropan in imel razbito črepinjo. Moža sta se spogledala in jahala molče naprej; strah ju je bilo.

V petih minutah sta prijahala — k dvema mrličema. Ustreljena sta bila v glavo.

„Sankta Madona, vsi štirje so mrtvi!“ je zaklical prvi Mehikanec.

„Ali je Strnad čarovnik?“ vrniva se hitro k taborišču!“

Vrnila sta se. Ko so ju zagledali od daleč in

videli, da se vračata sama, so vsi od radovednosti vstali

„Torej?“ je vprašal Verdoja. „Ali sta slepa? Ali nista nič našla?“

„Še preveč, senor,“ je odgovoril jeden izmed njiju.

„Torej, kje je Strnad?“

„Tega gotovo niti vrag ne ve. Našla sva samo svoje tovariše, in sicer dva z razbito črepinjo, dva sta pa ustreljena; vsi štirje so popolnoma oropani.“

Pri teh besedah so se zaiskrile jetnikom od upanja oči; Olga je od veselja vzkliknila.

„Tiho!“ je zarohnel Verdoja. „Nikar se prezgodaj ne veselite. Še nam ni ušel. Ampak če ga ujamem, tedaj se pošteno maščujem nad njim.“

„Nihče ga ne ujame,“ je odgovorila Olga drzno.

„Strnad je junak. Zasedoval vas bo in vas usmrtil, danes zvečer ali jutri zvečer, in potem nas oprostí!“

Marijano in Krek sta jo pokarala z ostrim pogledom, in Karja, ki je ležala poleg nje, ji je zašepetala:

„Molči vendar! Nikar jih ne opozori na nevarnost!“

„Tiho!“ je ukazal Verdoja Olgi, ki ni čul šepetanja. „Kdor črhne še eno samo besedico, ga kaznujem. Ta satan, nam ne bo več škodoval, verjemite mi! Naprej, odrinimo, vedeti moram, kam jo je krenil!“

Privezali so jetnike na konje in odjahali tja, kjer so ležali mrličí.

Iz sledov niso mogli uganiti, na kak način jih je Strnad usmrtil.

„Primóživéri Strnad je sam satan!“ je dejal jeden izmed Mehikancev in se prekrižal. „Begunec ne more usmrtiti brez vragove pomoči štirih zasledovalcev.“

„Molči, tepec!“ je odgovoril Verdoja. „Strnad je zvit človek, družega nič. Dva konja je vzel s seboj, tu je sled. Iti moramo za njim.“

Jezdili so za Strnadovim sledom. Ko se je obrnil sled proti jugu, so se posvetovali.

„Vrnil se je na hacijendo,“ je dejal Padero.

„Ni res,“ je odgovoril Verdoja. „Hacijenda leži proti vzhodu. Nekaj družega namerava. Biti moramo pozorni. Pojdimo za njegovim sledom naprej!“

Jahali so dve uri, tedaj se je obrnil sled proti vzhodu.

„Vidite? Uganil sem!“ je dejal Padero. „Vrnil se je na hacijendo, šel je po pomoč.“

„Neumnost!“ je odgovoril Verdoja. „Samo enajst nas je še. Vrag, ki usmrti v petih minutah štiri zasledovalce, ne bo šel dva dneva daleč po pomoč, da ustrelj enajst mož. Ta Strnad je zvita glavica. Če bi šel na hacijendo, bi bili mi tačas že štiri ali vsaj tri dni naprej, in veter bi zavel naše sledove.“

„Kaj pa namerava?“ je vprašal Padero.

„Častnik ste, ampak táktik niste! Strnad je vzel mrtvecem puške. Zakaj? Morda zato, da jih s seboj vlačí? Nikakor; sedaj ima pet pušk, s katerimi lahko šestkrat zaporedoma ustrelj, ker je jedna dvocevka. Vzel je s seboj tudi dva konja. Zakaj? Morda samo za zabavo? Nikakor; na ta način hitrejše dirja; in če se jeden konj utrují, zajaše družega.“

„Ampak zakaj se je obrnil sedaj proti vzhodu?“

„V krogu jaše. Kmalu se obrne proti severu, in potem smo mi pred njim. Morda nas misli pa zamuditi, dokler pridejo zasledovalci iz hacijende. Tam vedo vsi, da je Strnad oni slavni Knez Skalovja. Verjemite mi, da se nas vseh ne bojí, sicer nam je pa to že dokazal.“

Prepričan sem, da nas vsako noč nekaj usmrti; tu ne pomaga niti največja previdnost, kajti Strnad je izkušen savanski lovec. Nikjer se ne smemo ustaviti čez noč. Do jutri zjutraj jašemo, potem se nekaj ur odpočijemo. Potem jašemo zopet do pojutrašnjem zjutraj, tedaj pridemo na zahodni konec puščave, in zvečer dosežemo svoj cilj. Strnad bo moral počivati dve noči, in tako mu uidemo.“

„Ali vzdrže naši konji ta napor?“

„Gotovo. Jutri zjutraj pridemo do Školjkinega jezera, kjer se konji lahko napijejo in napasejo. Pojutrašnjem lahko opešajo, kajti ne pašnikih dobimo lahko druge.“

„Ampak deklici?“

„Hm, tidve pa morate vzdržati. Razvezali bodemo jetnikom roke, da se tako hitro ne utrudijo. Na koncu puščave ostane nekaj mož, ki morajo počakati Strnada. Ko ga zagledajo, ga ujamejo ali pa ustrelje. Sedaj pa le naprej!“

Verdoja ni bil zabit človek, spoznal je Strnadove nakáne. Če se mu stvar posreči, spravi jetnike na varen kraj ter ujame Strnada, ali ga pa ustrelji.

Razvezali so jetnikom roke, potem pa odjahal v puščavo Mapíni.

Verdoja je bolno oko strašno bolelo, a molčal je.

Tako so jahali prvi dan vedno proti zahodu, čez peščene in kamenite ravnine. Zvečer so dospeli do majhnega gozda. Tam so se utrujeni konji pol ure odpočili, potem so pa odjahali naprej.

Zjutraj so dospeli do Školjkinega jezera. Tu so se odpočili. Konji so se napili in napasli. Ljudje so se okrepčali z jedjo in pijačo, tudi jetnikom so nekaj dali.

Čez nekaj ur so zopet odjahali, in sicer naprej proti zahodu.

Sedaj so dospeli že večkrat mimo kakega gozdiča ali čez kako trato. Zvečer so jahali skozi precejšen gozd in zjutraj so dospeli na konec puščave Mapíni. Zavili so v ozek prelaz, ki se je kmalu razširil v lepo dolinico. Tu so se ustavili, in konji so se zopet odpočili.

Dolina je imela divje zaraščeno stransko dolinico. V to dolinico je postavil Verdoja dva Mehikanca kot stražo. Počakata naj Strnada, ki se tu gotovo odpočije in preišče sledove taborišča. Pred jutri večerom gotovo ne dospe sem, in do tedaj jima pošlje Verdoja še tri može. Potem jih je pet in lahko premagajo enega samega.

Po odpočitku so odpotovali. Dolina se je razširila v široko, plodovito ravnino. Potovali so po potih, kjer niso nikogar srečali; izognili so se vseh hacijend. V mraku so se ustavili pred visokimi, mogočnimi, piramidastimi razvalinami. Okrog in okrog je bilo gosto grmovje.

Verdoja je vtaknil dva prsta v usta in zažvižgal. Takoj je zašumelo v grmovju, in prikazal se je mož.

„Ali je bil moj sel pri tebi?“ ga je vprašal Verdoja.

„Bil, senor,“ je odgovoril mož. „Prinesel mi je Vaše pismo, in vse sem pripravil. Tudi luč imam.“

„Torej pojdiva! Drugi počakajte tu, dokler se ne vrnem!“

Stopil je k Olgi, ji zvezal roke na hrbet, jo odvezal s konja ter jo porinil med grmovje. Ni se branila, ker je vedela, da ji upor nič ne koristi.

Sedaj sta ji zavezala oči, Verdoja jo je vzel v naročje ter jo nesel naprej. Spoznala je po zamolklih korakih, da so v obokanem hodniku. Čutila je, da

gredo sedaj navzgor, sedaj navzdol. Zrak je postajal vedno zaduhlejši. Slednjič so zaškripala lesena vrata, in Verdoja jo je postavil na noge.

Ko so ji odvezali oči, je videla, da je v skalnati ječi, ki je bila približno osem črevljev dolga, šest črevljev široka in sedem črevljev visoka. V kotu je bilo slamnato ležišče, vrč vode in kos suhega kruha. Na vsaki steni je visela močna veriga. Verdoja je imel svetilko. Vodnik je odšel na hodnik.

„Sedaj smo pa tu,“ je dejal Verdoja zmagonosno. „Ker itak ne moreš uiti, ti bom razvezal roke in noge.“

Razvezal jo je in požrešno gledal z zdravim očesom njeno lepo postavo.

„Ampak, senor, kaj sem Vam pa storila,“ je vzdihnila nesrečna deklica v strahu, „ker ste me odvedli in me spravili na tak kraj?“

„Moje srce si mi ranila,“ ji je odgovoril. „In to srce hočem ozdraviti in zadovoljiti. Tu je kraj ljubezni, kjer sem ukrotil že marsikatero lepoticco. Tudi ti se boš sčasoma navadila vračati mojo ljubezen.“

Razprostrl je svoje roke ter jo hotel objeti. Vsa prestrašena se mu je umaknila.

„Nikdar, zlobnež!“ je zaklicala.

„In vendar! Takoj ti dokažem!“

Zopet je stopil bliže k njej. Tedaj mu je iztrgala bliskoma bodalo izza pasa. Nastavila mu ga je in dejala odločno:

„Nazaj, sicer se branim!“

Verdoja se je prestrašil in se umaknil; potem se je pa zaničljivo zasmel in dejal:

„Bodalo v tej ročici ni nevarnejše kakor šivanka.

— Daj sem!“

Hotel ji je vzeti orožje iz rok; ker je pa imel samo jedno roko, je moral postaviti svetilko na tla. Olga je zavihтела z bodalom in zaklicala:

„Slabotna deklica sem, ampak Vi imate jedno samo roko. Ne predrznite se dotakniti se me!“

Verdoja se vendar ni upal. Sedaj je prišel po hodniku vodnik in stopil k vratom. Slišal je ves pogovor.

„Ali naj Vam pomagam, senor?“

„Le,“ je odgovoril Verdoja. „Pojdi sem in vzemi ji nož!“

Olga je spoznala, da se dveh mož ne bi mogla ubraniti, vendar ni obupala. Nastavila je bodalo na svoje prsi ni zagrozila:

„Ne dotaknita se me, sicer se usmrtilim sama!“

Te besede je izgovorila tako odločno, da je Verdoja spoznal, da bi se res zabodla v srce, če bi se je dotaknila. Tega pa Verdoja ni hotel. Deklico hoče imeti živo! Zato je dejal hitro svojemu služabniku:

„Pusti jo sedaj! Saj mi ne uide. Lakota jo kmalu ukroti. Odslej ji ne smeš ničesar več dati, dokler me sama ne prosi ljubezni. Pojdiva!“

Vzela sta svetilko in odšla iz ječe. Za seboj sta zaprla močna vrata in velike zapáhe, da bi ne mogla uiti.

Sedaj je bila v temni skalnati ječi. Imela je slamnato ležižče, in obsodili so jo, da mora stradati. — —

Med dolgim potovanjem je včasih na skrivnem šepetala s Karjo. Ta jo je opozorila, naj se polasti kakega orožja, da se bo mogla braniti. Ta Karjin svet je Olga ubogala; sedaj je imela bodalo in je takoj spoznala, da je to zelo koristno. Trdno je sklenila, da si bodala ne pusti vzeti, rajše si ga zabode sama v srce.

Dolgo potovanje jo je zelo utrudilo, duševno in telesno. Zgrudila se je sedaj na slamo in se začela jokati. Bila je globoko pod zemljo kot žrtva strastnega in brezsrčnega zlobneča, brez vsega upanja, da bi mogla uiti svojim sovražnikom. Zaupala je samo Strnadu. — —

Verdoja se je vrnil s čuvajem k svojim ljudem, ki so ga čakali pred piramido. Piramida, stare mehikanske razvaline, je bila zidana iz opeke na trdih skalnatih tleh. V ta skalnata tla so izsekali mnogo jam in jih zvezali z hodniki. V teh podzemeljskih prostorih so obhajali kralji in duhovniki svoje razkošne orgije. Piramida je ščasoma razpadla in gosto grmovje je zaraslo razvaline.

Ampak podzemeljskih skalnatih jam in hodnikov niso razdejala nešteta leta. Vse se bilo še tako trdno, kakor pred stoletji. Razvaline so bile sredi Verdojevega posestva. Njegovi predniki so dolgo in zaman iskali uhod v podzemeljske prostore, slednjič ga je nekdo našel. Ta skrivnost se je potem podedovala v Verdojevi rodovini.

Marsikaj se je zgodilo že v tej piramidi, kar ni smel zvedeti svet in postava. Služabnik, ki je spremil Verdojo in Olgo v jamo, je bil čuvaj piramide in edini zaupnik sedanjega gospoda. Oba sta skrbno o skrivnosti molčala in zaupala drug drugemu.

Ko je prišel Verdoja iz piramide, so odvezali Karjo s konja. Potem so zavezali njej in Parderu oči. Ta se je sicer branil, a se je moral slednjič udati, ker je Verdoja dejal, da ne pokaže vhoda živi duši. V jami si lahko oči odveže in hodi semtertja, samo vhoda ne sme nihče videti.

Čuvaj je nesel deklico, Verdoja je pa peljal Pardera. Tako so dospeli do ječe, kjer je bila Olga. Poleg Olgine ječe je bila ravnotaka celica. Tja so nesli Indijanko.

„Tačas grem še ostale jetnike zapret,“ je dejal Verdoja Parderu. „Glejte, da kaj opravite. Potem pa samo na koncu hodnika pokličite in počakajte.“

Nato je odšel Verdoja s čuvajem. Parderu je odvezal deklici oči in ji razvezal roke. Sedaj se je lahko prosto gibala. Svetilko sta pustila Verdoja in čuvaj Parderu, ki je sedaj poželjivo gledal lepo deklico.

„Sedaj si torej moja, in živa duša ti ne pomaga,“ je dejal. „Sedaj se samo še odloči, ali mi hočeš vračati ljubezen prostovoljno ali prisiljena.“

Ponosno in jezno so se zaiskrile lepi Indijanki svetle oči. Hči slavnega indijanskega poveljnika, sestra slavnega „kralja cibolerov“ se ni bala jednoročnega poročnika.

„Nesramnež! Strahopetnež!“ mu je odgovorila zaničljivo.

„Strahopetnež?“ se je zasmel. „Ali vas nismo premagali in ujeli?“

„Ujeli ste nas z zvijačo, ker smo spali. Mož se ne bojuje z ženskami. Ali vam ni Strnad ušel? Bil je mož, in niste ga mogli obdržati. Prerijski volkovi ste, ki plenijo ponoči, ampak tulijo od samega strahu, če slišijo streljati. Deklica sem, a ne bojim se te, takega zajca.“

Te besede je govorila tako zaničljivo, da so razjezile celo nečastnega Pardera.

„Molči!“ je zaklical. „Sedaj si moja, in odvisno je samo od mene, ali te zdrobim, ali zboljšam tvoje sedanje razmere.“

Franz Kupančič